A P A N T H I S M A

adică adunare de flori, a feluri de feluri
de rugăciuni umilincioase.

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI

Apanthisma (*Culegere de flori*) a fost publicată la Constantinopol în anul 1799, în tipografia Patriarhiei Ecumenice. În *Înainte-cuvântarea către cititori,* Sf. Nicodim Aghioritul (sau Sfetagoreţul, cum îl numeşte traducerea românească) explică felul cum s-a alcătuit această culegere, pornind de la un *Evhologhion* al lui Dionisie Monahul Kallipolitul, călugăr athonit de la Schitul Sf. Anna, care şi el folosise culegeri anterioare: a lui Dionisie Monahul de la Kutlumuş, a lui David Monahul de la Schitul Sf. Artemie, şi a Sfântului Macarie al Corinthului (1731-1805, prăznuit la 17 Aprilie). Patriarhul Constantinopolului Neofit, pe când se afla în Sfântul Munte, descoperind Rugăciunile adunate de Dionisie, „el adică întâi le-a uneltit pe ele la citire, şi rodul folosului cel dintr-însele din destul l-a secerat," ne spune Sf. Nicodim în *Înainte-cuvântare*, „apoi aşa mie, celui mai mic decât toţi, slujba alegerii lor (...) şi a îndreptării mi-a lăsat." La culegerea iniţială de rugăciuni s-a adăugat o culegere din Psalmii lui David, alcătuită de Ghennádie Scolarios, Patriarhul Constantinopolei (sec. XV), pentru a se citi ca pravilă de chilie de către monahi, precum şi o culegere de Rugăciuni ale Fericitului Augustin, traduse în greceşte de învăţatul Dimitrie Kidonis. Redactarea finală a cărţii aparţine Sfântului Nicodim Aghioritul, care i-a adăugat o *Înainte-cuvântare către cititori,* apoi un amplu şi cuprinzător *Cuvânt pentru pocăinţă*, şi la sfârşit un *Cuvânt pentru Arhierie*. Tot Sfântul Nicodim Aghioritul a alcătuit şi *Poemul* de la începutul cărţii, dedicat Patriarhului Neofit, intitulat: „Stihuri eroiceşti (*i.e.* în hexametri) în chip de rugăciune, către Preosfinţitul şi Prea-îndumnezeitul a toată lumea Patriarh Kir Kir Neofit, pentru scoaterea cărţii acesteia" (neinclus în traducerea românească), iscălindu-se dedesubt „Nevrednicul între mohahi Nicodim Diorthositorul."

Traducerea românească a *Apanthismei* s-a tipărit „în Sfânta Monastire Neamţul, la anul 1827, luna Iulie, de Gheróntie Ieromonah Tipograful," cum ne arata foaia de titlu a cărţii, cu blagoslovenia vestitului Mitropolit al Moldovei Veniamin Costachi, el însuşi mare cărturar al Bisericii şi traducător din scrierile Sfinţilor Părinţi. Nu este pomenit numele traducătorului, dar este posibil să fie chiar Gheróntie Tipograful. Traducerea este expresivă, curgătoare şi fidelă originalului grecesc, putând fi înţeleasă cu destulă uşurinţă şi de către cititorii de astăzi.

Ediţia de faţă reproduce integral traducerea de la Neamţ din 1827, adaptată doar fonetic la pronunţarea românei de azi, îndreptându-i-se totodată şi punctuaţia. Am revăzut şi îndreptat de asemenea şi trimiterile la Sfânta Scriptură. Cuvintele necesare pentru completarea unor fraze s-au pus în paranteze drepte []. Am dat în note de subsol (marcate cu *n. ed.*, spre a le deosebi de notele ediţiei greceşti sau ale traducătorului ediţiei de la 1827) unele desluşiri la locurile mai obscure din text şi câteva observaţii asupra traducerii, cu trimitere la textul grecesc. La sfârşitul cărţii am adăugat un Glosar pentru cuvintele mai puţin cunoscute cititorului nefamiliarizat cu graiul bisericesc şi cu limba română veche.

Apanthisma, în traducerea de la Neamţ, a fost retipărită parţial (numai rugăciunile) de mai multe ori în ultimii ani (de pildă în ediţia alcătuită de Virgil

Cândea, cu o postfaţă, note şi comentarii, intitulată *Cele mai frumoase rugăciuni ale Ortodoxiei*, Ed. Anastasia, Bucureşti, 1996). Ediţia de faţă este prima retipărire integrală a ediţiei româneşti din 1827.

Nădăjduim că şi cititorul de astăzi îşi va desfăta sufletul şi duhul cu frumuseţea şi înălţimea minunatelor rugăciuni ale Sfinţilor Părinţi adunate în această culegere de flori duhovniceşti şi, sârguindu-se la rugăciune, ne va pomeni şi pe noi, nevrednicii, cei ce ne-am ostenit întru alcătuirea şi tipărirea din nou a acestei prea-frumoase şi ziditoare cărţi.

CUPRINDERE ÎN SCURT
Din proroceştii Psalmi ai lui Davíd.

A P A N T H I S M A
(adică adunare de flori),

A feluri de feluri de rugăciuni umilincioase
care cuprinde şi
Dumnezeieştile cuvântări, şi cereri privitoare către
Dumnezeiasca dragoste ale sfinţitului
A U G U S T I N
Episcopului Ippóniei.
Adăugându-se la început oarecare cuvânt pentru pocăinţă
şi la sfârşit alt
cuvânt pentru Arhierie. Acum adică s-au dat în Tipar, cu cheltuiala a
Prea-osfinţitului şi prea **Î**ndumnezeitului a toată lumea
PATRIARH KIRIU KIRIU NEOFIT.
Şi îndreptându-se prin osârdia a celui mai mic între Monahi Nicódim.
Spre folosul de obşte al Dreptcredincioşilor.
În Tipografiia Patriarhiei Ţarigrádului la anul 1799.

Carea arătată Carte întocmai tălmăcindu-se.
În zilele binecredinciosului şi de Hristos iubitorului Domnului nostru
IOANN SANDUL STURZA VOEVOD.
Cu Blagoslovenia Preosfinţitului Episcop şi Mitropolit al Moldaviei
KIRIU KIRIU VENIAMIN.
Prin osârdia Prea Cuviosului Arhimandrit şi Stareţ al sfintelor
Monastiri Neamţului şi Secului Kir Dometián, s-au tipărit
spre asemenea folos al neamului Românesc.

În Sfânta Monastire Neamţul. La anul 1827. Luna Iulie.
De Gherόntie Ieromonah Tipograful.

Fraţilor, având daruri de multe feluri după Darul care este dat nouă: ori prorocie după măsura credinţei, ori slujbă, întru slujbă, ori cela ce învaţă, întru învăţătură, ori cel ce mângâie, întru mângâiere, cel ce dăruieşte întru nevicleşug, cel ce este ispravnic, întru osârdie, cel ce miluieşte întru buna voinţă. Dragostea nefăţarnică, urând răul, lipindu-vă de lucrul bun, cu dragoste frăţească unul pe altul iubind, cu cinstea unul pe altul mai mare făcând, cu osârdia nelenevoşi, cu duhul arzând, Domnului slujind, întru nădejde bucurându-vă, întru necaz răbdând, întru rugăciune îngăduind, în trebuinţele sfinţilor părtaşi fiind, iubirea de străini urmând. Binecuvântaţi pe cei ce vă prigonesc pe voi, binecuvântaţi şi nu osândiţi.

Romani, Cap. 12, Stih 6 până la 15.

(Martorii grecii)[1]

Noi, cei după rânduiala înaltei închinăciuni desăvârşiţi întâi-stătători ai tipografiei celei din Patriarhia Ţarigrádului, facem arătat că această carte scrisă cu mâna, cuprinzătoare în scurt, scrisă fiind din proroceştii Psalmi ai lui Davíd, ş.cl., s-a arătat nouă de prea înţeleptul boier doctor Vasilie şi epistat tipografiei; şi încît nu cuprinde ceva împotrivnic către Sfânta noastră Biserică şi locuinţei obşteşti, s-a găsit cu cale spre darea şi slobozirea vânzării prin prăvălii, pecetluită fiind (adică întărită cu pecetea Patriarhiei) spre arătare şi adeverire.

1799, Septemvrie, 13.

Neófit, cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscopul Ţarigrádului, Roma cea nouă, şi a toată lumea Patriarh.
Alexándru Suţu mare tâlcuitor.
Samuíl al Efésului.
Ioakím al Kizíkului.
Alexándru Pánu Hangerlì.
Ioann Karagéa marele postelnic.

[1] Titlu adăugat de traducătorul ediţiei româneşti de la 1827. (n. ed.)

Înainte-cuvântare către cititori.

Nu este altă faptă mai bună, nici mai înaltă, nici mai de nevoie decât sfinţita rugăciune. Nu este decât aceasta alta mai înaltă. Căci toate adică celelalte fapte bune: postul, zic, privegherea, culcarea pe pământ, strădania, fecioria, milostenia, şi tot celălalt neam de aur, şi ceata cea potrivită, şi şiragul cel cu cerească împletire a faptelor bune celor cu chip Dumnezeiesc, măcar că sînt urmări ale lui Dumnezeu, măcar că sînt averi nelipsite şi podoabă fără de moarte a sufletelor, cu toate acestea, ele nu unesc pe om cu Dumnezeu. Nu. Ci numai fac pe om îndemânatec spre a se uni. Însă sfinţita rugăciune, ea singură uneşte, ea singură împreunează pe om cu Dumnezeu, şi altminteri - pe Dumnezeu cu omul -, şi le săvârşeşte pe amândouă întru un duh; fiindcă este o unire fără de mijlocire, şi o legătură strânsă a Ziditorului cu zidirile cele cuvântătoare. Aşa înalt grăieşte marele acela şi mult iscusitul lucrător şi învăţător al sfinţitei rugăciuni, luminătorul, zic, al Thessalonicului şi al toatei Bisericii lui Hristos, Grigorie (*Pentru rugăciune, Cap. 1*): „Împărtăşirea adică cea prin fapte bune, pentru asemănare, spre primirea lui Dumnezeu, are fire a-l face îndemânatec pe cel sârguitor, însă nu şi a-l uni. Iară puterea rugăciunii, pe ea sfinţit o lucrează, şi desăvârşită face pe întinderea şi unirea omului către Dumnezeu, legătură fiind a zidirilor celor cuvântătoare către Ziditorul."

Însă din unirea aceasta a omului cu Dumnezeu, pe care o pricinuieşte sfinţita rugăciune, ce fel de daruri înalte, iară mai vârtos, ce fel de izvor de daruri nu se varsă în omul cel unit cu Dumnezeu? Dintru aceasta se naşte osebirea adevărului de minciună, străbaterea tainelor celor ascunse ale firii, mai-nainte-vederea şi mai-nainte-cunoştinţa celor ce vor să fie, Dumnezeiasca strălucire, luminarea ceea ce se cheamă enipostatică în inimă, dorul cel înspăimântător şi uimitor al tuturor puterilor sufletului către Dumnezeu, răpirea către Domnul, descoperirea Tainelor lui Dumnezeu celor negrăite. Într-un cuvânt: „Din unirea aceasta se naşte Îndumnezeirea omului cea mult vestită, şi care de toţi adică se caută şi se doreşte; dar de rari, şi foarte de rari, şi abia din neam în neam, după Sfântul Isaác, se dobândeşte (*Cuv. 32*): Lucrul cel cu anevoie de însemnat, şi cu anevoie de grăit, şi cu anevoie de crezut, după marele Grigorie al Thessalonicului, „care este sfârşitul cel mai de pe urmă, şi acela pentru care şi cel prea-întâi şi Prea-înalt scop al lui Dumnezeu [s-a făcut], pentru care şi mai-nainte-cunoştinţa şi mai-nainte-hotărârea cea mai-nainte de veci, şi facerea zidirii în vreme, şi darea Legii, a celei fireşti şi a celei scrise, şi darul proorociei, şi iconomia cea în trup a Cuvântului lui Dumnezeu, şi venirea Sfântului Duh, de la începutul veacului până la sfârşit s-au făcut" (*Cuv. la Petru de la Athon*).

Nu este altă faptă bună mai de nevoie decât Dumnezeiasca rugăciune:

1. Căci câtă nevoie şi trebuinţă are omul de ajutorul lui Dumnezeu, asemenea atâta nevoie are şi de sfinţita rugăciune, cea pricinuitoare de ajutorul lui Dumnezeu. Pentru aceea, dacă fără de ajutorul lui Dumnezeu nu poate omul a face vreun bine: „Fără de Mine nu puteţi face nimic" (*Ioann 15, 5*), apoi şi fără de sfinţita rugăciune, prin care se dăruieşte ajutorul lui Dumnezeu, nu poate omul a face binele. Pentru aceasta, trebuinţă este a se ruga cineva, şi prin rugăciune a cere Dumnezeiescul ajutor, şi când are a socoti vreo înţelegere trebuincioasă şi bună, şi când are a grăi vreun cuvânt de suflet folositor, şi când are a face vreun lucru plăcut lui Dumnezeu. Şi în scurt a zice, trebuinţă de rugăciune are omul şi când începe, şi când ajunge la mijloc, şi când sfârşeşte fieştece slujbă a sa, fieştece lucru al său şi fieştece apucare a

sa, precum a zis Cuvântătorul de Dumnezeu Grigorie (*Cuv. răspunzător*): „Rânduială prea bună este celui ce începe tot cuvântul şi lucrul, şi de la Dumnezeu a se începe, şi la Dumnezeu a înceta.” Căci când rugăciunea va povăţui înainte la fieştece lucru, toate lucrurile urmează cu lesnire, toate drepte, toate folositoare. Aşa o adevereşte aceasta Dumnezeiescul Gură de Aur: „Ori de feciorie de este cineva îndrăgitor, ori întreaga înţelepciune cea întru însoţire a o cinsti sârguindu-se, ori a-şi stăpâni mânia şi cu blândeţe împreună a trăi, ori de zavistie a fi curat, ori altceva din cele cuviincioase a face, rugăciunea mergând înainte, şi netezind acest fel de cale a vieţii, lesnicios şi îndemânatec va avea drumul bunei credinţe.”

2. Atâta trebuinţă are omul de singură sfinţita rugăciune, câtă trebuinţă are de toate celelalte împreună fapte bune. Căci cu neputinţă este nu numai a isprăvi cineva, ci nici cu totul a începe vreo altă faptă bună, fără de a cădea întâi la Dumnezeu prin rugăciune şi a cere ajutor de la El, Dătătorul şi Dăruitorul tuturor faptelor bune. Precum şi aceasta o adevereşte trestia cea cu gura de aur, aşa scriind: „Deci că desăvârşit cu neputinţă este fără de rugăciune a trăi cu faptă bună, şi cu aceasta a-şi trece viaţa, mi se pare că tuturor este arătat. Căci cum s-ar fi nevoit cineva spre fapta bună, neapropiindu-se şi căzând adeseori la Dătătorul şi Dăruitorul acesteia?“ Şi în scurt a zice, câtă nevoie au sadurile de apă ca să aducă roadă, atâta nevoie are şi omul de Dumnezeiasca rugăciune, ca să facă vreun rod al bunei credinţe şi al faptei bune, după acelaşi sfânt de aur, care zice: „Avem trebuinţă toţi oamenii de rugăciune, nu mai puţin decât pomii de apă. Că nici aceia nu pot a scoate rodurile, nebând prin rădăcini, nici noi nu vom putea a odrăsli rodurile cele de mult preţ ale bunei credinţe, de nu ne vom adăpa cu rugăciunile.”[2]

Şi 3. Sfinţita rugăciune este după cuviinţă prea de nevoie la mai toată răsuflarea omului. Căci fiindcă este mintea omenească de-a pururea mişcată, ca o fără de trup, pentru aceasta în fieştece faptă, şi la mai fieştece răsuflare, pot a-i veni ei năpădiri de gânduri rele, şi cu acestea a-i da război şi a o răni diavolul, vrăjmaşul neamului omenesc. Pentru care mare nevoie are omul la mai toată răsuflarea a ţinea arma Dumnezeieştii rugăciuni, ca să lupte cu dânsa pe războinicul şi să-i risipească năvălirile şi împotrivirile lui, temându-se, nu cumva aflându-l pe el vrăjmaşul fără de armă, să-l rănească cu învoirile şi unirile gândurilor, şi să-l omoare.

Pentru aceasta, Dumnezeiescul Apostol porunceşte cuprinzător tuturor Creştinilor, sfinţilor Monahi şi mirenilor, să se roage totdeauna şi necontenit: „Neîncetat vă rugaţi” (*1 Thess. 5, 17*). Iară Cuvântătorul de Dumnezeu Grigorie zice (în *Vorovire asupra Evnomianilor*): „Se cade a pomeni pe Dumnezeu mai vârtos decât a răsufla. Şi de este cu putinţă aceasta a o zice: nici altceva decât aceasta nu se cuvine a o lucra. Şi eu sînt din cei ce laudă Legea, care a cugeta ziua şi noaptea porunceşte, şi seara şi dimineaţa şi amiază-zì a povesti şi a binecuvânta pe Domnul în toată vremea. De se cade şi cea a lui Moisì a o zice: culcându-se, sculându-se, călătorind, orice altceva lucrând, şi cu pomenirea a se închipui spre curăţenie.” A zis încă şi Marele Vasilie: „Rugăciune bună este aceea ce pricinuieşte luminată înţelegere a lui Dumnezeu în suflet; şi aceasta este sălăşluire a lui Dumnezeu, a avea prin pomenire întemeiat pe Dumnezeu întru sine. Aşa ne facem Biserică a lui Dumnezeu, când nu cu griji pământeşti se taie necurmarea pomenirii, nici cu neaşteptate patimi se tulbură mintea; ci de toate scăpând iubitorul de Dumnezeu, la Dumnezeu se duce” (*Epist. 1*). Iară

[2] Pentru aceasta bine a zis şi Sfântul Marco Pustnicul, că rugăciunea este maică a tuturor celorlalte fapte bune, fiindcă le naşte pe ele. „Şi rugăciunea faptă bună se zice, măcar deşi maică a lor este. Că le naşte pe ele prin împreunarea cea întru Hristos.” (Cap. 35. *Pentru cei ce li se pare că se îndreptează din lucruri.*)

Sfântul Isaác zice: „Fără de neîncetată rugăciune nu te poţi apropia la Dumnezeu.” (*Cuv. 13*) Dar că au datorie nu numai monahii, ci şi toţi mirenii cei ce se aflǎ în lume a se ruga totdeauna, şi Îngerul lui Dumnezeu a adeverit, când a venit din Cer şi a arătat aceasta Cuviosului aceluia Iov, care pentru aceasta împotrivă-grăia şi se îndoia, precum în viaţa Marelui Grigorie al Thessaloníciului se vede. Adevereşte încă şi Dumnezeiescul Gură de Aur, poruncind tuturor meşterilor celor lumeşti în loc de cântece cu jale şi de cuvântări deşarte şi de bârfiri, să se roage acolo unde slujesc, uneori adică gânditor şi cu tăcere, iară alteori şi prin gură cântând cântări Dumnezeieşti şi Duhovniceşti laude. Că acestea limba acea frumoasă şi cântătoare şi bine vorbitoare în zicere le spune: „Meşter de lucrul mâinilor eşti? Şezând cântă. Dar nu voieşti cu gura să cânţi? Cu mintea aceasta o fă. Mare împreună-vorbitor este Psaltul. Nimic greu de aicea nu vei pătimi, ci ca întru o monastire vei putea să şezi. Că nu îndemânarea locurilor, ci păzirea cea cu de-adinsul a năravurilor celor bune ne dau nouă liniştea.” (*Cuv. Andrianzilor 21*) Şi aiurea, acelaşi porunceşte, zicând: „Pentru care se cade şi din pat sculându-ne a ajunge de-a pururea Soarele cu slujba lui Dumnezeu, şi de masă apucându-ne, şi a dormi vrând; iară mai vârtos şi în fiecare ceas, o rugăciune lui Dumnezeu aducând, drum întocmai cu ziua alergând.” (*Cuvânt pentru Rugăciune*)

Deci fiindcă Dumnezeiasca şi sfinţita rugăciune este atâta de nevoie omului, şi pricinuitoare de atâtea şi acest fel de bunătăţi şi daruri, pentru aceasta şi prea sfinţitul şi prea-înţeleptul a toată lumea Patriarh kiríu Neófit, cel ce acum în cârmele corăbiei celei a toată lumea a Bisericii celei mari a lui Hristos şade, şi cu ascuţimea minţii, şi cu blândeţea năravului, şi cu mai-nainte-vederea Proniei, şi cu cealaltă toată multă iscusinţă şi ştiinţă ce s-a adunat din vreme, prea bine şi fără de primejdie aceasta o îndreptează şi ocârmuieşte (Şi acestea, în nişte vremi de acest fel, multă greutate au; întru care toată adică, cum am zice, marea cea a toată lumea a oamenilor se tulbură, şi se suie valurile până la Ceruri, şi se pogoară până în adâncuri, că au cuprins toată lumea Evroklídon[3], şi Tifón[4], şi anastrovolismós[5], care din tot veacul se pomenesc, cel prea mare împreună şi prea silnic.), odrasla cea strălucită a Smírnei, a cetăţii celei strălucite, cel întru cele alese prea viteaz, întru cele fără de voie prea cu bun suflet, întru cele de primprejurul oamenilor prea blând, şi întru cele trei împreună prea bărbat, cel împrejurul dulceţilor împodobit, cel împrejurul banilor slobod, şi împrejurul slavei măsuratec.

Acesta, zic, acesta, cel după poetul, Iros multiubit, şi lumină întocmai cu Dumnezeu, Pisínor, şi blînd cugetător, şi ştiutor al celor înţelepte[6], când petrecerile îşi făcea în Muntele cel cu nume sfânt al Athónului, şi la citirea sfinţitelor cărţi se îndeletnicea, aflând rugăciunile acestea şi cererile[7] în feluri

---

[3] Vânt furtunos ce bate dinspre nord-est (*cf. Fapte 27, 14*). (n. ed.)

[4] Uraganul. (n. ed.)

[5] nescrutarea stelelor (întunecarea cerului) (n. ed.)

[6]Gr: Ουτος, λεγω, ουτος ο κατα τον Ποιητην πολυηρατος Ηρως, και ισοθεος Φως· ο πεισινωρ, και αγανοφρων, και πεπνυμονα μηδεα ειδως. Frază dificilă, care a pus probleme traducătorului. Poetul de care este vorba aici este Homer. Autorul Cuvântului, probabil Sf. Nicodim Aghioritul, îl asemuieşte pe Patriarhul Constantinopolei cu un Eros homeric, aplicându-i epitete din poemele homerice (πολυηρατος, cf. *Odisseea* 15, 126 şi 366; 23, 354; αγανοφρων, *Iliada* 20, 467). Ultima parte este o parafrază la un vers din *Odiseea* (2, 38): [illegible] „Crainicul lor Peisenor, cumpătat şi cu ageră minte” (cf. Homer, *Odysseia*, trad. de Dan Sluşanschi, Ed. Paideia, Bucureşti, 1997, p. 18).

[7] Măcar, că după Dumnezeiescul Grigórie Níssis *evhì* (adecă rugăciune) se deosebeşte de *prosevhì* (adecă de cerere.) Căci, *evhì* adecă, făgăduinţă este a oarecăruia din cei ce cu bună credinţă se afierosesc: Iară *prosevhì,* cerere este de bunătăţi cu rugăminte aducându-se lui Dumnezeu.(*Voroava a 2-a la Tatăl nostru*.) Cu toate acestea la mulţi alţi Părinţi, întocmai, şi în loc de una amândouă se iau.

de cărţi împrăştiate[8], şi de acestea minunându-se pentru înălţarea slavosloviei, pentru buna cunoştinţă a mulţumirii, pentru umilinţa mărturisirii şi pentru potrivirea cererii, şi în scurt, pentru folosul cel mult, şi folosul mare, şi folosul sufletesc ce izvorăşte cu îndestulare dintru dânsele, el adică întâi le-a întrebuinţat pe ele la citire, şi rodul folosului cel dintr-însele din destul l-a secerat, apoi aşa mie, celui mai mic decât toţi, mi-a lăsat slujba alegerii lor, (că dă să zicem şi a adunării) şi a îndreptării.

Citind însă şi rugăciunile privitoare[9] ale Fericitului, şi prea Înţeleptului, şi prea de Dumnezeu cuvântătorului Augustin[10], şi cu săgeata cea dulce a dragostei şi a dorului celui Dumnezeiesc dintru ele săgetându-şi sufletul, a poruncit a se prescrie cu adevărat şi acestea, şi a se îndrepta. Osteneală de nevoie pentru rugăciune s-a arătat încă şi adunarea în scurt din Psalmii Prorocului Davíd a prea-sfinţitului şi prea-înţeleptului Kír Ghennádie, Patriarhul Ţarigrádului, scolásticul. Pentru care s-a şi adunat, povăţuind mai-nainte de toate aceste rugăciuni, ca o mai veche rugăciune, Psaltirea, şi potrivită este şi aceasta întru stările bine credincioşilor către Dumnezeu, şi [ştim] că prorocie cuprinde pentru Dumnezeiasca iconomie. Şi pe lîngă toate acestea, la început s-a judecat cu cuviinţă a se adăuga oarecare cuvânt pentru pocăinţă foarte folositor, şi de suflet prea folositor. Fiindcă citindu-se întâi cuvântul acesta, arată încă mai vârtos de câtă nevoie este de Dumnezeiasca aceasta şi sfinţita rugăciune pentru sufleteasca mântuire a celor bine credincioşi. Iară la sfârşit alt cuvânt oarecare de laudă pentru Arhierie, arătând câtă este înălţimea Arhieriei acesteia, şi că pentru aceasta mai ales se cuvine a se cinsti Arhiereii cei buni şi a li se da cucernicie cu covârşire de la toţi cei bine credincioşi, ca unor ucenici ai Apostolilor lui Hristos. Şi apoi acestea toate s-a sârguit a le da cu acest fel de rânduială întru această carte cu mari cheltuieli la lumina tipografiei. Nu numai ca un iubitor de neam, şi iubitor de fraţi, spre de obşte folos al fraţilor lui celor

---

[8] Cărţile, dintru care s-au adunat acestea erau: A sfântului [Macárie al] Korínth[ului]: A preacuviosului Kir Papa Dionísie Kallipolítul din schitul Sfintei Annei: A preacuviosului sfântului skevofílaka al sfinţitului lăcaş al Kutlumuşului, Kir Dionísie: Şi a preacuviosului Gherodavíd Aghiartemítu: Iară ceea ce pe totul adunării aceştiia l-a lucrat, Evhológhion era al lui Kir Dionísie Kallipolítu.

[9] Gr. Θεωρητικὰς Ευχὰς, rugăciuni ale Dumnezeieştii vederi, rugăciuni contemplative. (n. ed.)

[10] Dumnezeiescul şi sfinţitul Augustín, carele şi Avrílie se numeşte, în Taghéstia Numidíei din Carthaghén născut fiind, în anul 380, pe vremea Marelui Theodósie, trăind şi până la vremile lui Arcádie şi Onórie, fiilor lui, de 86 de ani bătrân fiind, şi sârguindu-se la învăţăturile cele elineşti, însă mai cu osîrdie sârguindu-se la cele latineşti, prea iscusit s-a făcut în filosofie, şi mai ales în ritorică, şi în meşteşugul vorbirii, încât oamenii vremii de atunci de obşte purtau prin gură rugăciunea aceasta: „Izbăveşte-ne pe noi Dumnezeule de vorbirea lui Augustín”, precum mărturiseşte Ghennádie Sholásticul în cuvintele cele pentru purcederea Sfântului Duh. Iară când a fost tânăr, nu numai de focul trupeştilor patimi s-a ars, născând un fiu din ţiitoare ce se numeşte Adeódaton, precum mărturiseşte Melétie (tomul 2 al *Bisericeştii Istorii.*), ci şi manihеu a fost nouă ani. Iară ducându-se în Róma şi în Mediolána ca să înveţe acolò ritorica, şi cunoscându-se cu Dumnezeiescul Amvrósie, prin învăţătura aceluia s-a slobozit de rătăcire, şi s-a botezat de Amvrósie, şi el, şi fiul lui. Şi pocăindu-se pentru cele lucrate de dânsul mai nainte, cu atâta bogăţie a luat dela Dumnezeu darul umilinţii, încât mai lesne era a opri cineva apele izvoarelor, decât a opri lacrămile aceluia, cele ce de-a pururea curgeau, pentru care şi de Dumnezeiască strălucire, şi de lumină de trei ori fericitul s-a învrednicit, şi darul teologiei de atunci şi din destul dela Dumnezeu l-a luat. Şi episcop al Ippóniei celei din Carthaghén hirotonisit fiind, a adunat soborul din Carthaghén. Şi în scurt a zice, mare adecă, şi teolog preavestit al Bisericii lui Hristos s-a arătat, prea multe scrisori lăsând întru dânsa. Care toate sînt scrise numai latineşte. Care lucru cu adevărat este vrednic de multă mâhniciune, căci ne lipsim noi de acest fel de bogăţie duhovnicească. Iară din scrisorile lui puţine oarecare se poartă tălmăcite în limba ellinească, dintre care sînt şi cele cincisprezece cărţi (adecă cuvinte) care cuprind pentru Treime, de Máxim Planúdi tălmăcite, întru un Tom cuprinzându-se, şi păzindu-se în sfinţitul şi împărătescul lăcaş al Vatopédului de pe Athón. (Care şi o, de s-ar fi aflat vreun iubitoriu de Hristos ca să le dea în tipar.) Şi aceste rugăciuni, cele dela Dimítrie Kidóni, carele s-a depărtat adecă dela Biserica răsăritului, şi la latinie s-a dat, dar întru celelalte înţelept bărbat, şi mai vârtos întru asemănările numirilor, şi întru tălmăcirea cea prea potrivită de pe limba cea latinească pe cea ellinească, precum mărturiseşte înţeleptul Vriénnie în Epistolia cea către el, care este pusă întru al treilea Tom al lui. Vezi pentru aceasta şi la Melétie, Tomul al treilea al *Istoriei Bisericeşti*.

de un neam, ci cu mult mai vârtos ca un păstor iubitor de oi şi adevărat, spre păşune purtătoare de flori a turmei sale, şi a toată plinirea cea de sub dânsul a toată lumea şi cu numele lui Hristos numită.

Şi Prorocul Ammós, păstor fiind, dărâma duzi, ori rodurile dudului tăindu-le şi mâncându-le, după Dumnezeiescul Kiríll al Alexandríei, ori numai frunzele acestuia curăţindu-le şi aruncându-le pe ele ca să-şi hrănească turma sa, precum însuşi acela întru Domnul lăudându-se către Amasía zicea: „Nu eram eu proroc, nici fiu de proroc, fără numai păstor eram, dărâmând duzi, şi m-au luat pe mine Domnul de la oi” (*Ammós 7, 14-15*).

Iară prea sfinţitul acesta stăpân, păstor aşezat fiind, dar mai vârtos întâi păstor, şi decât ceilalţi păstori mai mare peste oile lui Hristos cele cuvântătoare, nu numai duzi a dărâmat până acum spre hrana turmei sale – iară duzi s-ar fi înţeles sfinţitele cărţi care până acum cu hotărârea şi cheltuiala prea-sfinţiei sale s-au dat în tipar – ci urmând Cerescului aceluia şi bunului Păstor, lui Iisus Hristos, Care nu în oarecare locuri pustii şi purtătoare de mărăcini îşi poartă oile Sale, încât să secere păşunea cea ierboasă, după cum zice Grigorie luminătorul Nissenilor, ci hrană le dă aromatele cele din grădini, şi în loc de iarbă crinii le dă, pentru care mireasa ceea ce cântă, ştiinţa lui cea păstorească lăudându-o, zicea: „Frăţiorul meu s-a pogorît în grădina sa, la Năstrapele mirosului, să pască în grădini, şi să culeagă crini” (*Cântarea Cântărilor 6, 1*).

Pe Acesta, zic, cel întâi Păstor adevărat urmându-l, ucenicul Acestuia şi următorul, pogorându-se prin citire în grădina sfinţitelor cărţi, nu numai verdeaţă şi păşune ierboasă a faptelor bune celor mai de jos a tuns, ci şi pe înseşi florile şi crinii sfinţitei, şi de Dumnezeu făcătoarei, şi decât toate mai înaltei fapte bune, zic adică a rugăciunii, dintr-însele le-a adunat, frumoase cu vederea, şi prea bine mirositoare cu mirosirea, şi cu pipăirea primite. Şi cu acestea veseleşte, înmiresmează şi hrăneşte turma lui cea cuvântătoare, ca alminteri şi el să se hrănească de turma sa, şi să aibă oi spre îmbrăcăminte. Că a auzit pe Paremiastul zicând: „Grijeşte-te de verdeţile cele din câmp, şi vei tunde buruiana, şi adună iarbă de munte, ca să ai oi de îmbrăcăminte. Cinsteşte câmpul, ca să fie ţie miei” (*Pilde 27, 25-26*). Şi acestora asemenea a tâlcuit pe cea zisă şi Dumnezeiescul Grigorie Níssis, tâlcuitorul cel Prea-înalt al *Cântării*, zicând: „Crinii adică semn se fac al strălucirii şi curăţeniei minţii. Iară buna mireasmă a aromatelor, a se afla cu înstrăinare de toată putoarea cea rea a păcatelor. Deci întru unele ca acestea, zice, să petreacă povăţuitorul turmelor celor cuvântătoare. În grădini adică păscând, iară crinii spre hrana oilor tunzându-i şi adunându-i. Aceştia sînt, după cuvântul meu, crinii cu care se hrăneşte turma de păstorul şi învăţătorul cel bun.“ (*Voroava 15 la Cântarea Cântărilor*)

Primiţi drept aceea cu dragoste, şi îmbrăţişaţi, şi luaţi la sine-vă, toţi fraţii întru Hristos, turma lui Hristos cea a toată lumea, teologicele, şi rugătoarele, şi prea umilincioasele aceste rugăciuni şi cereri, hrana aceasta purtătoare de flori, şi purtătoare de crini, ce o aduce dragostei voastre păstorul nostru cel a toată lumea, şi stăpânul, şi purtătorul de grijă de mântuirea tuturor, şi întru dânsele vă desfătaţi, şi vă bucuraţi, şi vă paşteţi de ajuns, ca întru nişte câmpi făcători de flori, ca întru nişte livezi înverzite, ca întru nişte grădini pline de rouă, ca la nişte păşuni de suflete hrănitoare şi ierburi dătătoare de viaţă. Căci în sfinţitele aceste rugăciuni, prea cu îndestulare, şi precum se cuvine, veţi afla acele patru părţi sau însuşiri pe care le cuprinde fieştece rugăciune desăvârşită. Adică întâi, slavoslovia. A 2-a, mulţumirea. A 3-a, mărturisirea. Şi a 4-a, cererea. Din care, pe cele două le mărturiseşte Marele Vasilie, zicând: „Iară

ale rugăciunii, iubite, două chipuri sînt: unul adică, al slavosloviei cu smerită cugetare, iară al doilea, cel al cererii cu micşorare. Deci rugându-te, nu veni îndată spre cerere; iară de nu, prihăneşti voirea ta, ca şi cum silit eşti de trebuinţă să te rogi lui Dumnezeu“ (*Cap. 1 al aşezămintelor pustniceşti*). Iară pe celelalte două le mărturiseşte Dumnezeiescul Ioann al Scării. Că zice: „Mai-nainte de toate întru hârtia rugăciunii noastre mulţumire adevărată să aşezăm. Iară întru al doilea stih, mărturisire şi zdrobire a sufletului întru simţire. Apoi aşa cererea noastră să o facem arătată Împăratului a toate. Că prea bun este chipul cel mai-nainte zis al rugăciunii, după cum oarecăruia din fraţi de Îngerul Domnului i s-a arătat.” (*Cuv. 28, pentru rugăciune*)

Pentru aceea prin slavoslovie veţi slavoslovi pe Tatăl cel fără de început, pe Fiul cel împreună fără de început, şi pe Duhul cel prea Sfânt şi împreună veşnic, pe Treimea cea mai presus de Fiinţă şi nedespărţită, pe unul Dumnezeul nostru, şi pe cea prea curată şi prea fără de prihană Maica Dumnezeului nostru. Iară prin mulţumire veţi mulţumi lui Dumnezeu pentru facerile de bine şi darurile ce v-a făcut vouă, cele arătate şi nearătate, cele sufleteşti şi trupeşti, cele trecute, cele de faţă, şi cele ce vor să fie. Prin mărturisire, veţi mărturisi lui Dumnezeu cu zdrobire de inimă şi umilinţă toate păcatele ce aţi făcut, cu lucrul şi cu gândurile. Şi prin cerere, veţi cere de la Dumnezeu să vă miluiască pe voi şi să vă ierte păcatele voastre, ca să vă păzească pe voi de tot vrăjmaşul văzut şi nevăzut şi să vă dăruiască vouă bunătăţile cele lumeşti şi mai presus de lume.

Iară întru rugăciunile Dumnezeiescului şi sfinţitului Augustin, o, câte înalte şi teologice înţelegeri veţi afla! O, câte săgeţi şi bolduri ale Dumnezeieştii dragoste veţi lua în sufletele voastre! O, câtă umilinţă veţi câştiga în inimile voastre! Că pline sînt acestea de Dumnezeiască înţelepciune, pline de Dumnezeiesc dor, pline de sfinţită umilinţă. Pentru aceea, oricine le citeşte pe acestea cu luarea aminte cea cuviincioasă şi se va răni odată de Dumnezeiescul Dor ce izvorăşte dintru dânsele, el se va face nu numai afară de toate zidirile cele simţite, nu numai afară de cele gândite, ci şi afară de sineşi, şi tot cu totul se va lipi şi se va face una cu iubitul şi doritul său Dumnezeu. Fiindcă, după Pasărea Cerului, zic adică după Dionísie Areopaghítul (*Pentru Dumnezeieştile Nume, cap. 4*): „Spăimântător este Dumnezeiescul dor, că nu sînt înşişi ai lor îndrăgitorii, ci ai celor ce se îndrăgesc.” Şi mai are a zice şi el cuvintele cele îndrăgitoare ale Miresii ce cântă: „Juratu-v-am pe voi, fiicele Ierusalímului, pe puterile şi pe tăriile ţarinii, de veţi afla pe frăţiorul meu, spuneţi-i lui că rănită de dragoste sînt eu” (*Cânt. 5, 9*). Şi iarăşi: „Au doară aţi văzut pe care l-a iubit sufletul meu?“ (*Cânt. 3, 3*).

Dar fiindcă zdrobirea inimii şi umilinţa şi lacrimile sînt aripile sfinţitei rugăciuni, prin care se suie aceasta la Ceruri şi intră în urechile Domnului Savvaóth – că a zis Dumnezeiescul Ieroním că rugăciunea adică numai îmblânzeşte pe Dumnezeu, iară lacrima Îl sileşte pe El să miluiască pe cel ce se roagă – pentru aceasta, în chip de atârnare înainte, însemnăm aicea cititorilor sfinţitelor acestora rugăciuni, că zdrobirea aceasta a inimii, umilinţa şi lacrimile cele întru rugăciune se câştigă întâi din frica firii de faţă a lui Dumnezeu, care se naşte când socoteşte omul că Dumnezeu este de faţă şi îl vede pe el şi îl aude, şi că el când se roagă este o tină, un vierme netrebnic şi o nimică, alăturându-se cu Dumnezeu, iară Dumnezeu, înaintea Căruia se roagă, este un Ziditor Atotputernic şi Stăpân al tuturor, unul din fire nemărginit, întru tot neamul prea desăvârşit, şi un mai presus de fiinţă şi necuprins singur-stăpânitor. Pentru aceasta şi Marele Vasilie, întrebat fiind cum poate cineva să isprăvească a-i rămânea mintea lui nerăspândită întru rugăciune, a răspuns:

„Deplin adeverit fiind că înaintea ochilor este Dumnezeu. Că dacă cineva văzând vreun stăpânitor, sau înainte-stătător şi vorbind cu dânsul, neîmprăştiată îşi are căutătura, cu cât mai vârtos cel ce se roagă lui Dumnezeu neîmprăştiată îşi va avea mintea de la Cel ce cearcă inimile şi rărunchii? Plinind cea scrisă: «Ridicând cuvioasele mâini fără de mânie, şi fără de îndoiri». Şi iarăşi: «Iară se cade a se ruga nu cu lenevire, nu cu minte răspândită aici şi acolo». Că unul ca acesta nu numai nu va lua cererea, ci şi mai mult întărâtă pe Stăpânul. Că dacă înaintea unui stăpânitor cineva stând şi vorovind, cu multă frică stă, neîmprăştiată avându-şi căutătura, şi cea din afară, şi cea din lăuntru a sufletului, nu cumva se va primejdui, cu cât mai vârtos înaintea lui Dumnezeu se cade a sta cu frică şi cu cutremur, toată mintea întinsă avându-o către El numai, şi aiurea nicăieri.” (*Cap. 1 la aşezămintele pustniceşti*)

Al doilea, se naşte zdrobirea şi umilinţa întru rugăciune din smerita cugetare şi din socoteală, că el, ce se roagă înaintea unui Dumnezeu ca Acesta cu nemărginire puternic, nu este numai fireşte un vierme putred, ci este, lângă acestea, şi cu voirea un călcător de Dumnezeieştile Lui porunci, un vrăjmaş al lui Dumnezeu, şi un mai păcătos decât toţi, care nu este vrednic nici a-şi deschide gura şi a se ruga înaintea lui Dumnezeu. Pentru aceasta, despre o parte Marele Vasilie a zis: „Când vei slavoslovi din Scripturi, cât poţi, şi vei înălţa laudă către Dumnezeu, atunci începe cu smerită cugetare, şi zi: *Eu, Doamne, nu sînt vrednic înaintea Ta a grăi, pentru că foarte păcătos sînt*. Măcar de şi nu ştii ceva rău întru sine-ţi, aşa se cade să zici tu. Că nimenea nu este fără de păcat, fără numai Dumnezeu. Că multe greşind, cele mai multe nici nu le ştim.” (*Cap. 1 la aşezămintele pustniceşti.*) Iară despre cealaltă parte, Ioann al Scării: „Nu te bizui (întru rugăciune), măcar de şi curăţire ai avea, ci cu multă smerită cugetare mai vârtos apropie-te, şi mai multă cutezare vei avea. Măcar toată scara faptelor bune de ai suit-o, pentru lăsarea păcatelor roagă-te, auzind pe Pavel pentru păcătoşi strigând: «dintru care cel dintâi sînt eu»” (*Cuv. 28 pentru rugăciune*). Căci dacă altul se va ruga fără de socoteala aceasta, că este păcătos, neprimită se face rugăciunea lui de Dumnezeu, după Sfântul Isaác, ce zice: „S-a scris de oarecare din sfinţi că cel ce nu se socoteşte pe sineşi păcătos, rugăciunea lui nu este bine primită la Domnul” (*Epistol. 4*). Şi arătată este aceasta din pilda vameşului şi a fariseului, unde vameşul, păcătos pe sineşi socotindu-se, s-a îndreptat, iară fariseul, drept avându-se pe sineşi, s-a osândit.

Al treilea, umilinţa întru rugăciune şi lacrimile se nasc când omul se roagă cu pricepere, şi nu zice unele cu gura, şi altele cugetă cu mintea, ci mintea lui ia aminte toată cu totul la cele ce se grăiesc, şi înţelege şi gustă felurimea lor, precum şi gustul simte şi se învoieşte cu felurimea bucatelor. Pentru aceea Marele Vasilie, tâlcuind cuvântul acela, «Cântaţi cu pricepere» zice: „Dacă cineva îşi va uni sufletul cu puterea fiecăruia grai, precum îşi învoieşte gustul cu felurimea fiecărora bucate, unul ca acesta a împlinit porunca ce zice: «Cântaţi cu pricepere.»” Iară Ioann al Scării porunceşte: „Luptă-te a înălţa, iară mai vârtos în graiurile rugăciunii mintea ta a o încuia, măcar de şi obosind, pentru pruncie, din graiuri va cădea, iarăşi pe dânsa în lăuntru o bagă. Că chiar osebire a minţii este nestatornicia, iară a lui Dumnezeu pe toate a le putea.”

Al patrulea, umilinţa şi lacrimile se nasc întru rugăciune dacă acela ce se roagă nu socoteşte că cuvintele acelea ale rugăciunii le-a zis altul, sau că s-au scris pentru alt om; ci că s-au scris pentru dânsul, şi el însuşi este cel ce le zice, şi că el este acela ce a făcut toate acele păcate ce se aduc în cuvintele rugăciunii. Aşa o adevereşte pe aceasta Dumnezeiescul Marco Postnicul: „Cel smerit cugetător şi care are lucru Duhovnicesc, citind Dumnezeieştile Scripturi,

toate la sineşi le va înţelege, şi nu la altul” (*Cap. 6 pentru legea duhovnicească*). Cel ce însă a luat dar de a se umili şi a vărsa lacrimi necurmate şi nesilite întru rugăciunea lui, să ia aminte bine a nu se mândri, ca să nu se lipsească de un dar ca acesta şi să rămâie ca mai-nainte uscat, şi neumed, şi orb, după acelaşi Sfânt Marco, şi după Cuviosul Isaác. Că acela adică zice: „Să nu te înalţi vărsând lacrimi întru rugăciunea ta, că Hristos S-a atins de ochii tăi, şi gânditor ai văzut”; iară Dumnezeiescul Isaác: „Cel ce din vinul acesta (adică al lacrimilor) a băut, şi după acestea s-a lipsit de dânsul, el singur ştie în care ticăloşie s-a lăsat, şi ce s-a luat de la dânsul pentru trândăvia lui” (*Cuv. 13*).

Iară al cincilea şi mai de pe urmă, umilinţa şi lacrimile se nasc şi din formele cele din afară ale trupului; adică când se roagă cineva cu capul descopierit, genunchele plecându-şi, pieptul bătându-şi, şi chip de osândit având, care stă înaintea Domnului. Fiindcă după formele cele din afară ale trupului, aşa împreună se formăluieşte şi împreună se aşează şi din lăuntru sufletul, după Ioann al Scării: „După sfiala cea din afară, şi după meşteşugiri, se aseamănă sufletul, şi după acelea ce le lucrează se închipuieşte, şi după dânsele se formăluieşte” (*Cuv. 25 pentru smerita cugetare*). Însă foarte ajută la umilinţa inimii şi chipul cel mai liniştit al locuinţei fiecăruia, la care se cade a se trage când se roagă câţi iubesc a se smeri; şi vremea cea liniştită, care mai ales este vremea nopţii, când ceilalţi oameni se liniştesc şi se odihnesc. Pentru aceasta şi Domnul, pildă vrând a ne arăta nouă, de multe ori Se ducea în munţi şi în locuri pustii, şi în vreme de noapte, şi acolo se ruga. „S-a suit, zice sfinţitul Matthéi, la munte să se roage deosebi, şi făcându-se seară, era acolo singur” (*Matth. 14, 23*). Pe care tâlcuindu-o Marele Gură de Aur, zice: „Pentru aceasta adeseori în pustii se duce, şi acolo înnoptează. De multe ori rugându-se, învăţându-ne pe noi a vâna întru rugăciuni netulburarea, şi cea din vreme, şi cea din loc.” (*Cuv. la Schimbarea la faţă*) Că maică a liniştii este pustia. Iară liniştea iarăşi, după Ioann cel din Damásc, maică este a rugăciunii. Şi aiurea, acelaşi cu graiurile de aur zice: „Socoteşte cât de mare este, în noapte adâncă, când toţi oamenii dorm, şi linişte prea adâncă este, tu singur sculându-te, făţiş să vorofeşti cu Stăpânul cel de obşte al tuturor. Dulce este somnul, dar nimic nu este mai dulce decât rugăciunea. Dacă deosebi cu Dânsul vei vorovi, multe vei putea a săvârşi, nimenea supărându-te pe tine, nici dezbătându-te pe tine de la rugăciune. Ai şi vremea ajutătoare spre a dobândi acelea ce le voieşti” (*Cuv. la toţi sfinţii*).

Dar fiindcă singură umilinţa şi lacrimile nu sînt de ajuns ca să plece pe Dumnezeu a ne da nouă cererile ce le cerem întru rugăciunile acestea, ci trebuiesc încă şi alte oarecare, iată le-am adaos şi pe acestea aicea, care se cuprind în şase.

1. Căci cel ce voieşte a-şi face cererea sa cea dintâi, care este iertarea păcatelor sale, se cuvine şi el, rugându-se, să ierte păcatele ce i le-au făcut lui ceilalţi, precum a zis Domnul: „Când staţi de vă rugaţi, iertaţi orice aveţi asupra cuiva, ca şi Tatăl vostru cel din Ceruri să vă ierte vouă greşalele voastre” (*Marco 11, 25*).

2. Căci cel ce cere să ia ceva de la Dumnezeu se cade a cere nu cu neîntărire şi cu îndoire, ci cu credinţă neîndoită şi statornică, precum zice întâi Domnul: «Toate oricâte veţi cere întru rugăciune, crezând, veţi lua» (*Matth. 21, 22*). Şi al doilea, fratele lui Dumnezeu, Iacov: «Iară de este cineva dintru voi lipsit de înţelepciune, să ceară de la Dumnezeu, Care dă tuturor din destul şi nu înfruntă, şi i se va da lui. Iară să ceară cu credinţă, nimic îndoindu-se. Pentru că cel ce se îndoieşte, asemenea este cu valul mării, care de vânturi se aruncă şi

se învăluieşte. Că să nu gândească omul acela că va lua ceva de la Domnul. Bărbatul îndoit la suflet nestatornic este întru toate căile sale» (*Iacov 1, 5*).

3. Căci cel ce cere, se cade a cere nu cereri nepotrivite şi lumeşti şi pricinuitoare de dezmierdările sale, ci cereri după Dumnezeu, folositoare şi de mântuire. Precum acelaşi frate al lui Dumnezeu, înfruntând, zice: «Cereţi şi nu luaţi, căci rău cereţi, ca la dezmierdările voastre să cheltuiţi» (*Iacov 4, 3*).

4. Căci cel ce voieşte a-şi lua cererile sale cele folositoare de la Dumnezeu, se cade şi el a mişca şi a face de la sineşi toate acelea ce îi dă mâna şi poate, după Parimia cea de obşte, ce zice: „Împreună cu Athina, mişcă şi mâna.” Şi a nu se lenevi şi a se da pe sineşi de bună voie la patimi şi la pofte, şi apoi a cere Dumnezeiescul ajutor. Pentru că nu îl va dobândi, după Marele Vasilie, ce zice: „Se cade drept aceea toate adică cele de la sine a le aduce în lăuntru, şi aşa a striga către Dumnezeu ca să-i ajute lui. Că dacă cineva prin lenevire se va da pe sineşi la pofte, şi pe sineşi se va vinde vrăjmaşilor, acestuia Dumnezeu nu-i ajută, nici îl ascultă. Că apucând mai-nainte prin păcat s-a înstrăinat pe sineşi de la Dumnezeu. Pentru că cel ce voieşte a se ajutora de Dumnezeu cuviinţa nu o dă în jaf[11]; iară cela ce cuviinţa nu o dă în jaf, nu se dă în jaf cândva de Dumnezeiescul ajutor” (*Cap. 1 la aşezămintele pustniceşti*). Şi Dumnezeu încă zice pentru unii ca aceştia prin Isaía: „Pe Mine din zi în zi mă caută, şi doresc a şti căile Mele, ca un norod ce a făcut dreptate şi nu a părăsit judecata Dumnezeului său” (*Isaía 58, 2*). Şi în scurt a zice, cel ce voieşte să-l asculte pe el Domnul şi să-şi ia cererea sa, se cuvine a se sili pe sine cât poate ca să păzească poruncile Lui, încât a nu-l mustra conştiinţa, că nu a băgat în seamă, sau s-a lenevit de vreun lucru ce putea să-l facă şi nu l-a făcut. Că zice ucenicul cel iubit: „De nu ne va arăta pe noi vinovaţi inima noastră, îndrăznire avem către Dumnezeu. Şi orice vom cere, vom lua de la Dânsul. Că poruncile Lui păzim, şi cele plăcute înaintea Lui facem” (*1 Ioann 3, 21-22*). Şi Marele Vasilie (*tot acolo*): „Deci se cade întru nimic a fi prihănit de conştiinţa sa, şi aşa a chema Dumnezeiescul ajutor.” Şi nu numai când cineva el însuşi se roagă se cade a face acele cuviincioase bunătăţi câte poate, ci şi când altul se roagă printr-însul, se cade a ajuta şi el din partea lui la rugăciunea ce se face pentru dânsul. După aceea [zice că] „mult poate rugăciunea dreptului care se lucrează“ (*Iacov 5, 16*.). Pe care tâlcuindu-o Dumnezeiescul Máxim, zice: „Mult poate cererea dreptului, ori de cel drept ce o face pe aceasta, ori de cel ce cere de la cel drept a se face ea. Că de cel drept adică lucrând-se, îi dă lui îndrăzneală către Cel ce poate a da cererile drepţilor. Iară făcându-se de cel ce o cere aceasta de la cel drept, îl depărtează pe el de la răutatea cea mai dinainte, schimbându-i lui aşezarea în faptă bună“ (*Cap. 84 al sutei a 5-a*). Şi iarăşi: „Multă cu adevărat nepricepere este, ca să nu zic nebunie, prin rugăciunea drepţilor a căuta mântuire cela ce se dezmiardă cu aşezarea [sa], şi a cere iertare de acelea întru care se făleşte de lucrare, prin punere înainte întinându-se. Cu cuviinţă este de a nu se face nelucrătoare şi nemişcată rugăciunea dreptului, ci lucrătoare a o face şi tare, cu ale sale fapte bune într-aripându-se“ (*tot acolo*).

5. Cel ce voieşte a-şi lua de la Domnul cererea sa, se cuvine a nu se împuţina cu sufletul şi a se necăji şi a se strâmtora întru rugăciune, ci a îngădui întru dânsa cu îndelungă-răbdare şi la multă vreme. Pentru aceea Domnul, ca să ne înveţe pe noi a zăbovi şi a îngădui întru rugăciune fără de strâmtorare, ne aduce nouă în Evanghelia cea de la Lucà pilda văduvii, care cu îngăduirea şi cu răbdarea ei a plecat cu totul pe urmă pe nedreptul judecător ca să-i

---

[11] A da în jaf: a da pradă. (n. ed.)

izbândească ei. „Le zicea şi pildă lor, că se cade totdeauna a se ruga şi a nu se lenevi” (*Lucà 18, 1*). Încă şi Marele Vasilie zice: „Iară de şi cele de folos de multe ori ai cerut, dar nu ai îngăduit” (*tot acolo*). Pentru că scris este: „Că întru răbdarea voastră veţi dobândi sufletele voastre“ (*Lucà 21, 19*). Şi: „Cel ce va răbda până în sfârşit, acesta se va mântui” (*Matth. 10, 22*). Aşa Avraám mai tânăr chemat fiind din Assiria în Palestina, şi luând făgăduinţă de la Dumnezeu că se va înmulţi sămânţa lui ca stelele Cerului, de aici la o sută de ani ai vârstei sale a luat acest fel de sămânţă. Asemenea şi Isaác rugând pe Dumnezeu ca să-i dea lui fii, de-abia i-a luat pe urmă după douăzeci de ani. Urmează drept aceea şi tu, frate, Patriarhilor acestora şi credinţei lor, ţie îţi zice Marele Vasilie, şi măcar lună de va trece, măcar an, măcar vreme de trei ani, măcar de patru ani, măcar mai mulţi ani până vei lua, să nu te depărtezi, ci cu credinţă cere, binele lucrându-l. Şi Avvà Macarie: „Cela ce degrab nu ia, prin întârzierea lui Dumnezeu, mai mult se arde, şi cu cât prelungeşte Dumnezeu cercând osteneala, cu atâta el dator este cu osteneală a cere Darul lui Dumnezeu“ (*la şiragul a celei de la Matthei, cap. 7*).

Iară a 6-a şi mai de pe urmă: „Cel ce voieşte ca să-şi dobândească cererea sa, se cade a mulţumi totdeauna lui Dumnezeu, fie că degrab de va lua aceea ce îşi cere, fie că mai cu întârziere. Pentru aceea a zis Pavel: «Cu mulţumită cererile voastre să se arate lui Dumnezeu» (*Filip. 4, 6*). Fiindcă de multe ori Dumnezeu nu ne dă nouă degrab aceea ce o cerem, sau pentru că ştie că avem a o pierde aceea ce ne-o va da nouă şi dintru aceasta avem a ne munci mai mult, ca unii ce am lepădat darul, Sau pentru că, cunoscând că după ce ne vom lua cererea noastră avem a înceta de a ne ruga, pentru aceasta ne întârzie cererea noastră şi nu ne-o dă, vrând şi grijindu-se a-l ruga pe El totdeauna, şi a sta înaintea Lui prin rugăciune, sau ca să se arate credinţa noastră cea către Dumnezeu, şi dragostea, sau şi pentru alte judecăţi ale lui Dumnezeu, cu totul neînţelese de noi, dar drepte, şi spre folosul nostru privind.” Precum pe acestea toate le adevereşte Vasilie cel mult întru cele Dumnezeieşti, şi cu adevărat mare, întru acelaşi Cap. 1 al *Aşezămintelor celor pustniceşti*, întru care cu semuire aduce zicând: „Deci acestea ştiindu-le, ori mai degrab, ori mai târziu de vom lua, să rămânem mulţumind Domnului. Că toate cele ce le face Stăpânul, pentru mântuirea noastră le iconomiseşte, numai noi să nu încetăm din cerere împuţinându-ne cu sufletul.” Ce zic? Măcar de vom lua de la Dumnezeu, măcar deşi desăvârşit nu vom lua cererea noastră, noi se cade să mulţumim totdeauna şi să rămânem bătând în uşă şi cerând prin rugăciune. Căci ne ajunge nouă această mare dăruire ce o luăm, adică, că ne învrednicim a vorovi împreună cu un Dumnezeu şi a ne uni cu Dânsul când ne rugăm. Aşa deplin ne adevereşte nouă trestia cea de aur a lui Ioann, frumos şi potrivit întru acest chip scriind: „Mare bunătate este rugăciunea, dacă cu socoteală mulţumitoare se face; de ne vom deprinde pe noi înşine nu numai când luăm, ci şi când nu luăm a mulţumi lui Dumnezeu. Pentru că uneori dă, iară alteori nu dă, amândouă cu folos. Încât măcar de vei lua, măcar de nu vei lua, ai luat întru a nu lua; măcar de vei dobândi, măcar de nu vei dobândi, ai dobândit întru a nu dobândi. Că este când a nu lua să fie mai de folos. Pentru că de nu ne-ar fi fost nouă de folos de multe ori a nu lua, negreşit ne-ar fi dat. Iară a nu dobândi cu folos, a dobândi este” (*Din Cuv. Andriánzilor 1, şi pentru rugăciune,* Tom al 7-lea). A zis încă şi Ioann cel ce a făcut Scara cea cerească: „Să nu zici că zăbovind întru rugăciune nimic nu am isprăvit, că acum ai isprăvit. Că ce lucru bun ar fi fost mai înalt, decât a te lipi de Domnul, şi întru unirea cu Dânsul necontenit a îngădui?” (*Cuv. 28*.)

Deci dacă, fraţi şi părinţi, fiind cu toate acestea ce le-am zis însoţiţi, veţi aduce Sfântului Dumnezeu sfinţitele rugăciuni ce se cuprind în cartea aceasta, eu deplin pe voi vă adeveresc că veţi câştiga în sufletele voastre credinţă neclătită, nădejde tare, dragoste adevărată, iertare de păcate, scăpare de rele văzute şi nevăzute, dobândire de cereri, izbăvire de draci, şi împărtăşirea şi unirea cu Dumnezeu şi cu Îngerii. Fiindcă, după propovăduitorul rugăciunii cel de aur şi numit cu numele darurilor: „Cu Dumnezeu întru adevăr vorovim în vremea rugăciunii, prin care şi cu Îngerii ne împreunăm" (*Cuvânt pentru rugăciune*). Şi în scurt a zice: din Dumnezeieştile acestea rugăciuni veţi dobândi grămadă de bunătăţi, mare de comori, furnicar de lucruri plăcute lui Dumnezeu, claie de fapte bune, şirag de daruri, şi roduri prea destule de folos duhovnicesc.

Iară aceste bunătăţi dobândindu-le, să nu încetaţi rugându-vă Sfântului Dumnezeu, atât pentru viaţa de aicea paşnică, şi pe scaunul cel a toată lumea şi Apostolesc a tăriei celei nemişcate şi a săvârşirii celei iubite lui Dumnezeu întru linişte; cât şi pentru dobândirea cea fericită de acolo, a prea-sfântului stăpân ce a dat în tipar aceste rugăciuni spre folosul nostru, căruia să i se mărească lauda, să i se bine-norocească bătrâneţile,[12] şi să i se înmulţească anii pînă la numărul anilor lui Xanth[13]. Fiţi sănătoşi.

[12] Cartea aceasta s-a tipărit greceşte la anul 1799, când pe scaunul Ţarigradului îl înfrumuseţa ierarhul acesta kiriu Neofit, căruia Dascălul Nicódim sfetagoreţul îi face în cuvântul acesta oarecare scrieri împrejur ale vredniciei, împreună şi laude împletindu-i. Şi cu adevărat acestea toate se cuvin şi arhipăstoriului nostru, kirio kirio Veniamin: pentru că cu aceeaşi râvnă, spre de asemenea obştesc folos, şi preaosfinţia sa se osteneşte. (G.T.) (Nota lui Grigorie Tipograful – *n. ed.*)

[13] Gr. και πληθυνθειη τα ετη εις ου ποσουμενας Ξανθου λυκαβαντας. Xanth („Bălanul") este numele unuia din cei doi cai nemuritori ai lui Ahile (cf. *Iliada*, 16, 148-154; 19, 400-424). (n. ed.)

CUVÂNT PENTRU POCĂINŢĂ,

ce cuprinde pentru primejdia a celor ce păcătuiesc cu nădejde de a se mărturisi şi a se pocăi.[14]

Înainte cuvântare.

Pentru care pricină oare omul întru toate lucrurile lui cele trupeşti se pleacă mai mult spre a se teme decât spre a nădăjdui, iară întru cele ale sufletului nădăjduieşte mai mult decât se teme? Aceasta socotesc că urmează fiindcă îşi iubeşte puţin mântuirea sa, de cum se cădea cu adevărat a priveghea, temându-se nu cumva în ceasul în care nu nădăjduieşte va veni moartea, şi îl va afla pe el nepocăit, pentru care are a se munci veşnic. Sînt mulţi Creştini care, după cum zice Iov, beau păcatul ca nişte apă (*Iov 15, 16*). Pentru că fiecare dintru dânşii, mai-nainte de a păcătui, cugetă şi zice: *Să păcătuiesc, şi mă voi mărturisi, mă voi pocăi*; iară după ce va păcătui şi se va mărturisi, nu se mai grijeşte pentru păcat, căci zice, m-am mărturisit, m-am pocăit. O, rău gând! De unde te-ai răsturnat să acoperi uscatul cu vicleşug! (*Sirah 37, 3*). O, prea-vătămătoare de suflet amăgire şi *mai-nainte prindere în minte[15] ce acoperi pământul cu păcatele! Din care adânc ai ieşit? Nu din alt, cu adevărat, decât din iad. Dar au nu se cade a te întoarce iarăşi în iad, şi a nu mai amăgi pe Creştini? Pentru aceea, noi vom vorovi în cuvântul acesta pentru primejdia acelor ce fără de frică păcătuiesc, şi nu se grijesc a face o adevărată mărturisire şi pocăinţă.

PARTEA ÎNTÂI

Nu s-a aflat cândva prea cu adevărat vreun neguţător atâta de necunoscător, care fără de vreo nevoie să-şi arunce lucrul său în mare, cu nădejde că are să-l ia iarăşi înapoi. Cu toate acestea, se află atâţia Creştini necunoscători care îşi leapădă de voie curăţenia sufletului lor şi Darul[16] lui Dumnezeu (care este cea mai mare dăruire ce poate în lumea aceasta a ne-o da nouă Domnul), cu nădejde că au a lua iarăşi acea curăţenie şi acele Cereşti dăruiri prin mărturisire şi pocăinţă. Şi se fac ticăloşii legaţi de-a pururea ai iadului, cu nădejde că au a-şi tăia lanţurile după pofta lor; şi aşa dau în mâna Luceafărului[17] cheile sufletului lor, socotind că vor putea a le lua iarăşi de la dânsul când vor voì. Şi această greşeală nu este nouă la oameni. Mai ales aceasta a stat cea întâi ispită a lumii, cu care a îndemnat diavolul pe Eva de a călca porunca lui Dumnezeu, arătându-i ei milostivirea şi bunătatea lui Dumnezeu şi zicând: «Nu veţi muri cu moarte» (*Facere 3, 4*). Adică faceţi după pofta voastră, şi nu se va întâmpla vouă nici un rău, căci Dumnezeu este foarte milostiv şi bun. Încă şi însuşi Adam care, după cum zice Apostolul, nu a fost

[14] Cuvântul acesta, frate, este prea de nevoie şi prea folositoriu de suflet. Căci arată care este adevărata pocăinţă, şi care sînt desăvârşirile ei, şi semnele iertării păcatelor celei de la Dumnezeu. Şi în scurt a zice, cuvântul acesta zdrobeşte oase. Pentru aceea şi tu adeseori pe el ceteşte-l, şi mult te vei folosi.

[15] Gr. προληψις, „întipărire mentală, părere preconcepută, prejudecată." Sintagma „mai nainte prindere în minte," care traduce literal cuvântul grecesc, revine foarte des în cuprinsul cărţii. (n. ed.)

[16] Gr. τὴν χάριν, harul. La fel ca în restul traducerilor vechi româneşti, nici aici nu se face distincţie între „har" şi „dar", traducându-se peste tot χάρις prin „Dar" (marcându-se totuşi diferenţa prin majusculare). (n. ed.)

[17] Lucifer. (n. ed.)

amăgit ca Eva: «Şi Adam nu s-a amăgit» (*2 Tim. 2, 14*); cu toate acestea s-a aşezat a fi tovarăş al Evei spre a mânca din rodul cel oprit, fiindcă a socotit că greşeala lui, măcar că era prea-grea, încă cu lesnire ar fi iertat-o Ziditorul său, după cum zice sfinţitul Augustin întru a unsprezecea carte a lui. Şi după cum zice şi alt Teolog al Bisericii: „A păcătuit Adam, gândind la Dumnezeiasca milă.” Adică a greşit Adam socotind că milostivirea lui Dumnezeu nu l-ar fi pedepsit pe el precum l-a înfricoşat.

Şi ce altceva mai mult voieşti spre adeverirea acesteia, frate? Când vezi că diavolul atâta a obrăznicit, încât a mers a bate război şi cu însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, cutezând cu înseşi armele nădejdii celei către Dumnezeu a-l birui pe el, pe care le-a uneltit foarte cu bună norocire de atâtea ori la alţii? Pentru aceea vicleanul a sfătuit pe Domnul a se arunca jos de pe aripa Bisericii, cu nădejde că Îngerii ar fi alergat îndată să-L ţie pe El, ca să nu pătimească vreun rău, după porunca ce le-a dat lor Dumnezeu să păzească pe robii Săi: «Aruncă-te pe sine-ţi jos; că scris este că Îngerilor săi va porunci pentru tine». Şi: «Pe mâini te vor ridica, ca nu cândva să împiedeci de piatră piciorul tău.» (*Matth. 4, 6*)

Deci se cade a se minuna cineva că cu acest gând amăgitor ispiteşte adeseori vrăjmaşul pe Creştini, îndemnându-i pe ei să se prăpăstuiască şi să cază în toată fărădelegea; şi se adaogă la păcatul cel dintâi încă alte mii, cu această mai-nainte prindere în minte şi nădejde că au a se mărturisi, şi că duhovnicii au a-i ierta pe ei, alergând ca nişte Îngeri ai păcii ca să nu-i lase pe ei de a cădea în iad.

Însă aceea de care se cade a se minuna cineva este că Creştinii nu cunosc o amăgire atâta de pipăită şi învederată a diavolului; şi că ei arată atâta nemulţumire către Dumnezeu, căci uneltesc[18] mărturisirea şi pocăinţa drept pricini ale păcatelor lor; şi milostivirea şi bunătatea lui Dumnezeu, ce este pricină a mântuirii lor, ei o fac pricină de prăpastia şi pierzarea lor. Şi precum buruiana acea otrăvitoare ce se numeşte napellon îşi creşte otrava sa cu însăşi roua cea mai dulce a Cerului, întru acest chip şi ticăloşii aceştia îşi cresc otrava şi moartea lor cu Sângele cel prea dulce şi mântuitor al lui Iisus Hristos, căci Sângele acesta ce slujeşte la baia pocăinţei şi a mărturisirii, ca să cufunde tot păcatul lor, îl fac a sluji, aproape a zice, spre a adăuga şi a creşte păcatele lor. Ah! Şi se află mai mare vătămare decât aceasta? Şi ce altceva este aceasta, decât că uneltim doctoria noastră spre lauda şi biruinţa diavolului? Precum se tânguieşte Dumnezeiescul Amvrosie la această pricină: „Doctoria noastră însuşi diavolului se face laudă“ (*Cart. a 2-a pentru pocăinţă*).

A DOUA PARTE.

Care pagube îşi pricinuiesc mântuirii lor aceia ce păcătuiesc cu nădejdea că au a se mărturisi şi a se pocăi.

Dar cine poate a arăta de ajuns pagubele ce îşi pricinuiesc loruşi aceia ce păcătuiesc cu nădejdea că au a se pocăi? Eu crez că mulţi Creştini au a se munci pentru această nădejde deşartă şi amăgită, care puţin câte puţin îi duce pe ei în prăpastia cea înfricoşată a iadului, încât, măcar că cred că este gătită văpaie veşnică pentru aceia ce păcătuiesc, însă nu încetează păcătuind, fiindcă îşi socotesc tămăduirea păcatelor lor că este foarte lesnicioasă, precum este a se mărturisi şi a lua pentru păcatele ce au lucrat un canon prea uşor; şi aşa de

[18] întrebuinţează, folosesc (n.ed.)

aici sînt în pace şi fără de grijă, punând în minte că cu aceasta şi-au împlinit toată datoria lor.

Multe sînt pagubele unora ca acestora ce păcătuiesc cu nădejde de pocăinţă, fiindcă ei, având lesnire de a-şi mărturisi păcatele lor cu oarecare puţină umilinţă, şi punând în minte că întru aceasta stă toată pocăinţa lor, pentru lesnirea aceasta şi nădejdea cea mincinoasă, cad apoi ticăloşii în patimi. Iară după ce vor cădea o dată, ei lasă de aici frâul părţii celei cuvântătoare şi al luării aminte, şi aleargă ca nişte dobitoace necuvântătoare pe calea pierzării. Pentru aceea, cine poate a număra căderile ce le fac? De câte ori află chip şi loc îndemânatec, îndată cad în păcat. De câte ori va voì pofta lor cea rea, îndată cad. De câte ori le-ar veni lor gândul cel rău, îndată cad şi în lucru. Însă pentru cercare, să socotim oarecum ca să vedem câte şi care oare pot a fi păcatele celor ce păcătuiesc cu nădejde de pocăinţă.

Întâia pagubă a celor ce păcătuiesc cu nădejde de pocăinţă este suma cea peste măsură a păcatelor. Mulţi dintru aceşti păcătoşi ce au [nădejde] pentru lesne iertarea păcatelor lor cu mărturisirea, în fiecare zi, una după alta, pot – socotesc – a lucra zece păcate, atâta cu faptele lor cele viclene, cât şi cu poftele lor cele rele, şi cu împreună-vorbirile lor cele fără de pază, şi cu dezmierdările lor cele necuviincioase; iară mai ales cu smintelile ce le dau celorlalţi, şi le omoară sufletele lor. Pentru aceea, după măsura aceasta, socoteala păcatelor lor întru o lună va ajunge în trei sute de păcate, şi cu urmare, întru un an vor face mai mult decât trei mii de păcate; încât fiecare din unii ca aceştia întru un an va lovi mai mult decât de trei mii de ori în porţile iadului. Acum, ce greutate este a crede că dreptatea lui Dumnezeu va deschide unui păcătos ca acestuia porţile iadului, şi să-l lase a cădea întru acel adânc? Mai ales aceasta este aceea ce înfricoşează, că va face dreptatea lui Dumnezeu după gura lui Ieremia: «Spre durere te-ai doftorit, folos nu-ţi este ţie. Că cu rana vrăjmaşului te-am lovit pe tine, certare întărită asupra a toată nedreptatea ta; înmulţitu-s-au păcatele tale» (*Ierem. 30, 11-12*). Cumpăneşte bine, frate, aceste cuvinte. Nu zice Dumnezeu că nu te-ai doftorit, ci că nu te-ai folosit din doctorie. Spre durere te-ai doftorit, folos nu îţi este ţie. Mai ales din multe doctorii împreună. Căci nu numai o dată, ci de multe şi de multe ori te-ai mărturisit; şi cu toate acestea mărturisirea, care este ca să otrăvească şi să omoare păcatele, din pricina răutăţii tale a slujit ca să le crească pe ele. Fiindcă şi tu zici prin sine-ţi: *De aş păcătui, îmi ajunge mie a mă mărturisi, şi de aş fi păcătuit o dată, pot păcătui şi altă şi altă dată; căci sau multe păcate de aş face, sau puţine, eu am a mă mărturisi şi a mă pocăi*. Drept aceea, te-ai doftorit cu adevărat, dar folos nu îţi este ţie din doctoria aceasta. Căci folosul ce îl dobândeşti dintru atâtea mărturisiri este că adaogi păcat lângă păcat fără de număr, şi fără de a cunoaşte că această mulţime a păcatelor te afundă pe tine în iad, te face pe tine vrednic ca să te pedepsească Dumnezeu cu o pedeapsă întărită fără de milostivire, şi să te muncească ca pe un vrăjmaş al său ce voieşte să greşească lui Dumnezeu atâta mai mult, pe cât mai mult Dumnezeu s-au arătat lui milostiv. «Cu rana vrăjmaşului te-am lovit pe tine, că s-au înmulţit păcatele tale.» Pentru aceasta şi aiurea acestaşi Proroc zice alegoric pentru sufletul acela ce se mărturiseşte şi se tămăduieşte de păcate, apoi iarăşi păcătuieşte, şi se face nevindecat, şi vrednic de a se părăsi cu totul de Dumnezeu şi a se munci. «Vindecat-am Vavilonul, şi nu s-a tămăduit, părăsitu-l-am pe el, că s-a apropiat la Cer judecata lui» (*Ierem. 51, 9*).

A doua pagubă a celor ce păcătuiesc cu nădejdea pocăinţei este felurimea cea covârşitoare a păcatelor. Căci ei, cu socoteala cea mincinoasă ce o fac zicând: *Mă voi mărturisi, cu aceasta*, zic, păcătuiesc fără de oarecare frică şi

sfială; se afundă întru adâncuri, şi în tina cea mai necurată a păcatului, lucrează fără de ruşine acele rele ce nu le lucrează nici înşişi păgânii, şi se tăvălesc în noroiul acela şi în necurăţiile întru care nu se tăvălesc nici înseşi dobitoacele cele necuvântătoare. Dar ce le face lor şi Dumnezeu? Nu uită răutatea aceasta, ci când ar veni vremea, o pedepseşte, precum o zice aceasta prin gura lui Osié: «Stricatu-s-au[19] după zilele dealului» (*Osié 9, 11*). Iată păcatele unor răi ca acestora. «Aduce-şi-va aminte de nedreptăţile lor, şi va izbândi păcatele lor.» Iată şi munca cu care îi pedepseşte pe ei Dumnezeu.

A treia pagubă a celor ce păcătuiesc cu nădejdea pocăinţei este nebăgarea de seamă, lauda, necăinţa şi tăgăduirea. Nebăgarea de seamă întru cunoştinţă este la mântuire, şi la toate poruncile Domnului, după păcat. Căci, după cum zice Solomón (*Paremii 18, 3*): «Când va veni necredinciosul întru adâncul răutăţilor nu bagă seamă», ei când vor ajunge întru cele mai de pe urmă ale răutăţii, se orbeşte mintea lor, se împietreşte inima lor, şi desăvârşit nu mai socotesc păcatul; iară unii dintr-înşii merg încă mai-nainte. Căci nu numai nu bagă de seamă, ci şi se află întru păcatele lor, şi se veselesc şi se laudă întru dânsele ca întru mari isprăvi ale lor, după cum zice Solomón: «O, cei ce se veselesc de rele, şi se bucură de răzvrătirea rea!» (*Paremii 2, 14*). Şi Isaía zice: «Păcatul lor ca al Sodomei l-au vestit şi l-au arătat» (*Isaía 3, 20*). Şi aceştia ce ziceau mai-nainte: *Să păcătuiesc acum, şi apoi mă voi mărturisi, mă voi pocăi*, vin întru o stare, care după ce vor ajunge întru adâncul răutăţilor, nu mai voiesc nici a se mărturisi, nici a se pocăi. Şi de s-ar şi întâmpla vreodată a voì, dar nu pot; căci obiceiul păcatului s-a făcut deprindere la dânşii, şi deprinderea s-a făcut ca o fire, şi a învârtoşat ca pe o piatră inima lor, şi a făcut-o nesimţitoare şi neprimitoare de pocăinţă şi de îndreptare. Şi aşa mor ticăloşii neîndreptaţi şi nepocăiţi.

Şi mare minune este că nişte Creştini ca aceştia, ce vor ajunge întru cele mai de pe urmă ale răutăţii, îşi ţin şi credinţa, şi nu se leapădă de dânsa. Măcar că unii dintru dânşii lasă din mâinile lor, vai! şi pe însăşi ancora credinţei. Căci viaţa cea rea naşte şi dogme rele, precum zice Dumnezeiescul Gură de Aur.

Vezi, frate, câte pagube? Vezi ce fel de pierzare îşi pricinuiesc loruşi aceia ce păcătuiesc cu mincinoasă nădejde că au a se mărturisi şi a se pocăi? Pentru aceasta prea înţelepţeşte a zis Avvà Isaác că cel ce cu nădejde de pocăinţă cade a doua oară întru păcate, acesta răutate unelteşte cu Dumnezeu, şi nenădăjduit va muri, fără de a se învrednici de pocăinţă după cum nădăjduia. „Cel ce cu nădejde de pocăinţă se alunecă a doua oară, acesta cu vicleşug umblă cu Dumnezeu. Peste acesta necunoscut cade moartea, şi nu ajunge la vremea nădejdii sale lucrurile faptei bune a le împlini” (*Cuv. 7*). Mai aceastaşi o zice şi Marele Vasilie: „Cel ce cu nădejde de pocăinţă vicleneşte, chipul vicleşugului îl are, şi s-a lipsit de pocăinţă.” (*Cuv. 3, pentru pocăinţă)*. La aceasta se potriveşte şi aceea ce o zice Sfântul Amvrosie: „Lesnirea iertării îndemnare dă de a păcătui.”

A TREIA PARTE.

Pentru vindecarea a celor ce păcătuiesc cu nădejde
că au a se mărturisi şi a se pocăi.

«Bun eşti tu Doamne, şi întru bunătatea Ta mă învaţă îndreptările Tale.» Această rugăciune o zicea Prorocul Davíd. Şi pe aceasta se cade şi tu, frate, să

[19] Adecă s-au stricat cu atâtea de mari, şi covârşitoare răutăţi, ca în vremea când era necredincioşi şi slujitori de idoli, jertfind idolilor deasupra dealurilor.

o zici către Dumnezeu din toată inima ta; fiindcă cea întâi doctorie a celor ce păcătuiesc cu nădejde de pocăinţă este rugăciunea. Prin sfinţita această rugăciune se vindecă acea rea mai-nainte prindere în minte şi mincinoasă nădejde, pe care am prihănit-o până acum. O, Doamne, tu eşti Bun, iară mai vârtos eşti însăşi bunătatea! «Bun eşti Tu, Doamne.» Fă drept aceea chip, cu care însăşi această bunătate a Ta să mă înveţe ca să păzesc legea Ta. «Întru bunătatea Ta mă învaţă îndreptările Tale.» Aceasta o caută de la tine Domnul, a fi bun cu tine, a te îngădui întru mărturisire şi a-ţi ierta păcatele tale. Adică caută a te învăţa de la Dânsul a fi şi tu bun. Cum dar nu te temi că Îl vei întărâta pe El, dacă aşa îi vei suci scopul Lui? Cum tu voieşti a te face atâta de rău şi fără de lege cu Dumnezeu, în vreme când Dumnezeu este atâta de bun şi dulce cu tine? De se răsplătesc în loc de bune, rele? (*Ierem. 18, 20*). Aşa răsplăteşti tu facerilor de bine ale lui Dumnezeu? Aşa unelteşti bunătatea lui Dumnezeu şi Darul mărturisirii, organ[20] ca să păcătuieşti şi să ocărăşti pe Dumnezeu?

Una din două. Dacă şi nu ai crede, păcătosule, că între bunătatea lui Dumnezeu şi între răutate este o împotrivire nemărginită, înfiinţată[21] şi neschimbată, tu nu crezi cum se cuvine pe Dumnezeu de Dumnezeu. Iară deşi L-ai crede, apoi ai voì a se face bunătatea lui Dumnezeu pricină ţie să faci păcatul, ce este un atâta de mare vrăjmaş al bunătăţii lui Dumnezeu – să ştii că aceasta nu este altceva, decât că într-armezi pe Dumnezeu împotriva lui Dumnezeu; şi faci încă a bate război milostivirea Lui cu dreptatea Sa.

Pentru aceea roagă-te, frate, Domnului totdeauna, să scoată din inima ta această mincinoasă şi amăgitoare nădejde, pentru care scris este: «Pus-am minciună nădejdea noastră, şi cu minciuna ne vom acoperi» (*Isaía 28, 15*). Şi să te lumineze pe tine cu Darul Său a cunoaşte că nădejdea aceasta este o amăgire şi cursă a diavolului, cu care a amăgit pe strămoşii noştri în Rai, precum mai-nainte am zis, şi amăgeşte încă pe atâţia ticăloşi păcătoşi, socotind să-i pogoare pe ei în iad. Şi ca să te izbăveşti de aceasta, zi către Domnul acel cuvânt al lui Davíd: «Păzeşte-mă Doamne de cursa care mi-au pus mie.» (*Ps. 140, 10*).

A doua doctorie, iubite, a celor ce păcătuiesc cu nădejde de pocăinţă este a bate război cu rădăcina acestei mincinoase nădejdi, care se naşte din două necunoştinţe: 1. Din aceea că nu ştiu cei ce cu nădejde de pocăinţă păcătuiesc, ce lucru de sine este mărturisirea şi pocăinţa. Şi a 2-a: Din aceea că nu ştiu ce feluri de săvârşiri şi roduri are adevărata pocăinţă şi mărturisire. Pentru aceea, când va cunoaşte cineva pe amândouă acestea, cu adevărat se va vindeca.

Cea întâi este: acei ce păcătuiesc cu bizuirea mărturisirii nu ştiu de obşte ce este mărturisirea. Ei gândesc că mărturisirea nu este altceva decât numai a-şi spune cu amănuntul duhovnicului păcatele lor. Şi că, după ce le vor arăta cu luare aminte, şi-au făcut desăvârşit totul. Pentru aceasta, toată silinţa lor ca să se gătească la mărturisire este a-şi aduce aminte de păcatele ce le-au făcut; şi după mărturisire grija lor nu este alta decât a socoti bine, nu cumva s-a întâmplat de au uitat vreun păcat. Însă deşi numai această sârguinţă şi grijă este de ajuns ca să-i împace pe ei cu Dumnezeu, calea Cerului nu va fi mai strâmtă, după cum ne spune nouă Evanghelia: «Strâmtă şi îngustă este calea care duce în viaţă» (*Matth. 7, 14*). Ci va fi mai lată decât uliţa cetăţii. Şi ce osteneală mare este a spune păcatele noastre la un duhovnic, după ce noi ne-am obişnuit încă de când eram copii a le spune? Şi dacă întru aceasta ar fi stat

[20] Gr. όργανον, unealtă, instrument. (n. ed.)
[21] Gr. ουσιώδης, fiinţială, esenţială. (n. ed.)

desăvârşit totul, acei mai fără de ruşine păcătoşi ce se laudă întru păcatele lor şi le povestesc pe ele ca pe o jucărie întru adunări cu tovarăşii lor, aceia, zic, ar fi fost mai bine gătiţi ca să se mărturisească curat, căci ei îşi mărturisesc toate păcatele lor fără de sfială. Pentru aceea mărturisirea ar fi fost o neguţătorie ce s-ar săvârşi toată prin singură gura; şi ar fi fost o descărcare mai mult a gândirii de la inimă. Dar nu este aşa adevărul. Fiindcă mărturisirea, cu osebit chip, va să zică a se întoarce păcătosul de la păcat şi a se abate despre dânsul şi a alerga iarăşi la Dumnezeu.

Pentru aceea, măcar că este de nevoie şi această din afară arătare a păcatului prin gura păcătosului, ca să-l audă duhovnicul şi să-l îndrepteze şi să-l ierte, cu toate acestea, aceasta singură nu este de ajuns, ci trebuieşte încă şi o durere din lăuntru a inimii pentru păcate; care durere se cade a avea aceste trei întăritoare: întâi, a fi lucrătoare; a doua, a fi desăvârşită; şi a treia, a fi mai presus de fire. Pentru aceea şi la mărturisirea ta, frate, dacă numai una ar lipsi dintre aceste trei întăritoare ale durerii, mărturisirea ta va fi ca aceea a lui Saúl, ca aceea a lui Antioh, şi ca aceea a Iúdei.[22] Căci şi pocăinţa acestora era cu gura numai, şi nu cu inima.

Iară de vreme ce aceste trei întăritoare ale durerii inimii sînt atâta de nevoie, cât este de nevoie a lua de la Dumnezeu iertarea păcatelor noastre, pentru aceasta face trebuinţă a ţi le limpezi aicea, iubite, sau măcar a ţi le pomeni una după alta.

Deci întâi durerea pocăinţei se cade a fi lucrătoare, care va să zică, a nu fi neputincioasă şi slabă, încât a nu face vreo lucrare lucrătoare şi vrednică de cuvânt; ci atâta de puternică, încât să stăpânească pe inimă şi să nu o lase pe ea a se birui (ca să nu zic şi a nu simţi desăvârşit) de pofta trupului, şi de dulceaţa păcatului, care intră în lăuntru prin năvălirile vrăjmaşului. Şi lângă acestea, a fi atâta de hotărâtoare, încât să facă pe cel ce se pocăieşte a nu se mai întoarce de a vătăma pe Dumnezeu cu păcate, nici în vreo vreme, nici pentru vreun fel de pricină, nici pentru dragostea vreunui lucru zidit, nici pentru frica vreunui rău. Precum face o femeie cinstită ce este hotărâtă a păzi cinstea bărbatului său şi a nu se face necrezută lui cândva, măcar şi nenumărate rele de i-ar fi urmat ei.

A doua, această durere se cade a fi nu mincinoasă, nu puţină şi prea mică, ci mare şi desăvârşită. Căci atât durerea aceea ce ne îndeamnă pe noi a ne întoarce şi a urî păcatele, pentru dragostea lui Dumnezeu, şi pentru că cu dânsele am scârbit pe Dumnezeu, care şi zdrobire se numeşte, cât şi durerea aceea ce ne îndeamnă pe noi a ne întoarce dinspre păcate, pentru dragostea noastră, şi pentru că pentru ele ne lipsim de Rai şi ne osândim în iad, care durere se numeşte sfărâmare de tot.[23] Şi amândouă aceste dureri, zic, se cade a fi atât de desăvârşite şi fără de lipsă, încât să facă pe cel ce se pocăieşte a se întoarce şi a urî păcatele mai mult decât fieştece alt rău, din tot sufletul său; adică cu atâta de multă putere, încât sufletul, prin puterea aceasta, să aleagă mai bine fieştece alt rău ce poate a-i urma lui, ori lipsire de lucruri de este, ori lipsire de cinste, ori lipsire şi de însăşi viaţa, decât a lucra păcatul. Pentru

---

[22] Pentru că şi Saúl a zis către Samuil: «Am păcătuit, că am călcat cuvântul Domnului, şi cuvântul tău.» (*1 Împăr. 15, 24*). Şi Antióh, chinuindu-se de rana acea venită de la Dumnezeu, a viermilor şi a putrejunii trupului, zicea pocăindu-se: «Cu dreptate este a se supune lui Dumnezeu, şi cel ce este muritor a nu cugeta întocmai Dumnezeire cu mândrie. Şi se ruga spurcatul către Stăpânul cel ce nu voia a-l mai milui.» (*2 Macavei 9, 12-13*). Şi Iuda a zis: «Greşit-am de am vândut sânge nevinovat.» (*Matth. 27, 4*).

[23] Oarecare dascăli despart pe scârba şi pe durerea ce le ia păcătosul pentru păcatele sale, în trei: în durerea ce o ia mai-nainte de mărturisire, pe care o numesc usturime; în durerea ce o ia când se mărturiseşte, pe care o numesc zdrobire. Şi în durerea cea după mărturisire, pe care o numesc sfărâmare de tot.

aceea, de nevoie este aceluia ce cu adevărat se pocăieşte, a arăta lui Dumnezeu celui ce vede adâncul inimii că inima lui atâta pătimeşte durere, încât, alăturând pe dragostea lui Dumnezeu cu dragostea zidirilor, alege şi cinsteşte mai mult pe dragostea lui Dumnezeu decât pe toate zidirile. Şi lângă acestea, atât de desăvârşite se cade să fie durerile acestea, încât nu numai să rămână totdeauna la cel ce se pocăieşte şi să-i zdrobească inima lui; nu numai să o facă să scoată suspinuri şi lacrimi, precum este scris pentru păcătoşi: «Iară voi aţi strigat pentru durerea inimii voastre, şi din zdrobirea duhului v-aţi tânguit»; ci şi a face încă pe inimă de a urî din lăuntru, şi a se întoarce dinspre păcat, şi a voi de a nu se mai face cândva păcatul.

A treia, durerea aceasta a inimii se cade a fi mai presus de fire, atât la început, din care iese, cât şi la sfârşit, pentru care se face. Fiindcă începutul şi pricina durerii acesteia chiar şi cu adevărat este nu firea, sau altă oarecare pricină firească, ci Darul lui Dumnezeu cel mai presus de fire, care zdrobeşte şi umileşte inima cu acest fel de durere a pocăinţei. Pentru aceasta a zis Marele Vasilie (*Hotărîri în scurt 16*): „Că umilinţa care de la sine se face, dar al lui Dumnezeu este; ca gustând sufletul din dulceaţa unei dureri ca acesteia, să se sârguiască pe aceasta a o potrivi.” Iară unii şi pe aceea a Apostolului («Pe care voieşte Dumnezeu, îl miluieşte» *Rom. 9, 18*), în loc de „îl umileşte” au înţeles-o. Că aduce pe urmă: «Iară pe care voieşte, îl împietreşte.» Însă împietrirea şi umilinţa sînt împotrivnice de-a dreptul. Asemenea şi sfârşitul unei dureri ca acesteia se cade a fi nu pentru vreun sfârşit firesc sau pentru bunătăţile cele fireşti şi vremelnice ce le-am pierdut (fiindcă dacă pentru acestea se scârbeşte cineva şi pătimeşte durere, scârba şi durerea aceasta nu i se socoteşte lui spre pocăinţă, ci este nefolositoare), ci pentru bunătăţile cele mai presus de fire de care ne-am lipsit prin păcat şi pentru răutăţile cele mai presus de fire ce le-am luat, pe care şi pe acestea ni le-a arătat nouă credinţa cea mai presus de fire. Iară pricina cea mai de seamă, pentru care se cade a fi durerea aceasta mai presus de fire, este aceasta, că prin durerea aceasta mai presus de fire avem a dobândi împăcarea şi unirea cea cu Dumnezeu, şi pe urmă fericirea, care covârşesc hotarele firii. Deci acela ce se mărturiseşte, de nu ar avea în inima sa o durere ca aceasta lucrătoare, desăvârşită şi mai presus de fire, pe urmă, după mărturisire, se întoarce iarăşi la locuinţa sa împreună cu toate păcatele lui.

Pentru aceea, bună şi folositoare este cercarea conştiinţei sale ce o face cineva, ca să poată afla cu aceasta toate păcatele ce le-a făcut, cu lucrul, cu cuvântul, şi cu învoirea gândurilor; bine este a-şi mărturisi cineva la Duhovnic toate păcatele sale, fără de a lăsa vreunul nemărturisit, căci îşi pricinuieşte sufletului său mare uşurare. Însă împreună cu acest fel de cercare şi mărturisire, se cade a fi însoţită şi zdrobirea, şi durerea cea din lăuntru a inimii, pentru care aicea vorovim. Căci celălalt canon ce l-ar lua cel ce se pocăieşte de la Duhovnic, ori post de ar fi, ori plecări de genunche, ori altă rea pătimire, zdrobeşte şi chinuieşte numai pe trup şi pe omul cel din afară, şi ca şi cum ai zice, taie numai ramurile cele din afară ale copacului; iară durerea zdrobeşte şi răneşte pe omul cel din lăuntru şi chiar pe însăşi inima, unde este rădăcina tuturor împreună-păcatelor; şi zdrobind inima, zdrobeşte îndată şi răneşte şi păcatele, sau mai bine a zice, zdrobeşte şi răneşte chiar pe însuşi diavolul şi începătorul răutăţilor balaur, care, încuibându-se în inimă, de acolo din lăuntru voroveşte şi aruncă toate gândurile cele urâte şi rele şi hulitoare, şi păcatele. «Că din inimă ies gânduri rele, ucideri, prea-curvii, curvii, furtişaguri, mărturii mincinoase, hule» (*Matth. 15, 19*).

Pentru aceasta este dogmă a Bisericii noastre Ortodoxe, după cum bogosloveşte Gheorghie Koréssie în cuvântul cel pentru Taine, că durerea aceasta este una din cele de nevoie, şi întăritoare, şi înfiinţate ale Tainei mărturisirii şi pocăinţei. Pentru aceea, precum sînt de nevoie şi întăritoare ale tainei pocăinţei mărturisirea prin gură a păcatelor celui ce se pocăieşte şi dezlegarea şi legarea cea de la duhovnic, şi precum sînt întăritoare ale Tainei Botezului materia apei şi glăsuirea Sfintei Treimi prin cele trei afundări şi ridicări, aşa este de nevoie şi întăritoare a Tainei pocăinţei şi durerea această din lăuntru a inimii. Şi dacă durerea aceasta ar lipsi din inima celui ce se pocăieşte, arătat este că acesta este nepocăit şi nemărturisit, măcar de s-ar şi pocăi şi s-ar mărturisi, precum este nepocăit şi acela care nu şi-ar mărturisi păcatele sale, şi nu s-ar dezlega sau lega de Duhovnic; sau precum este nebotezat şi oricare s-ar boteza fără de apă, sau fără de chemarea deasupra a Sfintei Treimi. Pentru aceasta hotărât a zis Domnul: «Că de nu vă veţi pocăi, toţi aşa veţi pieri» (*Lucà 13, 5*). Adică de nu vă veţi pocăi cu acest fel de durere lucrătoare, desăvârşită şi mai presus de fire a inimii voastre, toţi vă veţi munci. Pentru care şi Duhul cel Sfânt, vrând a arăta cât este de nevoie această durere a inimii la pocăinţă, întâi cere durerea aceasta de la cei ce se pocăiesc, zicând prin prorocul Ioíl (*2, 13*): «Rupeţi-vă inimile voastre, şi nu hainele voastre.» Şi pe urmă cere pocăinţa lor, pentru că zice: «Şi vă întoarceţi către Domnul Dumnezeul vostru.»[24] Vezi, frate, care este mărturisirea cea canonică şi după lege? Vezi care este pocăinţa cea adevărată?

Acum te rog pe tine a socoti, frate, dacă şi acela ce păcătuieşte fără de ruşine – căci zice: *Voiesc să mă mărturisesc, eu am să mă mărturisesc* –, poate cu aceasta să aibă adevărată durere pentru păcatele sale? Şi să o aibă pe ea după chipul ce am zis? Mie mi se pare că nu poate prea cu adevărat să o aibă. Căci cu acestea ce le zice, arată că nici măcar nu cunoaşte că este de nevoie a se pocăi după lege cum se cuvine. Iară de şi ar cunoaşte şi apoi ar zice unele ca acestea şi cu nădejde de pocăinţă ar păcătui, se arată că este cu totul desăvârşit fără de cuvântare. Căci aceasta ce o zice este chiar ca şi cum ar zice aşa: „Eu voiesc să fac acest rău, şi pe urmă însuşi răul îmi va arăta mie că urît l-am făcut. Eu voiesc să îmi întinez acum sufletul meu, şi pe urmă voi pofti să pot a spăla acea întinăciune cu tot sângele meu. Eu voiesc să iubesc acum acest păcat, şi apoi voi urî că l-am iubit." Vezi că aceste cuvinte sînt ale unui om nebun? Şi tu însuţi, când voieşti să împiedeci pe cineva de la vreun lucru rău, îi zici: „Caută bine frate, căci pe urmă te vei căi". Şi dacă fratele acela va fi înţelept, şi va crede că are a se căi, îndată nu îl va face.

Pentru aceasta socoteşte şi tu, iubite, de eşti unul dintre aceşti nebuni şi necunoscători ce zic asemenea cuvinte; de acum, şi [mai] pe urmă, lasă nişte cuvinte ca acestea nebuneşti şi amăgitoare. Căci încât zici unele ca acestea şi urmezi amăgirii acesteia, păcătuind cu nădejde de pocăinţă, cu neputinţă este a câştiga adevărată pocăinţă şi a te întoarce la Dumnezeu din tot sufletul şi inima ta. Cu neputinţă este a câştiga tovarăşul cel nedespărţit al adevăratei pocăinţe, durerea în inima ta, precum mai-nainte am zis, atât de lucrătoare şi atât de desăvârşită, încât durerea aceasta alăturându-se cu orice altă durere a ta, să fie ca noianul alăturându-se cu toate râurile. «S-a mărit ca o mare paharul zdrobirii tale» (*Plângeri 2, 13*). Cu neputinţă este, zic, a câştiga durerea aceasta cea mai presus de fire. Căci ai auzit mai sus că acest fel de durere se cade să vie de la Darul lui Dumnezeu şi că este dăruire chiar a Sa. Deci dacă

[24] Pentru aceasta şi un Părinte a zis: „Lepădând durerea şi necinstirea, nu te făgădui că prin alte fapte bune te vei pocăi." (*La sholiile cuvântului 25 al Scării, Pentru smerita cugetare*)

este dăruire a lui Dumnezeu, se dă în dar, şi nu se dă în inimile celor nepricepuţi, sau chiar degrabă se ia de la dânsele. Şi lângă acestea, durerea aceasta este o dăruire din cele mai cinstite ce să poată a-ţi da ţie Domnul, o facere de bine din cele mai alese ale bunătăţii Sale, un lucru din cele mai mari ale atotputerniciei Sale, încât, de ar fi zidit o lume nouă cu totul de aur şi un Cer nou tot de safir şi de diamant, şi apoi să te facă pe tine domn al lumii acesteia, cu adevărat ţi-ar fi dat ţie cu nemărginire mai puţină dăruire, decât dacă ţi-ar fi dat ţie o lucrare de adevărată durere şi de adevărată zdrobire.

Acum crezi că Dumnezeu are a-ţi da ţie îndată, şi totdeauna când voieşti, această atât de scumpă dăruire a zdrobirii? Această dăruire, pe care nu o dă la atâţia alţii, ce îi lasă întru împietrirea lor? «Că pe care (zice) voieşte, îl împietreşte» (*Rom. 9, 18*). Această dăruire, pe care ca să o ia sfinţii, au făcut atâtea aspre petreceri? Au vărsat atâtea sudori, şi s-au gătit ca să o ia prin atâtea cugetări? De crezi aceasta, rău crezi, şi scoate socoteala aceasta din nălucirea ta. Pentru aceasta şi Marele Vasilie zice că de multe ori sufletul se sileşte pe sineşi a se umili, şi nu poate; şi că, pentru a câştiga cineva umilinţa, îi trebuieşte multă cugetare şi deasă nevoinţă. „Iară a se sili şi a nu putea, una adică este vădire a lenevirii noastre întru cealaltă vreme. Că nu este cu putinţă fără de cugetare şi împreună nevoinţă mai multă şi deasă, îndată spre ceva mergând, să nu o iei pe aceea. Iară alta arată că sufletul de alte patimi se stăpâneşte, şi de acelea nici către care voieşte a se slobozi nu se lasă.“ (*Hotăr. în scurt, 16*).

Un îmbunătăţit făcea în tot anul cuprinzătoare mărturisire, adică îşi mărturisea toate păcatele ce le făcuse în toată viaţa sa, nu pentru altceva, decât ca să ia în inima sa o adevărată durere pentru păcatele sale. Pentru aceea şi se gătea mai-nainte cu multe săptămâni cu linişte şi cu cugetările duhovniceştilor nevoinţe, şi în ziua întru care vrea a se mărturisi cheltuia opt ceasuri spre a-şi iscusi lucrările zdrobirii şi a cere această mare dăruire de la Dumnezeu; şi tu, când se întâmplă de te-ai întinat ieri sau alaltăieri cu noi păcate, fără de a măsura cu ceva greutatea păcatului, fără de a socoti cu ceva mărimea şi bunătatea lui Dumnezeu ce ai vătămat-o, fără de a citi vreo carte ce ar cuprinde aceste pricini, ci numai pentru că îţi aduci aminte de relele ce ai făcut şi mergi să le mărturiseşti pe ele Duhovnicului, cu aceasta gândeşti că ai câştigat adevărata pocăinţă şi acea lucrătoare şi desăvârşită durere a inimii, care este nedespărţită de adevărata pocăinţă? Departe, frate, departe eşti de adevărata pocăinţă, cu nişte mărturisiri ca acestea ce le faci; căci te asemeni cu aceia ce îi zice Davíd, că îşi rup hainele lor şi se arată că se mâhnesc din afară, dar din lăuntru în inimă nu se umilesc: «Despărţitu-s-au, şi nu s-au umilit» (*Ps. 34, 15*). Şi pentru că aşa mărturisindu-te, speli numai vasul cel din afară şi faţa inimii tale, iară adâncul cel din lăuntru al ei rămâne plin de necurăţie, «Curăţeşte întâi (partea) cea din lăuntru a paharului şi a blidului, ca să fie şi cea din afară a lor curată» (*Matth. 23, 26*).

Însă să punem că tu, ce nu socoteşti păcatul când îl faci, iară când îl mărturiseşti, îl socoteşti foarte bine şi te îngreţoşezi de el mai mult decât de orice alt rău, şi că te mâhneşti şi te umileşti cu durere a inimii pentru dânsul în vremea mărturisirii (care rar se întâmplă); însă cu aceasta numai nu poţi a câştiga adevărata pocăinţă şi adevărata durere în inima ta.

Şi ca să înţelegi aceasta, se cade a-ţi arăta ţie care sînt săvârşirile şi rodurile adevăratei pocăinţe şi mărturisiri, adică a doua parte a doctoriei ce am zis-o mai-nainte, ca să le ai întru tine ca pe nişte semne. Tu cu adevărat gândeşti că după ce îţi vei mărturisi cu umilinţă la Duhovnic păcatele ce le-ai făcut, şi după ce îţi va citi ţie Duhovnicul rugăciunea cea de iertăciune, gândeşti, zic, că eşti

curat, ca şi cum nu ai fi făcut cândva vreun păcat, şi că te duci de la picioarele Duhovnicului ca şi cum ai fi stat totdeauna fără de întinăciune; însă nu este gândul acesta adevărat. Pentru că, precum Botezul, măcar că şterge păcatul cel strămoşesc şi orice alt păcat cu voirea, însă nu şterge şi necunoştinţa minţii, şi pofta, şi plecarea cea în fire sădită a inimii spre păcat, şi alte săvârşiri ce le-a pricinuit în firea oamenilor acest păcat strămoşesc, că rămân acestea ca o pedeapsă şi după Botez, spre cercarea de-sine-stăpânirii, şi spre luptă, şi biruinţă, şi cunună a celor botezaţi, aşa şi mărturisirea ce se face bine şi cum se cade, chiar de şi ar şterge păcatele, însă nu şterge şi toată răutatea ce au făcut-o în suflet păcatele; adică orbiciunea şi întunecarea minţii, plecările cele rele şi aşezările voirii, obişnuinţele şi deprinderile inimii, stricăciunea şi netrebnicia puterilor şi a lucrărilor firii, şi, cu un cuvânt, grozăvia ce au pricinuit-o păcatele în cel după chip şi după asemănare. Pentru că mărturisirea nu ia de la noi toată pedeapsa şi canonul ce se cade a-l lua noi pentru păcatele noastre, nici nu ridică toată puterea deprinderilor celor rele şi a obişnuinţelor ce le-am luat la păcat, măcar că oareşce le împuţinează; ci pe acestea toate le lasă la noi să le îndreptăm şi să le ştergem noi cu durerea cea de-a pururea a inimii noastre, şi cu ostenelile, şi trudele, şi nevoinţele pocăinţei ce sîntem datori a le face în toată viaţa noastră după păcat.

Deci să ştii, frate, că pe urmă, după o bună şi umilincioasă mărturisire ce ai a o face, se cade întâi a împlini canonul şi pedeapsa ce ţi-ar fi dat-o ţie Duhovnicul pentru păcatele tale, măcar post de ar fi, măcar plecări ale genunchilor, măcar rugăciune, măcar altceva.

Al doilea, se cade a împlini cu mulţumită şi cu răbdare fără de cârtire şi canonul şi pedeapsa ce ţi-ar fi dat ţie Dumnezeu, ca să tămăduiască păcatele tale, ori boale de ar fi, ori nedreptăţi, ori lipsire de averile tale, ori moarte fără de vreme a ta sau a rudeniilor şi iubiţilor tăi, ori ocări şi necinstiri, ori alte ispite făcându-se, sau de la draci, sau de la oameni, sau de la firea cea stricată. Că toate acestea, şi mai ales necinstirile şi ocările, durere şi umilinţă nasc în inimă. Şi pentru aceasta sloboade Dumnezeu a-ţi veni ţie. Pentru care a zis un Părinte: „Când pentru ocărâre sau necinstire foarte vei pătimi durere, cunoaşte-te pe sine-ţi că mult te-ai folosit“ (*la scoliile cuv. 25 al Scării*). Şi alt părinte, când îi venea lui scârbă, se obişnuia a zice: „Fier ars este acesta al lui Iisus.” Pentru aceea, şi nişte pedepsiri ca acestea a dat Dumnezeu lui Davíd pe urmă, după iertarea prea-curviei şi a uciderii. Căci Dumnezeu este Duhovnicul cel mai înţelept decât toţi, şi El ştie a îndrepta pe păcătoşi mai bine decât toţi Duhovnicii cu întreg canon. Şi pentru că dreptatea lui Dumnezeu, deşi ar ierta împreună cu greşeala şi veşnica muncă, însă nu o iartă aşa prost şi cum s-ar întâmpla, ci o iartă cu vreo oarecare împlinire a acestui canon vremelnic şi a pedepsirii. (Iară am zis vreo oarecare împlinire, căci măcar de şi canonul păcătosului ar ajuta la iertarea păcatelor lui, însă desăvârşita întregime a iertării păcatelor este nemărginita milă a lui Dumnezeu şi împlinirea cea cu nemărginire cinstită ce a făcut-o Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, prin patimile şi moartea Lui, precum grăiesc sfinţiţii bogoslovi.) Dar mai ales obişnuieşte Dumnezeu a pedepsi pe păcătoşi, când deştepţi, cu mustrarea conştiinţei, topindu-i pe ei şi uscându-i ca pe paiajen, după cum zice Davíd: «Întru mustrări pentru fărădelege ai pedepsit pe om, şi ai supţiat ca un paiajen sufletul lui» (*Ps. 38, 15*), şi când îi înfricoşează în somn cu vedenii înfricoşate, precum zice Eliús la Iov (*33, 14-16*): «Că o dată va grăi Domnul, iară a doua oară prin vis, sau prin cugetare de noapte, ca şi când ar cădea groaznică frică peste oameni întru adormiri pe pat. Atunci descoperă mintea oamenilor, cu nişte chipuri ca acestea de frică i-au înfricoşat pe ei.» Şi pricina este că dacă

Dumnezeu nu ar pedepsi pe păcătos întru această viaţă cu canon şi pedepsire vremelnică pentru păcatele lui, prea cu adevărat îl va pedepsi pe el în cealaltă, cu o muncă de-a pururea. Aşa zice dreptul Iov, că se temea pentru toate lucrurile sale: «Mă clătesc cu toate mădularele.» Căci ştia că nu iartă Dumnezeu fără de pedeapsă toată datoria păcătosului: «Pentru că ştiu că nu mă vei lăsa pe mine nevinovat» (*Iov 9, 28*).

Al treilea, ştiind că precum celui ce caută a face livadă într-un loc sălbatic îi trebuiesc patru lucruri: întâi, a tăia odraslele şi ramurile pomilor celor sălbatici; al doilea, a scoate şi toate rădăcinile acelor pomi sălbatici, căci de vor rămânea rădăcinile, iarăşi scot odrasle; al treilea, a sădi în locul acelor pomi sălbatici alţii dumeasnici şi aducători de roade; şi al patrulea, trebuieşte a păzi pomii aceştia de fieştece vietate, şi de toată împotrivirea, până ce ar apuca rădăcini, a se face copaci mari şi a aduce rod, aşa şi tu, frate, ca să câştigi adevărata pocăinţă, patru lucruri trebuiesc: întâi, a tăia odraslele şi ramurile păcatului, adică a face o întărită hotărâre, cu toată voirea şi inima ta, altă dată a nu mai face păcatul, ci a te depărta de fieştece faptă şi lucrare a păcatului cum te depărtezi şi de moarte, şi de însăşi munca, căci ramuri şi odrasle sînt lucrările cele noi ale păcatului. Iară pe această depărtare de lucrarea păcatului îţi vor pricinui-o ţie a ruga totdeauna pe Dumnezeu de a te păzi pe tine cu Darul Său, a-ţi aduce aminte de moarte, de judecata lui Dumnezeu şi de muncă, a-ţi mărturisi adeseori păcatele tale, a te împărtăşi des cu Dumnezeieştile Taine (de nu ai avea vreo împiedecare). Dar mai ales îţi va ajuta ţie la aceasta a fugi de toate pricinile păcatului; şi mai vârtos a fugi de relele vederi şi împreună vorbiri, şi prietenii ale feţelor acelora cu care ai păcătuit. Sau şi cu totul a fugi de împreună petrecerile care vatămă sufletul tău.

2. A tăia nu numai ramurile păcatului cu depărtarea de faptă, ci a scoate şi rădăcinile păcatului. Iară rădăcini ale păcatului sînt relele aplecări, şi împătimirile, şi deprinderile, şi patimile, şi obişnuinţele, şi poftele păcatului ce rămân înrădăcinate întru adâncul inimii tale şi pe urmă, după ce faci depărtare de fapta răului şi nu păcătuieşti cu lucrul. Pe care aplecări şi împătimiri şi deprinderi şi patimi şi rădăcini şi rele obişnuinţe trebuieşte a te nevoi, frate, să le scoţi, şi să le dezrădăcinezi desăvârşit din inima ta. Pentru că de nu le vei scoate, primejdie este a odrăsli iarăşi şi a naşte fapta păcatului, după cum zice Marele Vasilie: „Că precum dacă cineva ar fi voit a tăia ramurile sadului, rădăcina lăsându-o, acestea iarăşi odrăslesc [cu] nimic mai puţin, rădăcina rămânând, aşa, fiindcă oarecare din păcate nu au întru sine începutul, ci din altele răsar, toată nevoia este ca cel ce voieşte a se curăţi de dânsele să scoată afară pricinile cele dintâi ale păcatelor.” (*Hotărîri în scurt, 289*)

Pentru aceasta vedem pe mulţi ce se pocăiesc, care, măcar că au hotărât a nu mai lucra păcatul cu fapta, măcar că au tăiat ramurile păcatului şi au făcut desăvârşită depărtare de răutate, însă rădăcinile le-au lăsat, şi cu inima se pleacă iarăşi şi poftesc păcatul, şi cu mintea lor adesea îl cugetă. Şi precum Israiltenii cu trupul adică şi cu lucrul au ieşit din Eghípet, iară cu sufletul şi cu plecarea inimii nu, şi pentru aceasta îşi aduceau aminte şi pofteau usturoiul şi cepele şi cărnurile Eghípetului: «Cine ne va hrăni pe noi cu carne? Adusu-ne-am aminte de peştii care îi mâncam în Eghípet în dar, şi de crastaveţi, şi de pepeni, şi de praji, şi de cepe, şi de usturoi» (*Numere 11, 4-5*). Aşa şi aceştia, lasă cu adevărat păcatul cu lucrul, dar nu îşi lasă şi plecarea, şi aducerea-aminte, şi pofta lor cea către păcat. Iartă aşa pe vrăjmaşul lor, şi îi pun lui pocăinţă, şi nu-i fac izbândire, dar cu gura numai, şi cu chipul cel din afară, însă în inima lor păzesc încă oarecare patimă a pomenirii de rău şi nu iubesc pe vrăjmaşul lor desăvârşit; pentru aceasta, când îi va urma lui vreo întâmplare

rea, se bucură, şi când îi va urma lui vreo bună-norocire, îndată se mâhnesc. Şi au adică hotărâre întărită a nu mai păcătui cu acea faţă[25] cu care au păcătuit mai-nainte, însă spre faţa aceea au totdeauna o aducere aminte, şi împătimire, şi plecare ascunsă; pentru aceasta şi cu ochii minţii des o nălucesc, şi cu dulceaţă vorbesc cu ea, şi deştepţi, şi dormind. Pentru aceasta adeseori îşi întorc şi ochii lor cei simţiţi de o văd, şi iubesc a grăi împreună cu dânsa când este de faţă, şi a vorovi pentru dânsa când lipseşte. Precum şi femeia lui Lót, s-a despărţit adică de Sodóma cu trupul, dar nu s-a despărţit şi cu inima, şi pentru aceasta s-a întors de a o vedea: «Şi s-a uitat femeia lui înapoi, şi s-a făcut stâlp de sare» (*Facere 19, 26*). Sau precum fac bolnavii, care se depărtează de pepene şi de celelalte bucate vătămătoare, şi nu le mănâncă, căci se tem să nu moară, însă des întreabă pentru bucatele acestea; şi neputând a-şi împlini pofta ce o au spre dânsele şi a le mânca, cel mai puţin vor a le apuca cu mâinile lor, vor a se răsfăţa cu dânsele şi a le mirosi, şi socotesc de bine-norociţi şi fericiţi pe aceia ce pot de le mănâncă.

Pentru aceasta şi Duhul cel Sfânt, vrând a ne arăta nouă pe aceste rădăcini rele, şi plecări, şi obişnuinţe, şi deprinderi ce rămân în inimă după fapta şi lucrarea păcatului, uneori adică ne zice nouă prin gura lui Sirah: «A murit tatăl lui, şi ca şi cum nu ar fi murit, că asemenea lui a lăsat după dânsul» (*Sirah 30, 4*). Care cuvinte pot oarecum a se înţelege pentru păcat, care măcar de şi ar muri pe urmă, după mărturisire, şi pe urmă, după depărtarea de păcat, însă se arată mai că nu moare, căci lasă în inimă vie obişnuinţa cea rea şi plecarea spre păcat; plecarea putem a o numi obişnuinţă, după dreptate fiică, sau mai bine zis maică a păcatului, căci aceasta, de nu se va dezrădăcina, poate a naşte iarăşi alte şi alte păcate, iar alteori iarăşi, vrând a ne arăta nouă că această rea aşezare şi această rea obişnuinţă ce o lasă păcatul în inimă merge totdeauna spre creştere câte puţin câte puţin, după măsura păcatelor ce le adaugă, şi pune totdeauna mântuirea sufletului întru mare primejdie, ne spune nouă prin Paremiastul că păcătosul urmează dezmierdărilor celor oprite ca boul, adică cu zăbovire şi cu întârziere, şi cu stare împotrivă şi împotrivire: «Ca un bou spre junghiere se aduce» (*Paremii 7, 22*). Apoi ne spune nouă că caută păcatele ca cerbul, adică sărind şi poftindu-le pe ele: «Sau ca un cerb cu săgeata rănit la ficat.» Şi în scurt adaugă că păcătosul merge sărind ca o pasăre, ca să facă vânat pe păcat: «Şi se sârguieşte ca o pasăre în laţ, neştiind că pentru suflet aleargă.» Asemenea ne spune nouă şi prin Davíd, într-un loc adică, că păcătosul se îmbracă cu păcatul cel blestemat ca cu haina sa. «S-a îmbrăcat cu blestemul ca cu o haină» (*Ps. 108, 17*). Apoi zice că obişnuinţa cea rea a păcatului, cu lucrările cu care se învârteşte iarăşi şi le face, trece totdeauna mai în lăuntru, precum şi apa ce o bem trece în măruntaiele noastre: «Şi a intrat ca apa în maţele lor» (*tot acolo*). Şi cu totul pe urmă pune înainte că păcatul, ca untul-de-lemn, trece până şi la ciolane, până şi la măduva cea mai din lăuntru a oaselor lui: «Şi ca untul de lemn în oasele lui» (*tot acolo*). Iară întru alt loc, că păcatul întâi adică ne goneşte pe noi ca pe un vrăjmaş: «Să gonească adică vrăjmaşul sufletul meu» (*Ps. 7, 5*). Pe urmă, după ce pe noi ne va prinde, ne aruncă pe noi în pământ şi ne calcă: «Şi să-l prindă, şi să calce în pământ viaţa mea» (*tot acolo*). Şi cu totul pe urmă, pe noi ne aşează în subţire praf, ca să ne ia pe noi vântul şi să ne prăpădim desăvârşit: «Şi slava mea în ţărână să o aşeze» (*tot acolo*). Cu acestea şi cu alte asemenea cuvinte ale Scripturii ne dă nouă ştire Duhul cel Sfânt, precum mai-nainte am zis, că sufletul pe cât mai mult urmează a păcătui, pe atâta mai multe şi mai

[25] Cuvântul „faţă” are adeseori în text înţelesul de „persoană,” la fel ca în limba greacă. (n. ed.)

puternice rele plecări, şi obişnuinţe, şi deprinderi, şi patimi pricinuieşte în inimă şi în minte, şi pe urmă pe atâta mai mult se depărtează de la mântuirea sa; şi lângă aceasta, ne dă nouă ştire că păcatul nu iese lesne de la păcătos, precum îşi scoate cineva haina sa cea întinată şi o leapădă. Nu. Ci este ca un copac ce îşi are rădăcinile sale înrădăcinate întru adâncurile inimii sale, şi îşi are trecute ramurile sale până la ciolanele şi măduva sa. Iară păcătoşii, ca nişte nebuni şi fără de minte, socotesc că este un lucru cu lesnire a scăpa cineva de păcat, cred că a face un păcat şi a face o sută de păcate este una şi aceeaşi, fără de a pune în minte, ticăloşii, că dacă adaugă fărădelege lângă fărădelege îşi pun totdeauna întru mai rea stare mântuirea lor, fiindcă şi mintea lor se orbeşte totdeauna mai mult. Inima lor totdeauna mai mult se învârtoşază. Greutatea creşte mai mult. Ajutoririle lui Dumnezeu lipsesc ca să-i cuprindă pe ei. Se împuterniceşte mai mult războiul diavolului asupra lor, ca să-i lupte pe ei, şi puterile lor se împuţinează ca să biruiască pe vrăjmaşul. Pentru aceea prea înţelepţeşte un dascăl asemenează pe păcătoşii aceia ce se pocăiesc, care de curând au ieşit din starea păcatului şi au făcut depărtare de răutate, cu bolnavii aceia ce s-au sculat din boală. Căci aceştia, măcar de şi nu sînt cu adevărat bolnavi, încă sînt galbeni, grozavi; mănâncă, dar fără de gust; dorm, dar fără de odihnă; râd, dar fără de bucurie; umblă, dar mai mult se arată că se târăsc decât că umblă – şi în scurt, la orice de ar face, pătimesc mare greutate, mare nevoie, mare neputinţă –, aşa şi păcătoşii aceia ce au lăsat de curând păcatul, de s-ar întâmpla a face vreun bine, nu îl fac cu acea osârdie şi sârguinţă ce se cuvine, ci îl fac cu mare greutate, şi cu mare neputinţă şi nevoie, căci rămăşiţele şi rădăcinile păcatului sînt încă în inima lor şi nu s-au vindecat desăvârşit.

Dar pe rădăcinile acestea, şi rele plecări, şi patimi ale păcatului ce au rămas în inima ta, frate, cum poţi a le scoate? Ascultă: aceia ce vor a scoate rădăcina vreunui copac mare, uneltesc sape, dichéle, securi şi alte unelte; aşa se cade a unelti şi tu multe unelte, ca să scoţi aceste rele rădăcini ale păcatului. Adică a unelti înfrânare de bucate, înfrânare de somn, plecări de genunchi, culcări pe jos, şi toată cealaltă rea pătimire a trupului din afară. Căci acestea toate nu numai scot pământul ce este împrejurul rădăcinilor, şi mişcă rădăcinile, şi le clatină, ci şi lovesc şi taie rădăcinile acestea, căci zdrobesc inima întru care sînt sădite aceste rădăcini, precum zice Sfântul Marco pustnicul: „Fără de zdrobirea inimii, cu neputinţă este a se izbăvi de răutate. Iară zdrobeşte pe inimă înfrânarea a trei părţi, zic adică a somnului, şi a pântecelui, şi a trupeştii odihne.” Însă securea cea mai tăietoare decât toate şi unealtă ce poate a tăia şi a scoate aceste rele rădăcini ale păcatului este durerea inimii ce am zis-o mai sus, şi zdrobirea şi mâhnirea sufletului. Pe care durere îţi va pricinui-o ţie aducerea aminte de aceste şapte: 1. Că ai vătămat pe Dumnezeu şi fireştile desăvârşiri ale lui Dumnezeu cu păcatele tale. 2. Că te-ai arătat nemulţumitor la atâtea de nemărginite faceri de bine ce ţi le-a făcut ţie Dumnezeu. 3. Că ai făcut o neauzită nedreptate şi defăimare răscumpărării ce ţi-a făcut ţie Fiul lui Dumnezeu, cu atâtea pătimiri, şi cu însuşi Sângele Său. 4. Că te-ai vătămat şi tu pe sine-ţi, şi vremelnic, şi veşnic, cu păcatele ce ai făcut. 5. Că ai pierdut pe Dumnezeu şi Dumnezeiescul Dar al punerii de fiu[26] şi al dreptăţii ce o aveai. 6. Că te-ai lipsit de veşnica fericire a Raiului. Şi a 7-a: că ai câştigat o nemărginită muncă şi o veşnicie de pedepse cu păcatele tale.

Însă se cade durerea aceasta să fie atâta de lucrătoare, şi atâta de desăvârşită şi mare, cum am zis, precum este durerea unei maici ce îşi va

---

[26] υἱοθεσία: punere de fii, adică adopţie, înfiere.

pierde fiul cel unul născut sau pe bărbatul său cel iubit. Precum este durerea unui cuţit, sau a unui ac mare, sau a unui spin ce va intra în piciorul tău. Pentru care zicea Davíd: «Întorsu-m-am spre chinuire când s-a înfipt mie ghimpul» (*Ps. 31, 4*). Astfel încît durerea aceasta şi scârba să împresoare cu greutatea ei inima ta ca o împresurare, şi să o zdrobească, să o facă a scoate când suspinuri, când şi lacrimi. Pentru aceasta a zis Avvà Isaác: „Că pocăinţa este inimă zdrobită şi smerită." Şi iarăşi: „Pocăinţa este a părăsi pe cele mai dinainte şi a se scârbi pentru dânsele." Şi Ioann al Scării: „Pocăinţa este necăjire a pântecelui tare, şi lovire a sufletului întru simţire puternică."

Încă durerea aceasta şi scârba inimii se cade a fi de-a pururea, precum este de-a pururea şi pocăinţa. Pentru aceea, totdeauna se cade a avea şi tu, frate, acest fel de durere în inima ta. Căci pe cât ai durerea aceasta, ai şi pocăinţa; iară îndată ce va lipsi durerea aceasta din inima ta, numaidecât vei lipsi şi tu din pocăinţă, precum zice Gheorghie Koréssie împreună cu ceilalţi cuvântători de Dumnezeu. Pentru aceasta a zis Dumnezeiescul Isaác: „Că nici una din faptele bune nu este mai înaltă decât pocăinţa. Că nici a se desăvârşi nu poate lucrul ei vreodată." [27] (*Cuv. 55*).

Însă pentru trei pricini se cade a fi durerea inimii şi pocăinţa de-a pururea. Întâi, fiindcă păcatul pentru aceasta se zice de moarte, căci îndată ce îl face omul, este vrednic ca să se omoare trupeşte de Dumnezeu şi să lipsească din viaţa aceasta, precum şi legea cea veche cu trupească moarte pedepsea păcatele cele de moarte, şi aşa să arunce în munca cea veşnică. Însă Dumnezeu, pentru iubirea Lui de oameni, nu îl omoară pe el trupeşte, ci îl lasă să trăiască, ca să se pocăiască în toată viaţa lui pentru păcatul ce l-a făcut, precum zice Sfântul Marco pustnicul: „O dată cel ce s-a făcut vrednic de moarte, după lege s-a omorît. Iară cela ce trăieşte, întru credinţă trăieşte, pentru pocăinţă" (*Cuvânt pentru pocăinţă*).

Pentru aceea omul, după ce o dată va cădea în păcat, şi mai ales de moarte, nu mai poate a fi fără de grijă toată viaţa lui, ci are datorie în fiecare zi a se mâhni, a pătimi durere, a se pocăi şi a se griji pentru păcatul său, măcar de şi a luat iertăciune de la Duhovnicul său. Precum şi Prorocul Davíd, cu toate că s-a iertat de Dumnezeu prin Prorocul Nathán pentru cele două păcate de moarte ce le-a făcut, şi cu toate că a împlinit de ajuns canon pentru dânsele cu zurbáoa ce i-a făcut-o lui Avessalóm, fiul său, şi l-a gonit pe el din împărăţia sa, însă iarăşi el pe urmă nu înceta de a se griji, a se pocăi, şi a plânge pentru dânsele în toată viaţa sa; pentru care şi zicea: «Fărădelegea mea eu voi vesti, şi mă voi griji pentru păcatul meu» (*Ps. 37, 18*). Şi iarăşi aiurea zice: «Spăla-voi în toate nopţile patul meu, cu lacrimile mele aşternutul meu voi uda» (*Ps. 6, 6*). Şi pat numeşte Davíd locul unde a făcut prea-curvia, iar aşternut, locul unde a dat hotărârea morţii asupra nevinovatului Úrie - precum oarecare dascăli tâlcuiesc. Pentru aceasta şi Apostolul Petru, de câte ori auzea pasărea ce glăsuia, îşi aducea aminte de lepădarea ce o făcuse, şi se pocăia, şi plângea, precum zice Sfântul Clíment, ucenicul său. Pentru aceea şi Dumnezeiescul Gură de Aur zice: „Suspină când ai păcătuit, şi aceasta o fă neîncetat, că aceasta mărturisire este. Nu acum adică vesel, iară mâine trist, apoi vesel, ci totdeauna întru plângere şi a te zdrobi pe sine-ţi. Că zice: «Fericiţi cei ce plâng» (*Matth. 5, 4*), adică cei ce neîncetat aceasta o fac. Petreci aceasta făcându-o neîncetat, şi de sine-ţi luând aminte, şi zdrobindu-ţi inima ta, precum oarecare pierzându-şi un fiu adevărat ar plânge." (*Cuv. 5 la cea a 2-a către Corintheni*)

---

[27] Şi Sfântul Marco Pustnicul zice: „Deci dacă până la moarte a hotărît pocăinţa (adecă Domnul), cela ce zice că mainainte de moarte ea s-a săvârşit, dezleagă porunca lipsind pe moarte. Pentru aceea, şi la mici şi la mari, până la moarte nesăvârşită este pocăinţa." (*Cuvânt pentru pocăinţă.*)

A doua pricină pentru care durerea inimii şi pocăinţa se cade a fi de-a pururea este pentru că fieştece păcat este ca o rană, şi dacă rana s-ar tămădui, încă vârca, şi semnul, şi chipul rănii rămâne în suflet, şi nu este cu putinţă a se şterge desăvârşit în viaţa aceasta, precum zic cei mai mulţi (ca să nu zic şi toţi) bogoslovii. Pentru că unul ce a furat o dată, sau a curvit, sau a ucis, nu poate să mai fie atâta de nevinovat, şi atâta de curat prin pocăinţă, ca şi cum cu totul desăvârşit nu ar fi furat, sau nu ar fi curvit, sau nu ar fi ucis. Pentru aceasta, de câte ori păcătosul ş-ar aduce aminte de păcatele ce a făcut, şi ar vedea chipurile şi semnele ranelor sale, nu este cu putinţă a nu se mâhni pentru dânsele, şi a nu plânge, şi a nu se pocăi, măcar şi să punem că sînt tămăduite aceste rane ale lui. Deci vârcile şi semnele tuturor păcatelor rămân în suflet neşterse, precum am zis, iar mai ales şi mai vârtos ale păcatelor celor trupeşti. Pentru acesta şi Marele Vasilie, în cuvântul său pentru feciorie, zice că pocăinţa poate a ierta păcatul unui bărbat sau al unei femei ce şi-au stricat fecioria lor şi au curvit, dar nu poate face şi pe cea stricată ca pe o nestricată şi fecioară; pentru aceasta şi pricinuieşte plâns celor ce au curvit, sau celor ce s-au curvit în toată lungimea vieţii lor. „Că pocăinţa lasă păcatele, dar pe cea stricată, ca pe o nestricată neputând să o facă, prin viaţă se tânguieşte. Căci cum cel stricat, încă nestricat se va face? Şi cum se va face cel o dată rănit cu poftă, şi cu dulceaţă, şi cu patimă, ca ceva nerănit, semnele stricăciunii în suflet şi în trup cu totul petrecând?” Şi la sfârşitul cuvântului celui pentru pocăinţă zice: „Este vindecare după rană, dar rămâne vârca.” Şi Dumnezeiescul Grigorie zice: „Nu este în vecime punere în starea cea mai dinainte, măcar că mai ales o vom căuta pe ea cu multe suspinuri şi cu lacrimi, din care tămăduire prin vârcă adică abia vine. Că vine, şi credem, iară dacă şi vârcile le-am fi şters, aş fi iubit; fiindcă şi eu am trebuinţă de iubire de oameni” (*Cuv. la Botez*). Încă şi Kiríll al Ierusalimului acestea le zice: „Şi întinăciunile păcatelor încă rămân în trup. Că precum rana mergând înainte în trup, măcar de şi oarecare tămăduire s-ar face, încă rămâne vârca, aşa şi păcatul răneşte sufletul şi trupul, şi rămân chipurile cuielor întru toate“ (*Catihism, 18*). Ci şi Isídor Pilusiótul însăşi aceasta împreună o mărturiseşte, zicând: „Pentru că, de vreme ce auzi că s-a dat pocăinţă, nu merge dar fără de frică spre a păcătui, ca şi cum negreşit te vei vindeca. Ci să ştii că, întâi adică, mulţi nici de pocăinţă au avut vreme, întru înseşi greşalele pedeapsă luând. Şi apoi, că pocăinţa în multă vreme s-a obişnuit a tăgădui patimile. Pentru că şi de dureri este trebuinţă, şi de postire, şi de priveghere, şi de milostenie, şi de rugăciuni, şi de toate unele ca acestea, ca să se vindece ranele ce au apucat mai-nainte. A treia, se cuvine a înţelege că măcar de şi s-ar vindeca, vârca vădeşte patima. Că nu este aceeaşi, trup întreg, şi tămăduit, nici aceeaşi, haină neruptă, şi ruptă, măcar de s-ar şi părea că cu oarecare meşteşug s-a adus întru a nu se vădi cu lesnire.” Iară tămăduire prin vârcă se zice închiderea rănii, pentru care făgăduieşte şi Dumnezeu prin Ieremía, zicând: «Iată îi aduc ei închegare şi tămăduire» (*Ierem. 33, 6*). Iară Marele Athanásie zice: „Cel ce se pocăieşte, încetează de a păcătui, dar are vârcile ranelor.” Iară Dumnezeiescul Gură de Aur, deşi zice: „Că Dumnezeu când ar şterge păcate, nici vârcă nu lasă, nici urmă nu iartă să rămâie, ci împreună cu sănătatea, şi frumuseţea o dăruieşte,” aceasta o zice pentru nemărginita iubire de oameni a lui Dumnezeu, şi nu pentru pocăinţă, care nu poate de sine a face aceasta. Căci zice acelaşi iarăşi acolo, ca şi cum tâlcuind pe cea zisă: „Nu că de sineşi poate pocăinţa să şteargă păcatul, ci fiindcă cu pocăinţa se amestecă negrăita iubire de oameni a lui Dumnezeu şi nemărginita

Lui bunătate"[28] (*Cuvânt pentru pocăinţă*). Pentru aceea, cu o unire şi Dumnezeiescul Ioann Postnicul, întru al 19-lea Canon al lui zice: „Copilul de cineva stricându-se, la preoţie nu vine; că deşi acela, pentru nesăvârşirea vârstei, nu a păcătuit, dar vasul lui s-a spart, şi de sfinţită lucrare netrebnic s-a făcut. Aceasta şi Dumnezeu voieşte a o arăta cu cuvântul acela ce l-au zis prin Prorocul Ammós (*5, 2*): «Fecioara lui Israil a greşit, nu este cine să o scoale pe ea.» Pentru aceasta şi citim în Pateric că Marele Macarie se mâhnea totdeauna şi plângea, căci când era mic copil a furat nişte castraveţi dintru o grădină.

A treia pricină a durerii celei de-a pururea şi a pocăinţei celei de-a pururea este pentru că fiecare om, măcar drept de ar fi, măcar păcătos, nu este cu putinţă a rămânea fără de păcat, şi slobod de păcat de moarte, sau iertat. Că cine, zice, se va lăuda că are inima curată? Sau cine va cuteza a zice că este curat de păcate? (*Paremii 20, 9*) Că mai în fiecare zi şi ceas toţi oamenii păcătuim, când cu lucrul, când cu cuvântul, şi când cu gânduri rele, hulitoare şi urâte, şi întărâtăm pe Dumnezeu; pentru aceea, cu urmare, şi toţi sîntem datori a avea durere în inimă şi a ne pocăi în fiecare zi pentru păcatele acestea, şi a cere iertare de la Dumnezeu nu numai pentru păcatele noastre cele trecute, ci şi pentru cele de acum şi din fiecare zi. Pentru aceasta şi Avvà Isaác pe însăşi aceasta întărindu-o, zice: „Iară mintea cea adunată a capului acestuia este a cunoaşte noi în tot ceasul că întru aceste douăzeci şi patru de ceasuri ale nopţii şi ale zilei de pocăinţă avem trebuinţă."[29]

Deci dacă, frate, ai această durere de inimă şi lucrătoare, precum mai-nainte am zis, să ştii că ea va pricinui în sufletul tău multe bunătăţi, fiindcă ea va aduna mintea în inima ta, nelăsându-o pe dânsa să-şi aducă aminte de dulceţile păcatelor. Căci, după firesc cuvânt, în care parte pătimeşte durere omul, acolo şi mintea aleargă. Această durere va face pe inima ta să verse otrava ce a băut-o şi undiţa păcatului. Aceasta pe dânsa o va muia, o va smeri. Şi în lăuntru puţin o va slobozi de patimi şi de plecările ce le-a câştigat spre păcat. Fiindcă inima păcătosului este vârtoasă, pietroasă, şi nesmerită. Pentru aceea, fără de durere nu poate a se smeri sau a se muia, precum este scris: «Inima vârtoasă se va îngreuia de dureri» (*Sirah 3, 26*). Această durere se va sui înaintea Domnului Savvaóth, şi mai mult va sili pe acest nesilit Dumnezeu să ierte păcatele tale, precum este scris: «Judecata mea la Domnul, şi durerea mea înaintea Dumnezeului meu.» Cântă încă şi Proroc-împăratul Davíd: «Vezi smerirea mea şi osteneala mea, şi lasă toate păcatele mele» (*Ps. 24, 19*). Şi iarăşi: «Inima înfrântă şi smerită, Dumnezeu nu o va defăima» (*Ps. 50, 18*). Această durere te va face pe tine a schimba şi bucatele, şi băuturile, şi hainele, şi somnul, şi fieştece altă petrecere ce o aveai mai-nainte de a păcătui. Aşa se cade a vieţui cei ce se pocăiesc. Adică cu smerenie, cu plâns, cu rugăciune şi cu sărăcie. Întâi, căci şi bolnavii nu uneltesc aceeaşi viaţă ca cei sănătoşi, după cum zice Grigorie Níssis (*Cuv. pentru pocăinţă*): „Nu este cu urmare ca cel ce zice că este bolnav să uneltească aceeaşi viaţă precum cei sănătoşi. Că altă

---

[28] Iară Visaríon cel lung întru pravoslavnica mărturisire, şi alţii, zic că Gură de Aur voieşte a nu rămânea vârcă nu în viaţa aceasta, ci în ceea ce va să fie.

[29] Iară Sfântul Marco, mergând mai nainte, zice că şi de vom pune aşa, că nu greşim noi cu voirea (care lucru este cu neputinţă), însuşi pentru singur păcatul cel strămoşesc ni se cade nouă a ne pocăi către Dumnezeu: „Odată cel vrednic de moarte după lege s-a omorît: Iară cel ce trăieşte, în credinţă trăieşte, pentru pocăinţă, deşi nu pentru al său, ci pentru păcatul călcării de poruncă." (*Cuv. pentru pocăinţă.*) Întru o unire cu aceştia zice şi Marele Grigórie al Thessaloníkului: „Pocăinţa şi început este, şi mijloc, şi sfârşit al petrecerii Creştinilor. Pentru care şi mai-nainte de Sfântul Botez, şi întru Sfântul Botez, şi după Sfântul Botez, şi se cere, şi se îndatoreşte" (*Cuv. la ajunul Botezului*). Pentru aceasta se cade a ruga şi tu totdeauna pe Dumnezeu, frate, împreună cu David zicând: «Doamne vindecă sufletul meu, că am greşit ţie» (*Ps. 40, 4*). Însă să-l rogi cu durerea inimii tale, fiindcă, după Sfântul Marco, pomenire a lui Dumnezeu este durerea inimii ce se face pentru blagocestie. (*Cap. 131*)

petrecere este a bolnavului, şi altă viaţă acelui sănătos.” Şi iarăşi: „Acestea cel bolnav cu trupul; iar cel ce rău se află cu sufletul, pe Doctorul cel fără de trup înconjurându-L, şi cu făţărie mărturisind, şi arătându-şi neputinţa, lasă a se paşte şi a se face cumplită patima, ca către toată greutatea să se verse. Ci înţelepţeşte-te: cunoaşte-te pe sine-ţi.” Şi iarăşi: „Iară a noastră, făgăduinţa adică, pocăinţă vesteşte, iară fapta nimic cu osteneală nu arată, ci aceeaşi stare a vieţii avem, pe care şi mai-nainte de păcat o aveam. Pentru că veselia este asemenea, şi haina aceeaşi, şi împărtăşirea de masă cu îndestulare, şi somn lung şi dezlegat în saţiu, iară îndeletniciri şi griji unele peste altele, uitare pricinuind sufletului de a sa purtare de grijă, ci numai numele pocăinţei îl scriem deasupra, neroditor şi nelucrător.” Al doilea, căci cei ce sînt sub canon şi păcat de moarte, nu se cade a se bucura şi a avea aceeaşi mai lină petrecere şi viaţă, precum o au ceilalţi oameni care nu sînt întru acest fel, după cum zice Prorocul Osié (*9, 1*): «Nu te bucura, Israile, nici te veseli ca noroadele, că ai curvit de la Dumnezeul tău.» Însăşi aceastaşi o zice şi Ioann al Scării: „Alta este înfrânarea care se potriveşte celor nevinovaţi, şi alta a celor vinovaţi. Că aceia mişcarea trupului o au spre semn, iar aceştia până la moarte şi până la sfârşit împotriva acestuia cu nemângâiere şi cu neîmpăcare se află” (*Cuvântul 14, pentru lăcomia pântecelui*). Şi pe urmă această durere te va face pe tine cu totul a fi monah, sau cel mai puţin a vieţui viaţă monahicească şi în lume fiind. Şi această durere şi mâhniciune nu este amară, încât să aducă deznădăjduire (că pe o mâhniciune ca aceasta şi durere ce aduce deznădăjduire se cuvine a o lepăda, căci este de la cel viclean). Ci este dulce şi făcătoare de veselie, căci este amestecată cu nădejdea mântuirii, cu umilinţa cea prea dulce, şi cu lacrimile, şi cu uşurătatea conştiinţei. Pentru care şi Ioann al Scării zice: „Eu şi pe însăşi felurimea umilinţei luându-o în minte, mă spăimântez: cum plânsul şi întristarea zicându-se, pe bucurie şi pe veselie în lăuntru o are ca nişte miere de fagur împletecită? Deci ce ne învăţăm din aceasta? Că o umilinţă ca aceasta se mărturiseşte cu adevărat dar al Domnului. Nu este în suflet atunci dulceaţă fără de dulceaţă, când Dumnezeu în taină mângâie pe cei zdrobiţi cu inima” (*Cuv. 7, pentru plâns*). Şi în scurt, această durere va dezrădăcina din inima ta deprinderile şi obiceiurile cele rele ale păcatului, şi îţi va pricinui ţie adevărată pocăinţă, care este, după Dumnezeiescul Grigorie Níssis, o pierdere nu numai a lucrurilor şi a faptelor păcatului, ci şi a aşezărilor şi a plecărilor inimii, şi a înţelegerilor lor, şi a asupririlor minţii. „Că aceasta este pocăinţa, dezlegarea şi pierderea celor mai dinainte, care sau după faptă se lucrează, sau după aşezare se înţeleg” (*Cuvânt pentru pocăinţă*). Deci o, durere prea dulce, care pricinuieşte adevărata pocăinţă prin Dumnezeiescul Dar! O, durere făcătoare de bucurie, care face pe om nepornit, sau cu greu pornit spre răutate! O, durere fericită, care pricinuieşte fericirea cea fără de durere!

Te-ai învăţat, frate, (1) cum să tai odraslele şi ramurile păcatului cu hotărâtoarea depărtare de fapta păcatului. Te-ai învăţat (2) şi cum să dezrădăcinezi din inima ta rădăcinile păcatului cu durerea cea lucrătoare şi de-a pururea. Acum învaţă-te şi a 3-a, cum se cade a sădi în inima ta, în loc de pomii cei mai dinainte sălbatici, pomi dumeasnici şi aducători de roade. Adică în loc de răutăţi, faptele bune; în loc de mândrie, smerenia; în loc de lăcomia pântecelui, înfrânarea; în loc de iubirea de argint, slobozenia şi milostenia; în loc de asprime, blândeţea; în loc de patimile cele trupeşti, fecioria şi întreaga-înţelepciune; în loc de nedreptate şi de răpire, dreptatea, şi a da cele ale tale; în loc de zavistie şi de urâciune, dragostea şi iubirea de fraţi; şi în loc de călcarea cea dintâi a poruncilor lui Dumnezeu, lucrarea şi păzirea acestora. Căci nu este de ajuns spre mântuirea ta, frate, şi spre câştigarea adevăratei

pocăinţe, numai a scoate rădăcinile păcatului din inima ta, şi apoi a lăsa deşert locul inimii tale, şi a nu sădi într-însul din sadurile şi din pomii faptelor bune, fiindcă de vei lăsa deşartă inima ta, iarăşi răsar din ea mărăcini şi pomi sălbatici, adică patimi şi păcate. Pentru aceasta şi te sfătuieşte pe tine Duhul cel Sfânt, prin scriitorul de Psalmi Davíd, să fugi de cele rele şi să faci cele bune: «Abate-te de la rău, şi fă bine»[30] (*Ps. 33, 13*).

Iară a patra şi mai de pe urmă, după ce vei sădi faptele bune acestea în inima ta, se cade a le păzi cât poţi, până ce ar prinde rădăcini, adică până ce s-ar face cu obişnuinţa deprindere întru tine, precum s-au făcut mai-nainte deprindere întru tine patimile şi păcatele, şi până ce ar înflori, şi ar face rod de mântuire şi de adevărată pocăinţă şi de iertarea păcatelor tale. Căci de nu le-ai păzi, şi de nu le-ai griji, semănătorul neghinelor, diavolul, vine în vremea când tu dormi şi eşti fără de grijă, şi le dezrădăcinează, şi sădeşte iarăşi neghinele şi răutăţile sale, după pilda Evangheliei ce zice: «Asemănatu-s-a Împărăţia Cerurilor omului care a semănat sământă bună în ţarina sa. Iară dormind oamenii, a venit vrăjmaşul lui şi a semănat neghini între grâu, şi s-a dus» (*Matth. 13, 24-25*). Şi pentru că de nu ai păzi faptele bune acestea cu sârguinţă se întorc iarăşi patimile în inima ta, pentru aceasta Părinţii au numit patimile „iubitoare de întoarcere.” Iară întorcându-se şi aflând locul inimii bine împodobit şi lucrat, se înrădăcinează mai adânc decât mai întâi întru dânsul, şi aşa se fac cele mai de pe urmă ale tale mai rele decât cele mai dintâi, precum a zis Domnul. Care, iubite, să nu se facă ţie cândva.

Aceste patru sînt, frate, întăritoarele adevăratei pocăinţe. Cu acestea poţi a câştiga întru sine-ţi adevărată pocăinţă; al cărei dar Biserica roagă pe Domnul să ni-l dea nouă, zicând întru oarecare rugăciuni: „Ca să binevoieşti a ne aduce pe noi la adevărată pocăinţă.” Iată în cuprindere în scurt şi a doua parte a tămăduirii a doua, a celor ce cu nădejde de pocăinţă şi de mărturisire păcătuiesc, adică rodurile şi desăvârşirile adevăratei pocăinţe. În acestea poţi deplin a te adeveri că Dumnezeu cu adevărat a iertat păcatele tale şi S-a împăcat cu tine.

Iară acum să vedem câte şi care sînt semnele iertării păcatelor de la Dumnezeu. Iertarea păcatelor cea adevărată şi întărită are patru semne, unul decât celălalt cu treapta mai înalt. Întâiul semn este a urî omul păcatul din inimă, când îşi aduce aminte de el, poate pentru frica ce o are încă, ca să nu cază întru dânsul, şi a nu se îndulci, nici a se pleca la el. Al doilea, mai sus decât acesta, este a-şi aduce aminte de păcatele sale fără de patimă, fără de dulceaţă sau întristare şi urâciune. Iară al treilea, şi mai sus decât acesta, este când cineva îşi aduce aminte de păcatele sale, şi se bucură, şi slăveşte pe Dumnezeu, pentru cea multă mulţime de fapte bune ce le-a câştigat din pricina păcatelor sale, prin Dumnezeiescul Dar şi pocăinţă. Iară al patrulea semn, prea sus decât toate, este a scoate cu totul omul din inima sa înţelegerile păcatului cele pătimaşe, şi atâta desăvârşit a le uita, încât nici să nu năpădească asupra lui.

Cel întâi semn ni-l adevereşte Marele Vasilie. Că întrebat fiind acesta: „Cum s-ar adeveri sufletul deplin că Dumnezeu i-a iertat lui păcatele?” Răspunde că „aceasta deplin se va adeveri dacă se va vedea pe sine cel ce se pocăieşte întru aşezarea celui ce a zis: «Nedreptate am urît, şi m-am scârbit.»” (*Hotăr. în*

---

[30] Pentru aceea zice şi Grigorie Níssis: „Din desfătare te-ai stricat? Cu postire tămăduieşte îndulcirea. Desfrânarea sufletul ţi-a vătămat? Întreaga înţelepciune facă-se doftorie a boalei. Lăcomie de multă materie a lucrat înfocarea cea gândită? Milostenia să deşarte umplerea, că curăţire de cele pline este darea. Ne-a vătămat pe noi răpirea celor streine? Întoarcă-se către însuşi stăpânul răpirea. Minciuna ne-a adus pe noi aproape de pierzare? Adevărul cugetându-se, să oprească primejdia.” (*Cuvânt pentru pocăinţă*.)

scurt, 12.) Însăşi aceasta întrebat fiind şi Avvà Isaác, răspunde că atunci va cunoaşte cineva că a luat iertarea păcatelor sale, „când va simţi în sufletul său că desăvârşit le-a urît pe ele din inimă“[31] (*Cuvântul 84*).

Al doilea ni-l adevereşte Nikíta Iráclie Serréul (sau, după alţii, Serrón). Pentru că făcând acesta scolii la cuvântul cel de la Paşti al lui Grigorie Bogoslóvul, care zice: „Măcar ca Thomà de ai fi rămas de ceilalţi ucenici, semnelor cuielor încredinţează-te.”, la acesta, zic, făcând scolii, scrie: „Iară de nu acestora, însă pomenirilor păcatelor celor vechi ce se închipuiesc împrejurul minţii fără de patimă încredinţează-te. (Că a înviat cuvântul faptei bune cel întru tine.)” Dar nepătimaşă pomenire este închipuire a celor mai-nainte făcute, fără de dulceaţă şi întristare, însă neavând borte de rane, pentru nepătimirea ce s-a făcut de-aici, pe care cel ce nu a pătimit-o, nici altuia n-ar fi crezut, precum Thomà. Deci sînt pomenirile păcatelor, chipuri; iară înseşi păcatele, cuie, pătrunzând pe cei ce cad. Drept aceea, când vei putea a-ţi aduce aminte de ele fără de patimă, atunci crede că a înviat întru tine cuvântul cel întru acest fel.

Al treilea semn îl aflăm în *Lavsaikón,* la viaţa lui Macarie celui mai tînăr. Că acesta, întrebat fiind odată de se întristează când ş-ar aduce aminte de uciderea cea fără de voie ce a făcut-o când era tânăr, a răspuns că nu se întristează, ci mai ales se şi bucură, nu pentru însuşi chiar păcatul uciderii, ci pentru că el s-a făcut pricină de a se pocăi şi a câştiga mulţime multă de fapte bune. Şi că slăveşte şi mulţumeşte bunătăţii lui Dumnezeu, fiindcă aceasta şi pe cele ce sînt din fire rele le preface de multe ori, şi le face pricini de bunătăţi. În ce chip a prefăcut şi uciderea ce a făcut-o Moisì în Eghípet, şi a făcut-o pe ea pricină de bine. Că ducându-se pentru dânsa Moisì în pustie, s-a învrednicit a se face văzător de Dumnezeu. Pentru aceasta şi Apostolul a zis: «Celor ce iubesc pe Dumnezeu, toate li se lucrează spre bine» (*Rom. 8, 28*). Pe care tâlcuindu-o sfinţitul Augustin a zis: „Că celor ce iubesc pe Dumnezeu, le ajută la fapta bună de multe ori şi înseşi răutăţile şi păcatele.”

Iară al patrulea semn ni-l adevereşte Sfântul Theódor Edesseanul. Că acesta întru al 11-lea cap al lui zice: „Câte cu împătimire am lucrat, pomenirile acestora pe suflet îl tiranicesc, iară când aducerile aminte cele cu împătimire cu totul s-ar şterge din inimă, încât nici să năvălească asupra lui, atunci se arată semn de iertarea păcatelor celor mai dinainte.” Pe însăşi aceasta o mai zice şi Sfântul Máxim: „Proroci mincinoşi sînt şi gândurile care micşorează păcatele, şi iertarea lor spun că s-a făcut. Aceste gânduri lupi răpitori sînt, în haine de oi, pe care şi din roduri îi vom cunoaşte. Căci cât mintea noastră se strică de păcate, încă nu a dobândit iertarea lor. Că încă nici n-am făcut roduri vrednice de pocăinţă. Iară rod de pocăinţă este nepătimirea sufletului. Iară nepătimirea, ştergere de păcat. Deci desăvârşită nepătimire neavând, ci uneori adică supărându-ne de patimi, iară alteori nesupărându-ne, nu vom suferi gândurile care ne spun nouă iertarea.”

Vezi, frate, cum se câştigă adevărata pocăinţă? Vezi cu ce osteneli şi trude se dobândeşte adevărata iertare a păcatelor?[32] Cum dar zici: *Să păcătuiesc, şi*

---

[31] Pentru aceea acelaşi a zis acest cuvânt vrednic de pomenire: „Nu când vom lucra păcatul păcătoşi ne facem, ci când nu îl vom urî pe el şi [nu] ne vom căi pentru dânsul.” (*Epistolia, a 4-a.*)

[32] De iubeşti, frate, a lua în sufletul tău şi întru aducerea ta aminte chip şi pildă de adevărata pocăinţă, deschide cartea Sfântului Ioánn al Scării, află cuvântul lui al cincilea, cel pentru pocăinţă, şi ceteşte pentru cei ce se pocăiau, osândiţii a şedea în monastirea aceea ce se numea *temniţă*, pentru nemângâiatul loc întru care se aflau, şi acolo vei vedea:

1. Petrecere şi viaţă a celor ce cu adevărat se pocăiesc. Căci fraţii cei ce acolò se pocăiau, nu mâncau untdelemn, nu beau vin, nu purtau bucate făcute la bucătărie, ci numai pâine şi verdeţuri crude. Mulţi dintre dânşii cu totul se ardeau de sete. Alţii, luând numai puţină pâine, pe cealaltă o aruncau, socotindu-se pe sineşi nevrednici a mânca cuvântătoare hrană, căci au lucrat lucrurile dobitoacelor celor necuvântătoare. Aşternut nu aveau, nici se spălau,

mă voi mărturisi, mă voi pocăi? Ca cum ar fi lucru cu lesnire adevărata pocăinţă! Pentru aceea, de-aici înainte ia seama pentru dragostea lui Dumnezeu. Şi când te îndeamnă pe tine diavolul să cazi în vreun păcat, în loc a lesni căderea, zicând: *Mă voi mărturisi, mă voi pocăi*, tu pune în sufletul tău această nebiruită cetate cu zid, şi zi: „Cine ştie de mă voi mărturisi bine? Cine ştie dacă şi acest păcat ce cuget a-l face, va fi cel de pe urmă de pe urmă, pe care Dumnezeu nu îl va suferi, şi îl va ierta, ci va tăia funia răbdării Sale, şi mă va lăsa a cădea în pierzare? Cine ştie dacă şi Dumnezeu îmi va da Darul adevăratei pocăinţe, pe care nu l-a dat altor păcătoşi asemenea mie care se ard acum în iad? Cine ştie dacă şi eu, fiindcă m-am obişnuit a nu mă teme de Dumnezeu, mă voi da puţin câte puţin în viaţă defăimată, şi în cea mai de pe urmă deznădăjduire?“ «Inima celui priceput va cugeta pilda,» zice Sirah (*3, 28*). Şi tu, de ai fi priceput şi înţelept cu inima, nu ai arunca, iubite, pricina mântuirii tale la o atâta de arătată primejdie, precum este aceasta, adică a nădăjdui întru o mărturisire fără de rod, şi întru o mincinoasă pocăinţă, Şi putând a spânzura nădejdea ta de o funie puternică, ca să te mântuieşti, să voieşti a o spânzura de un fir de aţă putred, care după ce s-ar tăia, tu ai a te afunda întru un noian de foc nemărginit şi veşnic. Funia cea puternică este a te depărta de fapta păcatului, a te lupta de a dezrădăcina din inima ta plecările cele rele cu o durere lucrătoare, şi a câştiga adevărată pocăinţă şi iertare păcatelor tale, cu lucrarea faptelor bune şi cu împlinirea poruncilor lui Dumnezeu. Că a nu se depărta cineva de păcate este a înghiţi răutatea fără de a o mesteca, cu cutezare că în cutare vreme are a o vărsa pe ea, cu care arată că este desăvârşit nebun, ca şi cum face de voie un rău nemărginit, fiindcă pune la sine aceea ce stă numai în mâna lui Dumnezeu; adică fiindcă pune vreme de a se pocăi şi ajutor al lui Dumnezeu ca să se pocăiască după vrednicie, ca şi cum ar fi mai prieten al păcătoşilor Dumnezeu, şi nu vrăjmaş al lor cel mai mare, şi mai înfricoşat, şi mai puternic spre a le izbândi lor, şi ca şi cum nu ar fi acela ce are o urâciune nemărginită la fieştece răutate.

---

iară hainele lor erau cu totul negrijite. Acolò vei vedea:

2. Lucruri şi fapte a celor ce cu adevărat se pocăiesc. Căci dintre fericiţii aceia ce se pocăiau, unii stăteau drepţi, şi se rugau toată noaptea, nedormind nicidecum până dimineaţa, iară alţii îşi aveau legate înapoi mâinile lor, ca nişte osândiţi. Unii, şezând în sac şi în cenuşă, îşi băteau fruntea lor de pământ; alţii udau pământul din lacrămile lor. Şi alţii, neputând a scoate lacrămi, îşi chinuiau cărnurile şi mădulările lor în tot chipul, ca să pătimească durere şi să lăcrămeze. Îşi ticăloşeau trupul lor cu arşiţa verii şi răceala iernii. Şi când mureau, porunceau de nu îi îngropa în pământ, ca pe nişte nevrednici îngropării, ci îi aruncau sau în curgerea râului, sau în vreo prăpastie. Acolò vei vedea:

3. Glasuri şi cuvinte ale celor ce cu adevărat se pocăiesc. Căci din gura lor alt nu se auzea, afară de cuvintele acestea: Vai, vai! Amar, amar! Cu dreptate, cu dreptate! Milostiveşte-te, Milostiveşte-te, Stăpâne! Miluieşte-ne, Doamne, miluieşte-ne! Iartă-ne, Dumnezeule, iartă-ne, de este cu putinţă! Şi unii dintre aceia, bătându-şi piepturile, strigau: Deschide-ne nouă, Judecătorule, deşchide-ne uşa milei Tale, fiindcă pentru păcatele noastre am închis-o! Iară alţii plecându-se la pământ, ziceau: Cu adevărat ştim, ştim, că sîntem vrednici de toată munca şi pedeapsa. Şi nu avem ce să răspundem către atâtea datorii ale păcatelor noastre, chiar şi pe toată lumea de o vom ruga ca să plângă pentru noi. Însă aceea numai Te rugăm pe Tine, să nu ne pedepseşti pe noi cu mânia Ta, şi cu urgia Ta, nici să ne munceşti pe noi precum ni se cade după dreptatea Ta; ci puţin mai uşor. Şi destul este nouă a ne slobozi numai de chinurile acelea negrăite şi ascunse, şi nu desăvârşit a ne slobozi de toate.

Acolò sfârşitul tuturor vei vedea, iubite, forme şi chipuri ale celor ce cu adevărat se pocăiesc. Căci genunchii acelor de trei ori fericiţi era aspri de mulţimea metaniilor ce le făceau. Ochii lor erau cu totul topiţi, şi în fund adâncaţi. Obrajii lor erau ca şi cum ar fi pârliţi de fierbintele lacrămi ce le vărsau. Feţele lor erau veştejite şi galbene, asemenea ca ale celor morţi. Piepturile lor rănite şi scuipăturile lor sângerate de pumnii cei mulţi ce îi dădeau în piepturile lor. Chipul lor era cu pricepere, posomorât, trist şi asemenea cu al celor osândiţi. Ce să grăiesc de prisosit? Acolò vei vedea şi petrecere, şi lucruri, şi cuvinte, şi chipuri ale celor ce se pocăiesc întru adevăr, care puteau a sili pe Dumnezeu cel nesilit, şi a pleca în scurt iubirea Lui de oameni ca să-i ierte. Şi văzând toate, sînt adeverit că vei lua şi tu, frate, bărbăţie de suflet, ca să le urmezi din parte la pocăinţa ta. Sînt adeverit că împreună vei pătimi durere cu acei de-a pururea pomeniţi, şi îţi vei zdrobi inima ta atâta, încât să săvârşeşti, şi să închizi cartea cu lacrămi.

Dar să nu te amăgească pe tine gândul, frate, zicându-ţi ţie că Părinţii zic: „Cazi, scoală-te;” adică de câte ori vei cădea, scoală-te, şi te vei mântui. Deci aceasta este pocăinţa, a cădea cineva şi iarăşi a se scula, şi a se scula şi iarăşi a cădea? Amăgită şi rea tâlcuire este aceasta ce o faci tu la zicerea aceasta. Căci Părinţii au zis aceasta ca să scoată din oameni frica deznădăjduirii, şi nu ca să-i facă pe ei a păcătui cu nădejdea mărturisirii şi a pocăinţei, nicidecum. Pentru care zice Sfântul Isaác (*Cuv. 70*): „Bărbăţia pe care Părinţii în Dumnezeieştile lor scripturi au pus-o pentru pocăinţă nu se cuvine nouă să o luăm spre ajutorire de a păcătui. Căci ca să avem nădejde de pocăinţă, s-au meşteşugit a furişa din simţire frica deznădăjduirii.” Apoi Părinţii au zis: „Cazi, scoală-te.” Cazi, şi te ridică, şi nu: *Ridică-te, şi cazi*, precum cu împotrivă-întoarcere o tâlcuieşti tu aceasta. Că mult se deosebeşte una de alta. Încât a cădea cineva, şi a se scula, şi apoi, după ce s-ar scula, iarăşi a cădea, nici este, nici nu se numeşte pocăinţă, precum o numeşti tu, ci este şi se numeşte de Apostolul Petru câine ce se întoarce la borâtura sa, şi porc ce se tăvăleşte iarăşi în cea mai dinainte tină a lui. «Câinele întorcându-se la borâtura sa, şi porcul scăldându-se în noroiul tinii» (*2 Petru 2, 22*). Iară cea adevărată înţelegere a acesteia, „Cazi, scoală-te,“ este că omul se cade cu toate puterile sale a se depărta de păcat şi a se păzi de a nu cădea. Însă de s-ar întâmpla a cădea din neputinţă omenească, şi nu cu voie a sa, se cuvine a nu se deznădăjdui, ci a se scula îndată, şi a se mărturisi, şi a se pocăi fără de a pierde vreme. Fiindcă, după Sfântul Ioann al Scării (*Cuv. 4, Pentru ascultare*): „A Îngerilor este a nu cădea, [ba] poate că nici nu pot; iară a oamenilor este a cădea, şi degrab a se scula, de câte ori s-ar şi întâmpla aceasta.” Pentru aceea şi tu, frate, deşi pentru mare rea-norocire a ta şi neputinţă ai fi căzut, să nu te înşeli şi să zici întru sine-ţi: „Eu acum am căzut şi am căzut, de aici [pot] să mai cad, şi să lucrez iarăşi şi iarăşi păcatul, fiindcă deja o dată m-am întinat; şi pe urmă mă voi mărturisi, şi mă voi pocăi pentru toate, şi voi face apoi depărtare de răutate.” Nu, frate, pentru Domnul, să nu asculţi gândul acesta, căci arătat este al diavolului care caută pierzarea ta, ci îndată ce o dată vei păcătui, să nu îndoieşti, să nu prelungeşti, nici să suferi a te întoarce împrejur şi a te tăvăli în tină: «Nu întârzia a te întoarce către Domnul, şi nu lăsa din zi în zi» (*Sirah 5, 8*). Ci te scoală şi te du la Duhovnic, şi te mărturiseşte. Căci pe cât este de proaspătă rana, pe atâta mai lesne se vindecă, iară pe cât se învecheşte, pe atâta şi cu anevoie se tămăduieşte, după cel al Scării (*Cuv. 5, Pentru pocăinţă*): „Că până încă este proaspătă şi caldă rana, lesne de vindecat are fire să fie. Că cele vechi, fiindcă sînt negrijite şi părăsite, cu anevoie de vindecat sînt.“ Iară deşi nu vei afla vreme atunci, pocăieşte-te lui Dumnezeu, fără de a aştepta vreme de mărturisire, şi caută a face împăcare şi pace cu Dumnezeu prin multe fapte ale durerii şi ale zdrobirii, şi pocăindu-te după puterea ta, şi să nu te mulţumeşti nici o singură noapte a dormi fără de a cădea şi a te pocăi lui Dumnezeu, până când ai merge să-l mărturiseşti Duhovnicului, căci aceasta este o îndrăzneală neauzită, tu fiind supus în tot ceasul morţii, să stai măcar o singură cirtă în păcat de moarte, şi să atârni de un fir, cum este viaţa ta, întru adâncul tuturor relelor, cum este iadul. Ah! Ci tu, ticăloase, nu numai o cirtă stai în păcat nepocăit, ci stai luni şi vremi. Şi ca să ieşi dintru o primejdie ca aceasta aştepţi ziua Învierii, sau a Sfinţilor Apostoli, sau a Naşterii lui Hristos, ca să te mărturiseşti, şi să te pocăieşti. Şi te joci, şi râzi, şi dormi fără de grijă, ca cum ai fi vătămat nu sufletul tău cel cuvântător şi fără de moarte, ci un tăciune nesimţitor, care nu simte vătămarea ce îi faci, nici poate a-ţi izbândi ţie. Pentru aceea ascultă această înfricoşată pildă ce o citim în Istorii:

Un tânăr s-a legat cu inima de dragostea şi legăturile unei curve. Şi mustrat fiind foarte aspru de părinţii săi, de rudeniile sale şi de Duhovnicul său, a hotărât să rupă legăturile acestea şi să se izbăvească de păcatul acesta cu o cuprinzătoare şi de obşte mărturisire a tuturor păcatelor sale. Deci le-a scris pe toate acestea întru o hârtie, însă la cercarea ce a făcut acestor păcate ale sale nu a luat şi cuviincioasa durere şi zdrobire în inima sa, precum se cuvine a face aceia care îşi aduc aminte de păcatele lor şi se gătesc a le mărturisi, ci atâta de puţină durere a făcut, încât mergând să se mărturisească, pe cale s-a întâmplat iarăşi a trece pe lângă poarta blestematei case a curvei aceleia, în care ca un necunoscut s-a îndemnat iarăşi a intra, şi după ce a intrat, a hotărât a cădea iarăşi în păcat, şi lângă cele vechi a adăuga şi alt păcat nou, cu nădejde că are a-şi mărturisi de-aici toate păcatele sale. Dar ce a urmat? Precum acesta era întru acel gând rău, ca să cază în curvie, iată că a sosit un alt tânăr împreună-îndrăgitor al aceleiaşi curve, care văzându-l pe el acolo, s-a mâniat, şi lovindu-l pe dânsul, cu o singură lovitură l-a omorît. Pentru care luând oamenii de acolo rămăşiţele lui ca să le îngroape, au aflat la dânsul hârtia întru care îşi avea scrise păcatele sale, ca să le mărturisească. O, vrednică de jale moarte! O, nădejdi mincinoase! O, gând amăgit, al rău-norocitului acestuia tânăr!

Acum dacă şi tu, frate, eşti asemenea cu acest de trei ori ticălos tânăr la obrăznicie, a vătăma pe Dumnezeu şi a păcătui cu nădejde de iertare, vino-ţi în simţire, te rog, vino-ţi, ca să nu se întâmple a te face întru o zi asemenea lui şi la muncă, şi la pierzare. Pedeapsa este un atâta de mare şi înfricoşat rău, încât numai această întâmplare şi această singură istorie se cade a te face pe tine să te cutremuri foarte, şi să te împiedece de la fieştece păcat. «Făcătorul de rău bătându-se, cel nepriceput mai înţelept se face» (*Paremii 19, 25*). Lasă de-aici obrăznicia aceasta şi mincinoasa cutezare de a păcătui cu nădejde de mărturisire şi de pocăinţă. Şi având totdeauna pilda acestui rău-norocit tânăr întru aducerea ta aminte, să nu te bizuieşti cândva, ci cu frică şi cu cutremur lucrează-ţi mântuirea ta, precum îţi porunceşte ţie Apostolul (*Filip. 2, 12*). Fiindcă şi adevărata pocăinţă se naşte din frică, şi aceasta este ca o corăbie ce te povăţuieşte pe tine la limanul Dumnezeieştii Dragoste, iară frica este corăbierul unei corăbii ca aceasta, după cum zice Avvà Isaác: „Pocăinţa este Dar al doilea, şi se naşte în inimă din credinţă şi din frică“ (*Cuv. 72*). Şi iarăşi: „Pocăinţa este corăbia, iară frica este cârmaciul ei. Dragostea este limanul cel Dumnezeiesc.”

Pentru aceasta, iubiţii mei întru Hristos fraţi, la pocăinţă, la pocăinţă vă rog cu cuvântul acesta pe toţi, mici şi mari, sfinţiţi şi lumeni, la pocăinţă să alergăm, fraţilor, bărbaţi şi femei, tineri şi bătrâni, la braţele pocăinţei să scăpăm toţi, toţi, fără de a se lipsi cineva. Căci altă faptă bună nu poate a ne împăca cu Dumnezeu pe noi toţi care odată am păcătuit, fără numai pocăinţa. Să glăsuim cu Davíd şi noi: «Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la dânsul, şi să plângem înaintea Domnului, Celui ce ne-a făcut pe noi. Că El este Dumnezeul nostru, şi noi norodul Lui, şi oile mâinii Lui» (*Ps. 94, 6*). Să strigăm cu cei trei tineri către Dumnezeu: «Greşit-am şi am făcut fărădelege de ne-am depărtat de la Tine, şi am păcătuit întru toate, şi poruncile Tale nu le-am ascultat, nici am păzit, nici am făcut după cum ne-ai poruncit nouă» (*Cântarea celor trei tineri, 5*). Să se întoarcă fiecare din noi de la calea lui cea rea, precum s-au întors şi Ninevitenii aceia, şi atunci să strigăm şi noi către Dumnezeu, precum au strigat şi aceia: «Cine ştie, dar de se va căi Dumnezeu şi se va întoarce de la urgia mâniei Sale, şi nu vom pieri?» (*Ionà 3, 9*). Şi care din noi a greşit lui Dumnezeu după Sfântul Botez, acesta să nu înceteze noaptea şi ziua de a striga cuvintele acelea umilincioase ce îl învaţă pe el propovăduitorul pocăinţei,

şi cel cu limba şi cu inima de aur, Ioann, zicând: „Oricine, după ce a luat Cerescul Botez, a păcătuit, la Cer a păcătuit. Că cel ce mai-nainte de Botez păcătuieşte, pe pământ păcătuieşte. Că pământ eşti, şi în pământ vei merge (*Fac. 3, 19*), lui Adam s-a zis. Şi oricare cu Hristos s-a îmbrăcat în Botez, nu mai este pământ, ci Cer. În ce chip cel pământesc, întru acest chip şi cei pământeşti; şi în ce chip cel Ceresc, întru acest chip şi cei cereşti (*1 Cor. 15, 48*). Deci oricare a păcătuit după Botez, la Cer a păcătuit, pentru care să se apropie şi să zică: «Părinte, greşit-am la Cer şi înaintea Ta, şi nu sînt vrednic a mă chema fiul Tău» (*Lucà 15, 18-19*). Pentru ce? Spune pricina. Fiindcă inima mea cu Sângele lui Iisus stropită fiind, şi cu chip de trandafir înflorită, cu dezmierdările am umplut-o de noroi; pe Tine Te-am întărâtat; Duhul Tău cel Sfânt L-am amărât; podoaba cea strălucită a credinţei am întinat-o; sufletul meu cel slobozit prin Botez şi albit cu lumina, întunecându-l cu păcatul, l-am făcut rob. Fă-mă ca pe unul din argaţii Tăi.”

Să ne sârguim, fraţilor, a câştiga în sufletul nostru cu deprindere şi cu aşezare în lăuntru, adevărata pocăinţă, şi semnele adevăratei pocăinţe, precum în cuvântul acesta pe larg am arătat. Să ne nevoim ca să avem totdeauna în inima noastră şi durerea cea întăritoare a adevăratei pocăinţe pentru păcatele noastre; care durere cuprinzător se alcătuieşte din două pricini, una de voie, şi alta fără de voie. Iarăşi, cea de voie se alcătuieşte din două pricini, una din lăuntru, adică sufletească, şi alta din afară, adică trupească. Deci din lăuntru pricină, care naşte durere în inimă şi o zdrobeşte pe ea, este întâi un gând întristător şi plângător unit cu însăşi defăimarea şi prihănirea de înşine că am păcătuit, şi pentru păcatele noastre am întristat şi am amărît pe Dumnezeu, că am pierdut Darul Lui şi Împărăţia Lui, şi că am câştigat o veşnicie de nemărginite pedepse şi munci. Pentru că acest gând, precum piatra lăţeşte strugurii şi scot vinul, aşa şi acesta cu totul necăjind inima noastră, nu o lasă să salte la patimi şi la dezmierdările trupului, ci o strâmtorează, o zdrobeşte, şi o face a pătimi durere şi a scoate lacrimi. Aşa ne-o adevereşte Marele Grigorie al Thessalonicului (întru cele către Xenia): „Pentru că şi însăşi defăimarea singură de sineşi, ca o greutate oarecare gândită punându-se peste sufletul celui ce o socoteşte, şi zăbovind pe el, îl zdrobeşte, şi îl tescuieşte, şi stoarce vinul cel mântuitor care veseleşte inima omului, adică pe omul cel din lăuntru. Iară acest fel de vin este umilinţa, că stoarce împreună cu plânsul şi patimile, şi umple sufletul de bucurie fericită, izbăvindu-l de cumplita greutate cea într-însele. Pentru aceasta: «Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia» (*Matth. 5, 4*). Iară întristarea aceasta din lăuntru a sufletului pricinuieşte adevărata pocăinţă, după cum a zis Apostolul (*2 Cor. 7, 10*): «Că întristarea cea după Dumnezeu, pocăinţă spre mântuire fără de căinţă lucrează.»

Iară al doilea, şi pomenirea păcatelor, cugetul smerit şi cererea şi rugăciunea cea nerăspândită către Dumnezeu, şi care din toată inima s-a făcut pentru păcatele noastre. Uneori adică zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluieşte-mă.“ Şi: „Iisuse al meu prea-dulce, foarte Te-am mâhnit pe Tine.” Iară alteori: „Greşit-am, Doamne, greşit-am.” Şi: „Părinte, greşit-am la Cer şi înaintea Ta, şi nu sînt vrednic a mă chema fiul Tău.” Şi altele asemenea care zdrobesc inima, şi o fac a pătimi durere şi a scoate lacrimi. Pentru aceea a zis Avvà Marco (*Pentru cei ce îşi închipuie că se îndreptează din fapte, Cap. 34*): „Mintea cu nerăspândire rugându-se, necăjeşte pe inimă; iară inima zdrobită şi smerită Dumnezeu nu o va defăima.” Şi aiurea acelaşi a zis: „Pomenirea lui Dumnezeu este durere a inimii ce se face pentru blagocéstie.” (*Cap. 131*)

Iară pricinile cele de voie din afară şi trupeşti, care necăjesc şi zdrobesc inima, sînt sărăcia cea trupească, înfrânarea de mâncăruri şi de băuturi, de somn, şi de toată slobozenia şi desfătarea trupului. Pentru aceea despre o parte zice Sfântul Marco (*Cap 210*): „Fără de zdrobirea inimii, cu totul cu neputinţă este a se izbăvi cineva de răutate; şi zdrobeşte pe inimă înfrânarea cea în trei părţi: zic adică a somnului, şi a hranei, şi a odihnei trupeşti.” Iară despre cealaltă parte zice Dumnezeiescul Ioann al Scării (*Cuv. 6, pentru moarte*): „Setea şi priveghere au necăjit inima; iară inima necăjită fiind, a izbucnit lacrimi.“ Şi precum din cele mai de sus se naşte zdrobirea inimii şi umilinţa, aşa şi din cele împotrivnice acestora, adică din bogăţie, şi din mâncările cele îndulcitoare, şi din multa dormire, şi din odihna trupului, se naşte învârtoşarea inimii şi împietrirea şi desfătarea trupului. Aşa ne-o adeveresc aceasta Dumnezeieştii Părinţi cei mai de sus. Că Sfântul Marco zice (*Cap 210*): „Prisosinţa acestora desfătare pune în lăuntru, iară desfătarea pe gândurile cele rele le primeşte.” Iară Ioann al Scării zice: „Nedurerea inimii a întunecat pe minte; iară mulţimea mâncărilor a uscat izvoare” (*Cuv. 6, pentru moarte*). Însă pecetluieşte pe cuvintele acestor Dumnezeieşti Părinţi şi Marele Grigorie al Thessalonícului, zicând: „Că precum nedurerea, şi întunecarea, şi învârtoşarea inimii au fire a se naşte din odihnă şi din desfătare şi din bună-pătimire, aşa din petrecere înfrânată şi strânsă – zdrobire a inimii şi umilinţă, abătătoare de la toată amărăciunea şi dătătoare de dulce alinare.“ (*Către Xenia.*)

Iară cele fără de voie pricini care zdrobesc inima şi pricinuiesc durere întru dânsa, cele adică din lăuntru şi sufleteşti, sînt gândurile cele urâte, şi vătămătoare, şi rele, pe care le aduce diavolul în mintea noastră, ca pe nişte săgeţi şi arce înfocate, aşijderea şi patimile cele sufleteşti şi trupeşti ce ne supără pe noi în fiecare zi. Căci se cuvine a ne lupta împotriva tuturor acestora cu toată puterea noastră, şi a nu lăsa gândul nostru să facă învoire, sau unire cu dânsele, ci a năzui la Iisus Hristos prin rugăciune, şi cu ajutorul Aceluia a le goni, şi a nu le lăsa să intre în inima noastră. Iară de câtă durere, şi de câtă zdrobire şi scârbă este pricină războiul acesta neîncetat şi nevăzut şi aspru, aceia singuri ştiu cu adevărat, câţi cu iscusul au cercat. Pentru aceea de războiul acesta a scris de Dumnezeu cuvântătorul Grigorie (*Cuv. 4*): „Şi acest război este cumplit, şi această tabără este mare, şi acest semn de biruinţă este mare.”

Iară pricinile cele din afară şi trupeşti care zdrobesc inima sînt ocările, necinstirile, nedreptăţile şi celelalte scârbe, şi ispitele cele de multe feluri ce ne-ar fi urmat nouă de la oameni, de la draci şi de la fire, precum mai-nainte am zis. Că toate acestea se cuvine a le primi cu mulţumită cel ce iubeşte a se pocăi întru adevăr şi a lua tămăduire şi iertare de păcatele sale. Aşa ne-o adeveresc aceasta cei mai de sus Dumnezeieşti Părinţi. Că Sfântul Marco zice (*în scolia la Cuv. 5 al Scării*): „Lucrul pocăinţei întru aceste trei fapte bune se ţese: întru a-ţi curăţi gândurile, şi neîncetat a te ruga, şi scârbele ce îţi vin asupră a le suferi.“; şi iarăşi: „Toată durerea de bună voie facă-se ţie învăţător de aducere aminte, şi nu îţi va lipsi ţie pricină către pocăinţă” (*Despre legea duhovnicească, Cap. 57*); şi aiurea: „Împlinirea a toată scârba fără de voie socoteşte-o, şi vei afla întru dânsa surpare păcatului“ (*tot acolo, Cap. 67*). Iară Ioann al Scării zice: „Semnul pocăinţei celei cu de-amănuntul şi adevărate este a ne socoti pe înşine vrednici de toate necazurile cele văzute şi nevăzute care ni se întâmplă nouă, şi de mai multe“ (*Cuv. 5, pentru pocăinţă*). Zice încă şi Dumnezeiescul Grigorie al Thessalonícului (*întru cele către Xénia*): „Cel ce socoteşte pe sine vinovat doctoriilor celor mai lucrătoare ale pocăinţei,

aşteptată îşi are neîncetat toată scârba şi primeşte toată ispita ca pe o potrivită şi cuviincioasă luişi, şi se bucură, fiindcă, după ce a căzut, a nimerit curăţirea sufletului. Şi o face pe aceasta materie a cererii celei cu durere şi covârşitoare către Dumnezeu, şi nu lasă numai cu nepomenire de rău a se afla, ci şi mulţumeşte celor ce îl ispitesc, şi ca pentru unii ce i-au făcut bine se roagă. Pentru care şi el nu numai iertare de cele păcătuite ia, după făgăduinţă, ci şi Împărăţia Cerurilor şi Dumnezeiasca blagoslovenie o dobândeşte.” Iară care iubeşte a se pocăi şi a-şi tămădui ranele păcatelor sale, [iar mai] apoi nu suferă cu mulţumită scârbele ce îi vin lui, ci se tulbură, şi cârteşte, şi caută izbândire, acesta să ştie că nici întru adevăr nu se pocăieşte, nici îşi tămăduieşte păcatele sale. Aşa acelaşi Sfânt Marco o mărturiseşte aceasta zicând: „Fiindcă afară de cele mai-nainte zise trei fapte bune nu poate a se săvârşi lucrul pocăinţei“ (*În scoliile la Cuv. 5 al Scării*). Şi aiurea: „Când sufletul păcătos scârbele ce îi vin asupră nu le primeşte, atunci Îngerii către dânsul zic: «Vindecat-am Vavilónul, şi nu s-a tămăduit» (*Ierem. 51, 9*).“ (*Pentru cei ce îşi închipuie că se îndreptează din fapte, Cap. 82*).

Toţi strigăm către Dumnezeu: „Doamne miluieşte.” Şi: „Stăpâne, iartă-ne nouă fărădelegile.” Şi când Dumnezeu ne trimite nouă mila Sa şi iertarea păcatelor noastre, noi le gonim pe acestea de la înşine. Pentru ce? Căci când s-ar întâmpla să ne vie nouă vreo ispită sau vreo scârbă, cu care are a ne da nouă Dumnezeu mila Sa şi iertarea păcatelor noastre, noi nu suferim cu bucurie scârba aceea şi ispita, ci ne tulburăm, şi ne necăjim. Pentru aceea, datori sîntem lângă durerile şi ostenelile cele de voie şi fără de silă ale pocăinţei noastre a suferi şi durerile cele fără de voie şi de silă ce ne vin nouă din afară, şi scârbele, şi ispitele. Căci cele de voie, ca nişte mai uşoare, se binecuvântează de cele fără de voie, ca de nişte mai grele. Precum zice Marele Grigorie al Thessalonicului (*întru cele către Xenia*): „Prin răbdarea durerilor celor de voie şi fără de voie, tot sârguitorul se face desăvârşit. Iară fără de suferirea celor ce fără de voie vin asupra noastră, nici cele de voie lucrate nu vor dobândi Dumnezeiasca binecuvântare.”

Cu acestea ce le-am zis, să ne sârguim a câştiga, fraţilor, durerea inimii, căci fără de dânsa nu putem nici adevărata pocăinţă a o câştiga. Şi aceasta urmează cu firească şi dreaptă socoteală. Fiindcă tot păcatul cu dulceaţa inimii şi-a luat începutul şi întărirea sa în sufletul nostru, pentru aceasta iarăşi cu chinuirea şi cu durerea inimii se cuvine a se omorî acelaşi păcat, şi aşa a se face cele împotrivnice celor împotrivnice vindecări, după Doctorii, împreună şi Învăţătorii de năravuri[33], şi Físsicii[34], şi Bogoslóvii. Şi martor este Dumnezeiescul Grigorie Níssis, zicând: „Deci fiindcă prin dulceaţă a intrat păcatul, prin cea împotrivă negreşit se va scoate afară. Drept aceea, cei ce îl gonesc pentru mărturisirea cea întru Domnul, cele cu anevoie de suferit din uneltele cele de pedepsire izvodind, doctorie oarecare aduc sufletelor prin dureri, tămăduind boala cea din dulceaţă cu aducerile celor dureroase, (...) ca şi cum nici o urmă ce se pricinuieşte în inimă prin dulceaţă n-ar fi rămas de simţirea aceasta dureroasă şi usturătoare, care pe toate chipurile ce se fac în suflet cu dulceaţă le şterge.” (*Tom 1, Cuv. 8 la Fericiri.*)

Să lăsăm cele multe şi fără de vreme împreună-vorbiri şi întâlniri a unuia şi a altuia. Căci nişte împreună-vorbiri şi întâlniri ca acestea gonesc de la noi pocăinţa, după Sfântul Isaác: „Pocăinţa împreună cu vorbiri, este chiup găurit” (*Cuv. 58*). Să iubim încă liniştea şi ferirea de oameni, fiindcă ajută foarte la

[33] Ηθικους, moraliştii. (n. ed.)

[34] Φυσικους, filosofii naturalişti. (n. ed.)

câştigarea pocăinţei, după acelaşi Sfânt Isaác, ce zice (*Cuv. 34*): „De iubeşti pocăinţa, iubeşte şi liniştea. Că afară de linişte nu se săvârşeşte pocăinţa. Şi dacă cineva împotrivă ar grăi întru aceasta, să nu faci pricire cu dânsul.” La aceasta întinde şi porunca aceea ce a dat-o Dumnezeu lui Cáin, după ce a păcătuit, zicându-i lui: „Ai păcătuit? Linişteşte-te.“ (*Facere 4, 7*) Adecă, cunoaşte întru sine ce ai lucrat, şi după cunoştinţă pocăieşte-te pentru cele ce ai păcătuit. Aşa în scrierea deasupra cea pentru tăcere şi linişte din cartea lui Avvà Isaác se tâlcuieşte, întru care şi aceasta încă se adaugă: „Care nu a putut a se linişti, nu a putut nici a se pocăi, nici a cunoaşte ce este pocăinţa.” Iară deşi a ne linişti nu putem, însă cel mai puţin, să avem unul sau două ceasuri rânduite negreşit şi cu datorie, mai ales seara. Şi atunci, trăgându-ne întru un loc osebit şi liniştit, şi adunându-ne simţirile şi mintea în inima noastră, să ne aducem aminte după fel de toate păcatele noastre, atât de cele trecute ce le-am lucrat cu lucrul cu cuvântul şi cu învoirea gândurilor, cât şi de păcatele ce am greşit în ziua aceea, şi să ne pocăim amar cu întristare şi cu durere a inimii noastre pentru dânsele, şi să cerem de la Dumnezeu iertăciunea. Pentru că aşa ne porunceşte nouă să facem Duhul cel Sfânt prin Prorocul Davíd, zicând: «Cele ce ziceţi în inimile voastre, întru aşternuturile voastre vă umiliţi» (*Ps. 4, 4*). Şi aşa Însuşi Hristos a zis tainic, întru Duhul, slugii Sale, Sfântului Simeon Noului Cuvântător de Dumnezeu: „Socoteşte să nu faci nici una dintru acelea ce te lipsesc pe tine de bunătăţile acestea ce te-ai învrednicit a le dobândi. Iară de vei greşi cândva, pentru aducere aminte de smerenie, grijeşte-te a nu scăpa de pocăinţă, căci pocăinţa, împreună cu a Mea iubire de oameni, pierde şi păcatele cele trecute şi cele de faţă.” Şi să nu lăsăm a trece vreo zi fără de a face mântuitoarea cugetare şi duhovnicească lucrarea aceasta, aruncându-o la altă vreme. Că zice Ioann al Scării (*Cuv. 6, pentru moarte*): „Nu te amăgi, lucrătorule fără de minte, cu vremea pe vreme a o împlini; că nu va ajunge ziua nici pe datoria ei să o plătească fără de lipsă Stăpânului.” Zice încă şi Marele Vasilie: „De greşeală nu fii nebăgător în seamă, măcar deşi mai mică decât tot boldul ar fi, ci sârguieşte-te mai vârtos către întoarcerea cea prin pocăinţă. Pocăinţa este mântuire, iară neînţelegerea pocăinţei, moarte.“ (*Cuvânt pustnicesc pentru lepădarea de lume.*)

Ce să grăiesc multe? Dumnezeu, iubiţii mei fraţi, nu are a ne învinui şi a ne osândi pe noi în ziua morţii şi a Judecăţii căci nu am bogoslovit, sau nu am făcut minuni, sau fiindcă nu am stat văzători[35]. Nu. Ci pentru că nu ne-am pocăit şi nu ne-am întristat pentru păcatele noastre. Aşa o hotărăşte aceasta numitul Ioann (*Cuv. 7*): „Nu vom fi învinuiţi, o, prieteni, nu vom fi învinuiţi întru ieşirea sufletului pentru că nu am făcut minuni, nici pentru că nu am bogoslovit, nici pentru că văzători nu ne-am făcut. Ci seamă negreşit vom da lui Dumnezeu, pentru că nu am plâns necontenit.” Pentru aceasta noi, păcătoşii, datori sîntem în fiecare zi, ca să nu zic şi ceas, a ne cerca pe înşine, de ne aflăm întru adevărata pocăinţă. Şi dacă, să punem aşa, s-ar întâmpla a face şi alte fapte bune şi bune lucrări, cu ajutorul lui Iisus Hristos, în ziua aceea, însă şi de fapta bună a pocăinţei totdeauna se cuvine a ne aduce aminte, şi niciodată, niciodată a nu o uita. Şi în toată ziua întru care nu ne vom pocăi şi nu ne vom întrista pentru păcatele noastre, se cuvine a zice că am pierdut ziua aceea, măcar deşi poate am făcut alte bunătăţi întru dânsa. Pentru aceasta a zis mai-nainte numitul Ioann: „Cel ce întru adevăr se pocăieşte şi îşi ia seama de sineşi, toată ziua întru care nu plânge o socoteşte că a pierdut-o pe dânsa,

---

[35] Gr. θεωρητικοι, „văzători de Dumnezeu,” contemplativi. (n ed.)

măcar deşi alte oarecare bunătăţi poate ar fi făcut întru dânsa.” (*Cuv. 5, pentru pocăinţă*.)

Fac sfârşit, şi zic cu sfântul Simeon Noul Cuvântător de Dumnezeu, că nevoie avem toţi Creştinii a ne tămădui de patimi şi de ranele păcatului, şi apoi a păzi toate poruncile Domnului, şi a lucra toată fapta bună. Iară deşi nu vom ajunge a face alte porunci ale Domnului şi alte fapte bune, cel puţin nevoie este a ne afla sănătoşi şi întregi despre ranele şi neputinţele păcatului, prin porunca şi fapta bună a pocăinţei. Căci dacă am muri sănătoşi şi vindecaţi de patimi şi de păcate prin pocăinţă, ne ducem întru Împărăţia Cerurilor; iară dacă am muri nevindecaţi, neputincioşi şi urâţi, nepocăiţi fiind, ne ducem în iad. Fiindcă Împărăţia Cerurilor nu este pentru păcătoşii cei bolnavi ce nu s-au pocăit, ci este lăcaş şi palat, ca să primească pe cei ce s-au îndreptat prin pocăinţă, adică pe bine-cinstitorii cei vrednici şi drepţi. Pentru aceasta, păcătoşi tovarăşi ai mei, să strigăm totdeauna către Dumnezeu cu acele de obşte rugăciuni ale toatei Bisericii noastre: „Sfinte cercetează, şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău. Şi pe noi întru pocăinţă şi mărturisire ne primeşte, ca un Bun şi Iubitor de oameni.” Amin.

A

M I

N.

CUPRINDERE ÎN SCURT

din Psalmii Prorocului şi Împăratului Davíd,
afară de ai slujbei celei de zi şi de noapte.
Zic adică de ai Vecerniei, de ai Pavecerniţii, de ai Polunoştniţii, de cei şase Psalmi de la Utrenie, de ai tuturor Ceasurilor.

Rugăciunile numai alese fiind de Prea-sfinţitul şi
Prea-înţelept-cuvântăreţul kír Ghennadie, Patriarhul Constantinopolei
Scolasticul.

ÎNAINTE CUVÂNTARE A ACELUIAŞI.

În Biserici obiceiul cel pentru acestea ţie-se, şi Psaltirea din cuvânt în cuvânt cetească-se. Că prorocie cuprinde pentru Dumnezeiasca iconomie, şi laudă a faptelor bune, şi fel de fel de surpare a răutăţii, şi căi de multe feluri ale povăţuirii, prin care totdeauna cu putinţă este a se folosi mulţi care sînt bisericeşti: şi la adeverirea credinţei, şi la întărirea vieţii, şi la mângâierea în scârbe, şi mai ales de vor fi pironiţi la viaţă.

Iară pe această cuprindere în scurt am făcut-o nouă, ca în chiliile noastre, şi întru ale noastre stări înaintea lui Dumnezeu să o citim vreodată, când sau neputinţă a trupului, sau a

socotelii ne-ar stăpâni pe noi. Slobod este şi altuia fiecăruia ce se împărtăşeşte de socoteală cu noi, în cuvântările de laudă cele de la chilii, rugăciunile acestea a se ruga dimineţile, cuviincioase fiind monahului ce şade deosebi singur, după cum fiecăruia ce poate să priceapă este arătat, că acestea foarte se cuvin celor ce se liniştesc. Iară dacă cineva de socoteală cu noi nu s-ar împărtăşi, să nu defaime, ci Psaltirea, după obicei, în fiecare zi să o citească.

ÎNCEPUT.

Slavă Ţie, Doamne, Ziditorule al nostru şi Dumnezeule. Slavă Ţie Împărate drepte, şi Părinte prea-milosârde şi prea-blânde. Slavă Ţie, înţelepte Purtătorule de grijă al nostru, şi Izbăvitorule. Mulţumescu-ţi Ţie, căci când Te-am chemat, m-ai auzit pe mine, Dumnezeul meu. În necaz m-ai desfătat. Însemnatu-s-a peste mine lumina feţei Tale, şi ai dat veselie în inima mea. Şi acum aşa îndură-Te spre mine, şi ascultă rugăciunea mea. Că spre Tine, Doamne, am nădăjduit, Dumnezeul meu. Mântuieşte-mă de toţi cei ce mă prigonesc, şi mă izbăveşte. Ca nu cândva să răpească ca un leu sufletul meu, nefiind cel ce izbăveşte, nici cel ce mântuieşte.

Doamne, Dumnezeul nostru, cât este de minunat numele Tău în tot pământul! Că s-a înălţat mare cuviinţa Ta mai presus de Ceruri.

Vedea-voi Cerurile, lucrurile degetelor Tale, şi mă voi minuna. Luna, şi stelele, care Tu le-ai întemeiat. Pământul, şi toate cele dintru dânsul. Ce este omul, că îl pomeneşti pe el, sau fiul omului, că aşa îl cercetezi pe el? Micşoratu-l-ai pe el cu puţin oarece decât Îngerii. Cu slavă şi cu cinste l-ai încununat pe el, şi l-ai pus pe el peste lucrurile mâinilor Tale. Toate le-ai supus sub picioarele lui, cele din munţi, cele din câmpii pământului, cele din mare, cele din văzduh. Pentru aceasta mă voi mărturisi Ţie cu toată inima mea, Doamne. Povesti-voi, cât este cu putinţă, toate minunile Tale, şi mă voi bucura întru Tine, şi voi cânta numelui Tău, Prea-înalte.

Doamne Dumnezeul nostru, spre Tine au nădăjduit cei ce cunosc numele Tău de la începutul veacului. Şi nu ai părăsit pe cei ce Te caută pe Tine, Doamne, nici ai uitat strigarea săracilor; ci Te-ai făcut scăpare lor, ajutor în vremi cuvioase întru necazuri. Şi pe mine păzindu-mă şi ocârmuindu-mă nu ai încetat. Miluieşte-mă şi acum, Doamne. Vezi smerenia mea de către vrăjmaşii mei, Cela ce mă înalţi pe mine din porţile morţii. Scoală-Te, Doamne Dumnezeul meu, înalţe-se mâna Ta, nu uita pe săracii Tăi până în sfârşit. Că Ţie s-a lăsat săracul, sărmanului Tu îi fii ajutor. Zdrobeşte braţul celui păcătos şi rău; şi lipsească săbiile lui întru sfârşit. Ca, el, adică, cu neputinţa lui să se povăţuiască; iară robul Tău să laude purtarea Ta de grijă.

Mântuieşte-mă, Doamne, că a lipsit cel cuvios, că s-au împuţinat adevărurile de către fiii oamenilor. Deşarte a grăit fiecare către vecinul său; cu buzele adică, viclene, iară cu inimile au grăit rele. Stricatu-s-au, şi urâţi s-au făcut întru meşteşugiri. Abătutu-s-au, netrebnici s-au făcut. Mănâncă pe norodul Tău întru mâncare de pâine. Sfatul săracului îl ruşinează. Tu, Doamne, ne vei păzi pe noi, şi ne vei feri de neamul acesta până în veac, iară pe dânşii îi vei întoarce la calea adevărului, ca să nu piară în calea răzvrătirii lor.

Până când, Doamne, mă vei uita până în sfârşit? Până când întorci faţa Ta de către mine? Până când voi pune sfaturi în sufletul meu, dureri în inima mea ziua şi noaptea? Până când se va înălţa vrăjmaşul asupra mea? Caută, auzi-mă, Doamne, Dumnezeul meu, luminează ochii mei, ca nu cândva să adorm întru moarte, ca nu cândva să zică vrăjmaşul meu, întăritu-m-am spre dânsul. Cei ce mă necăjesc se vor bucura, de mă voi clătina; iară eu spre mila Ta am nădăjduit. Bucura-se-va inima mea de mântuirea Ta. Cânta-voi Domnului, Celui ce a făcut bine mie, şi voi cânta Numelui Domnului celui Prea-înalt.

Păzeşte-mă, Doamne, că spre Tine am nădăjduit. Zis-am Domnului: Domnul meu eşti Tu, că bunătăţile mele nu Îţi trebuiesc. Bine voi cuvânta pe Domnul cel ce m-a înţelepţit pe mine. Mai-nainte am văzut pe Domnul înaintea mea pururea, că de-a dreapta mea este, ca să

nu mă clatin. Pentru aceasta s-a veselit, Doamne, inima mea, şi s-a bucurat limba mea, şi încă şi trupul meu se va sălăşlui spre nădejde. Că nu vei lăsa sufletul meu în iad. Cunoscute ai făcut mie căile vieţii; umplea-mă-vei de veselie cu faţa Ta; frumuseţe în dreapta Ta întru sfârşit.

Slavă..., Şi acum..., Alliluia, de 3 ori.
Starea întâi.

Iubi-te-voi, Doamne, vârtutea mea. Domnul este întărirea mea, şi scăparea mea şi Izbăvitorul meu. Dumnezeul meu, Ajutorul meu, şi voi nădăjdui spre Dânsul, Apărătorul meu, şi Cornul mântuirii mele, şi Sprijinitorul meu. Lăudând voi chema pe Domnul, şi de vrăjmaşii mei mă voi mântui. Cuprinsu-m-au durerile morţii, şi râurile fărădelegii m-au tulburat. Durerile iadului m-au înconjurat; întâmpinatu-m-au laţurile morţii. Şi cînd mă necăjeam am chemat pe Domnul, şi către Dumnezeul meu am strigat. Auzit-a din Biserica cea sfântă a Sa glasul meu, şi strigarea mea înaintea Lui a intrat în urechile Lui. Şi a tunat din Cer Domnul, şi Cel înalt şi-a dat glasul Său. Trimis-a săgeţi, şi a risipit pe cei ce îmi dau mie război; fulgere a înmulţit, şi i-a tulburat pe ei. Trimis-a dintru înălţime şi m-a luat, ridicatu-m-a din ape multe. Izbăvitu-m-a de vrăjmaşii mei cei tari, şi de cei ce mă urăsc pe mine, că s-au întărit mai mult decât

mine. Întâmpinatu-m-au ei în ziua răutăţii mele, şi s-a făcut Domnul întărirea mea. Şi m-a scos întru lărgime.

Doamne, dacă Tu vei lumina făclia mea, dacă Tu, Dumnezeul meu, vei lumina întunericul meu, întru Tine mă voi izbăvi de ispită, şi întru Dumnezeul meu voi trece zidul. Dumnezeul meu, fără prihană este calea Ta. Cuvintele Tale cu foc lămurite. Scutitor eşti tuturor celor ce nădăjduiesc spre Tine. Tu eşti Cel ce mă încingi cu putere. Cela ce bine mă călătoreşti în calea mea. Cela ce săvârşeşti picioarele mele ca ale cerbului, şi peste cele înalte mă pui. Tu mi-ai dat mie scut de mântuire, şi dreapta Ta m-a sprijinit, şi certarea Ta m-a îndreptat întru sfârşit, şi certarea Ta aceasta mă va învăţa. Viu este Domnul Dumnezeu, Cel ce dă izbândire mie. Bine este cuvântat Dumnezeul mântuirii mele, Izbăvitorul meu de vrăjmaşii mei cei mânioşi. Tu, Doamne, de la duhurile cele viclene ce se scoală asupra mea, şi bat război cu mântuirea mea, mă vei înălţa. De cele ascunse ale mele curăţeşte-mă, şi de cele străine iartă pe robul Tău. De nu mă vor stăpâni, atunci fără prihană voi fi, şi mă voi curăţa de păcat mare. Şi vor fi întru bună plăcere cuvintele gurii mele, şi cugetul inimii mele înaintea Ta pururea. Doamne, Ajutorul meu, şi Izbăvitorul meu.

Spre Tine, Doamne, au nădăjduit părinţii noştri, şi nu s-au ruşinat. Către Tine au strigat, şi s-au mântuit. Spre Tine au nădăjduit, şi i-ai

izbăvit pe dânşii. Iară eu sînt vierme, şi nu om; ocara oamenilor şi defăimarea norodului. Ci spre Tine m-am aruncat din mitras; din pântecele maicii mele Dumnezeul meu eşti Tu. Deci să nu Te depărtezi de la mine, că necazul este aproape, şi nu este cine să-mi ajute mie. Înconjuratu-m-au câini mulţi, adunarea celor vicleni m-a cuprins. Iară Tu, Doamne, nu depărta ajutorul Tău de la mine, spre sprijinirea mea ia aminte. Izbăveşte de sabie sufletul meu. Mântuieşte-mă din gura leului, şi din coarnele inorogilor smerirea mea. Tu, Doamne, Ajutorul meu, şi Scutitorul meu; spre Tine a nădăjduit inima mea, şi m-am ajutorat. Şi a înflorit trupul meu, şi din voia mea mă voi mărturisi Ţie.

Înălţa-Te-voi, Doamne, că m-ai ridicat pe mine, şi nu ai veselit pe vrăjmaşii mei asupra mea. Doamne Dumnezeul meu, strigat-am către Tine, şi m-ai vindecat. Doamne, scos-ai din iad sufletul meu, mântuitu-m-ai de cei ce se pogoară în groapă. Doamne, întru voia Ta dă frumuseţii mele putere; şi ţi-ai întors faţa Ta, şi m-am făcut tulburat. Către Tine, Doamne, voi striga, şi către Dumnezeul meu mă voi ruga. Ce folos este întru sângele meu, când mă pogor eu întru stricăciune? Au doară se va mărturisi Ţie ţărâna? Sau va vesti adevărul Tău? Auzit-ai, Doamne, şi m-ai miluit; Doamne, Tu Te-ai făcut ajutorul meu. Întors-ai plângerea mea spre bucurie mie, rupt-ai sacul

meu, şi m-ai încins cu veselie. Doamne, Dumnezeul meu, în veac mă voi mărturisi Ţie.

Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, să nu mă ruşinez în veac, întru dreptatea Ta izbăveşte-mă, şi întru mila Ta mă scoate. Pleacă către mine urechea Ta, grăbeşte de mă scoate, fii mie Dumnezeu scutitor, şi spre casă de scăpare ca să mă mântuieşti. Că Întărirea mea şi Scăparea mea eşti Tu, şi pentru numele Tău mă vei povăţui şi mă vei hrăni. Scoate-mă-vei din cursa aceasta care au ascuns-o mie, că Tu eşti scutitorul meu, Doamne. În mâinile Tale voi pune duhul meu; izbăvitu-m-ai Doamne, Dumnezeul adevărului. Căutat-ai spre smerenia mea, mântuit-ai din nevoi sufletul meu, şi nu m-ai închis în mâinile vrăjmaşilor; pus-ai în loc desfătat picioarele mele. Pentru aceasta mă voi bucura şi mă voi veseli de mila Ta, şi voi cânta numelui Tău, Prea-înalte.

Miluieşte-mă, Doamne, că mă necăjesc; tulburatu-s-a întru mânie ochiul meu, sufletul meu, şi inima mea. Că s-a stins întru durere viaţa mea, şi anii mei întru suspinuri; slăbit-a întru sărăcie vârtutea mea, şi oasele mele s-au tulburat. Vrăjmaşilor mei m-am făcut ocară, şi vecinilor mei frică, şi întristare cunoscuţilor mei. Cei ce mă vedeau, afară au fugit de la mine. Uitat am fost ca un mort de la inimă; făcutu-m-am ca un vas pierdut. Am auzit ocara multora din cei ce locuiesc împrejur. Când se adunau ei împreună asupra mea, ca să ia sufletul meu s-au sfătuit. Iară eu spre

Tine Doamne am nădăjduit; zis-am, Tu eşti Dumnezeul meu, în mâinile Tale sorţii mei. Izbăveşte-mă din mâna vrăjmaşilor mei, şi de cei ce mă prigonesc pe mine. Arată faţa Ta peste robul Tău; mântuieşte-mă cu mila Ta. Doamne, să nu mă ruşinez, că Te-am chemat pe Tine. Cât este de multă mulţimea bunătăţii Tale, Doamne, care ai ascuns-o celor ce se tem de Tine! Făcut-ai celor ce nădăjduiesc spre Tine, înaintea fiilor omeneşti. Ascunde-i-vei pe dânşii întru ascunsul feţei Tale de tulburarea oamenilor, acoperi-i-vei pe ei în cort de grăire împotrivă a limbilor. Bine este cuvântat Domnul, care face minuni mari Singur.

Slavă..., Şi acum..., Alliluia, de 3 ori.
Starea a doua.

Bucuraţi-vă Drepţilor întru Domnul. Mărturisiţi-vă, şi cântaţi Lui cântare nouă. Că drept este Cuvântul Domnului, şi toate lucrurile Lui întru credinţă. Iubeşte milostenie şi judecată Domnul, de mila Domnului este plin pământul. Cu Cuvântul Domnului Cerurile s-au întărit, şi cu Duhul gurii Lui toată puterea lor; adunând ca un foale apele mării, punând în vistierii adâncurile. Să se teamă de Domnul tot pământul, şi de Dânsul să se clatine toţi cei ce locuiesc în lume. Că El a zis, şi s-au făcut; El a poruncit, şi s-au zidit. Domnul risipeşte sfaturile neamurilor, şi defaimă gândurile

noroadelor, şi leapădă sfaturile boierilor; iară sfatul Domnului în veac rămâne, gândurile inimii Lui în neam şi în neam. Ochii Lui spre cei ce se tem de Dânsul, spre cei ce nădăjduiesc spre mila Lui, ca să izbăvească din moarte sufletele lor, şi să-i hrănească pe dânşii în foamete. Iară sufletul nostru aşteaptă pe Domnul, că Ajutorul şi Scutitorul nostru este, şi întru numele cel sfânt al Lui am nădăjduit. Fie, Doamne, mila Ta spre noi, precum am nădăjduit spre Tine.

Fericiţi, ale căror fărădelegi s-au iertat, şi ale căror păcate s-au acoperit. Fericit bărbatul, căruia să nu-i socotească Domnul păcatul, nici nu este în gura lui vicleşug. Iară eu fărădelegea mea am cunoscut, şi păcatul meu nu l-am acoperit. Zis-am: Mărturisi-voi asupra mea fărădelegea mea Domnului; şi Tu ai lăsat păgânătatea inimii mele. Tu eşti Scăparea mea de necazul ce mă cuprinde, că mulţi sînt cei ce se luptă cu mine, şi cei ce mă prigonesc, şi cei ce necăjesc sufletul meu. Iară Tu, Doamne, apucă armă şi pavăză, şi Te scoală întru ajutorul meu. Zi sufletului meu: Mântuirea ta sînt Eu. Să se ruşineze şi să se înfrunte cei ce caută sufletul meu, şi să se ruşineze cei ce îmi gândesc mie rele. Să nu se bucure de mine cei ce îmi vrăjmăşuiesc mie, nici să zică, înghiţitu-l-am pe dânsul. Să se ruşineze şi să se înfrunte cei ce se bucură de relele mele; îmbrace-se cu ruşine şi cu înfruntare cei ce grăiesc mari asupra mea. Să

se bucure şi să se veselească cei ce voiesc pacea robului Tău. Iară limba mea se va învăţa dreptatea Ta, toată ziua lauda Ta.

Zis-a călcătorul de lege ca să greşească întru sine; nu este frica lui Dumnezeu înaintea ochilor lui. Doamne, în Cer este mila Ta, şi adevărul Tău până la nori, dreptatea Ta ca munţii lui Dumnezeu, judecăţile Tale adânc mult. Oamenii şi dobitoacele vei mântui, Doamne. Că ai înmulţit mila Ta, Dumnezeule, iară noi, deşi pătimaşi sîntem, dar întru acoperământul aripilor Tale vom nădăjdui. Că la Tine este izvorul vieţii, şi întru lumina Ta vom vedea lumină. Pentru aceasta, tinde mila Ta celor ce Te cunosc pe Tine, şi dreptatea Ta celor ce năzuiesc la Tine. Să nu îmi vie mie piciorul mândriei, şi mâna păcătosului să nu mă clintească.

Doamne, Tu eşti Aşteptarea mea, şi statul meu de la Tine este. De toate fărădelegile mele izbăveşte-mă, ocară celui fără de minte m-ai dat. Amuţit-am şi nu am deschis gura mea, că Tu ai făcut. Şi întru mustrări pentru fărădelege m-ai pedepsit; ci depărtează de la mine bătăile Tale, că de tăria învăţăturii Tale eu m-am lipsit. Multe am greşit legilor Tale, Doamne. Ci acum am zis: Păzi-voi căile mele, ca să nu greşesc eu cu inima mea şi cu limba mea, de a Ta sprijinire povăţuindu-mă. Pentru aceasta, auzi ruga mea, Doamne, şi rugăciunea mea ascultă, lacrimile mele să nu le taci, că pribeag sînt eu şi străin, ca toţi

Părinţii mei. Slăbeşte-mă, ca să mă odihnesc mai-nainte de a mă duce, şi mai mult nu voi fi.

Aşteptând am aşteptat pe Domnul, şi a auzit rugăciunea mea. Şi m-a scos din groapa ticăloşiei, şi din tina noroiului. Şi a pus pe piatră picioarele mele, şi a îndreptat paşii mei. Şi a băgat în gura mea cântare nouă, cântare Dumnezeului nostru. Fericit bărbatul, al căruia numele Domnului este nădejdea lui, şi nu a privit la deşertăciuni şi la nebunii mincinoase. Multe mi-ai făcut mie, Doamne, minunile Tale, şi la gândurile Tale nu este cine să se asemene Ţie. Şi acum, Doamne, să nu depărtezi îndurările Tale de la mine; mila Ta şi adevărul Tău pururea să mă sprijinească. Că m-au cuprins rele, ale cărora nu este număr, apucatu-m-au fărădelegile mele, şi nu am putut să văz. Înmulţitu-s-au mai mult decât perii capului meu, şi inima mea m-a părăsit. Binevoieşte, Doamne, ca să mă izbăveşti; Doamne, ca să-mi ajuţi mie ia aminte. Să se ruşineze şi să se înfrunte cei ce caută sufletul meu ca să-l ia pe dânsul. Întoarcă-se înapoi şi să se ruşineze cei ce îmi voiesc mie rele. Să-şi poarte îndată ruşinea lor cei ce îmi zic mie: Bine, bine. Să se bucure şi să se veselească de Tine toţi cei ce Te caută, Doamne, şi să zică pururea: Mărească-se Domnul, cei ce iubesc mântuirea Ta. Iară eu sărac sînt şi lipsit, Domnul se grijeşte de mine. Ajutorul meu şi Scutitorul meu eşti Tu, Dumnezeul meu, nu zăbovi.

Judecă-mă, Doamne, Dumnezeul meu, nu după lucrurile mele, ci după milostivirea Ta. De la neamul necuvios scoate-mă; de la omul nedrept şi viclean depărtează-mă, şi de petrecerea împreună cu cei ce viclenesc izbăveşte-mă. Că Tu eşti Dumnezeul meu, Întărirea mea, şi zidul nădejdii mele. Trimite lumina Ta şi adevărul Tău; acestea să mă povăţuiască la muntele cel sfânt al Tău, şi la lăcaşurile Tale. Că în ce chip doreşte cerbul spre izvoarele apelor, aşa doreşte sufletul meu spre Tine, Dumnezeule. Însetat-a sufletul meu spre Dumnezeul cel tare, cel viu; când voi veni şi mă voi arăta feţei lui Dumnezeu? Pentru ce eşti mâhnit sufletul meu, şi pentru ce mă tulburi? Nădăjduieşte spre Dumnezeu, Cel ce poate toate; că mă voi mărturisi Lui, mântuirea feţei mele, şi Dumnezeul meu.

Slavă..., Şi acum..., Alliluia, de 3 ori.
Starea a treia.

Dumnezeule, cu urechile noastre am auzit; părinţii noştri ne-au spus nouă lucruri care ai lucrat în zilele lor, în zilele cele de demult. Iară acum ne-ai lepădat, şi ne-ai ruşinat pe noi, întorsu-ne-ai pe noi înapoi înaintea vrăjmaşilor noştri. Şi ai abătut cărările noastre de la calea Ta. Pusu-ne-ai pe noi spre pildă întru neamuri, ocară vecinilor noştri, batjocură şi râs celor dimprejurul nostru. Dar noi nu am uitat numele Tău cel sfânt. Şi nu s-a depărtat înapoi

inima noastră. Nici n-am întins mâinile noastre către Dumnezeu străin. Deşteaptă-Te, Doamne; scoală-Te, şi să nu ne lepezi până în sfârşit. Să nu uiţi sărăcia noastră şi necazul. Că s-a smerit în ţărână sufletul nostru; lipitu-s-a de pământ pântecele nostru. Scoală-Te, Doamne, ajută nouă, şi ne izbăveşte pe noi, pentru numele Tău.

Dumnezeu este scăparea noastră şi puterea, ajutor întru necazurile cele ce ne-au aflat pe noi foarte. Pentru aceasta nu ne vom teme când se va tulbura pământul, şi se vor muta munţii în inimile mărilor. Domnul puterilor cu noi, sprijinitorul nostru, Dumnezeul lui Iacóv. Domnul este Prea-înalt, înfricoşat, Împărat mare peste tot pământul, şi peste toate cele ce sînt. Mare este Domnul, şi lăudat foarte. După numele Tău, Dumnezeule, aşa şi lauda Ta peste marginile pământului. De dreptate plină este dreapta Ta, şi de îndurări dreptatea Ta. Tu vei izbăvi sufletul meu din mâna iadului. Tu mă vei paşte pe mine în veci. Mărturisi-mă-voi Ţie totdeauna pentru ce mi-ai făcut mie, şi îmi faci. Aştepta-voi numele Tău, că este bun înaintea celor ce cred, şi se fac Ţie cuvioşi.

Miluieşte-mă, Dumnezeule, că vrăjmaşii mântuirii mele toată ziua dându-mi război m-au necăjit. Călcatu-m-au toată ziua. Mulţi sînt cei ce se luptă cu mine de la înălţime, iară eu voi nădăjdui spre Tine, şi nu mă voi teme ce îmi va face mie duhul viclean. Dumnezeule,

viaţa mea am spus Ţie, Celui ce ştii toate. Mărturisit-am Ţie păcatele mele, şi necazurile inimii mele le-am descopierit. Pus-ai lacrimile mele înaintea Ta, ca şi în făgăduinţa Ta. Întoarce-se-vor vrăjmaşii mei înapoi, ori în ce zi Te voi chema. Iată am cunoscut, că Dumnezeul meu eşti Tu. Întru Dumnezeu voi lăuda graiul, întru Domnul voi lăuda cuvântul. Spre Dumnezeul meu am nădăjduit, nu mă voi teme ce îmi va face mie omul. Întru mine sînt, Dumnezeule, rugăciunile care voi răsplăti laudei Tale. Că ai izbăvit sufletul meu din moarte, ochii mei de lacrimi, şi picioarele mele din alunecare.

Miluieşte-mă, Dumnezeule, miluieşte-mă, că spre Tine a nădăjduit sufletul meu. Şi în umbra aripilor Tale voi nădăjdui. Striga-voi către Dumnezeul cel Prea-înalt, Cel ce au făcut bine mie. Trimis-a din Cer şi m-a mântuit; dat-a spre ocară pe cei ce mă calcă pe mine. Adormit-am tulburat, că cursă au gătit picioarelor mele, şi au împilat sufletul meu. Săpat-au înaintea feţei mele groapă; şi ei au căzut într-însa, iară mie mi-au trimis Dumnezeu mila Sa, şi a izbăvit sufletul meu din mijlocul puilor de lei. Şi acum, Doamne, scoate-mă de la vrăjmaşii mei, şi de cei ce se scoală asupra mea izbăveşte-mă, Dumnezeule. Că iată au vânat sufletul meu, pusu-s-au asupra mea cei tari. Iară eu voi lăuda puterea Ta, şi mă voi bucura dimineaţa de mila Ta. Că Te-ai făcut sprijinitorul meu, şi

scăparea mea în ziua necazului meu, ajutorul meu eşti, Ţie voi cânta; şi mila Ta m-a întâmpinat.

Dumnezeule, lepădatu-ne-ai pe noi, şi ne-ai surpat; mâniatu-Te-ai şi Te-ai milostivit spre noi. Adăpatu-ne-ai pe noi cu vinul umilinţei. Dat-ai celor ce se tem de Tine semn, ca să fugă de la faţa arcului. Pentru ca să se izbăvească cei iubiţi ai Tăi. Şi acum dă-ne nouă ajutor din necaz, că deşartă este mântuirea omului. Întru Tine, Dumnezeule, vom face putere; şi Tu vei urgisi pe cei ce ne necăjesc pe noi. Când s-a mâhnit inima mea către Tine am strigat, pe piatră m-ai înălţat. Povăţuitu-m-ai, că Te-ai făcut nădejdea mea; turn de tărie de către faţa vrăjmaşului. Locui-voi întru lăcaşul Tău în veci, şi întru acoperământul aripilor Tale mă voi acoperi.

Au nu lui Dumnezeu se va supune sufletul meu? Că de la Dânsul este mântuirea mea. De la Dânsul răbdarea mea. El este Dumnezeul meu, şi Mântuitorul meu, El sprijinitorul meu. Întru Dânsul este mântuirea mea şi slava mea; şi nădejdea mea spre Dânsul singur este. A Ta, Doamne, este puterea, şi a Ta mila, şi Tu vei răsplăti fiecăruia după credinţa lui, şi după milostivirea Ta. Auzi, Dumnezeule, glasul meu, când mă rog către Tine; de la frica vrăjmaşului scoate sufletul meu, acoperă-mă de adunarea celor ce viclenesc, de mulţimea celor ce lucrează nedreptate. Că nimenea, nădăjduindu-se spre Tine, nu s-a temut, ci

ranele lor, săgeţi ale pruncilor s-au făcut, iară cei ce vedeau, s-au temut de mărimea lui Dumnezeu, şi au povestit lucrurile Lui, şi faptele Lui le-au înţeles.

Slavă..., Şi acum..., Alliluia, de 3 ori.
Starea a patra.

Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, să nu mă ruşinez în veac. Întru dreptatea Ta izbăveşte-mă, şi mă scoate. Pleacă către mine urechea Ta, şi mă mântuieşte. Fii mie Dumnezeu scutitor, şi spre loc tare ca să mă mântuieşti. Că întărirea mea, şi scăparea mea eşti Tu. Dumnezeul meu, izbăveşte-mă din mâna păcătosului, şi din mâna călcătorului de lege şi a celui ce face strâmbătate. Că Tu eşti aşteptarea mea, Doamne, Doamne, nădejdea mea din tinereţile mele. Întru Tine m-am întărit din pântece, din mitrasul maicii mele Tu eşti acoperitorul meu. Întru Tine este lauda mea pururea. Ca o minune m-am făcut multora, şi tu eşti ajutorul meu cel tare. Să se umple gura mea de lauda Ta, ca să laud slava Ta, toată ziua mare cuviinţa Ta. Să nu mă lepezi în vremea bătrâneţelor, când va lipsi sufletul meu, să nu mă laşi pe mine. Dumnezeul meu, spre ajutorul meu ia aminte. Să se ruşineze, şi să lipsească cei ce clevetesc sufletul meu; să se îmbrace cu ruşine şi cu înfruntare cei ce caută cele rele mie. Iară eu pururea voi nădăjdui spre Tine, şi voi adăuga

spre toată lauda Ta. Dumnezeul meu, vesti-voi minunile Tale, Care m-ai învăţat din tinereţile mele, şi până acum, Care ai făcut mie măriri: Dumnezeule, cine este asemenea Ţie? Câte ai arătat mie necazuri multe şi rele, şi întorcându-Te m-ai înviat. Înmulţit-ai spre mine mărirea Ta, şi întorcându-te m-ai mângâiat, şi din adâncurile pământului iarăşi m-ai scos. Ţinutu-m-ai de mâna dreptei mele, şi în sfatul Tău m-ai povăţuit, şi cu slavă m-ai primit. Şi am cunoscut că cei ce se depărtează pe sineşi de la Tine vor pieri. Iară a mă lipi de tine, Dumnezeule, bine este, a pune întru Tine, Domnul, nădejdea mea. Şi acum, Doamne, ia aminte la mine, cel ce chem numele Tău cel sfânt, şi cer sprijinirea cea obişnuită.

Cu glasul meu către Domnul am strigat, cu glasul meu către Dumnezeu, şi a luat aminte la mine. În ziua necazului meu pe Dumnezeu am căutat, şi nu m-am amăgit. Lepădatu-s-a a se mângâia sufletul meu. Ci mi-am adus aminte de Dumnezeu, şi m-am veselit. Gândit-am, şi a slăbit duhul meu. Pusu-mi-am în minte de zilele cele de demult, şi de anii cei veşnici mi-am adus aminte. Şi am cugetat noaptea cu inima mea, socoteam, şi se mâhnea duhul meu. Au doară în veci va lepăda Domnul? Sau până în sfârşit mila Sa o va tăia? Au doară va uita a Se milostivi Dumnezeu? Sau va ţinea întru mânia Sa îndurările Sale? Cine este Dumnezeu mare ca

Dumnezeul nostru? Împărat al nostru este, şi Părinte, şi Ziditor. Mai-nainte de veacuri este începutul Lui, şi bunătatea Lui neasemănată, şi puterea Lui necovârşită. Sfârşit-a cuvânt din neam în neam. Lucrat-a mântuire în mijlocul pământului. Tu eşti Dumnezeu care faci minuni singur. Scoală-te şi acum, Dumnezeul meu. Nu uita glasul slugilor Tale. Săracul şi lipsitul vor lăuda numele Tău. Să nu se întoarcă smerit şi înfruntat, caută spre aşezământul Tău, şi să nu dai fiarelor sufletul ce se mărturiseşte Ţie; şi suspinul săracilor Tăi să nu îl uiţi până în sfârşit.

Dumnezeule, venit-au neamurile în moştenirea Ta, spurcat-au sfintele Tale biserici. Pus-au stârvurile robilor Tăi mâncări păsărilor Cerului, trupurile celor cuvioşi ai Tăi fiarelor pământului. Vărsat-au sângele lor ca apa fără de milă. Făcutu-ne-am ocară, batjocură şi râs celor dimprejurul nostru. Până când, Doamne, Te vei mânia cu dreptate? Se va aprinde ca focul râvna dreptăţii Tale? Degrab să ne întâmpine pe noi îndurările Tale, Doamne, că am sărăcit foarte. Ajută-ne nouă, Dumnezeule, Mântuitorul nostru, pentru slava numelui Tău, Doamne, izbăveşte-ne pe noi, şi curăţeşte păcatele noastre. Şi să nu mai pomeneşti fărădelegile noastre cele de demult. Ca nu cândva să zică neamurile: Unde este Dumnezeul lor? Varsă mânia Ta peste neamurile care nu Te cunosc, şi peste împărăţiile care numele Tău nu l-au chemat.

Răsplăteşte lor ocara cu care Te-au ocărît pe Tine, Doamne, şi pe noi cei ce Te chemăm pe Tine. Să intre înaintea Ta suspinul celor ferecaţi. După mărimea braţului Tău păzeşte pe fiii celor omorâţi. Şi să se cunoască întru neamuri, înaintea ochilor lor, izbânda sângelui robilor Tăi celui vărsat. Că noi, deşi sîntem păcătoşi, dar norodul Tău şi oile păşunii Tale sîntem. Mărturisi-ne-vom Ţie, Dumnezeule, în veac, în neam şi în neam vom vesti lauda Ta.

Cela ce paşti pe sfinţii Tăi, ia aminte, Cela ce îi povăţuieşti ca pe nişte oi pe dânşii, Cela ce şezi pe Heruvimi, arată-Te. Deşteaptă puterea Ta, şi vino ca să ne mântuieşti pe noi. Dumnezeule, întoarce-ne pe noi, şi arată faţa Ta, şi ne vom mântui. Doamne, Dumnezeul puterilor, până când Te vei mânia spre rugăciunea robilor Tăi? Hrăni-ne-vei pe noi cu pâine de lacrimi, şi ne vei adăpa cu lacrimi întru măsură; pusu-ne-ai pe noi întru prigonire vecinilor noştri, şi vrăjmaşii noştri ne-au batjocorit pe noi. Ştim că glasul Tău nu l-am ascultat, dreptăţile Tale le-am defăimat, şi poruncile Tale nu le-am păzit. După voile inimilor noastre şi ale meşteşugirilor noastre am umblat; şi pentru aceasta ai certat cu toiag fărădelegile noastre, şi cu bătăi strâmbătăţile noastre, iară mila Ta nu ai risipit-o de la noi. Şi de am fi umblat în căile Tale, întru nimic ai fi smerit pe vrăjmaşii noştri. Ci milostiv şi iubitor de oameni eşti, Doamne, şi îndurările Tale peste toate lucrurile Tale. Deci caută din Cer,

şi vezi, şi cercetează via aceasta, şi o desăvârşeşte pe ea, pe care a sădit-o dreapta Ta. Gonit-ai neamurile, şi ai răsădit-o pe ea, şi a umplut pământul. Şi acum, pentru păcatele noastre, ai surpat gardul ei, şi o culeg pe ea toţi cei ce trec pe cale. A stricat-o pe ea vierul din pădure şi porcul sălbatic a păscut-o pe ea. Înălţatu-s-a dreapta celor ce o calcă pe ea, şi pe noi ne necăjesc, iară peste noi s-a vărsat ruşine. Ci adu-Ţi aminte, Doamne, de facerile Tale de bine cele de demult, şi Te pleacă pentru ocara robilor Tăi, cu care au ocărît vrăjmaşii tăi, Doamne. Goneşte-i pe dânşii întru viforul Tău, şi întru mânia Ta tulbură-i pe ei. Iară de vor rămânea întru mândriile lor, ca nişte răniţi se vor smeri. Şi atunci vor căuta numele Tău, Doamne, şi vor cunoaşte că Tu eşti singur cel Prea-înalt peste tot pământul.

Slavă..., Şi acum..., Alliluia, de 3 ori.
Starea a cincea.

Mare şi înfricoşat eşti, Doamne, peste toţi cei dimprejurul Tău. Doamne, Dumnezeul puterilor, cine este asemenea Ţie? Tare eşti, Doamne, şi adevărul Tău împrejurul Tău. Dreptate şi judecată este gătirea scaunului Tău. Mila şi adevărul vor merge înaintea feţei Tale. Iară cei ce Te cunosc pe Tine, şi cu numele Tău se ostăşesc, se vor bucura întru el, şi întru mila Ta se vor înălţa, şi întru lumina feţei Tale vor merge bucurându-se, şi cu

credinţa Ta, şi cu dragostea Ta se vor lega, ceaţa păcatului scuturându-o de la sineşi. Bine este cuvântat Domnul în veac. Fie, fie.

Domnul S-a împărăţit, întru podoabă S-a îmbrăcat; îmbrăcatu-S-a Domnul întru putere şi S-a încins. Pentru că Domnul a întărit lumea, care nu se va clăti. Cât s-au mărit lucrurile tale, Doamne! Foarte s-au adâncit gândurile Tale! Bărbatul cel nepriceput nu va cunoaşte, şi cel neînţelegător nu va înţelege acestea. Până când păcătoşii se vor făli, Doamne? Vor spune şi vor grăi nedreptate. Înţelegeţi dar, cei neînţelepţi întru norod, şi cei nebuni înţelepţiţi-vă vreodată. Cel ce a sădit urechea au nu aude? Sau cel ce a zidit ochiul au nu priveşte? Cel ce pedepseşte neamurile, au nu va certa? Cel ce învaţă pe om cunoştinţa? Domnul cunoaşte gândurile oamenilor, că sînt deşarte de la sineşi, neocârmuindu-se de Dumnezeiescul Duh. Fericit este omul, pe care îl vei certa, Doamne, şi din legea Ta îl vei învăţa pe el. De nu mi-ar fi ajutat mie Domnul, puţin nu s-ar fi sălăşluit în iad sufletul meu. De am zis, s-a clătinat piciorul meu; mila Ta, Doamne, mi-a ajutat mie. După mulţimea durerilor mele în inima mea, mângâierile Tale au veselit sufletul meu. Şi Te-ai făcut mie, Doamne, spre scăpare, şi spre ajutorul nădejdii mele. Şi acum, Doamne, sprijineşte-mă până la sfârşitul vieţii mele. Iară răutatea celor ce se nebunesc asupra Ta şi asupra robilor Tăi, o fă slabă, doară pocăindu-se ar fi

cunoscut, şi pe calea dragostei şi a adevărului ar fi umblat.

Veniţi să ne bucurăm Domnului, să strigăm lui Dumnezeu, Mântuitorului nostru. Să întâmpinăm faţa Lui întru mărturisire. Că Dumnezeu mare este Domnul, şi Împărat mare peste tot pământul. Că în mâna Lui sînt marginile pământului, şi înălţările munţilor ale Lui sînt. Că a Lui este marea, şi El a făcut-o pe ea, şi uscatul mâinile Lui l-au zidit. Nor şi negură împrejurul Lui; dreptate şi judecată este îndreptarea scaunului Lui. Foc înaintea Lui va merge, şi va arde împrejur pe vrăjmaşii Lui. Strălucit-au fulgerele Lui lumii. Vestit-au Cerurile dreptatea Lui. Mărturisire şi frumuseţe este înaintea Lui; sfinţenie, şi mare cuviinţă întru sfinţirea Lui. Veniţi să ne închinăm şi să cădem Lui, şi să plângem înaintea Domnului, Celui ce ne-a făcut pe noi. Să-I slujim Lui întru veselie, şi să intrăm înaintea Lui întru bucurie, că El este Dumnezeul nostru; El ne-a făcut pe noi, şi nu noi. Iară noi norodul Lui, şi oile păşunii Lui. El va judeca lumea întru dreptate, şi noroadele întru îndreptare. Bun este peste toate lucrurile Lui, în veac este mila Lui, şi până în neam şi în neam adevărul Lui.

Cine va grăi puterile Domnului, auzite va face toate laudele Lui. Fericiţi cei ce păzesc judecata, şi fac dreptate în toată vremea. Adu-Ţi aminte de noi, Doamne, întru bună-vrerea norodului Tău, cercetează-ne pe noi întru mântuirea Ta. Păzeau părinţii noştri mărturiile

Tale, şi poruncile Tale care le-ai dat lor. Dumnezeule, Tu i-ai auzit pe ei, şi milostiv Te-ai făcut lor, şi izbândind spre toate izvodirile lor. Greşit-au iarăşi părinţii noştri, şi noi ne-am asemănat lor. Nelegiuit-am, făcut-am strâmbătate. Nu am înţeles minunile Tale, nu ne-am adus aminte de mulţimea milei Tale. Şi ne-ai dat pe noi în mâinile vrăjmaşilor, şi ne-au necăjit pe noi, şi ne-am împilat sub mâinile lor. Ci Tu, Doamne, Cela ce după dreptate ne-ai lepădat pe noi, Însuţi mântuieşte-ne prin îndurările Tale, şi ne adună din neamuri, ca să ne mărturisim numelui Tău cel sfânt. Ia de la noi jugul lor cel greu, şi ne dă nouă odihnă, în ce chip ştie bunătatea Ta, ca să ne fălim întru lauda Ta. Bine este cuvântat Domnul Dumnezeul nostru, din veac şi până în veac.

Dumnezeule, lauda mea să nu o taci; că gura păcătosului şi a vicleanului asupra mea s-au deschis. Grăit-au împotriva mea cu limbă vicleană, şi cu cuvinte de urâciune m-au înconjurat, şi s-au luptat cu mine în zadar. Şi Tu, Doamne, fă cu mine, pentru numele Tău, că bună este mila Ta. Izbăveşte-mă, că sărac şi lipsit sînt eu, şi inima mea s-a tulburat în lăuntrul meu. Ajută-mi mie Doamne, Dumnezeul meu, şi mă mântuieşte după mila Ta. Mărturisi-mă-voi Ţie, Domnului, foarte, cu gura mea, şi în mijlocul multora voi lăuda dreptatea Ta; că ai stătut de-a dreapta săracului, ca să mântuieşti de cei ce gonesc sufletul meu.

Mărturisi-mă-voi Ţie, Doamne, cu toată inima mea. Mari sînt lucrurile Domnului. Mărturisire şi mare cuviinţă este lucrul Lui, şi dreptatea Lui rămâne în veacul veacului. Pomenire a făcut minunilor Sale. Milostivul şi înduratul Domn, hrană a dat celor ce se tem de dânsul. Răsărit-a întru întuneric lumină drepţilor. Izbăvire au trimis norodului Său. Poruncit-a în veac aşezământul de lege al Său, tăria lucrurilor Sale au vestit-o norodului Său; lucrurile mâinilor Lui, adevăr şi judecată. Credincioase sînt toate poruncile Lui, întărite în veacul veacului, făcute întru adevăr şi întru dreptate. Sfânt şi înfricoşat este numele Lui. Şi binecuvântat de acum şi până în veac. Şi lăudat de la răsăriturile soarelui până la apusuri. Cine este ca Domnul Dumnezeul nostru? Cel ce locuieşte întru cele înalte, şi spre cele smerite priveşte? Cel ce scoală de la pământ pe cel sărac, şi din gunoi ridică pe cel scăpătat? Cel ce face a locui cea stearpă în casă maică ce se veseleşte de feciori? Necuprinsă este mărimea Ta, Doamne, şi necercată de gânduri, şi de limbile oamenilor nepovestită.

Slavă..., Şi acum...,
Alliluia (de 3 ori).
Starea a şasea.

Iubit-am, că va auzi Domnul glasul rugăciunii mele. Că a plecat urechea Sa mie,

de câte ori în zilele mele L-am chemat pe El. Cuprinsu-m-au durerile morţii, şi primejdiile iadului; aflatu-m-au necazuri şi dureri, şi întru numele Domnului am nădăjduit. Că milostiv este Dumnezeul nostru, şi drept, până şi la prunci tinzându-şi purtarea Sa de grijă. Întoarce-te, suflete al meu, la odihna ta, că Domnul bine a făcut ţie. Că a scos sufletul meu din moarte, ochii mei din lacrimi, şi picioarele mele din alunecare. Ce voi răsplăti Domnului pentru toate care mi-a dat mie? Paharul mântuirii voi lua, şi numele Domnului voi chema. Totdeauna de El îmi voi aduce aminte, şi de-a pururea rugăciunile mele I le voi da. Doamne, eu sluga Ta, şi fiul slujnicii Tale. Lucrul mâinilor Tale, şi al purtării Tale de grijă celei neîncetate din fiecare zi. Ţie voi jertfi jertfă de laudă, şi întru numele Domnului voi chema. O, Doamne, mântuieşte! O, Doamne, sporeşte! Şi în viaţa ce va să fie să stau înaintea Ta, şi în laturea viilor să mă mărturisesc Ţie.

Din necaz am chemat pe Domnul, şi m-a auzit întru desfătare. Domnul este mie ajutor, şi nu mă voi teme ce îmi va face mie vrăjmaşul. Mulţimile dracilor m-au înconjurat ca albinile fagurul, şi s-au aprins ca focul în spini, şi întru numele Domnului i-am biruit pe ei. Aprins fiind m-am povârnit să cad, şi Domnul m-a sprijinit. Căzut-am, şi îndurându-Se m-a ridicat. Tăria mea şi lauda mea este Domnul şi S-au făcut mie spre mântuire.

Dreapta Domnului a făcut putere, dreapta Domnului m-a înălţat. Certând m-a certat Domnul şi morţii nu m-a dat. Dumnezeul meu eşti Tu, şi Te voi înălţa. Dumnezeul meu eşti Tu, şi mă voi mărturisi Ţie, că m-ai auzit, şi Te-ai făcut mie spre mântuire.

Mărturisi-mă-voi Domnului, că este bun; că în veac este mila Lui. Celui ce a făcut minuni mari, Singurului. Celui ce a făcut Cerurile, pământul, şi toate cele dintru dânsele întru pricepere. Celui ce ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri. Celui ce dă hrană la tot trupul. Mărturisi-mă-voi Ţie, Doamne, cu toată inima mea, că ai auzit toate graiurile gurii mele. Închina-mă-voi la Biserica Ta cea sfântă, şi mă voi mărturisi numelui Tău, întru mila Ta şi adevărul Tău, că ai mărit peste tot numele cel sfânt al Tău. Ori în ce zi Te voi chema, degrab mă auzi. De voi merge în mijlocul necazului, mă vei via. Peste mânia vrăjmaşilor mei întins-ai mâinile Tale, şi m-a mântuit dreapta Ta. Doamne, mila Ta este în veac, lucrurile mâinilor Tale nu le trece cu vederea.

Doamne, Tu m-ai zidit, şi ai pus peste mine mâna Ta. Tu ai zidit rărunchii mei, şi tot statul trupului meu Tu l-ai făcut. Şi m-ai sprijinit din pântecele maicii mele. Iată Doamne, Tu ai cunoscut toate cele de pe urmă, şi cele de demult. Tu ai cunoscut şederea mea şi scularea mea. Tu ai priceput gândurile mele de departe. Cărarea mea Tu ai iscodit-o, şi toate căile mele mai-nainte le-ai văzut. Nu s-a

ascuns nici osul meu de la Tine. Înţelegerea cea nelucrată a mea au văzut-o ochii Tăi, şi în cartea Ta toţi sînt scrişi. Unde mă voi duce, Doamne, de la Duhul Tău? Şi de la faţa Ta unde voi fugi? De mă voi sui în Cer, Tu acolo eşti; de mă voi pogorî în iad, de faţă eşti. De voi lua aripile mele de dimineaţă, şi mă voi sălăşlui la marginile mării, că şi acolo mâna Ta mă va povăţui, şi mă va ţinea dreapta Ta. Mărturisi-mă-voi Ţie, că cu înfricoşare s-a minunat cunoştinţa Ta de către mine. Minunate sînt lucrurile Tale, şi sufletul meu le cunoaşte foarte, că Tu m-ai luminat, Doamne. Ispiteşte-mă, Dumnezeule, şi cunoaşte inima mea; cearcă-mă, şi cunoaşte cărările mele. Şi vezi de este calea fărădelegii întru mine, şi mă îndreptează în calea cea veşnică, şi întru lumina Ta până în sfârşit.

Scoate-mă, Doamne, de la draci, şi de la omul rău, şi de la bărbatul nedrept şi viclean izbăveşte-mă, care au gândit să împiedece paşii mei. Ascuns-au cursă mie, şi cu funii au întins-o pe ea picioarelor mele, pe lângă cărare sminteli mi-au pus mie. Iară eu am zis Domnului, Dumnezeul meu eşti Tu; ascultă, Doamne, glasul rugăciunii mele. Doamne, puterea mântuirii mele, umbrit-ai peste capul meu în ziua de război. Şi acum, să nu mă dai, Doamne, de la dorirea mea celui păcătos, nici să mă laşi celor ce gândesc împotriva mea, ca nu cândva să se înalţe întru mândria lor. Cunoscut-am, Doamne, că vei face judecată

săracilor, şi izbândă lipsiţilor. Însă drepţii se vor mărturisi numelui Tău, şi vor locui drepţii cu faţa Ta. Iară cei mândri şi limbuţi nu se vor îndrepta pe pământ.

Auzi, Doamne, glasul meu, cu care am strigat; miluieşte-mă, şi mă ascultă. Ţie a zis inima mea, pe Domnul voi căuta; căutat-a pe Tine faţa mea, faţa Ta, Doamne, voi căuta. Să nu Îţi întorci faţa Ta de către mine, şi să nu Te abaţi întru mânie de la robul Tău. Ajutorul meu fii, să nu mă lepezi pe mine, şi să nu mă laşi, Dumnezeule, Mântuitorul meu. Lege pune mie, Doamne, în calea Ta, şi mă îndreptează în cărare dreaptă. Şi mila Ta mă va urma în toate zilele vieţii mele. Domnul este luminarea mea, de cine mă voi teme? Domnul este sprijinitorul vieţii mele, de cine mă voi înfricoşa? De s-ar rândui asupra mea tabără, nu se va înfricoşa inima mea. De s-ar scula asupra mea război, întru Tine, Dumnezeul meu, nădăjduiesc. Că de voi şi umbla în mijlocul umbrei morţii, nu mă voi teme de rele, că Tu cu mine eşti. Că alt Dumnezeu afară de Tine nu ştiu: Şi alt ajutor întru necazuri afară de Tine nu am. Tu eşti nădejdea mea, Tatăl; scăparea mea, Fiul; acoperământul meu, Duhul Sfânt; Treime Sfântă, Dumnezeul meu, slavă Ţie în veci. Amin.

Slavă..., Şi acum...,
Alliluia, de 3 ori.
Starea a şaptea.

RUGĂCIUNI FEL DE FEL.

Prea-frumoase, sfătuitoare şi umilincioase, de la fel
de fel de Sfinţi Părinţi adunate.

Rugăciunea 1 către Atotţiitorul şi Iubitorul
de oameni Dumnezeu şi Părinte.
A celui întru Sfinţi Părintelui nostru Vasilie cel Mare.

Stăpâne, Dumnezeule al tuturor, Părinte Prea-bunule, Cela ce eşti de-a pururea şi petreci, Cela ce eşti prea fără de început mai-nainte de toţi vecii, şi de-a pururea asemenea ai pe a fi, nici începându-se, nici încetând; Cela ce cu fiinţa[36] eşti cu totul neînţeles, şi cu mărimea necuprins, şi cu bunătatea nemăsurat; adâncul cel izvorâtor şi nepovestit al puterii şi al înţelepciunii, pe Tine bine Te cuvintez, că ai căutat cu milă şi cu îndurări spre a mea ticăloşie, şi m-ai izbăvit de tina şi de noroiul lumii acesteia rea şi deşartă, şi de cursele cele dintr-însa multe şi de multe feluri ale vicleanului stăpânitor al întunericului veacului acestuia. Pe Tine bine Te cuvintez, Doamne, că ai minunat spre mine, păcătosul, milele Tale. Şi întru toate prea-iubitor de oameni Te-ai făcut mie, şi hrănitor, şi ocârmuitor, şi

[36] Gr. ουσια, esenţa, fiinţa. (n. ed.)

păzitor, şi sprijinitor, şi scăpare, şi mântuitor, şi purtător de grijă al sufletului şi al trupului. Pe Tine bine Te cuvintez, Doamne, că ai arătat spre mine, nevrednicul, multă şi nemărginită iubirea Ta de oameni. Că în fiecare zi, din a mea lenevire, însumi de sine-mi vânzându-mă diavolului, mă păzeşti şi mă mântuieşti, şi din cursele lui mă răpeşti. Pe Tine bine Te cuvintez, Doamne, că mi-ai dăruit mie stăpânire de pocăinţă pentru păcatele mele, şi mi-ai arătat nenumărate pricini de întoarcere de la răutăţile mele. Pe Tine bine Te cuvintez, Doamne, că neputincios fiind, întăreşti slăbiciunea mea, şi nu mă laşi cu totul să caz: Ci îndată îmi întinzi de sus mână de ajutor, şi către sine-ţi mă întorci.

Ce voi răsplăti Ţie, Stăpâne prea-bunule, pentru toate bunătăţile, care ai făcut şi faci cu mine, păcătosul? Ce mulţumită îţi voi da Ţie? Deci din zi până în noapte, ca o rândurea, aşa voi glăsui; şi ca o privighetoare, aşa voi striga; şi nu voi înceta binecuvântându-Te în toate zilele vieţii mele, pe Tine făcătorul, şi de bine dătătorul, şi purtătorul meu de grijă. Eu, Doamne, nu sînt vrednic să grăiesc către Tine, pentru că sînt foarte păcătos. Mulţumesc Ţie, Doamne, că îndelung ai răbdat pentru greşalele mele, şi până acum nemuncit m-ai lăsat. Mulţumesc Ţie, Doamne, că nu voieşti moartea păcătosului, precum să se întoarcă şi să fie el viu. Că eu vrednic sînt multe a pătimi, şi a fi lepădat de la faţa Ta, Doamne; iară

iubirea Ta de oameni cea nepomenitoare de rău, îndelung a răbdat pentru mine. Mulţumesc Ţie, Doamne, deşi nu sînt din destul către mulţumirea nepomenirii tale de rău. Miluieşte-mă, Doamne, şi îndreptează-mi calea sufletului meu, şi calea vieţii mele spre voia Ta, şi mă ocârmuieşte, precum ştie milostivirea Ta. Pentru mulţimea îndurărilor Tale, fă-mă desăvârşit spre tot lucrul bun al bunei plăcerii Tale, şi aşa mă slobozeşte din ticălosul meu trup. Că Ţie se cuvine a ne milui şi a ne mântui pe noi, Dumnezeule. Şi Ţie Slavă, şi mulţumită, şi închinăciune înălţăm, împreună şi unuia-născut Fiului Tău, şi Prea-sfântului, şi Bunului, şi De-viaţă-făcătorului Tău Duh, acum şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea 1 către Prea-sfânta Născătoarea de Dumnezeu.

A Nomofilákului[37] Ioann Diaconului, blagoródnicului
frate al lui Marco Efeseanului.

Maică a lui Dumnezeu Prea-curată – că decât numirea aceasta nu pot mai bună, şi mai aleasă, şi mai Dumnezeiască să aflu, şi să-ţi aduc ţie; Maică a lui Dumnezeu, Pururea-Fecioară, curată, şi cu totul curată, şi prea-curată, şi cu mintea, şi cu cuvântul, şi cu

[37] „Păzitor al legii," dregător însărcinat cu supravegherea respectării şi aplicării legilor. (n. ed.)

Duhul, şi cu Trupul, ceea ce pe Cuvântul şi Dumnezeu, Cel curat şi prea-curat, pe Domnul nostru Iisus Hristos, din prea-curatele tale sângiuri, fără de materie fiind şi fără de trup, L-ai întrupat, şi cu adevărat omenesc trup Acestuia I-ai împrumutat; şi înfricoşat şi mai presus de cuvânt, prin covârşirea faptei bune, lăcaş pe sine-ţi te-ai făcut al Celui ce pentru noi oamenii, şi pentru a noastră mântuire, bine a voit a pleca Cerurile şi a se pogorî către ticăloşia noastră. Născătoare de Dumnezeu cu totul fără prihană, cea prea-curată şi neîntinată, cu nâravul, şi cu viaţa, şi cu cuvântul; şi decât toată zidirea cea curată, decât cea gândită şi simţită mai curată, Născătoare de Dumnezeu cu totul neîntinată, Născătoare de Dumnezeu cu totul lăudată, cu nume de Doamnă, cu multe nume, şi cu mari nume numită, toată luminată, toată sfântă, toată cu Daruri dăruită, Mireasă nenuntită, şi Maică a lui Dumnezeu Fecioară. Mai desfătată decât Cerurile. Mai strălucită decât soarele. Mai cinstită decât toate zidirile. Mai sfântă decât Heruvimii. Mai slăvită decât Serafimii. Stăpână a Îngerilor. Doamnă a lumii. Bună şi cu totul bună, şi lăcaşul prea-bun al lui Dumnezeu cel singur bun şi prea-bun. Primeşte ca o milostivă cu dragoste această după putere mică şi smerită mulţumire, ceea ce eşti închinată totdeauna de toată zidirea, şi ai stăpânire peste toate. Primeşte cu blândeţe rugăciune de rob, ceea ce, ca o rudenie cu

oamenii, ştii cu de-adinsul neputinţa firii omeneşti, şi eşti iubitoare de oameni spre toţi, purtându-le de grijă şi cercetându-i, prea-milostivo. Ascultă-mă pe mine, prea-dulce Stăpâna mea, prea-sfântă de Dumnezeu Născătoare, de Dumnezeu împodobită, şi cu daruri de Dumnezeu dăruită; ceea ce din fire, după urmarea lui Dumnezeu, ai pe blândeţe, şi pe domolire, şi pe bunăvoinţă, şi pe bunătate. Împărăteasa ceea ce cu strălucire de-a pururea stai de-a dreapta lui Dumnezeu cel blând şi bun. Ceea ce cu haină de aur a sfinţitelor fapte bune, şi cu multe feluri de daruri ale Sfântului Duh eşti împodobită. Ceea ce peste toate domneşti, şi pretutindenea ajungi, şi toate le poţi, ca o Maică a atotputernicului Dumnezeu; şi pe toţi cei din nevoi îi mângâi, şi de ispite îi slobozeşti, şi necazurile le uşurezi.

Uşurează, rogu-mă, şi sarcina cea grea a păcatelor mele, a păcătosului şi netrebnicului robului tău, pentru care şi ispitele cele lumeşti vin asupră-mi; şi toate fărădelegile mele cu vărsarea lacrimilor mele spală-le. Ceea ce pe Mielul lui Dumnezeu L-ai născut, Cela ce ridică păcatul lumii, ridică împietrirea socotelii mele celei iubitoare de păcat. Dă sufletului meu umilinţă, şi ochilor mei izvoare de lacrimi şi plâns făcător de bucurie.

Izbăveşte-mă, Stăpâna mea, Prea-sfântă de Dumnezeu Născătoare, de smintelele celui viclean, şi de nesuferitele ispite cele lumeşti,

întru care din tânără vârstă am căzut. Şi inima mea, ceea ce de nenumărate scârbe şi necazuri şi primejdii de-a pururea este ţinută, o mângîie şi o vindecă, mângâierea cea dulce a lumii, nădejdea celor deznădăjduiţi, ajutorul celor neajutoraţi, şi frica lui Dumnezeu şi dragostea lui într-însa sălăşluindu-o, şi de toată împresurarea şi mâhniciunea pe dânsa izbăvindu-o, cu mila ta cea bogată îndulceşte-o.

Până când, Stăpâna mea prea-bună, strig şi sînt părăsit? Glăsuiesc, şi nu sînt auzit? Ci cu dreptate sînt trecut cu vederea, Maică a lui Dumnezeu prea-curată, că din pricina plecării către cele rele şi a deprinderii, totdeauna de vrăjmaşul, începătorul răutăţii, biruit fiind, supus sub mâna lui mă fac. Deci opreşte, cu rugăciunile tale, nebunia vrăjmaşului cea asupra mea. Sfărâmă cu puterea ta măiestriile lui cele împotrivnice. Linişte, şi pace, şi lumină, din vifor şi din întreită-învăluire şi din întuneric prefă-mi, pretutindenea fiindu-mi de faţă şi totdeauna străjuindu-mă, şi toată socoteala mea, şi cuvântul, şi fapta către ceea ce se cuvine îndreptându-le; cu totul sfinţindu-mă, şi luminându-mă, şi pe toate ale mele către fapta bună povăţuindu-le; şi [către] voia cea bună şi prea-sfântă a Fiului tău şi Dumnezeului meu, a o păzi şi a o face, cu osârdie trăgându-mă; şi îndemnându-mă şi către împlinirea poruncilor celor vii, întărind voirea mea cea trândavă; ca fiind mântuit,

Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, şi împărăţiei Cerurilor prin tine învrednicindu-mă, să te slăvesc pe tine, cea slăvită şi prea-blagoslovită, în vecii vecilor. Amin, Amin. Amin.

Rugăciunea 1 către Domnul nostru Iisus Hristos.

A celui întru Sfinţi Părintelui nostru Ioann Gură de Aur, pe care o zicea el în fiecare zi.

Doamne Dumnezeul meu, Cel mare şi înfricoşat şi slăvit, Făcătorul a toată zidirea cea văzută şi gândită, Cela ce păzeşti aşezemântul Tău, şi mila Ta celor ce Te iubesc pe Tine, şi păzesc poruncile Tale: şi acum, şi totdeauna, mulţumesc Ţie, pentru toate facerile Tale de bine cele făcute spre mine, cele arătate şi cele nearătate. Şi până acum Te laud, şi Te slăvesc, şi Te măresc pe Tine; pentru care ai minunat spre mine milele Tale cele bogate şi îndurările Tale, sprijinindu-mă din pântecele maicii mele, şi întru toate grijindu-Te de mine, şi păzind şi ocârmuind cu cuvioşie cele ale mele, pentru singură bunătatea şi iubirea Ta de oameni. Că nu ai trecut cu vederea smerenia mea, pentru nevrednicia şi împătimirea mea, ci pentru iubirea Ta de oameni şi milostivirea, nu ai încetat de a face bine şi a Te îngriji; şi până la bătrâneţe şi cărunteţe, Dumnezeul meu, să nu mă părăseşti. Iisuse Hristoase, Numele cel

bun, Dulceaţa mea, şi Dorirea mea, şi Nădejdea mea, Cela ce Te-ai făcut om pentru noi, şi toate cu înţelepciune le-ai iconomisit şi le-ai tocmit pentru mântuirea noastră, mă mărturisesc Ţie, Doamne Dumnezeul meu, cu toată inima mea. Îmi plec genunchile trupului şi ale sufletului, arătându-ţi Ţie, Dumnezeului meu, toate păcatele mele. Pleacă-Ţi şi Tu urechea Ta spre rugăciunea mea, şi lasă păgânătatea inimii mele. Am păcătuit, am nelegiuit, am greşit, Te-am întărâtat, Te-am amărît pe Tine, bunul meu Stăpân, şi hrănitor, şi purtător de grijă. Nu este nici un fel de răutate grăită sau negrăită, pe care nu am făcut-o, şi cu lucrul, şi cu cuvântul, şi cu cunoştinţa, şi cu necunoştinţa, cu aducerile aminte, şi cu înţelegerile. Cu covârşire întru covârşire păcătuind, şi de multe ori a mă pocăi făgăduindu-mă, de atâtea ori întru aceleaşi păcate am căzut. Mai cu lesnire picăturile de ploaie se vor număra, decât mulţimea păcatelor mele. Că au covârşit capul meu, şi ca o sarcină grea s-au îngreuiat. Că din tinereţile mele şi până acum, poftelor celor necuvioase uşa deschizându-le, porniri neînfrânate şi fără de rânduială am uneltit, întinându-mi haina Sfântului Botez, cea ţesută de sus, biserica trupului meu mânjindu-o, ticălosul meu suflet cu patimile necinstirii cu totul spurcându-l, şi toată altă fărădelege şi nedreptate lucrând; pe care, de voi voì din

parte să le pomenesc, mă va lăsa vremea povestindu-le.

Dar fiindcă toate le ştii tu, (că nici nu este zidire nearătată înaintea Ta, că toate goale şi descoperite sînt ochilor Tăi), ce se cade a zice către Cel ce ştii cele cunoscute de Tine? Însă inima mea se zdrobeşte, şi sufletul, şi cu totul întru adâncul nedumeririi mă afund, aducându-mi aminte că atunci păcătuind, nici puţin oareşce lucru de căinţă nu am arătat. Şi vremea tăierii este aproape, şi sorocul morţii stă de faţă, iară vremea pocăinţei, nicăieri. Pentru aceasta s-a tulburat sufletul meu, şi de durere şi de întristare este plin. Că ne-gata şi negătit fiind, şi socotind şi cercând cele pentru sine-mi, nimic din destul spre dare de răspuns nu aflu, nici vreun chip şi meşteşugire, prin care mă voi izbăvi de focul cel veşnic. Că dacă dreptul abia se mântuieşte, eu, păcătosul, unde mă voi arăta? Şi dacă prin multe scârbe împărăţia lui Dumnezeu celor vrednici este însortită, şi strâmtă şi necăjită este calea vieţii, eu, întru desfătare şi întru neînfrânare totdeauna petrecând, cum mă voi învrednici de mântuire? Şi dacă toată dreptatea omului este ca o tearfă lepădată, atâta noroi şi nedreptate ce se va socoti? Şi dacă pentru un cuvânt deşert va să dea cineva seamă, eu, pentru atâtea păcate, ce răspuns potrivit voi avea? Vai, suflete! Că aşa cele ale noastre au sporit! Scurtă este viaţa şi de puţină vreme, iute trecând, şi către moarte trimiţind. Veşnică

este munca; precum şi împărăţia drepţilor. Şi viaţa amândurora necurmându-se cu moartea. Deci ce voi face? Ce voi lucra? În ce beznă pe sine-mi mă voi arunca? Că înfricoşată este şi moartea, şi mai ales a păcătoşilor, fiindcă şi cumplită este – că moartea păcătoşilor cumplită este –, iară mai vârtos, cu mult mai înfricoşat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu, dintru care nu este cel ce va putea să scoată.

Deci când va veni să se slăvească întru sfinţii Săi, şi să răsplătească fiecăruia după lucrurile lui, când scaunele se vor pune, şi nemitarnicul Judecător înfricoşat va şedea, şi râul cel de foc va trece pe dinainte, şi strălucirea şi bucuria drepţilor gătită se va arăta, şi toate milioanele Îngerilor, şi toţi oamenii cei din veac, împreună cu toată zidirea cea văzută şi cea gândită cu cutremur va sta de faţă, ce voi face eu atunci, de ruşine plin fiind? De conştiinţă mustrat? De toată îndrăzneala şi darea de răspuns lipsit? Suspin despre toate părţile. Ah, rele! Ce voi plânge întâi? Ce voi suspina al doilea? Ce voi tângui? Lipsirea de bunătăţi sau chinuirea durerilor? Nemărginirea muncii sau despărţirea de la Dumnezeu? Plângi, ticăloase suflete, aducându-ţi aminte de acestea, şi care după ieşire te vor întâmpina, că foarte grele vor fi şi dureroase. Şi strigă:

Dumnezeul Puterilor, Dumnezeul cel veşnic, Dumnezeul milei şi al îndurărilor: să nu mă

părăseşti, să nu mă treci cu vederea, să nu depărtezi de la mine mila Ta. Ia aminte spre ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele. Că ştiu milostivirea Stăpânului meu. Ştiu nepomenirea de rău a Iubitorului de oameni. Şi că voitor al milei este, care nu voieşte moartea păcătosului, precum să se întoarcă şi să fie el viu, şi voieşte ca toţi să se mântuiască, şi la cunoştinţa adevărului să vie, şi mai ales cei ce se întorc de la păcat. Că nu a venit să cheme pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă. Că nu au trebuinţă cei sănătoşi de doctor, ci cei ce rău pătimesc.

Că şi aşa aflându-mă, şi aşa socotind, nu mă abat din nădejdea cea bună, nici mă deznădăjduesc de a mea mântuire. Acum am început a grăi către Domnul meu: Iară eu sînt pământ şi cenuşă. Vierme, şi nu om. Ocară a oamenilor, şi defăimare a norodului. Dă-mi mie cuvânt întru deschiderea gurii mele, Cela ce dai rugăciunea celui ce se roagă. Că de la Tine este toată darea cea bună, şi tot darul desăvârşit de sus este, pogorându-se de la Tine, Părintele luminilor. Ca şi să mă rog după vrednicie, şi să cer cele de folos, şi să nu mă întorc smerit şi ruşinat, ci dobândind cele ce am nădăjduit. Şi aşa mă voi duce bucurându-mă, întru deplin adeverirea inimii.

Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, că spre Tine a nădăjduit sufletul meu. Miluieşte-mă, Doamne, că neputincios sînt, Doctorul sufletelor şi al trupurilor. Ca şi cum aş

sta înainte la înfricoşatul Tău scaun, ca şi cum m-aş atinge de prea-curatele Tale picioare, aşa mă rog şi cer, şi mă cuceresc cu zdrobită şi smerită inimă: Curăţeşte-mă pe mine, păcătosul. Iartă-mi mie, netrebnicului şi smeritului. Caută din Sfânt lăcaşul Tău spre ticăloşia mea. Priveşte dintru înălţimile Tale cele sfinte spre rugăciunea smeritului robului Tău, şi să nu treci cu vederea rugăciunea mea; slăbeşte-mă, ca să mă odihnesc mai-nainte de a mă duce, de unde de-aici nu mă voi mai întoarce. Ca un om am păcătuit, ca un Dumnezeu iartă-mă. Că Tu ştii, Stăpâne, lesne alunecarea firii omeneşti. Şi că plecat este cugetul omului cu osârdie spre cele rele din tinereţe. Adu-Ţi aminte că pământ sîntem. Adu-Ţi aminte că Tu singur numai eşti curat, şi fără prihană, şi neîntinat, iară noi toţi întru certări şi canonisiri sîntem. Adu-Ţi aminte de îndurările Tale cele din veac, şi de mila Ta. Şi să nu mă osândeşti cu fărădelegile mele, nici să-mi răsplăteşti după păcatele mele. Ştiu mulţimea fărădelegilor mele, că multă este, şi nu este supusă numărului, dar ştiu şi noianul iubirii Tale de oameni, că nemărginit este, şi nebiruit. Că Tu eşti cel ce ridici păcatul lumii, care Te-ai pogorît din Cer pe pământ, ca să cauţi oaia cea rătăcită şi pierdută. Păstorul cel bun, Cel ce îţi pui sufletul pentru oi, şi ai venit în lume să mântuieşti pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sînt eu.

Miluieşte, Milostive, făptura mâinilor Tale. Să nu Te îngreţoşezi de mine, nevrednicul; ci îndură-Te spre făptura Ta. Cela ce pentru mine Cruce ai răbdat, şi semnele ranelor ai primit, şi m-ai vindecat, şterge ranele mele cu doctoria milostivirii şi cu buretele iubirii de oameni. Că toate le poţi, şi nimic nu Îţi este Ţie cu neputinţă. Dă umilinţă inimii mele celei împietrite. Uşurează-mi greutatea conştiinţei. Primeşte lacrimile mele şi suspinarea, ca ale curvei, şi ca ale lui Petru, verhovnicului Apostolilor. Primeşte această mică mărturisire şi pocăinţă a mea, Cela ce ai primit buna-cunoştinţă a tâlharului pe Cruce. Primeşte rodul cel din buzele mele, ca pe o jertfă vie, bine-primită, întru miros de bună mireasmă.

Mă rog, îmblânzeşte-Te. Mă cuceresc, înduplecă-Te. A păcătuit şi Manassì, împăratul acela; ci nu s-a pierdut, fiindcă s-a căit. A păcătuit şi Davíd mai-nainte de acela; ci păcatul plângându-şi, s-a miluit. Multe pilde de acest fel am, care potolesc şi mângâie mâhniciunea mea, care gonesc deznădăjduirea de la mine şi hrănesc nădejdea mântuirii mele. Mângâie şi Tu inima mea, Părintele îndurărilor, şi Dumnezeul a toată mângâierea. Odihneşte-o, şi fă-i bine cu izvorul milei Tale, şi al bunătăţilor. Multe ai făcut din veac mari şi minunate, slăvite şi înfricoşate, cărora nu este număr; iară dacă pe mine, curvarul, mă vei mântui, mai multă şi mare minune vei face. Că atâta este puterea

milostivirii şi a iubirii Tale de oameni, cât şi din noroi mărgăritar face, şi din fiu al gheenii, fiu al împărăţiei săvârşeşte.

Şi încă voi striga către Domnul meu, şi către Dumnezeul meu mă voi ruga: Ocârmuieşte rămăşiţa vieţii mele după voia Ta. Întăreşte-mă întru frica Ta. Întemeiază-mă întru dragostea Ta. Şi cu mulţimea bunătăţii Tale, sfârşit bun, şi vrednic iubirii Tale de oameni dăruieşte-mi. Şi caută cu milă şi cu iubire de oameni spre oasele şi închieturile mele, şi spre toată alcătuirea ipostasului meu. Şi la loc de răpaos şi de odihnă ticălosul meu suflet povăţuindu-l, aşază-l. Că multe lăcaşuri sînt la Tine, fiecăruia după vrednicie împărţindu-i.

Şi încă mă rog şi mă cuceresc: Dă, Doamne, şi dar de pricepere nevredniciei mele, ca să înţeleg cele bine-plăcute Ţie, şi mie de folos. Şi nu numai să le înţeleg, ci şi să fac aceea, adică a nu mă răpi şi împreună a mă duce cu cei deşerţi, a nu lucra cele necuvioase, cu nemărire deşartă împreună a mă smeri cu cei smeriţi, şi cu cei ce pătimesc împreună a pătimi, şi celor ce greşesc a le ierta. Pentru că ştiu că de nu voi lăsa, nu mi se va lăsa. Pentru aceasta mă rog, iartă toate tuturor celor ce îmi greşesc mie. Că nu sînt aceştia pricinuitori, ci eu, ticălosul, cel ce nu fac voia Ta, şi nu păzesc poruncile Tale. Şi celor ce mă iubesc pe mine, răsplăteşte-le cu bogatele Tale daruri. Şi pe părinţii cei duhovniceşti şi fraţii, pe care Tu mi i-ai dat, Milostive, cu judecăţile

care ştii, împreună cu mine, cu iubire de oameni îndurându-Te miluieşte-i.

Graiurile acestea, ale rugăciunii mele, fie întâmpinându-mă pe mine, şi trăind eu, şi după ce voi muri. Mărturisirea aceasta şi lacrimile îndrepteze-se ca tămâie înaintea Ta, iară eu în fiecare zi aştept moartea cea netrecută. Şi trupul meu cel ticălos îngropării dându-se, se va strica, pe care îl vei învia, Dătătorule de viaţă, nestricat, în vremea facerii celei de a doua oară, iară duhul meu în mâinile Tale îl pun. Odihneşte, Sfinte Stăpâne, întru lumina viilor şi în lăcaşul celor ce se veselesc, şi pe ai mei născători şi strămoşii şi fraţii, iară ai Tăi robi bine-cunoscători, şi pe cei ce mi-au poruncit mie, nevrednicului, să mă rog pentru dânşii; şi tuturor celor ce întru bună credinţă s-au săvârşit, iartă-le. Că de şi am păcătuit, dar nu ne-am depărtat de la Tine, nici am întins mâinile noastre către Dumnezeu străin, ci pe Tine Te-am cunoscut. Şi pe Tine Te-am iubit. Şi întru Tine am crezut. Şi Ţie ne închinăm, unuia Dumnezeu în Treime. Întru Tine ne rugăm. Şi la Tine nădejdile mântuirii le atârnăm. Miluieşte-ne pe noi după mare mila Ta, şi ne mântuieşte întru Împărăţia Ta cea Cerească.

Adevărat, Doamne al meu, Doamne: aşa facă-se acestea întru noi, cei ce nădăjduim spre Tine, pentru cea multă şi necovârşită bunătate a Ta, şi pentru milostivirea şi iubirea Ta de oameni cea negrăită. Pentru rugăciunile

prea-slăvitei, prea-lăudatei, prea-blagoslovitei, şi cu Dar dăruitei, Prea-sfintei Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoarei şi pururea Fecioarei Maria, ale Puterilor celor Cereşti şi înţelegătoare, şi ale tuturor Sfinţilor care din veac bine Ţi-au plăcut Ţie. Amin, Amin. Amin.

A 2-a Rugăciune către Născătoarea de Dumnezeu, Împărăteasa tuturor.

A lui Cállist Monahul.

Iubitoare de oameni, iubitoare de bine, iubitoare de milostivire, Maică Fecioară, mireasă a lui Dumnezeu Stăpână, şi Doamnă a toată zidirea cea văzută şi gândită, ca ceea ce negrăit ai născut pe Făcătorul acestora şi Stăpânul, şi pentru aceasta ai îndrăzneală către Dânsul neasemănată: caută cu dragoste spre mine, ticălosul şi nevrednicul robul Tău, cela ce de-a pururea în lenevire şi în trândăvire vieţuiesc. Şi cu dulceţile mă amăgesc şi mă mânjesc, şi toate mădularele îmi întin, prin vedere, prin auzire, prin limbă, prin pipăire, prin mirosire, şi în scurt să zic, cu tot cu totul păcat m-am făcut, şi nici o parte nu mi-a rămas sănătoasă. Că o dată de păcat biruit fiind, mă trag către orice ar voì el. Pentru aceea, de mare ajutor îmi este mie trebuinţă, care nu este în toată zidirea, afară de al tău, cea atotputernică.

Pentru care să nu mă treci cu vederea, Prea-curată. Că toţi m-au trecut cu vederea, şi m-au trecut alăturea, văzând nevindecarea mea: Prorocii, Apostolii, Dascălii, Drepţii, Dumnezeieştii Părinţi, şi am rămas singur, ca un mort în mormânt, întru cele întunecate şi în umbra morţii. Şi nimenea nicidecum nu este care să-mi ajute. Şi mai având puţină rămăşiţă de viaţă, cu mic glas strig către tine, Prea-lăudată Născătoare de Dumnezeu, ceea ce toate le poţi, ceea ce toate le săvârşeşti. Pentru că cele ce tu le vrei şi le voieşti, aceleaşi şi Fiul tău le voieşte. Că tu, Împărăteasa tuturor, foamea şi setea Lui o împlineşti, care este mântuirea oamenilor. Şi spre aceasta te-au făcut pe tine Maică a Lui, ca să împlineşti doririle Lui. Că se bucură şi se veseleşte când ceri pentru cei obosiţi chemare înapoi, iară mai ales pentru mine, cela ce port rană peste tot trupul.

Cercetează neputinţa mea, Blagoslovită. Tămăduieşte ranele mele, Prea-slăvită. Vezi chinuirea sufletului meu, cea cu Dar dăruită. Întru deznădăjduire sînt ţinut, şi puţin de nu se pogoară în iad sufletul meu, de nu îmi vei ajuta mie tu, Stăpână. Ai milostivirea. Ai iubirea de oameni. Pentru aceea, să nu treci cu vederea această ticăloasă a mea rugăciune ce se aduce ţie din buze spurcate, ci stă-mi de faţă mie, celui ce de-a pururea te chem pe tine, şi îmi fii mie mângâiere, Neîntinată. Fie-mi mie îndemnare, Nestricată. Fie-mi mie

linişte, Prea-lină. Fie-mi mie podoabă, Mireasă prea-frumoasă a Părintelui celui Ceresc. Fie-mi mie frumuseţe, Podoaba tuturor. Fie-mi mie Apărătoare, Păzitoare, Părtinitoare, Scăpare, Ajutătoare, Acoperământ în toată vremea şi locul, ziua, noaptea, când dorm, după ce mă scol, când umblu. În toată viaţa mea nedespărţit fii cu mine. Că poţi, şi nimic nu-ţi este Ţie cu neputinţă.

Năpădirile şi năvălirile celor potrivnici risipeşte-le, şi le pierde de la mine, Prea-sfântă. În vremea ieşirii ticălosului meu suflet sârguieşte-te, şi de silnicia cea netrecută şi înfricoşată a viclenilor draci izbăveşte-mă. Să nu laşi, Stăpâna mea, de Dumnezeu Născătoare, să se bucure de mine, ci mai vârtos Fiul tău şi sfinţii Îngeri bucure-se de mântuirea mea. Iară vrăjmaşii Lui, şi ai zidirii Lui, cu deşarte nădejdi veselească-se. Şi în ziua cea de obşte şi înfricoşată a Judecăţii celei a toată lumea, de munca cea veşnică izbăveşte-mă, şi al slavei celei negrăite a Fiului tău şi Dumnezeu moştenitor arată-mă. Adevărat, mult milostivă Marie, Mireasă a lui Dumnezeu. Ca să te laud, bine să te cuvintez, şi să te măresc pe tine, cea mai înaltă decât toate oştile cele Arhangheliceşti, cea mai cinstită decât Heruvimii, cea mai slăvită decât Serafimii, Maica lui Dumnezeu cea curată şi a mea Nădejde adevărată şi întemeiată. Acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea 1 către Sfântul Duh, cel de o ființă și de un scaun cu Tatăl și cu Fiul.

A Sfântului Simeon Noului Bogoslov.

Vino, Viaţa cea veselă şi veşnică, şi Dreapta cea atotţiitoare. Întru-tot-sfinte şi De-viaţă-făcătorule, şi Ziditorule Duhule. Cela ce eşti întru întocmai cinste cu stăpânirea Tatălui şi a Fiului. A cărora este în trei Feţe aceiaşimea vredniciei[38] şi a Dumnezeirii, şi unirea socotelii, şi însoţirea către una. Vino, Doamne al meu, pe care Te-a dorit, şi Te doreşte ticălosul meu suflet. Vino, cela ce Te-ai făcut dorire Însuţi întru mine, şi m-ai făcut a Te dori pe Tine, cel cu totul neapropiat. Vino, bucuria mea cea neîncetată, şi desfătarea, şi slava. Vino, Suflarea mea, Viaţa mea, Mângâierea sufletului meu. Fă-Te cu mine un Duh, Preabunule Stăpâne, fără de amestecare, fără mutare, fără de schimbare, Dumnezeu cel peste toate. Fă-Te mie Însuţi toate întru toate, hrană negrăită şi cu totul necheltuită, care de-a pururea se varsă în buzele sufletului meu, şi curge în izvorul inimii mele. Îmbrăcămintea care străluceşte, şi cu totul arde pe draci. Curăţirea care mă spală pe mine, prin nestricăcioase şi sfinte lacrimi, pe care venirea

[38] „Aceiaşimea vredniciei:” redare exactă şi foarte expresivă a cuvintelor greceşti ταυτότης τῆς ἀξίας (=identitatea vredniciei). (n. ed.)

Ta le dăruieşte către care vine. Fă-Te mie, Doamne, lumină neînserată şi soare neapus, în tot locul strălucindu-mă pe mine, Cela ce nu Te întorci despre nimenea din toţi, ca să nu ne acoperim cu întunericul păcatelor noastre, nevrând a veni către Tine. Depărtează de la mine, Doamne, toată înălţarea cea pierzătoare, şi îmi dă mie întreagă-înţelepţie a ochilor. Pune limbii mele frâu. Arată auzurile mele bine-supuse sfintelor Tale porunci. Dă-mi mie răbdare întru scârbe. Înţelepţeşte şi întăreşte inima mea întru îndelungă-răbdare, întru nerăutate, întru înfrânare, întru împreună-pătimire, întru milostivire, în dragoste, întru smerită cugetare, în pace către sine-mi şi către toţi, întru întoarcere despre lenevirea şi trândăvia dracilor, întru care ca întru nişte dulceţi m-am desfătat. Dă-mi mie desluşirea lămurită întru gânduri – care decât care se cade mai mult a le alege. Dă-mi mie a cunoaşte meşteşugirile diavolului, şi pe acestea împreună cu dânsul a le lepăda. Şi cu totul a-mi tăia voia mea, şi a atârna toate cele ale mele de purtarea Ta de grijă, şi de acolo a nădăjdui folosul. Că la Tine este viaţa mea, lumina mea, mântuirea mea. Şi pe Tine bine Te cuvintez, şi Te slăvesc, şi mă închin, împreună şi Celui fără de început slobozitorului Tău Părinte, şi Celui împreună vecuitor, şi de o fire cu Tine al Lui Fiu, totdeauna, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 3-a Rugăciune către Prea-sfânta de Dumnezeu Născătoarea, care se citeşte mai ales în vremea împărtăşirii Dumnezeieştilor Taine.

A lui Filothéu, prea-sfinţitului Patriarh al Constantinopolei.

Neîntinată cu adevărat, şi prea-curată Fecioară, şi de Dumnezeu Născătoare, minunea cea înfricoşată Îngerilor, iară oamenilor netâlcuită şi nepovestită. Iară mai vârtos şi acelora şi acestora înfricoşată cu adevărat şi necuprinsă cu mintea. Pârga neamului nostru; lăcaşul cel prea-curat al Dumnezeirii; prăvălia[39] mântuirii noastre; ceea ce pe Unul din Treime, pe Domnul nostru Iisus Hristos, desăvârşit Dumnezeu fiind, şi om desăvârşit, mai presus de toată mintea şi de cuvânt, pentru nemărginita bunătate L-ai adus nouă, ca prin frământătura cea omenească, firea noastră de căderea cea veche să o mântuiască, şi la vrednicia cea de demult iarăşi să o întoarcă; îndreptarea celor ce cad şi după această mântuitoare iconomie a Cuvântului lui Dumnezeu; ceea ce şi pe mine, cel nevrednic de toată sprijinirea şi purtarea de grijă, ca cela ce cu socoteală de bunăvoie totdeauna păcătuiesc, în toată vremea şi locul

[39] Gr. το εργαστηριον. Cuvântul grecesc mai înseamnă şi atelier, loc unde se săvârşeşte o lucrare. (n. ed.)

cu covârşirea sârguinţei de prea-multe primejdii mă izbăveşti.

Caută şi acum spre ticăloşia mea, şi după obicei mă cercetează. Că sînt strâmtorat, şi nu am ce să mă fac. Dacă la mulţimea răutăţilor mele celor nenumărate caut, departe de înfricoşatele Taine pe sine-mi mă văd, şi cu totul nevrednic. Dacă la multă vreme de acestea nu mă apropii, ca unul ce mă voi împărtăşi spre osândă, cu totul supus vrăjmaşului mă fac. Pentru aceea, la noianul îndurărilor celor neurmate ale Fiului tău şi Dumnezeu, mulţimea cea nemărginită a fărădelegilor mele aruncând-o, şi pe tine tare mijlocitoare punându-te înainte, îndrăznind acum mă apropii. Deci unelteşte către Dânsul îndrăzneala ta cea de Maică, prea-curată Stăpână, şi milostiv fă-L mie pe Acesta, rogu-mă.

Aşa stai lângă mine, Prea-curată, şi să nu te îngreţoşezi de mine, cela ce sînt ţinut de multe păcate, cela ce şi cu fapte, şi cu cuvinte, şi cu porniri ale cugetului, şi cu nenumărate meşteşugiri şi închipuiri, şi cu drăceşti făţărnicii prefăcute, prin toate simţirile pe sine-mi m-am netrebnicit. Arată-te mie ajutătoare măcar în ceasul acesta, şi roagă pe Domnul Cel lesne de îmblânzit şi nepomenitor de rău, ca nu lepădându-mă, să mă arate pe mine deşert de Darul Lui, ci trecând cu vederea greşalele mele cele multe, prin sfântul Lui Trup şi prin cinstitul şi De-viaţă-

făcătorul Sânge să mă sfinţească, să mă lumineze, să mă mântuiască, şi fiu al luminii să mă facă, întru sfintele Lui porunci umblând şi îndreptându-mă, iară către păcat nemaiîntorcându-mă şi întinându-mă. Ca fără de osândă întru împărtăşirea nestricatului şi înfricoşatului dar făcându-mă, şi arvunele celui ce va să fie şi mai desăvârşite de aicea primindu-le, să mă izbăvesc de veşnicele munci şi să dobândesc viaţa cea veşnică prin tine, Nădejdea mea şi Părtinitoarea cea adevărată, slăvind şi mărind pe Tatăl, pe Fiul, şi pe Sfântul Duh, pe Prea-sfânta şi fericita Treime, în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea 1 către prea Sfânta şi cea de o fiinţă Treime.

A lui Ioann Diaconului, celui ce a fost frate al lui Marco,
Mitropolitului Efésului, şi Nomofílax al Bisericii celei Mari.

Unule Dumnezeule, Cela ce Te proslăveşti întru închinată Treime, Părinte, Fiule şi Duhule Sfinte, Firea cea fericită, Fiinţa cea mai presus de fiinţă, bunătatea cea nemăsurată, vistieria bunătăţilor cea nedeşertată, adâncul milostivirii cel nemărginit, noianul iubirii de oameni cel nepovestit, Treimea cea Prea-sfântă şi începătoare de viaţă, care pentru singură bunătatea ai adus dintru nefiinţă întru

fiinţă pe toată zidirea cea mai presus de lume şi cea în lume, şi porţi grijă, şi o ţii; care ai izbăvit lumea de înşelăciune, cu buna voinţă a lui Dumnezeu Tatălui, şi cu însăşi lucrarea Cuvântului, şi cu venirea Duhului Sfânt, şi firea noastră de păcat ai izbăvit-o: Tu mă luminează, Dumnezeule cel mai presus de lumină; Tu mă Sfinţeşte, Domnul cel mai presus de sfinţenie; Tu mă curăţeşte, Cel Unul curat şi nestricăcios. Îmbunătăţeşte-mă, Dumnezeule cel în trei Ipostasuri, cel Unul bun, şi mai presus de bunătate. Îndumnezeieşte-mă pe mine cu Darul Tău, după părtăşie, Cel unul adevărat Dumnezeu; împuterniceşte-mă, Cel tare; înviază-mă, Cel viu şi fără de moarte; înţelepţeşte-mă, Cel prea-înţelept; spre Dumnezeiasca dorinţă a dragostei Tale mă într-aripează, cu Tine mă împrieteneşte, Dumnezeul cel mai presus de fiinţă, mai presus de viaţă, şi mai presus de lumină, şi nu mă înstrăina de bunătatea Ta, pentru nevrednicia mea.

Mulţumesc Ţie, Stăpâne Dumnezeule Atotputernice, că dintru nefiinţă întru fiinţă m-ai adus pe mine; că m-ai zidit, şi ai pus peste mine mâna Ta; că minunată s-a făcut cunoştinţa Ta din mine; că după chipul Tău şi după asemănare m-ai făcut; că pe buna credinţă mi-ai dăruit; că cu Tainele Bisericii m-ai sfinţit; că din tinereţe mă hrăneşti cu toate bunătăţile Tale, Cel ce deschizi mâna Ta, şi umpli toată vietatea de buna voinţă. Că Tu

eşti Dumnezeu şi Izvor al bunătăţilor, Începutul şi Sfârşitul a toate. Tu, Doamne, eşti şi Stăpân al sufletelor şi al trupurilor noastre, al vieţii şi al morţii, şi suflarea tuturor este în mâna Ta. Veseleşti făcând bine, şi înţelepţeşti sfătuind; usturând mâhneşti, ca un înţelept Doctor, dar vindeci ca un Iconom minunat; pedepseşti părinteşte, şi mângâi iarăşi cu blândeţe, ridicând lenevirea noastră. Slavă înţelepciunii Tale celei multe, slavă Proniei şi Puterii Tale celei negrăite; slavă iubirii tale de oameni celei nemărginite.

Izbăveşte-ne pe noi de toţi vrăjmaşii cei văzuţi şi nevăzuţi; mântuieşte-ne pe noi de toată ispita; întinde mână bună, ajutătoare, tare, care să ne scoată pe noi din apele cele adânci, din întreitele valuri ale lumii şi din fundul deznădăjduirii celei cumplite; ocârmuieşte viaţa noastră, Cela ce eşti Iconomul cel mare şi Povăţuitorul cel minunat; facă-se voia Ta, Prea-bunule, şi peste noi, precum în Cer, şi pe pământ; mângâie inima mea cu dulceaţa Ta cea nespusă, Cela ce eşti bucuria cea prea-slăvită a Îngerilor; să-mi uşureze sufletul meu înţelegerea bucuriei şi a desfătării Tale celei veşnice ce va să fie; învredniceşte-mă şi acum, şi după viaţa aceasta, să fiu împreună cu Tine, Domnul şi Dumnezeul meu, ca să văd bogăţia bunătăţii Tale şi să dobândesc împărăţia Ta, şi să mă umplu de bunătăţile Tale, şi să privesc faţa Ta totdeauna.

Aşa, Împărate sfinte, Dumnezeule Prea-bunule, Cel în trei Ipostasuri, Făcătorul meu şi Ziditorule a toate; pentru rugăciunile Prea-sfintei Născătoarei de Dumnezeu, ale Sfinţilor Îngeri celor cu chip Dumnezeiesc, şi ale tuturor Sfinţilor celor din veac. Că Tu eşti Începutul, şi Izvorul a tot darul cel desăvârşit, şi a toată darea cea bună, Mintea cea fără de început, Părintele Luminilor. Şi Tu eşti Cuvântul cel iubitor de oameni, Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, care ai izbăvit lumea şi neamul omenesc de vrăjmăşia potrivnicului. Şi Tu eşti Dumnezeul cel mângâietor, Duhul Cel Sfânt, de la Care toată darea bunătăţilor izvorăşte la toată zidirea. Deci Ţie, Unuia Dumnezeu celui lăudat în trei închinate Ipostasuri, slavă, şi mulţumită, şi închinăciune înălţăm, Tatălui, şi Fiului, şi Sfântului Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 4-a Rugăciune către Prea-sfânta Născătoarea de Dumnezeu.

A lui Kirill, bătrânului Constantinopolei.

Prea-sfântă Stăpână Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ai născut pe Mântuitorul şi Domnul nostru Iisus Hristos. Ceea ce voieşti şi doreşti ca toţi oamenii, întru slava Unuia-născut Fiului tău intrând, să te vază pe tine, cea aleasă mai-nainte de întemeierea lumii;

unealtă a mântuirii neamului nostru, eu netrebnicul şi necuratul robul tău, te rog pe tine, cea mai curată decât Soarele, şi mai cinstită decât Îngerii. Primeşte rugăciunea mea, şi să nu mă lepezi pe mine: că cer de la socoteala şi aşezarea ta cea milostivă şi iubitoare de oameni, să te rogi Fiului tău celui milostiv, ca una ce ai îndrăzneală, pentru mine, păcătosul, ca să asculte întinata mea rugăciune, ceea ce cu zdrobire şi cu smerenie s-a făcut, şi să nu o defaime pe ea, ceea ce iese din inimă spurcată, ci ca un îndurat şi mult-milostiv, prin rugăciunea ta, a Prea-curatei Maicii Lui, să Se plece, şi spre mine căutând, să mă miluiască şi să-mi ierte mie toate păcatele mele, câte în toată viaţa mea am nelegiuit. Aşa fă, Doamna mea, Prea-sfântă Fecioară. Şi eu voi fi ţie îndatorit de-a pururea a propovădui măririle tale, şi Darul tău cel negrăit. Că blagoslovită, şi cu daruri dăruită eşti, în vecii vecilor. Amin.

A 2-a Rugăciune mărturisitoare către Iubitorul de oameni Dumnezeu şi Tatăl.[40]

A lui Nikífor Cállist Xanthópul.

Mă mărturisesc Ţie, Părinte, Doamne, Făcătorule al Cerului şi al pământului. Lesne-

[40] În altele, rugăciunea aceasta se află întinsă către Domnul nostru Iisus Hristos.

iertătorule, Îndelung-răbdătorule, Iubitorule de oameni, Prea-bunule, Nepomenitorule de rău, Mult-milostive, Iubitorule de bine, Milosârde, Îndurate şi Milostive Dumnezeule. Tu ştii, Tu cunoşti neputinţa noastră, şi mai vârtos a mea, celui păcătos şi nevrednic Cerului şi pământului. Că sînt cu totul întinăciune şi spurcăciune, călcând în fiecare zi şi ceas sfintele Tale porunci şi Dumnezeieştile Tale aşezăminte. Şi mai-nainte de nemitarnicul şi înfricoşatul Tău divan conştiinţa mă vădeşte că nu este păcat pe care nu l-am făcut, cu cuvântul, cu fapta, cu cugetarea minţii, cu privire iscoditoare, prin toate simţirile mele. Şi, în scurt a zice, toată viaţa mea am cheltuit-o urît şi curveşte petrecând. Că ce este din cele cumplite în viaţă, care nu am lucrat prin toate mădularele?

O, milostivirea Ta şi bunătatea, şi a mea necunoştinţă şi ticăloşie! Că Tu pe mine dintru nefiinţă întru fiinţă cu înţelepciune m-ai făcut, şi toată zidirea aceasta prea-frumoasă şi prea-potrivită ai supus-o mie, Prea-bunule, şi cu al Tău chip şi asemănare m-ai cinstit; iară eu, necunoscător către Făcătorul de bine arătându-mă, nebunul şi prea-nepriceputul, peste măsură îndurările Tale cele iubitoare de oameni le-am scârbit. Dar fiindcă nemărginită este mila Ta, şi bunătatea neurmată, şi îngăduirea şi îndelunga răbdare cea către păcătoşi neasemănată, precum m-ai suferit pe mine până astăzi, aşa şi până în sfârşit să nu

mă lepezi pe mine, nici să Te îngreţoşezi de mine.

Că Tu eşti Cel ce voieşti ca toţi oamenii să se mântuiască, şi spre cunoştinţa celor lucrate să vie. Pentru care şi Unul-născut Fiul Tău, Domnul nostru şi Dumnezeu, pentru negrăita milă a bunei voirii Tale, plecând Cerurile, S-a pogorît, şi în pântece fecioresc a intrat, şi pălmuire a primit, şi Cruce a răbdat, şi îngropare a suferit. Deci eu mai mult decât toţi am păcătuit, şi pe toţi i-am întrecut cu fărădelegile. Drept aceea pentru mine mai vârtos s-au făcut acestea. Pentru aceea şi întru mine facă-se mila Ta minunată. Că pentru păcătoşi este bună-voirea Ta, şi iconomia, şi negrăita pogorâre a Unuia-născut Fiului Tău.

Deci să nu pui înaintea mea păcatele mele, care le-am făcut cu lucrul, cu cuvântul, cu gândul, cu aducerile aminte, noaptea şi ziua, de voie şi fără de voie, din răpire şi din cugetare, la arătare şi întru ascuns, din obicei îndelungat şi vechi, în toată ziua, şi ceasul, şi minutul, şi cirta. Şi în scurt a zice, cu toată mişcarea şi aşezarea mea, trupească şi sufletească şi gânditoare. Ştii, Doamne, că nu este pe pământ altul ca mine, care întru păcate, şi întru curvii, şi întru urâte lucruri mă tăvălesc. Şi nu este cu putinţă a afla pe altcineva, care după lucrurile mele a petrecut, de când pe toată lumea ai adus-o întru fiinţă, şi dintru nefiinţă ai alcătuit-o cu voia stăpânirii

Tale. Că eu cu răutăţile şi cu vicleşugurile m-am făcut asemenea satanii, începătorului răutăţii. Şi mă minunez cum mă ţine pământul şi nu mă înghite, de atâtea ori nelegiuind şi lepădând aşezămintele Tale cele sfinte! Mai mult decât strămoşii am călcat poruncile Tale cele fără de moarte şi sfinte, şi de desfătarea Raiului pe sine-mi m-am înstrăinat. Ucigător de frate m-am făcut mai mult decât Cáin, sufletul meu omorându-l prin trup; am întrecut pe Lámeh, mintea mea ucigându-o, şi simţirile netrebnicindu-le prin dulceţile cele urâte. Mai mult decât cei de pe vremea potopului am nelegiuit. Nimic pe lângă covârşirea relelor mele nu au lucrat sodomenii. Egiptean m-am făcut, şi vârtos la inimă Faraon către cuvintele Tale. Mai mult decât cei ce au cârtit în pustie, şi au călcat legea Ta, şi mai mult decât ninivitenii am nelegiuit. Ce sînt, pe lângă faptele mele cele din voire, fărădelegile lui Manassì? Şi păcatele lui Davíd? Şi ale lui Solomón, fiului său? Şi ale altora multora, ale celor din lege şi mai-nainte de Dar, decât care toţi mai rău am nelegiuit? Mai mult decât tâlharul şi decât vameşul am greşit. Mai mult decât curvarul cu neînfrânare am vieţuit. Mai mult decât curva trupul şi sufletul mi-am întinat. Mai mult decât Petru m-am lepădat de Tine fără de căinţă. Şi, în scurt a zice, mai mult decât toţi păgânii păgâneşte am nelegiuit. Şi mai-marilor răutăţii m-am

asemănat, urmând dracilor celor urâţi şi răi şi vicleni, şi tuturor voilor lor.

Ci Tu, Milostive Doamne, minunate fă şi spre mine milele Tale. Vreme este a se arăta noianul bunătăţii Tale. Fă cu mine semn spre bine, adâncule al nepomenirii de rău şi al bunătăţii. Păcătuit-am, ca nimenea altul am nelegiuit. A mă pocăi doresc, şi un ceas a păzi tocmelile mele nu pot. Greşit-am mai mult decât perii capului meu, şi decât nisipul, şi decât picăturile apei. Dar Tu, ca un îndelung-răbdător şi iubitor de oameni, arată îndurările Tale şi mila Ta spre mine. Nu este păcat care biruieşte iubirea Ta de oameni. Că neajuns este noianul milei Tale. Şi neasemănată şi necuprinsă cu mintea este nepomenirea de rău, şi bunătatea Ta. Iară greşalele mele, deşi prea-mari sînt, şi care covârşesc cu mărimea, dar pe lângă noianul milostivirii Tale cel nemărginit, [aceasta] este asemenea cu o prea-mică picătură. Şi nu numai ale mele, ci şi ale celor ce din veac au greşit, şi mai mult decât mine (de este cineva acum care m-a întrecut pe mine cu răutăţile).

Pentru aceasta alerg la Tine, bunul meu Stăpân, şi Făcător, şi Dătător al vieţii mele. Şi mă mărturisesc Ţie, milostivului meu Dumnezeu, cele ce am lucrat. Iară Tu, mila Ta cea obişnuită punându-o înainte, arată spre mine milele Tale cele de demult, şi mă miluieşte pe mine, cela ce mai mult decât toţi cu fapta şi cu voirea am greşit, trufaşul,

mândrul, măreţul în deşert, înaltul cu cugetul, înaltul cu sprânceana[41], îngâmfatul, trecătorul cu vederea, semeţul, iubitorul de stăpânire, iubitorul de arătare, necunoscătorul, nemulţumitorul, iubitorul de podoabă, malachíul, prea-curvarul, curvarul, necuratul, desfrânatul, urâtul, întinatul, neînfrânatul, stricatul, răsfăţatul, înverşunatul, împătimitul, nelegiuitul, iubitorul de dulceţi, îndrăcitul cu pântecele, îndrăcitul cu gâtlejul, desfătatul, îmbuibatul, beţivul, negrijuliul, somnorosul, lenevosul, iscoditorul, vicleanul, zavistnicul, pizmătăreţul, clevetitorul, pârâtorul, ucigaşul, tâlharul, furul, nedreptul, lacomul, răpitorul, iubitorul de averi, cămătarnicul, iuţosul, mincinosul, urît-câştigătorul, scumpul, pomenitorul de rău, împietritul cu inima, neplecatul, nesupusul, neascultătorul, grăitorul de rău, bârfitorul, defăimătorul, şoptitorul, luătorul în râs, urît-grăitorul, jurătorul strâmb, batjocoritorul, amăgitorul, ocărâtorul, mâniosul, izbânditorul, prigonitorul, amarul, neîndurătorul, nemilostivul, nesimţitorul, neiubitorul de săraci, neiubitorul de străini, neîmpăcatul, neprietenul, zădărâtorul, luptătorul, suduitorul, obraznicul, bătăuşul, iubitorul de gâlcevi, în zadar grăitorul, deşertul, nebunul, nebăgătorul în seamă, netemătorul, urâtorul de bine, urâtorul de frate, urâtorul de fapte bune,

---

[41] Gr. τον υπερόφρυν: lit. „cel ce înalţă din sprâncene”, cel ce priveşte de sus pe cineva. (n. ed.)

hulitorul, necrezătorul, însuşi-judecatul, osânditul, nepocăitul, nemărturisitul, cel fără de răspuns, care tot felul de înverşunare şi de fărădelege am lucrat, cu sufletul împreună şi cu trupul, şi pentru aceasta de toată iubirea de oameni şi milostivirea nevrednicul, şi vrednicul de munca cea fără de sfârşit.

Drept eşti, Doamne, şi dreaptă este judecata Ta; dar de-a pururea biruieşte iubirea Ta de oameni, şi abate din aceasta în aceasta. Deci nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine. Că de Te vei uita la fărădelegi, Doamne, cine va suferi? Drept aceea, ştiu că mai mare este pricina mea de a mi se ierta mie, că mai mult decât toţi am greşit, şi fărădelegile mele au covârşit capul meu. Am întinat pe cel după chip al meu; netrebnică am făcut haina sufletului meu. S-a stins făclia Darului meu. Buzele mele cu totul le-am spurcat. Ochii mi-am mânjit cu vederile cele necuvioase şi fără de socoteală, căutând minciuna şi deşertăciunea. O, de câte ori m-am tocmit a mă pocăi, şi m-am arătat minţind, defăimând bogăţia bunătăţii Tale celei spre mine! O, de câte ori în biserici mă făgăduiesc Ţie a lepăda cele rele, şi după ce am ieşit, întru aceleaşi şi mai rele răutăţi cad. Fiindcă uit tocmelile, din pricina deprinderii mele celei rele şi necurate.

Pentru aceea unelteşte, Stăpâne, mila Ta cea în fire sădită, şi noianul iubirii Tale de oameni celei neurmate. Şi mai îndelungă-Ţi mânia pentru mine, şi să nu mă răpeşti mai-

nainte de a mă pocăi, nici ca pe un pom neroditor tăindu-mă, să mă fac privelişte Îngerilor şi oamenilor, şi *întru răutate stâlp oarecare[42], şi pildă altora, prin a mea grabnică osândă şi tăiere înţelepţindu-se. Deschide-mi mie uşa Ta, celui ce bat. Întinde-mi mie mâna Ta, celuia ce mă afund. Că adâncul dulceţilor mă viscoleşte pe mine. Că de nu va întâmpina iubirea Ta de oameni, toate câte voi lucra eu nimic nu sînt. Mare tiran îmi stă asupră-mi vrăjmaşul, firea aceasta, voirea mea cea rea şi obiceiul. Acum vremea vieţii mele s-a stins. Secerişul morţii este aproape. Secera este ascuţită. Securea lângă rădăcina mea a ajuns. Şi eu spre mai rău sporesc. Furul păretele sufletului meu îl sapă. Vrăjmaşul cel de obşte ca un leu răcneşte, căutând numaidecât să mă înghită pe mine. Calea este gata. Sorocul s-a împlinit. Zapisul este în mâini. Pârâşii stau ca nişte muncitori netrecuţi. Cumpăna este atârnată, şi eu, ticălosul, mă trag, şi nici aşa nu simt. Vai mie! Ce să mă fac? Unde să mă duc?

Dăruieşte-mi mie pocăinţă, Stăpâne, şi simţire de cele lucrate, şi lacrimi potrivite spurcăciunii dezmierdărilor mele. Să nu mă răpeşti pe mine negata şi nemărturisit. Vezi punerea asupră a ticălosului meu trup, cuptorul gândurilor cel ridicat şi înfocat, deprinderea cea rea, plecarea către cele mai

[42] Adică stâlp pe care se scriau relele săvârşite de un osândit, spre a fi cunoscute oamenilor. (n. ed.)

rele, şi mă mântuieşte pentru singură mila Ta cea nemărginită. Miluieşte-mă pentru bunătatea Ta cea mare şi nepovestită. Că precum greşalele mele a se număra nu este cu putinţă, aşa nemărginită şi cu covârşire mai înaltă este mila Ta, şi iubirea Ta de oameni. Pentru aceasta, după asemănarea greşalelor mele, varsă în dar peste mine bunătatea Ta cea nedeşertată, că cu osârdie de-a pururea cugetul meu este plecat spre cele rele şi viclene. Adu-Ţi aminte ce este ipostasul meu, că pământ sînt, şi m-am asemănat deşertăciunii, şi ca fumul au trecut zilele mele. Adu-Ţi aminte că întru păcate sînt născut. Însă la Tine este milostivirea, şi mă mântuieşte pentru mila Ta.

Că după poftele trupului umblând, şi prin toată viaţa în noroiul dulceţilor tăvălindu-mă, bucurie dracilor şi pustiu de iubirea Ta de oameni m-am făcut. Din pruncie până acum înşelându-mă şi amăgindu-mă, niciodată voilor Tale nu am voit să urmez, nesocotind că nesuferită este urgia îngrozirii Tale celei asupra păcătoşilor, nici cu frica tăierii morţii şi cu frica nemitarnicului Tău judeţ înţelepţindu-mă. Căci care faptă urâtă cu covârşire şi cu prea multă sârguinţă nu am lucrat, pricinuiri întru păcate pricinuind?[43] Mintea prin urâte

[43] Fiecare faptă de ruşine (πρᾶξιν αἰσχρὰν) dă prilej altor pricini (=motive, îndreptăţiri, pretexte) pentru păcatele viitoare (προφασεις ἐν ἁμαρτίαις προφασιζόμενος), făcându-li-se temei şi scuză. (n. ed.)

aduceri-aminte mi-am spurcat. Trupul prin amestecări necurate cu totul mi-am întinat. Duhul prin învoiri rele mi-am netrebnicit. Eu singur mânia Ta am întărâtat-o, şi urgia Ta am aţâţat-o.

Deci cine mă va plânge? Cine mă va tângui pe mine, ticălosul? Tu eşti milostiv, lesne iertător, Dumnezeu al milei şi al îndurărilor, în fire sădit având noianul iubirii de oameni şi adâncul îndelungii răbdări. Deci pleacă-Te ticăloşiei mele; primeşte-mă pe mine, cela ce mă rog; îmbrăţişează-mă pe mine, cela ce mă întorc; vindecă neîndreptarea sufletului meu, şi cu judecăţile care ştii mântuieşte-mă. Nu am lacrimi fierbinţi. Nu am mărturisirea adevărată. Nici altceva din acelea câte sînt destule ca să tragă la mine milostivirea Ta. Nici un lucru prea-slăvit nu este, de vei mântui pe cel drept, de vei milui pe cel iubitor de fapte bune; ci dacă spre mine, cela ce peste măsură am greşit, vei minuna milele Tale.

(Se întoarce către Fiul.)[44]

Ştii neputinţa firii omeneşti, că întru aceasta te-ai îmbrăcat cu milostivire. Să nu biruiască mulţimea răutăţilor mele milostivirea ta cea nemăsurată. Treci cu vederea fărădelegile mele, şi ca un doctor vindecă ranele cele netămăduite ale sufletului meu. Vezi-mi bubele, câte sînt. Iară mai vârtos, peste tot trupul este rana mea. Şi nu este cu putinţă a

---

[44] Notă în marginea textului ediţiei româneşti din 1827, neaflată în textul grecesc. (n.ed.)

pune alifie, nici untdelemn, nici legături. Ţie Unuia, Dumnezeului meu, Prea-bunului Meşter, Căruia toate Îţi sînt cu putinţă, şi cele la oameni cu neputinţă, cu lesnire Îţi este a le vindeca pe acestea, şi a nu mai rămânea vreo rană de răutate. Mântuieşte-mă, şi iarăşi strig, pentru mila Ta. Pentru aceea toată lumea aceasta ai adus-o întru fiinţă. Pentru aceea către noi Te-ai pogorît, cei ce cu nenumărate greşale Ţi-am greşit Ţie, şi Te-am întărâtat. Dator sînt cu nenumăraţi talanţi. Lasă-mi mie pe cei mai mulţi, ca şi mai mult să Te iubesc. Greşit-am Dumnezeule, greşit-am Ţie, mărturisesc, dar să nu mă osândeşti pe mine după fărădelegile mele, nici să-Ţi întorci faţa Ta dinspre mine; ci auzită facă-se mie mila Ta, iară mai vârtos vestită şi arătată prin milostivirea Ta cea către mine, cela ce peste măsură am greşit.

(Iarăşi către Tatăl.)[45]

Că Tu eşti Dumnezeu al celor ce se pocăiesc, îndelungând fărădelegile noastre de la noi, pe cât sînt departe răsăriturile de la apusuri, şi nălbind prin pocăinţă păcatele noastre, ca zăpada şi ca lâna. Deci câte am greşit până acum din tinereţe, iartă-mi-le ca un prea-bun şi mult-milostiv. Şi dă-mi mie vreme de pocăinţă şi lacrimi de-a pururea curgătoare. Străluceşte-mi făclia sufletului meu prin mărturisire, pe care am întunecat-o şi am stins-o cu punerile fărădelegilor. Şi cu

[45] *Ibidem.*

haina cea dintâi, cea curată şi neîntinată, cu care m-am îmbrăcat de la Botez, iarăşi îmbracă-mă prin cercetarea Ta, dându-mi mie îndrăzneală şi arvună de mântuire din cele de aici, prin mijlocirea Maicii celeia ce fără de sămânţă şi mai presus de fire a născut pe Cuvântul Tău cel fără de început, şi mai-nainte de veci, cu folosinţele slujitorilor Tăi celor fără de materie şi fără de trupuri, prin solirile propovăduitorului pocăinţei, ale cinstitului, slăvitului, Prorocului, Înainte-mergătorului şi Botezătorului Ioann, ale Sfinţilor, slăviţilor şi întru-tot-lăudaţilor Apostoli, şi ale celui al doilea Propovăduitor al pocăinţei Ioann, prea-înţeleptul şi cu cuvinte de aur, şi ale tuturor Sfinţilor celor ce din veac bine Ţi-au plăcut Ţie. Că binecuvântat eşti, împreună cu Unul-născut Fiul Tău, şi cu Făcătorul de viaţă şi Prea-sfântul Tău Duh, acum, şi pururea, şi în cei fără de sfârşit veci ai vecilor. Amin.

A 5-a Rugăciune către Prea-sfânta Născătoarea de Dumnezeu.

Cu care, precum spun unii, se ruga Marele Grigorie Palamà,
Arhiepiscopul Thessaloníceului: Precum în viaţa lui se vede.

Fecioară Stăpână Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ai născut pe Dumnezeu Cuvântul cu trup; ştiu cu adevărat, ştiu, că nu se cuvine,

nici se cade ca eu, cel atâta de desfrânat, cu ochi spurcaţi să văd icoana ta, a celei Prea-curate, a celei Pururea-fecioare, a celei ce ai şi trupul şi sufletul curat şi nespurcat, şi să o sărut cu buze necurate şi întinate, sau să mă rog. Că cu dreptate este ca de mine, cel desfrânat, să se îngreţoşeze şi să mă urască curăţia ta. Dar fiindcă Dumnezeu, pe care L-ai născut, S-a făcut om ca să cheme pe cei păcătoşi la pocăinţă, pentru aceasta îndrăznind şi eu, mă apropii de tine, cu lacrimi rugându-mă.

Primeşte această mărturisire a greşalelor mele celor multe şi grele, şi o du Unuia-născut Fiului tău şi Dumnezeu, rugându-te Lui, ca să fie milostiv ticălosului şi tăvălitului meu suflet. Că de mulţimea fărădelegilor mele sînt oprit a căuta la Dânsul şi a cere iertare. Pentru aceasta, pe tine te pun solitoare şi mijlocitoare. Că multe şi mari daruri dobândind eu de la Ziditorul meu Dumnezeu, şi uitându-le pe toate, şi nemulţumitor arătându-mă, ticălosul, cu cuviinţă m-am alăturat cu dobitoacele cele fără de minte, şi m-am asemănat lor. Aflându-mă sărac de fapte bune, bogat de patimi, plin de ruşine, lipsit de Dumnezeiască îndrăzneală, osândit de Dumnezeu, făcându-mă de plângere Îngerilor, de râs dracilor, şi de urâciune oamenilor, mustrat de conştiinţă, ruşinat de lucrurile mele cele rele şi viclene, şi mai-nainte de moarte fiind mort, şi mai-nainte de

judecată de sine-mi osândit, şi mai-nainte de munca cea fără de sfârşit, de deznădăjduire muncit. Pentru aceea dar, numai la a ta sprijineală alerg, Stăpână Născătoare de Dumnezeu, cel ce sînt dator cu nenumăraţi talanţi, cela ce întru dezmierdări cu curvele am cheltuit avuţia cea părintească, cela ce am curvit mai mult decât curva, cela ce am făcut fărădelege mai mult decât Manassì, cela ce m-am făcut nemilostiv mai mult decât bogatul, cela ce sînt slugă lacomă, vas al gândurilor celor rele şi viclene, vistierie a cuvintelor celor urâte şi spurcate, străin de toată fapta cea bună.

Miluieşte-mă pe mine, cel smerit. Milostiveşte-te spre mine, cel neputincios. Mare îndrăzneală ai la Cela ce S-a născut din tine. Nimenea nu are putere precum Tu, Maica lui Dumnezeu. Că toate le poţi, ca ceea ce eşti mai presus de toate zidirile, şi nimic nu este Ţie cu neputinţă, numai de vei voì. Deci nu trece cu vederea lacrimile mele, nu te întoarce de către suspinul meu, nu lepăda durerea inimii mele, nu ruşina nădejdea mea cea către tine, ci cu rugăciunile tale cele de Maică, silind pe cea nesilită milostivire a Fiului tău cel bun şi Dumnezeu, învredniceşte-mă pe mine, ticălosul şi nevrednicul robul tău, să-mi iau frumuseţea mea cea dintâi şi dintru început, şi să leapăd grozăvia patimilor, să mă slobozesc de păcat şi să mă robesc de dreptate, să mă dezbrac de spurcăciunea dulceţii celei trupeşti

şi să mă îmbrac întru sfinţenia curăţeniei celei sufleteşti, să mor lumii şi să viez faptei celei bune.

Călătorind eu, împreună-călătoreşte cu mine; pe mare înotând, împreună înoată; necăjindu-mă, mângâie-mă; împuţinându-mă la suflet, îmbărbătează-mă; bolnăvindu-mă, vindecare îmi dăruieşte; nedreptăţindu-mă, izbăveşte-mă; năpăstuindu-mă, îndreptează-mă; spre moarte primejduindu-mă, degrab apucând scoate-mă; vrăjmaşilor celor nevăzuţi în toate zilele înfricoşat mă arată. Ca să cunoască toţi cei ce cu nedreptate mă tiranicesc al cui rob sînt eu. Aşa, prea-bună Stăpână Născătoare de Dumnezeu, ascultă ticăloasa mea rugăciune, şi nu mă ruşina de nădăjduirea mea cea către tine, ceea ce eşti, după Dumnezeu, Nădejdea tuturor marginilor pământului. Fierberea trupului meu stinge-o; viforul cel cumplit din sufletul meu potoleşte-l; mânia cea amară îmblânzeşte-o; trufia şi mândria părerii celei deşarte din mintea mea şterge-o; nălucirile cele de noapte ale duhurilor celor viclene, şi bântuielile cele de ziuă ale gândurilor celor necurate, din inima mea împuţinează-le; învaţă-mi limba mea să grăiască cele de folos; povăţuieşte-mi ochii mei să vadă drept faptele bune cele adevărate; picioarele mele îndreptează-le să alerge fără de împiedicare pe calea cea fericită a poruncilor lui Dumnezeu; mâinile mele fă-le să se sfinţească, ca cu vrednicie să

le ridic pe ele către Cel Prea-înalt; curăţeşte-mi gura mea, ca cu îndrăzneală să chem Tată pe Dumnezeu cel înfricoşat şi prea-sfânt; deschide-mi urechile mele, ca să aud simţitor şi gânditor cuvintele cele mai dulci decât mierea şi fagurul ale Sfintelor Scripturi, şi să vieţuiesc după dânsele, întărindu-mă de tine.

Dă-mi vreme de pocăinţă, de întoarcerea gândurilor; de moartea cea de năprasnă fereşte-mă; osândit de conştiinţă fiind, izbăveşte-mă. Şi mai pe urmă de toate, fii lângă mine la despărţirea sufletului de ticălosul meu trup. Sila acea nesuferită lesnind-o, durerea cea nespusă uşurând-o, strâmtorarea cea nemângâiată mângâind-o, de faţa cea întunecoasă a dracilor izbăvindu-mă, de cercarea cea prea amară a vameşilor celor din aer şi a stăpânitorilor întunericului slobozindu-mă, şi zápisele păcatelor mele celor multe rupându-le, cu Dumnezeu mă împrieteneşte, şi stării Lui de-a dreapta celei fericite la înfricoşatul judeţ mă învredniceşte; şi bunătăţilor celor veşnice şi nestricăcioase moştenitor pe mine mă fă.

Această mărturisire o aduc Ţie, Stăpâna mea, Născătoare de Dumnezeu, lumina ochilor mei celor întunecaţi, mângâierea sufletului meu, folositoarea şi nădejdea mea cea după Dumnezeu. Pe care cu blândeţe primeşte-o, şi mă curăţeşte de toată spurcăciunea trupului şi a duhului. Şi mă învredniceşte în veacul acesta de acum, fără de osândă să mă

împărtăşesc cu prea-sfântul şi prea-curatul Trup şi Sânge al Fiului tău şi Dumnezeului nostru, iară în cel ce va să fie, cu Cina cea prea-dulce şi Cerească a desfătării Raiului, unde este lăcaşul tuturor celor ce se veselesc. Ca aceste bunătăţi dobândindu-le eu, nevrednicul, să slăvesc în vecii vecilor prea-cinstit şi de mare cuviinţă numele Fiului şi Dumnezeului tău, Celui ce primeşte pe toţi cei ce se pocăiesc din tot sufletul, pentru tine, ceea ce te-ai făcut mijlocitoare şi chezăşuitoare tuturor păcătoşilor. Că prin tine, prea-lăudată şi prea-bună Stăpână, se mântuieşte toată firea omenească, lăudând şi binecuvântând pe Tatăl, pe Fiul, şi pe Sfântul Duh, Treimea cea prea-sfântă şi de o fiinţă, totdeauna, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 2-a Rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos, foarte umilincioasă şi rugătoare.

A sfântului Anastásie Sinaitul[46].

Deci cel ce în fiecare seară o zice pe dânsa cu umilinţă, de ar veni asupra lui înfricoşatul ceas al morţii în noaptea aceasta, se izbăveşte de muncă, cu mila lui Dumnezeu.

[46] În ediţia grecească rugăciunea este atribuită Sfântului Ioánn Damaschinul, dar în nota din josul paginii se precizează: „Alţii însă spun că facerea acesteia este a lui Anastásie Sinaitul.” (n. ed.)

Îndurate şi mult-milostive Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, Cela ce ai venit în lume să mântuieşti pe cei păcătoşi, dintru care cel dintâi sînt eu, miluieşte-mă pe mine mai-nainte de sfârşitul meu. Căci ştiu ce înfricoşat şi straşnic judeţ mă aşteaptă pe mine, înaintea a toată zidirea, când şi toate lucrurile mele cele necurate şi spurcate arătate se vor face. Că neiertate cu adevărat şi nevrednice de iertăciune sînt, ca cele ce covârşesc cu mulţimea nisipul mării. Pentru aceasta nici nu îndrăznesc, o, Stăpâne, a face cerere de iertarea lor. Că mai mult decât toţi oamenii am greşit Ţie. Mai mult decât curvarul curveşte am vieţuit. Mai mult decât cel cu zece mii de talanţi dator Ţie m-am făcut. Mai mult decât vameşul rău am vămeşuit. Mai mult decât tâlharul pe sine-mi m-am omorît. Mai mult decât curva eu, iubitorul de curvie, am curvit. Mai mult decât Ninivitenii fără de căinţă am greşit. Mai mult decât Manassì fărădelegile mele au covârşit capul meu, şi ca o sarcină grea s-au îngreuiat peste mine, şi m-am chinuit, şi m-am gârbovit până în sfârşit. Că pe Duhul Tău cel Sfânt L-am mâhnit. Că poruncile Tale nu le-am ascultat. Că bogăţia Ta am risipit-o. Că Darul Tău am mânjit. Că arvuna care mi-ai dat mie întru fărădelegi am cheltuit-o. Că pe sufletul meu, lucrul cel cinstit după chipul Tău, l-am spurcat. Că vremea care mi-ai dat-o mie spre pocăinţă, cu vrăjmaşii Tăi împreună am vieţuit-o. Că nici o poruncă a Ta

nu am păzit. Că haina mea, cu care m-ai îmbrăcat, cu totul am întinat-o. Că făclia dreptei socoteli am stins-o. Că faţa mea, pe care ai strălucit-o, întru păcate am făcut-o netrebnică. Că ochii mei pe care i-ai luminat, de voie i-am orbit. Că buzele mele, pe care de multe ori cu Dumnezeieştile Taine ale Tale le-ai sfinţit, cu cuvinte de ruşine le-am spurcat.

Şi ştiu că voi să stau cu adevărat înaintea înfricoşatului Tău scaun, ca un osândit, eu, prea-spurcatul. Ştiu că atunci toate cele lucrate de mine se vor vădi, şi nimic nu se va ascunde înaintea Ta. Pentru aceasta mă rog Ţie, prea-îndurate şi mult-milostive, iubitorule de oameni Doamne, nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine. Nu zic să nu mă cerţi, căci cu neputinţă este aceasta din lucrurile mele, ci nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine (*Ps. 6, 1*). Voi dobândi aceasta de la Tine dacă nu cu mânia Ta, nici cu urgia Ta mă vei certa pe mine, nici le vei arăta pe acestea înaintea Îngerilor şi a oamenilor, spre ruşinarea mea şi ocara. Doamne, nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine. Dacă mânia vreunui împărat stricăcios nimenea nu o poate suferi, cu cât, mai vârtos voi suferi eu, ticălosul, mânia Ta, a Domnului meu? Doamne, nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine, nici cu urgia Ta să mă cerţi. Ştiu tâlharul, că a cerut, şi îndată a dobândit iertare de la Tine. Ştiu curva, că din tot sufletul s-a apropiat, şi s-a iertat. Ştiu vameşul, că din adânc a suspinat, şi s-a

îndreptat. Iară eu, prea-ticălosul, pe toţi covârşindu-i cu păcatele, nu voiesc să le urmez lor cu pocăinţa. Pentru că nici am lacrimi cu întindere, nu am mărturisire curată şi adevărată, nu am suspin din adâncul inimii, nu am suflet curat, nu am dragoste după Dumnezeu, nu am sărăcie Duhovnicească, nu am rugăciune neîncetată, nu am înfrânare de patimi în trup, nu am curăţenie a gândurilor, nu am voinţă plăcută lui Dumnezeu. Deci cu care faţă, sau cu ce îndrăzneală voi cere iertare?

Doamne, nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine. De multe ori, Stăpâne, m-am făgăduit să mă pocăiesc. De multe ori în Biserică umilindu-mă, cad la Tine, dar afară ieşind, îndată mă poticnesc în păcate. De câte ori m-ai miluit, iară eu Te-am mâniat! De câte ori îndelung ai răbdat, iară eu nu m-am întors! De câte ori m-ai ridicat, iară eu iarăşi alunecându-mă am căzut! De câte ori pe mine m-ai ascultat, iară eu pe Tine nu Te-am ascultat! De câte ori m-ai dorit, iară eu nicidecum nu Ţi-am slujit Ţie! De câte ori m-ai cinstit, iară eu nu Ţi-am mulţumit! De câte ori, ca un bun Părinte, pe mine, cela ce păcătuiam, m-ai rugat, şi ca pe un fiu m-ai sărutat, şi braţele deschizându-mi-le mie, ai strigat: Scoală-te, nu te teme, stai, iarăşi vino; nu te înfrunt, nu mă scârbesc, nu te leapăd, nu îngăduiesc să fie împietrită zidirea Mea, fiul Meu, chipul Meu, omul pe care l-am zidit cu mâinile Mele, şi M-

am îmbrăcat întru el, pentru care Mi-am vărsat Sângele. Nu Mă întorc dinspre oaia mea cea cuvântătoare ce s-a pierdut, când vine către Mine, nu pot ca să nu îi dau bunul neam cel dintâi; nu pot ca să nu o număr cu cele nouăzeci şi nouă de oi. Că pentru aceasta, şi numai M-am pogorît pe pământ, şi am aprins făclia, adică Trupul Meu, şi am măturat casa, şi am chemat pe prietenele, Puterile Cereşti, să ne veselim pentru aflarea ei.

Deci pe toate unele acestea, ca un bun şi iubitor de oameni mi le-ai dăruit mie, Stăpâne. Iară eu, ticălosul, pe toate defăimându-le, în ţară străină şi depărtată a pierzării m-am dus. Ci Tu, Prea-bunule, iarăşi mă întoarce, şi să nu Te iuţeşti asupra mea, ticălosul, Doamne; nici cu mânia Ta să mă mustri, Milostive; ci mai îngăduieşte-mă încă: nu Te grăbi a mă tăia ca pe smochinul cel neroditor, nici nu porunci să mă secere mai-nainte de vreme din viaţa aceasta, ci dă-mi soroc al vieţii, şi mă povăţuieşte la pocăinţă, Doamne, şi nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine, Stăpâne, nici cu iuţimea Ta să mă cerţi.

Miluieşte-mă, Doamne, că neputincios sînt cu sufletul, neputincios sînt cu gândul, neputincios cu socoteala, neputincios cu voinţa. Că a lipsit tăria mea, a lipsit vremea mea, au lipsit întru deşertăciune zilele mele toate, şi sfârşitul a sosit. Ci deschide, deschide, deschide mie, Doamne, celui ce cu nevrednicie bat, şi nu-mi închide mie uşa

milostivirii Tale. Că de vei închide Tu, cine îmi va deschide? De nu mă vei milui Tu, cine îmi va ajuta? Nimenea altul, nimenea, fără numai Tu, Cel din fire milostiv şi îndurat. Miluieşte-mă, Doamne, că neputincios sînt. Pentru că m-a slăbit vrăjmaşul, şi neputincios şi zdrobit m-a făcut. Iară cel neputincios şi zdrobit nu poate să se scoale singur, nu poate să se vindece singur; cel zdrobit nu poate să-şi ajute luişi. Deci miluieşte-mă, Doamne, că neputincios sînt.

Vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele, s-a tulburat şi s-a zdrobit sufletul meu. Deci cel zdrobit cu oasele nu poate să se scoale şi să caute pe doctorul, nu poate să alerge şi să scape de vrăjmaşul. Tu dar mă caută, Stăpâne, Cela ce ai venit să cauţi oaia cea pierdută; Tu mă cercetează pe mine, cela ce am căzut în tâlhari; că nu pe jumătate mort, ci cu totul mort m-au lăsat. Deci vindecă-mă, Doamne, că neputincios şi putred m-a făcut vrăjmaşul. Iară cel neputincios şi putred cu totul zace jos, cu totul este aruncat ca un stârv ticălos; numai cât cheamă pe doctorul, numai cât strigă pe izbăvitorul, numai cât caută împrejur cu ochii, când va veni şi-l va cerceta pe el Cela ce vindecă pe cei zdrobiţi cu inima şi îndreptează pe cei surpaţi, şi mântuieşte pe cei deznădăjduiţi.

Vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele, şi sufletul meu s-a tulburat foarte. Tulburare trupească şi sufletească m-a

cuprins pe mine, Stăpâne, că în patimi trupeşti am căzut, că şi trupul şi sufletul batjocură dracilor l-am făcut. Vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele, cele ce încheie omul cel din lăuntru. Şi care sînt acestea? Credinţa, înţelepciunea, nădejdea, dreptatea, înfrânarea, buna credinţă, blândeţea, smerita cugetare şi milostivirea. Aceste oase s-au zdrobit, Stăpâne. Ci vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele, şi sufletul meu s-a tulburat foarte. Căci văd de-aici că a sosit ceasul vieţii mele, şi sufletul meu s-a tulburat foarte. Văz calea cea lungă şi grea către cele de acolo, şi pe mine că nu sînt gătit către dânsele, şi sufletul meu s-a tulburat foarte. Văz pe împrumutătorul că îmi cere, şi nu pot să-i plătesc, şi sufletul meu s-a tulburat foarte. Văz pe scriitorul că îmi scutură zapisul meu, şi pe muncitori că scrâşnesc asupra mea, şi sufletul meu s-a tulburat foarte. Văz mulţi pârâşi, iară părtinitori nici unul, şi sufletul meu s-a tulburat foarte. Că tot cu totul m-am umplut de tulburare şi de întunecare, şi mă înfiorez, şi mă cutremur, şi mă înfricoşez, şi mi se rup cele din lăuntru, şi nu ştiu ce să fac, sau cu ce faţă să văd pe Judecătorul meu! Mă întunec, mă tulbur, şi nu mă pricep, mă necăjesc, şi de-aici sufletul meu s-a tulburat foarte.

Miluieşte-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele şi sufletul meu s-a tulburat foarte. Vicleanul nu încetează a mă supăra, vrăjmaşii

mei nu se depărtează de a mă lupta, războiul cel dintru mine al trupului mă aprinde totdeauna, gândurile cele viclene nicidecum nu se astâmpără.

Şi Tu, Doamne, până când? Iată vezi, Doamne, toate cele ale mele, că sînt nedumerite şi ticăloase. Iată vezi împotrivirea cea asupra mea, şi războiul trupului, şi cuptorul patimilor, şi slăbiciunea puterii sufletului meu. Pentru aceasta, Doamne, până când nu Te milostiveşti? Până când nu izbândeşti? Până când nu grăbeşti? Până când nu cauţi? Până când treci cu vederea? Doamne, întru mila Ta mântuieşte-mă; nu mă trece cu vederea pe mine, nevrednicul, pentru mila Ta. Că trecerea cu vederea a Ta se face cădere a mea, Stăpâne.

Pentru aceasta, întoarce-Te, Doamne, izbăveşte sufletul meu, şi mă mântuieşte pentru mila Ta. Ca un îndurat miluieşte-mă. Ca un milostiv îndură-Te. Ca un iubitor de oameni mântuieşte-mă. Pentru mila Ta, iară nu pentru lucrurile mele, că sînt rele şi viclene. Nu pentru ostenelile mele, că sînt neputincios. Nu pentru gândurile sau cuvintele mele, că sînt spurcate şi necurate, ci pentru mila Ta, mult-milostive Doamne, mântuieşte-mă. Iară de voieşti să Te judeci cu mine, Stăpâne, eu mai întâi aduc asupra mea hotărârea; eu mărturisesc asupra mea că sînt vrednic de moarte. Deci mântuieşte-mă pentru mila Ta. La iubirea Ta de oameni scap, Prea-bunule. Nu

am ce să-Ţi aduc Ţie vrednic. Milostenie cer, să nu-mi ceri preţul ei. Adu-Ţi aminte de cuvintele Tale, Doamne, că «se pleacă gândul omului cu de-adinsul spre cele rele şi viclene din tinereţile lui» (*Facere 8, 21*); şi: «Omul deşertăciunii s-a asemănat, şi zilele lui ca umbra trec» (*Ps. 143, 4*); şi: «Nimenea nu este curat de întinăciune» (*Iov 14, 4*); şi că «întru fărădelegi m-am zămislit, şi în păcate m-a născut maica mea» (*Ps. 50, 6*). Că de vei lua aminte la fărădelegile noastre, nimenea nu va putea suferi, Doamne. Pentru aceea, mântuieşte-mă pe mine, nevrednicul robul Tău, pentru mila Ta, iară nu pentru lucrurile mele.

Că de vei milui pe cel vrednic, nu este nici un lucru minunat. De vei mântui pe cel drept, nu este nici un lucru străin. Mântuieşte-mă pe mine, pentru mila Ta. Peste mine fă minunată mila Ta, Doamne. La mine arată milostivirea Ta, Stăpâne. Spre mine măreşte iubirea Ta de oameni, Sfinte. Arată peste mine milele Tale cele dintru început, Doamne, că pe cei drepţi mântuieşti, şi pe cei păcătoşi miluieşti. Să nu biruiască răutatea mea pe bunătatea Ta, Doamne, nici să intri la judecată cu robul Tău. Că de vei voì să Te judeci cu mine, se va astupa gura mea, neavând ce să grăiască sau ce să răspundă. Pentru aceea, să nu intri la judecată cu robul Tău, nici să cumpăneşti păcatele mele cu îngrozirea Ta, ci «întoarce faţa Ta de către păcatele mele, şi toate

fărădelegile mele şterge-le» (*Ps. 50, 10*). Şi mă mântuieşte, pentru mila Ta, Doamne. Şi mila Ta să-mi urmeze în toate zilele vieţii mele (*Ps. 22, 8*). Să-mi urmeze mila Ta, Doamne, celui ce rău m-am abătut de la Tine, celui ce de-a pururea fug de la Tine, şi către păcat de-a pururea rău alerg.

Aceasta numai cer, şi mă rog, şi mă cuceresc: Mântuieşte-mă, pentru mila Ta. Mântuieşte-mă mai-nainte de a merge la judeţurile cele de acolo, sau mai vârtos – să zic adevărul – la muncile cele de acolo: unde nu este pocăinţă, nici mărturisire. «Că în iad», zice, «cine se va mărturisi Ţie?» Pentru aceea, mântuieşte-mă pentru mila Ta, «că nu este întru moarte cela ce Te pomeneşte pe Tine, nici în iad cela ce se mărturiseşte» (*Ps. 6, 5*). Că acolo nu este pocăinţă, nu este iertare celor ce aicea nu se pocăiesc, nici se mărturisesc. Pentru aceea, mântuieşte-mă pe mine, nevrednicul robul Tău, care mă pocăiesc Ţie, şi mă mărturisesc, pentru mila Ta, Doamne, iară nu pentru lucrurile mele. Că Tu ai zis, Doamne: «Căutaţi, şi veţi afla; bateţi, şi se va deschide vouă» (*Matth. 7, 7*); şi: «Oricâte veţi cere, crezând, veţi lua» (*Matth. 21, 22*). Pentru aceea, mântuieşte-mă pentru mila Ta, Iubitorule de oameni, Stăpâne, ca şi întru mine să se slăvească numele Tău cel prea-sfânt şi prea-proslăvit, Doamne Dumnezeul meu, Cela ce pentru mine Te-ai făcut ca mine. Ca şi eu împreună cu toţi Sfinţii

numărându-mă, să Te slăvesc pe Tine, Iisuse Hristoase, prea-bunule şi iubitorule de oameni, Dumnezeul meu, împreună cu Părintele Tău Cel fără de început, şi cu Prea-sfântul, şi Bunul, şi De-viaţă-făcătorul Duhul Tău, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 6-a Rugăciune rugătoare către Doamna Născătoarea de Dumnezeu.

Mai ales în vremea când voieşte cineva să se împărtăşească.

O, Prea-fără-prihană Maică a lui Dumnezeu, mai presus de toată mintea, şi de cuvânt, o, Prea-sfântă Fecioară, care covârşeşti pe toată fecioria, ca ceea ce mai-nainte de Dumnezeiasca naştere ai fost Fecioară mai presus de toate fecioarele, şi întru însăşi naşterea, şi după naştere aceeaşi ai rămas. Prin care firea oamenilor cea de demult căzută şi de la Dumnezeu depărtată, prin cuvintele iubirii de oameni celei negrăite, şi ale pogorârii celei neasemănate, s-a unit cu firea cea Dumnezeiască şi fericită, care nicidecum nu a suferit abatere, sau amestecare, sau schimbare. Prin care, şi după această prea-înfricoşată unire şi împăcare, prin zavistia vicleanului şi prin deşertarea minţii noastre, din cuviinţă căzând, iarăşi ne chemăm înapoi, şi pe Fiul tău şi Dumnezeul nostru milostiv către noi Îl aflăm, prin mijlocirile tale cele

neobosite către Dânsul, şi prin rugăciunile cele prea lucrătoare.

Ţie, Stăpână, mă cuceresc, şi pe tine te rog, cea Milostivă şi iubitoare de oameni, Maică a lui Dumnezeu Celui milostiv şi Iubitor de oameni: Stai lângă mine şi în ceasul acesta când, acum mai mult decât altădată, am trebuinţă de cel prea-mult acoperământ şi sprijineala cea de la tine. Că de vreme ce – tot fiind necurăţie şi noroi al păcatelor şi, cuprinzător a zice, lăcaş al tuturor patimilor celor de suflet pierzătoare – voiesc a mă apropia de prea-curatele şi înfricoşatele Taine ale Fiului tău şi Dumnezeului nostru, mă îngrozesc, şi de cutremur sînt ţinut, căutând la mulţimea fărădelegilor mele. Căci care din simţirile mele nu le-am uneltit rău, ticălosul? Care meşteşugire satanicească şi aducere aminte nu am lucrat cu făţărnicie, şi cu voire, şi cu covârşire? Cu ce gânduri prea-necuvioase şi năluciri ale deşertăciunii nu m-am stricat? Care chip de robie nu a stăpânit desăvârşit pe mintea mea? Că nu numai întru care patimi ticăloşeşte am căzut, întru acestea, [prin] cuprindere în minte, ca un robit mă port; nici acelea care, prin neţinerea simţurilor, de [la] străine fapte sau vorbiri, sau din treacăt au venit în auz sau s-au văzut, [şi] mi-am grămădit mie idoli răi şi vicleni, acestea îmi risipesc socoteala cea bună; ci şi cele ce încă nu s-au făcut, nici se vor mai face, nici s-au auzit, nici s-au văzut, adunându-le mintea

mea cea pătimaşă, şi putredă, şi copilărească, şi neroditoare, împreună cu făcătorul răutăţii, şi ca şi cum ar fi închipuindu-le, întru acestea vremea vieţii mele celei ticăloase am cheltuit-o.

Întru atâtea, şi întru acest fel de rele aflându-mă, ticălosul, la unele ca acestea mai presus de fire şi prea Dumnezeieşti, la care cu adevărat şi Îngerii a privi doresc, am pus înainte a mă apropia, o, Stăpână. Şi mă tem, nu cumva ca un nevrednic, legat fiind de mâini şi de picioare, ca acel neîmbrăcat în haină de nuntă, să mă arunc întru întuneric, în loc de luminare şi de împărtăşirea Dumnezeiescului Dar, osândit fiind întru locuinţa întunericului cea potrivită mie. Dar ce să fac? Cu nevrednicie de nişte Taine ca acestea prea-înfricoşate împărtăşindu-mă, nişte pedepse ca acestea şi mai rele decât acestea aştept să pătimesc; iară neîmpărtăşit iarăşi de acestea uneori petrecând multă vreme (punând înainte nevrednicia), întru adânc, ca şi cum aş zice, de rele căzând, nu bag seamă, şi de aceleaşi pedepse sau şi de mai mari aşa vinovat mă fac.

Deci strâmte îmi sînt mie cele ale lucrului dinspre amândouă părţile. Pentru aceea şi alerg către tine, Ajutătoarea cea prea tare cu adevărat, şi nebiruită. Milostiveşte-te dar, Prea-curată Maica lui Dumnezeu, spre mine, şi uneltind îndrăzneala ta cea de Maică către Fiul tău, cere-mi mie iertare greşalelor celor mai-

nainte făcute, şi mă arată pe mine nevătămat de focul cel arzător al Tainelor Lui celor de viaţă făcătoare. Iară mai vârtos, fiindcă ai mai presus de fire pe puterea cu voirea împreună alergând, învredniceşte-mă şi să mă curăţesc, şi să mă luminez cu împărtăşirea acestora. Şi îmi ajută să petrec rămăşiţa vieţii mele întru pocăinţă, şi în sfinţenie, şi în smerenie, în lucruri, în cuvinte, în gânduri, şi întru toate mişcările sufletului şi ale trupului, de-a pururea fiindu-mi de faţă, îndreptându-mă, sprijinindu-mă, povăţuindu-mă, puterile cele împotrivnice surpându-le, şi ca pe un rob, deşi netrebnic, al bunătăţii tale, dinspre toate părţile ocrotindu-mă şi păzindu-mă.

Adevărat, Stăpână cu totul binecuvântată, să nu întorci deşarte rugăciunile mele cele nevrednice şi prea-ticăloase, ci şi în viaţa aceasta, şi în vremea ieşirii ticălosului meu suflet, şi la înfricoşata şi nemitarnica Judecată ceea ce va să fie, stă-mi de faţă ajutându-mi, şi de toate cele urâte izbăvindu-mă. Ca cu darul tău fiind mântuit, să te binecuvintez, şi să te slăvesc pe tine. Şi cu razele tale luminându-mă, spre lauda, spre slava şi închinăciunea Treimei celei prea-bune şi a-toate-lucrătoare şi fericite să mă întind, întru toţi vecii vecilor. Amin.

A 2-a Rugăciune către Sfântul Duh.

A lui Ioann Diaconul cel ce a fost frate al lui Marco, Mitropolitului Efésului, şi Nomofílax

al Bisericii celei mari.[47]

Mângâietorule Bunule, Duhule Sfinte, Duhule al adevărului, Cela ce din Tatăl negrăit şi neînţeles Te purcezi, Cela ce eşti împlinitor al Sfintei şi Începătoarei-de-viaţă Treimi, al Unuia Dumnezeului nostru, Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul eşti închinat şi slăvit, Cel după adevăr adevărat Dumnezeu, şi Îndumnezeitor, Cela ce sfinţeşti, şi luminezi, şi lăcaşuri Ţie faci pe cei vrednici de primirea şi Darul Tău, Cela ce eşti împreună Ziditor cu Mintea cea întâi, şi cu Cuvântul a toată făptura cea gândită şi simţită, Cela ce împreună bine ai voit la venirea cea către noi şi întruparea Cuvântului celui împreună cu Tine veşnic şi împreună ai sfinţit firea noastră. Şi după slăvita Lui Înălţare la ceruri, Te-ai pogorît fiinţeşte[48] pe pământ, Cela ce pretutindenea eşti şi toate le plineşti, şi în chip de limbi de foc Te-ai arătat peste Sfinţii Apostoli şi i-ai umplut de Darul şi puterea Ta cea negrăită, şi printr-înşii toată lumea la cunoştinţa adevărului ai povăţuit-o.

Însuţi Împărate ceresc, Iubitorule de oameni, Iubitorule de dăruiri şi Dăruitorule de daruri mari, Lesne-îndurate şi Mult-milostive, Vistieria bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, caută cu blândeţe din sfintele înălţimi ale

[47] În ediția grecească subtitlul este mai scurt: τοῦ προῤῥηθέντος Νομοφύλακος Ιωάννου τοῦ Εὐγενικοῦ (n. ed.)
[48] Gr. οὐσιωδῶς, în chip fiinţial sau esenţial. (n. ed.)

slavei Tale celei sfinte spre ticăloşia şi smerenia mea, în ziua şi ceasul acesta şi în toată vremea şi locul întru care cu nevrednicie chem numele Tău cel prea-sfânt şi închinat; şi să nu Te îngreţoşezi de mine, Iubitorule de bunătate, pentru cele din pruncie şi până acum necuviincioasele mele fapte, şi gânduri rele[49], şi păcate. Ci precum ai ajutat de demult lui Manassì şi lui Davíd spre pocăinţă, precum tâlharului celui bine-cunoscător pe Cruce, precum curvei spre bună întoarcere, precum ai suflat în Sfinţii Proroci şi în cuvântătorii de Dumnezeu, şi ai grăit printr-înşii, precum şi acum, şi până la sfârşitul veacului, ajuţi spre fapta bună şi frica lui Dumnezeu tuturor celor ce voiesc, aşa îmi ajută şi mie, păcătosului, celui ce alerg la blândeţea şi Darul Tău.

Scoate-mă din fundul deşertăciunii, şi din adâncul neştiinţei şi al orbirii, Cela ce ai izbăvit lumea din înşelăciunea vrăjmaşului. Sfinţeşte-mă cu puterea Ta cea făcătoare de viaţă, Cela ce eşti firea cea sfinţitoare, lumina cea mai-nainte de veci, de la Care toată darea bunătăţilor izvorăşte la toată zidirea. Arde-mi mulţimea cea nemăsurată a greşalelor mele, Cela ce ai ars meşteşugirile balaurului celui potrivnic cu focul Dumnezeirii Tale celei nematerialnice. Zdrobeşte capul lui sub picioarele mele în pace. Cu arme de lumină mă ocoleşte. Cu pavăza credinţei mă apără. Cu zaua dreptăţii mă îngrădeşte. Cu Cuvântul

[49] Gr. ἀλογίας, cele necuvântătoare, nesocotite, dobitoceşti. (n. ed.)

lui Dumnezeu gura mea o sfinţeşte. Duh drept înnoieşte întru cele din lăuntru ale mele, şi cu Duh stăpânitor alunecarea cugetului meu o întăreşte. Încununează-mă gânditor cu cunună veşnică a slavei şi a cinstei celei de la Tine. Cu ceata faptelor bune celor sfinţite împodobeşte-mă, Cela ce ţii toată puterea Cerurilor. Proslăveşte-mă, Mângâietorule Bunule, cu darurile Tale cele în multe feluri. Dăruieşte-mi mie Duhul înţelepciunii, al priceperii, al sfatului, al tăriei, al cunoştinţei, al bunei-credinţe, al temerii de Dumnezeu. Hrăneşte-mă cu roadele Tale cele sfinte, Cela ce umpli toată vietatea de bună voinţă şi de Dar. Cu înfrânare şi cu nepătimire întemeiază viaţa mea. Cu bunătatea blândeţei îmbunătăţează-mi inima. Cu tăria credinţei zideşte-mi casa sufletului. Cu liniştea bunătăţii păzeşte-mi gândurile. Cu milostivirea îndurării moaie-mi voinţa mea cea nemulţumitoare. Cu suferirea îndelungii răbdări îndreptează-mi lenevirea mea. Pace dulce dăruieşte-mi puterilor sufletului meu. Cu bucurie desăvârşită pierde mâhnirea mea cea din păcat, şi prin dragostea cea curată către aproapele, fă-mă desăvârşit către dragostea Ta.

Tu Mângâietorule bunule, mintea mea cea întunecată de pâcla patimilor, cu strălucirea puterii Tale celei mântuitoare o luminează. Partea cea cuvântătoare, ce s-a supus necuvântării, înţelepţeşte-o, şi fă-o a stăpâni poftele cele necuvântătoare şi la calea cea

dreaptă a voii Tale celei Sfinte povăţuieşte-o. Duhul meu cel sfârşit de răceala lenevirii, şi omorît de gerul păcatului, încălzeşte-l cu Darul Tău cel făcător de viaţă. Mânia întoarce-o numai asupra păcatului, şi asupra şarpelui celui pierzător. Pofta numai către Tine, Cela ce eşti vârful doririlor. Cuvântarea fă-o ca să ocârmuiască toate, şi să le îndrepteze după voia Ta cea prea-sfântă; şi cu Duhul şi cu adevărul să mă închin Ţie, Mângâietorului Dumnezeu, şi Ţie să-ţi slujesc, pe Tine să Te slavoslovesc, pe Tine să Te laud, Ţie să-Ţi mulţumesc întru toate mă învredniceşte, Cela ce totdeauna în veci eşti slăvit întru cele înalte de sfintele puteri cele fără de trupuri.

Tu Mângâietorule bunule, Dumnezeule Prea-bunule, eşti săvârşitorul Sfintelor Taine ale Bisericii. Prin Tine a doua oară m-am născut, şi de iznoavă m-am zidit, şi m-am înnoit, şi m-am apropiat de Dumnezeu. Prin Tine cu ungere împărătească m-am însemnat, şi m-am pecetluit în partea lui Dumnezeu şi în dăruirea Darului Tău. Prin Tine de masa cea fără de moarte a Tainelor celor făcătoare de viaţă m-am învrednicit, şi în chipul lui Hristos mă fac, şi Dumnezeu după Dar. Tu eşti al Preoţiei Însuţi-lucrător. Celor întru însoţire, spre înfrânare ajutător. Celor feciorelnici, de curăţenie dătător. Celor ce se duc din viaţă, către pocăinţă povăţuitor. Tu îmi ajută mie, celui ce mă primejduiesc. Cu puterea Ta cea negrăită, Atotputernice, sprijineşte neputinţa

mea, şi fie-Ţi milă de lenevirea şi trândăvirea mea. Nu mă lăsa să fiu ocară dracilor celor vătămători de suflet. Nu mă părăsi robit de patimile cele de ruşine. Ci dă-mi, Lesne-îndurate, ca până la răsuflarea cea mai de pe urmă, întru curăţenie şi luare-aminte, şi frica lui Dumnezeu, sfârşitul vieţii acesteia săvârşindu-l, şi de pârga vieţii celei veşnice şi a desfătării ce va să fie de aicea curat adeverindu-mă, să dobândesc bunătăţile cele Cereşti; şi pe Tine cel proslăvit, Mângâietorul Dumnezeu, să Te slăvesc, şi să-Ţi mulţumesc, şi să mă închin, împreună şi Tatălui, şi Fiului, în vecii vecilor. Amin.

A 7-a Rugăciune către Prea-sfânta Născătoare de Dumnezeu.

Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, nădejdea şi scăparea mea: Tu ştii gândurile şi faptele mele, şi neputinţa firii mele celei smerite. Şi ţie îţi arăt sufletul meu întinat cu multe păcate, şi cu gânduri necuviincioase. Tu, Stăpână, vezi ranele sufletului meu, şi bubele. Tu dă-mi tămăduire, turnând picătura milostivirii tale celei iubitoare de oameni. Caută, Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, şi blând fă-mi mie pe Fiul tău şi Dumnezeul tuturor, Cela ce va să-mi vădească înaintea Îngerilor şi a oamenilor gândurile mele cele viclene, şi faptele. Că te primeşte,

ca pe o Maică, Iubitorul de oameni, când soleşti pentru suflet păcătos şi deznădăjduit, ca pe o scăpare şi mijlocitoare a păcătoşilor. Miluieşte-mă pe mine, cela ce mă învăluiesc în noianul ispitelor, cela ce mă bizuiesc milei tale şi părtinirii tale celei milosârde, cela ce îmi arunc ochiul sufletului la noianul îndurărilor tale, şi îţi aduc ţie suspinare din inimă zdrobită. Nu înceta rugându-te pentru mine, smeritul şi ticălosul, ca prin sprijinirea ta, să mă învrednicesc iertării faptelor mele celor multe şi cumplite.

Că pe tine la aceasta scăpare a păcătoşilor te-a pus Fiul tău şi Dumnezeul nostru, Făcătorul şi Stăpânul a toată zidirea. Şi ca, prin mijlocirea cea către Dânsul dobândind mântuire, să măresc şi să slăvesc numele Tău cel prea-sfânt şi prea-cinstit, al Maicii lui Dumnezeu celei prea-blagoslovite şi prea-curate, prea-slăvitei Împărătesei tuturor; acum, şi pururea, şi întru nesfârşiţii vecii vecilor. Amin.

A 2-a Rugăciune umilincioasă către Sfânta Treime.

Dumnezeule cel întru unimea firii cu trei Lumini, Cela ce dintru nefiinţă întru fiinţă toate le-ai adus, şi cu bună rânduială şi cu măsură pe acestea le-ai împodobit, şi cu lumina soarelui le-ai strălucit, şi ne-ai zidit pe noi

după chipul Tău, şi după asemănare: Însuţi Prea-bunule Dumnezeule, străluceşte ochii noştri. Auzurile curăţeşte-le, celelalte simţiri întăreşte-le. Risipeşte toată ceaţa neînvăţăturii. Luminează mintea noastră cu binevoirile Tale. Povăţuieşte-ne pe noi cu razele Dumnezeieştii Tale insuflări, spre desluşirea adevărului şi a minciunii, spre primirea celor bune, spre fugirea de cele rele, spre depărtarea de cele vătămătoare, spre alegerea celor folositoare. Că fără de Dumnezeiasca Ta luminare, cu adevărat orbi fiind, nu putem să desluşim nici întru socoteli adevărul, nici întru fapte binele, nici întru bunătăţi folosul; ci cu prefacerile lucrurilor amăgindu-ne, cu milioane de greşale greşim.

Ridică mintea către înţelegerea celor de nevoie, iară limba, spre vorbirea celor de trebuinţă. Domoleşte pornirile patimilor, cele ce tulbură pe mintea noastră. Înfrânează mânia, şi prigonirea cea de la dânsa încetează-o, şi pomenirea de rău surpă-o, prefăcându-le pe dânsele întru râvnă Dumnezeiască, şi în căldură cinstitoare de Dumnezeu a credinţei, şi în blândeţe şi nepomenire de rău. Potoleşte pofta, şi iubirea de materie cea dintru dânsa şi iubirea de câştigare opreşte-le, schimbându-le pe ele în grijire de fapta bună, şi în dragoste către aproapele, în dorire de Creştinească sporire şi creştere, şi în poftire de veşnicele bunătăţi. Doamne, cu măsura faptelor bune

împodobeşte-ne pe cele ale noastre. Împuterniceşte cu bărbăţie şi cu vârtute neputinţa noastră. Stinge zburdările trupului, şi de toată desfrânarea şi înverşunarea izbăveşte-ne pe noi, întreagă înţelepciune şi cucernicie dăruindu-ne nouă. Dă-ne nouă cumpăna dreptăţii, ceea ce împarte fiecăruia dreptul lui. Întăreşte priceperea noastră întru întemeierea celor ce drept se judecă.

Păzeşte-ne pe noi, Doamne, de bântuială, de vătămare năprasnică, şi de cădere; de clevetirea celor răi, de urgia tiranilor, de ispitele diavoleşti şi de toată mâhniciunea fereşte-ne pe noi, ca, după poruncile Tale drumul vieţii acesteia de acum cu plăcere de Dumnezeu săvârşindu-l, talantul cel dat nouă curat să-l păzim. Şi pentru îndurările Tale cele nemărginite şi milostivirile cele nemăsurate, vrednici să ne facem Dumnezeiescului Tău Dar şi fericirii Tale celei de-a pururea, lăudându-Te neîncetat, pe Tine, Tatăl şi Fiul şi Duhul Sfânt, pe Unul Dumnezeul nostru. Căruia Ţi se cuvine slava şi stăpânirea, în vecii vecilor. Amin.

A 8-a Rugăciune rugătoare către Prea-sfânta Născătoarea de Dumnezeu.

Deci primeşte, Prea-milostivă Stăpână Bună, ticăloasa mea rugăciune, ce se aduce Ţie din gură netrebnică, ca ceea ce toate le ştii, şi mai

ales neputinţa mea. Că eu prin tine scap la bunătatea Fiului tău. Şi prin tine, Doamna mea, m-am abătut din calea ceea ce duce spre moarte. Pentru aceea şi faptele şi mişcările mele cele din noapte şi din zi, cele cu lucrul şi cu cuvântul, cele cu ştiinţa şi cu neştiinţa, bine le ştii. Deci tu mă îndreptează, că pe tine te-am ales mijlocitoare către Hristos, Dumnezeul nostru. Tu mă miluieşte. Tu îmi ajută. Tu îmi fii mie îndemnătoare la tot lucrul bun, după voia Fiului tău şi Dumnezeului nostru. Tu cunoşti, Prea-bună Stăpână, că din tinereţile mele, şi din înseşi braţele cele de maică spre tine m-am aruncat. Ţie m-am dat, deşi rău pe sine-mi m-am ocârmuit. Şi nu am ştiut altă scăpare, sau părtinire, sau sprijineală, sau către Dumnezeu mijlocitoare, fără numai pe tine.

Şi acum, Stăpâna mea, toate faptele mele cele necuvioase le arăt ţie. Miluieşte-mă şi şterge păcatele mele. Că tu cunoşti, Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, că sînt ca o oaie pierdută, şi ca un străin smerit, neavând unde îmi pleca capul, fără numai la tine, Maica lui Hristos şi a Dumnezeului meu. Tu eşti, Stăpână, ajutătoarea mea. Tu curăţirea mea. Tu acoperământul meu. Tu chezăşuitoarea mea către Dumnezeu. Tu tatăl meu. Tu maica mea. Tu povăţuitoarea mea. Întru tine îmi pun toată nădejdea mea. Tu cunoşti sărăcia mea. Că pe altul nu am, fără numai pe tine, şi pe Hristos cel ce S-au născut dintru tine. Pentru

aceasta, să nu te îngreţoşezi, nici să mă lepezi pe mine, Bună, nici să biruiască mulţimea răutăţilor mele bunătatea ta. Că ai noian de milostivire, ca ceea ce eşti Maică lui Dumnezeu cel milostiv. Numai voieşte, şi eu m-am mântuit. Nimenea nu se împotriveşte Ţie. Că eşti Maică a lui Iisus Hristos, Dumnezeului meu, Celui ce toate le-a făcut. Ştiu că multe sînt păcatele mele, şi nu sînt vrednic a căuta, şi a vedea înălţimea Cerului din mulţimea fărădelegilor mele; ci dacă Tu vei căuta, nimenea nu va fi care opreşte.

Ajută-mi, Stăpână de Dumnezeu Născătoare, mie, celui fără de îndrăzneală. Şi să nu mi se socotească îndrăzneala întru păcat, ci mai vârtos iartă-mă şi dă-mi umilinţă. Dă-mi mie izvor de lacrimi. Dă-mi suspinare şi zdrobire de inimă, ca să plâng păcatele mele. Că eu sînt cela ce mai mult decât toată firea am nelegiuit înaintea Fiului tău şi Dumnezeu. Şi ştiu, Stăpâna mea, că fără de răspuns sînt, nevrednic de toată iubirea de oameni, ci vrednic de toată munca. Pentru aceasta, prin tine scap la mila Fiului tău, a Bunului meu Stăpân şi Făcător. Deci tu mă ocârmuieşte şi mă învaţă, de Dumnezeu Născătoare. În dar cer mila ta cea bogată, miluieşte-mă precum voieşti. Să nu mă lepezi de la faţa ta. Să nu mă depărtezi de la acoperământul tău, nici să mă înstrăinezi de la milostivirea ta. Miluieşte-mă pe mine, cela ce îmi am spre tine toată nădejdea mea. Şi arată stăpânirea ta întru

mine, Născătoare de Dumnezeu. Că de mă vei mântui pe mine, păcătosul, mare va fi mila ta, mare milostivirea ta, mare nepomenirea ta de rău, mare îndelungă-răbdarea ta; iară de vei milui pe cel vrednic, nici un lucru minunat nu va fi. Pentru aceea, mie mai vârtos ajută-mi; spre mine mai vârtos te milostiveşte, mie îmi întinde mâna, celui ce zac jos: leneşului, trândavului, nemulţumitorului, împietritului, neumilitului, jurătorului strâmb, grăitorului de rău, desfrânatului, hulitorului, ocărâtorului, clevetitorului, celui plin de toată fapta rea şi de cuvinte viclene şi de urâte gânduri, şi străin şi deşert de toată fapta bună, şi vrednic de toată munca şi pedeapsa.

Adevărat, Stăpâna mea prea-sfântă, de Dumnezeu Născătoare, milostiveşte-te spre mine, lipsitul şi ticălosul, şi fă cu mine milele tale cele bogate. Ca fiind mântuit, să laud pe Cel ce s-a întrupat din tine, Hristos Dumnezeul nostru. Şi pe tine să te măresc, Mântuirea mea, Sprijinirea mea, Mângâierea mea, Păzitoarea mea în toate zilele vieţii mele. Ajută-mi mie, Sfântă Stăpâna mea, ajută-mi. Întreiesc glasul: ajută-mi. Şi mă învredniceşte în toate zilele vieţii mele să fac voia Fiului tău şi Dumnezeului meu, şi să mă tem de Dânsul, şi să-I slujesc cum se cade, şi aşa să mă săvârşesc, Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, şi de Sfinţii Îngeri să mă povăţuiesc la lăcaşurile Lui cele Dumnezeieşti şi cu chip de lumină, prin solirea ta cea bine-

primită. Că Lui I se cuvine toată slava, cinstea, şi închinăciunea, împreună cu Tatăl, şi cu Duhul, în vecii vecilor. Amin.

A 3-a Rugăciune către Dumnezeu şi Tatăl Cel fără de început.

A lui Nikifor Vlemmíd.

Stăpâne Atotţiitorule: Părinte, Mintea cea mai presus de început, şi mai presus de viaţă, şi mai presus de Dumnezeire; Estimea[50] cea mai presus de nume; Izvorul cel pururea veşnic, şi ascuns, şi mai presus de minte al celor de viaţă curgătoare şi de lumină începătoare izvoare, al bunătăţii şi al slavei; Cela ce ai întărit marginile Cerului întru putere negrăită a Duhului Tău celui Prea-sfânt, prin Fiul Tău şi Cuvântul cel atotputernic, precum ştii Însuţi. Şi ai spânzurat pământul pe nimic, şi cu nori ai învelit adâncul. Bunătatea cea mai presus de cuget. Iubirea de oameni cea prea-nemărginită. Dumnezeul a toată mângâierea şi nădejdea. Cela ce prin Duhul Tău cel Sfânt mai-nainte ai întărit Puterile Cerurilor, iară după aceea, pe El peste Sfinţii Apostoli în chip de foc L-ai vărsat. Cela ce bine ai voit a se săvârşi taina cea mare şi înfricoşată a întrupării Unuia-născut Fiului Tău şi Dumnezeului nostru, pentru mântuirea noastră. Cela ce de noi păcătoşii Te huleşti, şi

[50] Gr. ὕπαρξις, existenţă. (n. ed.)

nu Te mânii. Te defaimi şi suferi. Te tăgăduieşti şi îndelung rabzi. Şi toate le dai nouă, celor ce aşa sîntem, din destul spre desfătare, vrând ca pe toţi să-i aduci la pocăinţă. Cela ce la toată zidirea faci bine de-a pururea cu mila şi cu mulţimea îndurărilor Tale, bogate dând darurile celor ce Te cheamă pe Tine.

Însuţi, Prea-bunule Stăpâne, primeşte şi rugăciunile mele, ale netrebnicului robului Tău, care numai la Tine nădăjduiesc. Milostiveşte-Te spre mine, şi cu frica Ta îngrădeşte toată viaţa mea. Pierde sarcinile cele rele şi viclene ale păcatelor mele. Luminează-mi ochii sufletului meu. Trupul meu curăţeşte-l. Cugetul meu înţelepţeşte-l. Inima mea smereşte-o. Întoarce ochii mei ca să nu vadă deşertăciune. Pune strajă gurii mele, şi uşă de îngrădire împrejurul buzelor mele. Izbăveşte-mă de tot lucrul prihănit şi gândul spurcat. Întăreşte-mă, ca să mă întorc cu gând întărit de la toată dulceaţa pământească. Povăţuieşte-mă, ca să săvârşesc calea cea strâmtă şi necăjită. Trage-mi mintea mea la Cer. Dă-mi lacrimi de pocăinţă, ca să plâng pentru fărădelegile cele mai-nainte făcute de mine. Întăreşte-mă spre slavoslovia Ta şi a Unuia-născut Fiului Tău şi a Prea-sfântului şi De-viaţă-făcătorului Duhului Tău.

Învredniceşte-mă cu faptele bune să petrec pe pământ ca în Cer. Şi peste toate acestea, îmbracă-mă ca şi cu o pavăză tare cu

răbdarea cea până în sfârşit. Şi întăreşte, Stăpâne, putrejunea voinţei mele celei alunecăcioase, a celui ce stau înaintea slavei Tale celei sfinte, şi aştept mila Ta cea mare şi bogată. Că mila Ta, Doamne, este mare, şi puternică peste toţi cei ce nădăjduiesc spre Tine. Mă nădăjduiesc spre mila Ta. Nu am unde să caut, afară de mila Ta. Mila Ta totdeauna să mă sprijinească pe mine. Mila Ta să mă urmeze în toate zilele vieţii mele. Mila Ta să mă întâmpine pe mine. În Cer este mila Ta. Plin este pământul de mila Ta. Izbăveşte-mă, Doamne, de toată bântuiala vrăjmaşilor celor nevăzuţi şi văzuţi, de toată primejdia cea sufletească şi trupească, şi de toată ruşinarea cea din patimi de tot mă slobozeşte.

Primeşte toate slavosloviile, şi laudele, şi rugăciunile mele cele ce se aduc Ţie ca tămâia înaintea Ta. Şi proslăveşte întru mine numele Tău cel prea-sfânt. Ocoleşte-mă cu puteri sfinte, ca întărit aflându-mă, şi de dânsele la cele de folos înţelepţindu-mă, de toate săgetăturile potrivnicilor nerănit să rămân, şi întru toată cunoştinţa bine şi fără de prihană să petrec. Tot gândul, tot cuvântul, tot lucrul meu după voia Ta cea prea-sfântă îndreptează-le, ca întru toate să umblu după legile Tale cele mântuitoare. Că a Ta este mila, a Ta este stăpânirea, a Ta este puterea, a Ta este tăria, şi Ţie slavă, şi mulţumită, şi închinăciune înălţăm, împreună şi Unuia-născut Fiului Tău, şi Prea-sfântului şi De-viaţă-

făcătorului Duhului Tău, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 9-a Rugăciune către Prea-sfânta Născătoarea de Dumnezeu.

Eu ştiu şi sînt încredinţat cu de-adinsul, Prea-curată Născătoare de Dumnezeu, că nicidecum nu sînt vrednic, nici îndestulat, a căuta şi a privi la înălţimea Cerului, împilat fiind de greutatea păcatelor mele. Şi cu dreptate este ca eu desfrânatul, eu spurcatul, cela ce am greşit mai mult decât tot omul, să fiu urît, ca un necurat, de tine, cea curată, de tine, cea fără prihană, de tine, cea neîntinată şi cu sufletul şi cu trupul. Dar fiindcă te-ai arătat Maică a Celui ce nu a venit să cheme pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă, iată cu frică mă apropii de tine, cerând să iau iertare prin tine greşalelor mele celor nepovestite.

Deci să nu mă treci cu vederea, Stăpână de Dumnezeu Născătoare, pe mine cel leneş, cel necurat, cel nevrednic Cerului şi pământului, şi vrednic de toată munca şi pedeapsa, cela ce mai mult decât toată firea omenească am greşit, ci urmând milostivirea şi iubirea de oameni a Fiului şi Dumnezeului tău celui bun, caută spre mine cu ochiul tău cel milostiv, şi primeşte această proastă şi trândavă rugăciune a mea, şi aducându-o pe ea Fiului

tău şi Dumnezeu, cere-mi mie iertare, Preacurată, de cele ce nebuneşte în viaţă am săvârşit; împuternicindu-mă cu rugăciunile cele bine primite către Fiul tău, să întâmpin cu osârdie şi slujbele cele de amiază-zì, şi de noapte, şi de miezul nopţii, şi de dimineaţă. Aşa, Stăpână de Dumnezeu Născătoare, să nu depărtezi suspinurile mele cele din inimă, să nu treci cu vederea tânguirile mele, să cauţi spre dorirea mea cea înfocată către tine, să nu stingi nădejdea mea cea către tine, să primeşti ticăloasa mea cerere, să nu mă lepezi pe mine de la faţa ta; ca nu vicleanul vrăjmaş, aflându-mă pustiu şi gol de acoperământul şi sprijineala ta, desăvârşit să mă smerească şi să mă înghită pe mine.

Pentru aceasta, apucă mai-nainte şi mă sprijineşte, prea fără de prihană, pe mine, păcătosul şi smeritul, şi mă scoate din tirania cea amară a diavolului. Izbăveşte-mă de pândirea şi de bântuiala viclenilor draci, şi mă învredniceşte fără de împiedecare să vieţuiesc, şi împărăţia Cerurilor să o dobândesc. Că ai putere, fiindcă eşti Maică a lui Dumnezeu. Ca şi eu prin tine dobândind mântuire, să măresc totdeauna, şi să slăvesc sprijineala ta cea adevărată şi temeinică. Că binecuvântată eşti în vecii vecilor. Amin.

A 3-a Rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos.

A Cuviosului Părintelui nostru Efrem Sírul.

Fiule al lui Dumnezeu cel fără de păcat, Cela ce cu sfatul Tău cel de bunăvoie Cruce ai răbdat trupeşte, şi Te-ai junghiat pentru mântuirea noastră, a păcătoşilor, şi fără de stricăciune cu trupul moarte ai gustat ca să mântuieşti firea noastră cea căzută şi închisă întru cele mai de jos ale pământului. Cela ce Te-ai văzut mort, şi viaţă lumii Tale ai izvorît, şi ai omorît moartea, şi ca pe un cort ai stricat temniţa iadului. Ploaia nestricăciunii. Prea-scumpul Mărgăritar cel din Dumnezeiescul fulger. Strugurul cel de viaţă purtător, care izvorăşte dulceaţa mântuirii cea a toată lumea. Lumina cea adevărată şi neînserată. Cuvântul şi Înţelepciunea şi Puterea lui Dumnezeu şi Tatăl. Strălucirea slavei Lui. Necuprinse şi neajunse Iisuse, şi necercate Hristoase, Cel singur îndurat şi milostiv, varsă peste mine, păcătosul, bunătatea Ta cea multă, şi primind rugăciunile mele, şterge mulţimea nemăsuratelor mele fărădelegi şi a păcatelor, şi îmi dăruieşte mie toate cererile mele. Să nu mă depărtezi de la Tine pe mine, neîndreptatul. Să nu mă lepezi pe mine, trândavul şi nerăbdătorul. Să nu îmi zici mie, ticălosului, întru a doua venire a Ta, când vei judeca toată lumea: Ce ai răbdat pentru Mine? Că eu nu am nici cât de puţină răbdare.

În ziua aceea, înfricoşata şi straşnica, vei zice, Doamne, nouă păcătoşilor: Ştiţi cu de-

amănuntul ce am răbdat pentru voi, o, oamenilor! Dumnezeu fiind, pentru voi M-am întrupat. Nevăzut fiind, pentru voi pe pământ arătat am umblat. Pentru voi am flămânzit, am însetat, M-am ostenit. Pentru voi am fost gonit, cu pietre M-am împroşcat. Şi nepăcătos fiind, pentru voi M-am osândit, şi nevinovat fiind, pentru voi M-am pălmuit, M-am scuipat. Şi fără de patimă fiind, pentru voi M-am răstignit. Şi nemuritor fiind, pentru voi M-am omorît. Moarte de ocară am răbdat. Pentru voi cu suliţă în coastă M-am împuns. Şi cu oţet amestecat cu issop şi cu fiere M-am adăpat. Şi aşa pătimind, pironit fiind pe Cruce, nu M-am mâniat. Şi batjocorit fiind, nu am blestemat. Eu, Stăpânul, Cel ce sînt mai presus decât toate prihănirile, acestea toate am răbdat pentru voi, ca să vă fac pe voi cereşti şi sfinţi. Împărăţie Cerească v-am dăruit vouă. Rai nestricăcios v-am dat vouă. Pe toţi fraţi v-am numit. Tatălui v-am adus. Pe Duhul cel Sfânt l-am trimis. Dar voi ce aţi răbdat, o, oameni, pentru Mine?

Către acestea, ce voi zice eu, ticălosul? Cel şi mai întâi rău şi viclean şi păcătos, şi acum păgân şi întinat. Atunci Mucenicii îşi vor arăta ranele lor, ruperile în bucăţi, tăierile mădularelor şi răbdarea lor cea până la sfârşit. Iară Pustnicii îşi vor arăta pustnicia lor, şi ajunarea cea întinsă, privegherea, necâştigarea, lacrimile şi răbdarea lor cea până în sfârşit. Dar eu, trândavul, păcătosul,

vinovatul, ce am să-Ţi arăt, fără numai rodul ruşinii mele: lăcomia pântecelui, iubirea de dulceţi, multa cuvântare, multa dormire, multa câştigare, nerăbdare, slavă deşartă, lenevire, trândăvie? Deci dacă vei cere seamă de la mine, Doamne, pentru vremea cea dată mie spre pocăinţă, pentru lenevirea mea, care răspuns Îţi voi da Ţie? Şi dacă şi până la cuvânt deşert, după cum este scris, şi până la gânduri viclene şi până la aduceri aminte voi fi cercat, ce fel de frică şi cutremur mă va cuprinde pe mine, ticălosul, atunci? Şi ce fel de muncă după acestea mă va primi?

Cruţă-mă, Doamne! Cruţă-mă, Îndurate! Cruţă-mă, Iubitorule de oameni! Cruţă-mă, Unule Bunule! Şi să nu mă judeci pe mine nevrednic de îndurările Tale. Nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine. Să nu pomeneşti fărădelegile mele cele de demult, nici cele de curând. Ţie, Domnului Dumnezeului, dreptatea; iară mie ruşinea feţei. Adu-Ţi aminte, Doamne, că milele Tale din veac sînt în neam şi în neam peste tot norodul Tău. Adu-Ţi aminte, Doamne, că Tu Te-ai făcut scăpare şi mântuire a noastră a tuturor celor ce nădăjduim spre Tine. Milostiveşte-Te, şi mă miluieşte pentru singură bunătatea Ta. Întăreşte sufletul meu cel slăbănogit cu trândăvirea lenevirii, Cela ce îndreptezi pe cei slăbănogiţi şi vindeci pe cei zdrobiţi. Că iată fărădelegile mele sînt mari şi tari. Şi mulţimea păcatelor mele multă şi nemărginită. Şi

rugăciunea mea este neputincioasă. Şi învârtoşarea inimii mele a uscat ochii mei. Nevoia trupului mă face pe mine să pricinuiesc pricinuiri întru păcate, şi lenevirea mă supără să las calea.

Şi Tu cunoşti, Stăpâne, împuţinarea ticăloşiei mele, şi câte mai-nainte prinderi în minte rele şi viclene mă luptă pe mine. Şi Tu vezi mult-meşteşugărita răutate a vrăjmaşului, care este asupra mea. Sprijineşte-mă după mare mila Ta, şi mă mântuieşte pe mine, păgânul, cu Darul şi cu îndurările Tale, pentru rugăciunile Prea-curatei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu şi ale tuturor Sfinţilor Tăi. Că bun şi Iubitor de oameni Dumnezeu eşti, Hristoase Dumnezeul nostru, şi Ţie slavă şi mulţumită şi închinăciune Îţi înălţăm, împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte, şi cu Prea-sfântul şi Bunul şi De-viaţă-făcătorul Tău Duh, totdeauna, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 10-a Rugăciune către Prea-sfânta Născătoarea de Dumnezeu.

Prea Sfântă Stăpână Născătoare de Dumnezeu, Doamna lumii, Lauda mea, Nădejdea mea, Scăparea mea, Părtinitoarea mea, Acoperământul, Mângâierea, Veselia mea, pe mine cel stăpânit de multe greşale miluieşte-mă, şi arată îndurările tale cele

grabnice către mine păcătosul şi cu totul spurcatul. Ceea ce ai născut Lumina cea adevărată, luminează-mi ochii cei înţelegători ai inimii mele. Ceea ce ai purtat în pântece Izvorul nemuririi, înviază-mă pe mine cel omorît de păcat. Cea bună a celui Bun, cea iubitoare de oameni a celui iubitor de oameni, cea milostivă a celui milostiv, şi Maică a Prea-înduratului Dumnezeu, dă umilinţă şi zdrobire întru inima mea, şi chemare înapoi întru robiile cugetelor mele. Şi îmi dăruieşte minte dureroasă şi ostenicioasă întru această de acum slavoslovie a ta. Şi îmi dă mie lacrimi de pocăinţă şi de umilinţă. Ca să laud şi să slăvesc întru-tot-sfânt numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 3-a Rugăciune către Sfântul Duh.

La Tine, Duhul cel singur bun, cu totul sfânt şi de-viaţă-făcător cad eu cel vinovat de toată munca, şi vrednic de toată pedeapsa. Pe Tine Te rog, Domnul meu şi Dumnezeu, Viaţa cea de-a pururea vecuitoare şi neîncetată, Lumina cea adevărată şi neînserată, să nu mă surpe până în sfârşit împotrivnicul; ci împărăţeşte Tu întru mine, Puterea cea atotputernică, şi nepovestită, Stăpânirea cea prea-deplină şi necuprinsă şi neajunsă, Toată-bunătatea, şi Pricină a tot lucrul bun şi de folos, Cela ce de

iznoavă înnoieşti toată firea zidirii, de unde cei neputincioşi se fac tari, de unde este a doua naştere a noastră şi plăzmuirea de a doua oară şi toată cunoştinţa, de la Care ne luminăm a vedea pe Domnul, Izbăvitorul şi Mântuitorul nostru, prin Care toate viază şi petrec, Înţelepciunea cea negrăită, Cunoştinţa cea mai presus de simţire, Strălucirea cea neînţeleasă, Toată-viaţa, Toată-puterea, Toată-slava, Dumnezeul tuturor cel purtător de grijă şi milostiv. Şi binevoieşte ca tot al Tău să mă fac, şi să vieţuiesc de-aici după voia Ta. Ridică mădularele mele, pe care le-a zdrobit păcatul. Luminează inima mea, pe care a întunecat-o pofta cea rea; şi pe sufletul meu cel omorît de păcate înviază-l. Încetează întreitele învăluiri ale patimilor. Miluieşte sărăcia mea, şi dă pricepere nesimţirii mele. Izbăveşte-mă de tot războiul care din lăuntru sau din afară se scoală asupra mea. Izbăveşte-mă de tot lucrul rău şi viclean. Şi iartă toate greşalele nelegiuirii mele. Şi sădeşte întru mine dragostea Ta cea desăvârşită.

Scrie numele robului Tău în cartea vieţii, şi-mi dăruieşte mie sfârşit bun, ca ridicând biruinţă asupra diavolului, să mă închin fără de ruşine înaintea scaunului Împărăţiei Tale. Facă-se Ţie inima mea, Stăpâne, pământ bun, primind sămânţă bună. Şi să roureze Darul Tău întru dânsa rouă de viaţă veşnică. Şi să secere Darul Tău dintr-însa mănunchi bun, închinăciune cu umilinţă, înfrânare,

priveghere, lacrimi. Întoarce-te, sufletul meu, la odihna ta prin post. Întoarce-te, sufletul meu, la staulul Raiului prin rea-pătimire şi prin scârbă. Să se afle sufletul meu, Doamne, întru lumina Ta cea negrăită, împreună cu ceata sfinţilor Tăi. Aşa, Stăpâne al tuturor, necuprinsule şi neînţelesule, ascultă-mă pe mine, netrebnicul şi nevrednicul robul Tău. Ajută-mă să trec şi să săvârşesc calea cea strâmtă şi necăjită, ca să mă învrednicesc a dobândi făgăduinţele Tale, şi să strig întru desfătarea Raiului: Slavă Tatălui celui fără de moarte, şi Fiului celui fără de moarte, şi Duhului Sfânt celui fără de moarte, mare cuviinţă, închinăciune, în vecii vecilor. Amin.

A 11-a Rugăciune către Prea-curata Născătoarea de Dumnezeu.

Ceea ce singură eşti bucurie celor scârbiţi, şi părtinitoare celor ce se nedreptăţesc, mângâiere celor ce plâng şi ajutor celor neajutoraţi, cercetare celor neputincioşi şi acoperământul şi sprijineala celor ce se chinuiesc, liman celor ce se înviforează şi toiag orbilor, povăţuitoare celor rătăciţi şi scăpare tare celor din nevoi, Născătoare a lui Dumnezeu cu totul fără prihană: Ia aminte la această ticăloasă şi netrebnică rugăciune a mea, pe care o aduc ţie întru în-ghesuirea inimii, şi mă slobozeşte de viforul cel rău şi

viclean al gândurilor. Izbăveşte-mă pe mine de somnul cel greu care mi s-a pricinuit mie din lenevire, şi depărtează de la mine trândăvia cea cumplită. Izbăveşte-mă de tirania cea amară a dracilor, şi mă răpeşte de la obiceiul cel cumplit al patimilor. Şi precum ştii mântuieşte-mă pe mine, nevrednicul robul tău, cel ce întru tine, după Dumnezeu, mi-am pus nădejdile mântuirii.

Dă-mi mie, Prea-curată, cu osârdie să fac poruncile Fiului tău şi Dumnezeului nostru, şi să păzesc totdeauna aşezămintele Lui cele mântuitoare. Şi mă întăreşte ca cu cuget priveghetor, şi cu minte deşteaptă, să întâmpin slavosloviile Lui cele bine primite. Că Ţie, pricinuitoarei bunătăţilor şi ajutătoarei, nădăjduindu-mă, aduc această cerere. Deci să nu cad din nădejdea cea către tine, Prea-curată, nici să mă întorc smerit şi ruşinat, ci să aflu prin tine, de Dumnezeu dăruită Stăpână, degrab sfârşitul cererilor mele. Ca totdeauna, ca pe o ajutătoare a noastră, a păcătoşilor, şi împlinitoare a cererilor mele, să te laud, şi să te măresc pe tine, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 3-a Rugăciune rugătoare către Sfânta Treime.

Sfântă Treime cea atotputernică şi de viaţă făcătoare şi de lumină începătoare, Ceea ce

toată zidirea cea din lume şi mai presus de lume, pentru singură bunătatea dintru nefiinţă întru fiinţă ai adus-o, şi porţi grijă de dânsa, şi o ţii, Ceea ce împreună cu celelalte negrăite faceri de bine ale tale către neamul omenesc, şi pocăinţa pentru neputinţa trupului până la moarte i-ai dăruit: Să nu mă laşi pe mine, ticălosul, să mor împreună cu faptele mele cele rele şi viclene, nici să mă fac bucurie pierzătorului celui începător de răutate şi zavistnic. Că vezi, Milostivă, câtă este bântuiala şi vrăjmăşia aceluia asupra noastră, şi câtă este ticăloşia mea, şi moleşirea şi lenevirea. Ci unelteşte bunătatea Ta cea neasemănată, rogu-mă, spre mine, cela ce în fiecare zi şi ceas Te întărât pe Tine, prin călcarea poruncilor Tale celor cinstite şi vii.

Şi toate cele greşite de mine prin toată viaţa mea şi până în ceasul de acum, cu faptele, sau cu cuvintele, sau cu gândurile, lasă-mi-le şi mi le iartă; şi mă învredniceşte a săvârşi rămăşiţa vieţii întru pocăinţă, şi umilinţă, şi păzirea sfintelor Tale porunci. Deci ori de dulceaţă amăgindu-mă, în multe chipuri am greşit, ori de pofte lumeşti fără de socoteală şi vătămătoare înşelându-mă, m-am mânjit, ori de iuţime şi de mânie dobitocească pornit fiind, pe cineva din fraţii mei am scârbit, ori în cursele cele prin limbă, nescăpate, şi de multe feluri şi tari m-am prins, ori prin oarecare din simţirile mele, sau şi prin toate, vrând sau nevrând, ştiind sau neştiind, din răpire sau din

cugetare nebuneşte m-am alunecat, ori şi cu gânduri viclene şi deşarte conştiinţa mi-am întinat, ori întru alt oarecare chip am păcătuit, de mai-nainte prindere în minte şi de obicei rău tiranisindu-mă: Iartă-mi-le şi mi le lasă toate, cu totul Îndurată, şi Prea-bună. Şi îmi dăruieşte mie de-aici osârdie şi putere, spre a face voia Ta cea bună şi bine-plăcută şi desăvârşită, ca de răutatea cea întunecată şi împâclată prin pocăinţa cea cu chip de lumină izbăvit fiind, şi ca ziua cu bun chip umblând, curat să mă arăt, nevrednicul, iubirii Tale de oameni. Lăudându-Te şi slăvindu-Te în veci. Amin.

A 12-a Rugăciune către Prea-sfânta Născătoarea de Dumnezeu.

A Sfântului Efrem Sírul.[51]

Prea-sfântă Stăpână Născătoare de Dumnezeu, ceea ce eşti singură prea-curată, şi cu sufletul, şi cu trupul, ceea ce singură eşti mai presus de toată curăţia şi întreaga înţelepciune şi fecioria, ceea ce singură toată te-ai făcut lăcaş a tot Darul Prea-sfântului Duh, şi de aicea şi pe înseşi Puterile cele nematerialnice şi îngereşti cu neasemănare le covârşeşti cu curăţia şi cu sfinţenia sufletului şi a trupului: Caută spre mine, pângăritul, şi necuratul, şi întinatul şi cu sufletul şi cu trupul,

---

[51] Atribuirea rugăciunii Sfântului Efrem Sirul nu apare în ediţia grecească. (n. ed.)

cu întinăciunea împătimirii şi a vieţii mele celei dezmierdate. Curăţeşte-mi mintea mea cea pătimaşă şi o spală. Îndreptează-mi gândurile mele cele rătăcite şi orbite. Îndreptează-mi şi povăţuieşte-mi simţirile mele. Slobozeşte-mă de obiceiul cel prea-rău şi urât care mă tiraniseşte, al necuratelor mai-nainte prinderi în minte şi al patimilor. Opreşte-mă dinspre tot păcatul cel cu lucrare, şi îmi dăruieşte trezvire şi socoteală desluşitoare întunecatei şi ticăloasei minţii mele, spre îndreptarea greşalelor şi a căderilor mele; ca de întunericul păcatului izbăvindu-mă, să mă învrednicesc a te slăvi şi a te lăuda cu îndrăzneală pe tine, cea singură adevărată Maică a adevăratei Lumini, a lui Hristos Dumnezeului nostru. Că tu singură împreună cu Dânsul şi printr-Însul eşti binecuvântată şi prea-proslăvită de toată zidirea cea văzută şi cea nevăzută, acum, şi de-a pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 4-a Rugăciune către Iubitorul de oameni Dumnezeu şi Tatăl.

Facere a blagorodnicului Ioann Diaconul Nomofilaxul.

Dumnezeule Cel mare, şi înfricoşat, şi prea-înalt, Cel minunat, şi mai presus de fiinţă, şi mai presus de înţelepciune, Cela ce eşti şi bun, şi atotputernic, Cel nelipsit[52], şi cu totul

[52] Gr. ὁ ἀνενδεής, cel fără lipsuri, cel deplin. (n. ed.)

desăvârşit, Cel mai-nainte de veci şi necuprins, Cel mai presus de tot lucrul şi numele, a Cărui înţelepciune şi cunoştinţă este nemăsurată şi neînţeleasă, şi judecăţile necercate şi căile neurmate, Cela ce pentru singură iubirea de oameni şi milostivirea şi covârşirea bunătăţii, dintru nefiinţă întru fiinţă ai adus zidirea cea văzută şi cea nevăzută. Şi mai întâi adică Puterile cele îngereşti şi fără de materie înfiinţându-le, închinătoare şi lăudătoare neîncetate ale mărimii Tale celei negrăite, apoi pe cel de pe urmă Înger, pe lumea cea mică, adică pe om, făcându-l după chipul şi după asemănarea Ta, a Dumnezeului celui nevăzut, şi închipuirea înţelepciunii Tale, şi a ştiinţei, şi a puterii.

Pe care după ce şi de la voia Ta s-a depărtat, şi din petrecerea cea fericită şi din Dumnezeiasca slavă a căzut, prin iconomia întrupării Unuia-născut Fiului Tău, Domnul şi Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care bine a voit a pleca Cerurile şi a Se pogorî către ticăloşia noastră, de a doua oară l-ai zidit, şi l-ai îndumnezeit, şi în starea cea dintâi l-ai aşezat. Cela ce prin venirea, şi prin Darul Celui ce Se purcede de la Tine, Părintele Luminilor, al Prea-sfântului, şi Bunului, şi De-viaţă-făcătorului Duh, ne-ai vestit nouă toate, şi pe cele lipsite le-ai împlinit, şi prin sfinţiţii Apostoli taina Sfintei Treimi curat ne-ai arătat nouă, ca să Te cunoaştem pe Tine, singur adevăratul Dumnezeu, şi pe Cel pe Care L-ai

trimis, pe Iisus Hristos, Cela ce primeşti să Te numeşti Tată al nostru, şi pe inima omenească cea curată, scaun şi biserică sfântă Ţie să o faci şi să o lucrezi, şi vii întru fiecare din cei vrednici, împreună cu Unul-născut Fiul Tău, şi cu Prea-sfântul Tău Duh, şi lăcaş la dânsul faci, Cela ce şi pe mine, nevrednicul, m-ai învrednicit a ajunge la acest chip şi vârstă, Dumnezeul meu, Împărate nevăzutule, şi de mulţi talanţi datornic m-ai aşezat.

Însuţi, Puternice, mare întru tărie Doamne, ascultă proasta şi smerita mea mulţumire şi cerere, ce se aduce Ţie din gură netrebnică şi din limbă nevrednică şi din buze spurcate. Ascultă-mă pe mine cu milostivire, Îndelung-răbdătorule, şi Nepomenitorule de rău, Stăpâne Dumnezeule, Părinte Atotţiitorule închinate, în ceasul acest de acum. Cela ce de toată zidirea fără de tăcere Te lauzi şi Te slăveşti: Caută cu blândeţe spre a mea ticăloşie, şi moleşire, şi lenevire, şi schimbă întru sârguinţă voirea mea cea trândavă, şi socoteala cea iubitoare de păcat în poftă neîncetată a binelui, în lucrarea faptei bune, în dorire de Împărăţia Ta cea silitoare, şi care de silitori se răpeşte, şi în dobândire de veseliile cele veşnice.

Învaţă-mă a săvârşi sfinţenie întru frica Ta. Străluceşte peste mine Soarele cel înţelegător, lumina cunoştinţei celei adevărate. Împacă şi îmblânzeşte inima mea, Cela ce ai împăcat toate, şi cu cele Cereşti ai unit pe cele

pământeşti, prin pacea ceea ce covârşeşte toată mintea, a Unuia-născut Fiului Tău, a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. De bucurie şi de veselie adevărată umple-mă pe mine, Bucuria cea negrăită a Îngerilor. Îmboldeşte-mă pe mine cu dorul dragostei Tale, Marginea doririlor. Decât tulburările cele lumeşti, şi ispitele, şi necazurile mai înalt mă fă, Limanul cel lin al celor ce se învăluiesc. Să nu laşi, Bunule, zidirea Ta să se mute de la întuneric la întuneric, şi de la întinăciunea patimilor la veşnica muncă. Izbăveşte-mă de smintelile şi de toată bântuiala împotrivnicului, Cela ce l-ai zdrobit pe el cu puterea Ta cea negrăită, şi ai omorît îndrăzneala lui şi nebunia cea asupra noastră, cu patima Hristosului Tău cea prin Cruce. Sălăşluieşte în sufletul meu frica Ta cea prea-curată, pomenirea numelui Tău celui groaznic, dorirea de bunătăţile Tale cele nepovestite, spre a gândi ale Tale, ale Tale a le grăi, întru ale Tale a petrece.

Dăruieşte-mi mie, Doamne, milostiviri ale îndurărilor, bunătate, minte smerită, gând cu măsură cugetător, socoteală iubitoare de bunătate, inimă zdrobită, cuget strâns, luare-aminte neîncetată, credinţă adevărată, blândeţe curată, înfrânare fără de patimă, rodurile Sfântului Tău Duh, ca întru bucuria Ta cu toţi oamenii să fiu în pace, şi pe toţi să-i iubesc curat, şi tuturor să plac, şi cu toţi să fiu prieten, şi prin dragostea cea către aproapele, întru dragostea Ta să mă întăresc. Să nu mă

lepezi pe mine, Îndelung-răbdătorule, pentru păcatele mele; să nu Te îngreţoşezi de mine pentru urâtele mele lucrări. Precum întru mulţi ai minunat milele Tale, şi întru aşezământul cel vechi şi în cel nou, pentru singură bunătatea Ta şi pentru silinţa acelora şi voirea, şi slujitori ai Tăi, şi prieteni, şi prietene i-ai aşezat, aşa şi spre mine, nevrednicul, Dumnezeule Prea-bunule şi Iubitorule de oameni, minunează milele Tale. Măreşte îndurările Tale, arată milostivirea Ta, şi pocăindu-mă, primeşte-mă cu milostivire pe mine, cela ce mai mult decât tot omul am greşit. Iară mai vârtos şi din toată inima a mă întoarce către Tine, şi cu adevărat a voi, şi cu tot sufletul a rămânea neclintit întru întemeiere, şi a mă pocăi desăvârşit, şi a mă mărturisi curat, şi a mă ruga după cum se cuvine, şi cu lacrimi a şterge zapisul păcatelor mele, Însuţi toate mi le dăruieşte mie, Dăruitorul bunătăţilor: Ca să pot să mă bucur întru Tine, Domnul meu, totdeauna, şi neîncetat să mă rog, şi întru toate să mulţumesc.

Ca nu cumva ca un vierme, şi nu om, ocară a oamenilor, şi defăimare a norodului, nu cumva trupeşte, ci cu totul duhovniceşte, cu totul Creştineşte şi cu plăcere de Dumnezeu petrecând, şi întru curată mărturie a conştiinţei mele, părticica sfinţeniilor Hristosului Tău primindu-o; şi la sfârşit, cu veselie din viaţa aceasta ridicându-mă, să mă

învrednicesc şi părţii celor mântuiţi întru Împărăţia Cerurilor, şi de negrăitele bunătăţi să mă îndulcesc. Cu Darul şi cu iubirea de oameni a Unuia-născut Fiului Tău, a Domnului nostru Iisus Hristos, şi a Prea-sfântului şi Bunului şi De-viaţă-făcătorului Tău Duh, cu Care Ţie se cuvine toată slava, cinstea, şi închinăciunea, în veci. Amin.

A 13-a Rugăciune către Prea-sfânta Născătoarea de Dumnezeu.

Prea-curată Stăpână Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ai născut pe Dumnezeu Cuvântul cu trup, Cea mai înaltă decât toată zidirea cea văzută şi cea nevăzută, decât Îngerii şi decât toată firea cea înţelegătoare, ceea ce porţi grijă de neamul omenesc, sprijinirea celor necăjiţi, nădejdea celor deznădăjduiţi, ajutorul celor neajutoraţi, limanul celor învioraţi, cea cu firea Maică a lui Hristos, şi cu voirea Maică a Creştinilor, la tine cad, şi pe tine te rog, Fecioară Stăpână, Născătoare de Dumnezeu: Miluieşte-mă pe mine, cel nevrednic Cerului şi pământului. Miluieşte-mă, cu totul fără de prihană, şi să nu mă laşi să mă fac eu bucurie dracilor. Miluieşte-mă, şi să nu te îngreţoşezi de mine păcătosul, şi spurcatul, şi necuratul. Milostiveşte-te spre mine, ticălosul. Caută spre robul tău, şi ajutătoare arată-te mie, celui

deznădăjduit şi nedumerit. Şi roagă pe iubitorul de oameni Fiul tău şi Dumnezeul meu, să mă izbăvească pe mine de faptele mele cele rele şi viclene, şi de veşnica muncă. Stai cu întemeiere rugându-te pentru mine, netrebnicul robul tău, că mult poate rugăciunea Maicii spre îmblânzirea Stăpânului.

Ştiu cu adevărat, ştiu, că nu se cade, nici se cuvine, ca cel atâta de spurcat, cel atâta de neînfrânat, să te numească şi să te cheme pe tine, cea Prea-curată şi cu totul fără prihană, cu buze spurcate şi întinate. Dar fiindcă tu singură eşti, după Dumnezeu, nădejdea mea, şi altă scăpare nu ştiu, mă rog şi mă cuceresc bunătăţii tale celei nemărginite: deschide-mi mie, nevrednicul, Stăpână, uşa milei tale şi a milostivirii Fiului tău şi Dumnezeului meu. Şi mă învredniceşte, prin mijlocirea ta, să dobândesc iertare de greşalele mele cele multe, şi să mă împărtăşesc cu Prea-curatele, cu înfricoşatele, şi de viaţă făcătoarele Lui Taine. Aşa, Stăpâna mea, prea-sfântă de Dumnezeu Născătoare, ascultă-mă pe mine, ticălosul şi nevrednicul robul tău, ca totdeauna bine să cuvintez, şi să slăvesc Prea-sfânt numele tău, în vecii vecilor. Amin.

A 4-a Rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos.

A Sfântului Isaác Sírul.

Stăpâne Doamne, Iisuse Hristoase, care peste prietenul Tău Lazăr ai plâns şi lacrimi de întristare şi de milostivire ai picat peste dânsul, primeşte lacrimile amărăciunii mele. Cu patimile Tale, patimile mele vindecă-le. Cu ranele Tale, ranele mele tămăduieşte-le. Cu Sângele Tău, sângele meu curăţeşte-l, şi amestecă în trupul meu mireasma Trupului Tău celui făcător de viaţă. Fierea cu care de la vrăjmaşi ai fost adăpat, să îndulcească sufletul meu de amărăciunea cu care potrivnicul m-a adăpat. Trupul Tău cel întins pe lemnul Crucii, să întindă către Tine mintea mea cea trasă jos de draci. Capul Tău care l-ai plecat pe lemnul Crucii, să înalţe capul meu cel pălmuit de potrivnici. Prea-sfintele Tale mâini cele pironite de necredincioşi pe Cruce să mă înalţe pe mine către Tine din prăpastia pierzării, precum s-a făgăduit prea-sfântă gura Ta. Faţa Ta ceea ce a primit pălmuiri şi scuipări de la cei blestemaţi, strălucită să facă faţa mea cea întinată întru fărădelegi. Sufletul Tău, pe care pe Cruce fiind, l-ai dat Părintelui Tău, povăţuiască-mă către Tine prin Darul Tău. Nu am inimă dureroasă spre căutarea Ta. Nu am pocăinţă, nici umilinţă, care întorc pe fii către moştenirea lor. Nu am, Stăpâne, lacrimă mângâietoare. Întunecatu-s-a mintea mea întru cele lumeşti şi materialnice, şi nu poate a privi către Tine cu durere. Răcitu-s-a inima mea de mulţimea ispitelor, şi nu poate a se

înfierbânta cu lacrimile dragostei celei către Tine.

Ci Tu, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule, Vistieria bunătăţilor, dăruieşte-mi mie pocăinţă întreagă, şi inimă dureroasă, ca să ies cu tot sufletul spre căutarea Ta. Pentru că fără de Tine străin sînt de tot binele. Dăruieşte-mi, dar, mie, o, Bunule, Darul Tău. Părintele care Te-a scos pe Tine din sânurile Sale fără de ani şi cu de-a pururea vecuire, să înnoiască întru mine închipuirile icoanei Tale. Părăsitu-Te-am pe Tine, nu mă părăsi pe mine. Ieşit-am de la Tine, ieşi spre căutarea mea, şi mă bagă pe mine întru păşunea Ta, şi mă numără împreună cu oile turmei Tale celei alese, şi mă hrăneşte pe mine împreună cu dânsele din verdeaţa Dumnezeieştilor Tale Tainelor, a cărora inima cea curată sălăşluire este, întru care se vede strălucirea descoperirilor Tale, care este mângâierea şi odihna celor ce s-au ostenit pentru Tine întru scârbele şi întru chinurile cele de toate felurile. Căreia străluciri şi noi să ne învrednicim, cu Darul, şi cu iubirea Ta de oameni, a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, acum, şi în vecii vecilor. Amin.

A 14-a Rugăciune către Prea-sfânta Născătoarea de Dumnezeu.[53]

[53] Titlul în ediţia grecească adaugă: διὰ στίχων κατα αβ´ („prin stihuri [aşezate] după alfabet”). Ultimele stihuri dau în acrostih

A Sfântului Ioann Damaskin.

Născătoarea Luminii celei neînserate, ia aminte la mine, cela ce îţi vestesc, rogu-mă. Că m-am întinat şi m-am spurcat, şi întunecat m-am făcut, ticălosul. Pământul l-am pângărit, ah, ticălosul, cu păcatele mele cele multe, Stăpână. Pentru aceasta, suspinând strigă acum asupra mea către Judecătorul cel nemitarnic. Aducând asupră, vai, şi martori pe Cer împreună cu stelele şi pe Soare. Şi viforul gândurilor m-a cuprins, şi mă afund de-aici întru deznădăjduire. Sufletul meu de cutremur este ţinut, aşteptând, ah, hotărârea. Născătoare de Dumnezeu, toată nădejdea mea spre tine am pus-o, ticălosul.

Iată de toată ruşinea plină este, ah, faţa robului tău; ci roagă neîncetat pe Cel pe Care L-ai născut, să Se milostivească spre mine, nevrednicul. Singură dezleagă legăturile mele cele nedezlegate, ceea ce ai născut lumii pe Izbăvitorul. Înălbeşte-mă cu lacrimile pocăinţei pe mine, cela ce m-am înnegrit, şi întuneric m-am făcut. Ridică-mă pe mine, cel omorît prin multă trândăvie, ceea ce ai născut Viaţa mea. Şi pe mine, cel înstrăinat de la Dumnezeu şi de la Îngeri, întoarce-mă iarăşi către dânşii. Cu adevărat înfricoşată minune, cum a suferit Domnul păcatele mele! Cum nu m-a pogorît îndată în fundul iadului de viu pe mine,

---

numele alcătuitorului, ΙΩΑΝΝΟΥ („a lui Ioánn”). Subtitlul din greceşte este puţin diferit: „Facere a lui Ioánn Damaskinul.” (n. ed.)

ticălosul! Cum nu a trimis de sus toiag nevăzut, sau sabie să mă bată! Ci tu cu adevărat, Stăpână, cu rugăciunile tale mi-ai dăruit mie viaţă, căutând pocăinţa mea, pe care însăţi dă-mi-o mie, robului tău, Prea-bună. Că tu îmi eşti mie zid, şi liman, şi tărie. Străluceşte-mi lumina feţei tale celei Dumnezeieşti, mie celui ce dorm în noaptea lenevirii. Dăruieşte-mi mie umilinţă, Stăpână, suspinuri neîncetate, şi lacrimi. Spală întinăciunile mele cele sufleteşti, şi dă-mi mie desăvârşită iertare, ca ceea ce eşti om purtător de Dumnezeu, şi ai născut Dumnezeu purtător de om. Te voi vedea pe tine, Marie Prea-curată, cu ochi gânditori, şi mă voi bucura. O, Tărie! O, Nădejde neruşinată! O, Viaţă, şi dulce Lumină a robului tău! Primeşte rugăciunea aceasta din limbă întinată, şi din gură spurcată. Acum este vreme de ajutor, şi mă mântuieşte din patimi, şi de greşale, şi de necazuri. Acum bucure-se Îngerii, Stăpână, de mine, şi duhurile drepţilor. Ca cu mulţumită şi cu veselie, să slăvesc prea-sfânt numele Tău. Prea-lăudată, ştiu că poţi către Dumnezeu, pe Care L-ai născut, câte voieşti.

A 4-a Rugăciune către Sfântul Duh.

Vino, Întru-tot-cinstite, Atotfăcătorule, atotţiitorule Duhule, Atotcercetătorule, Prea-înţelepte, Prea-puternice, Întru-tot-puternice,

Neschimbatule, Nemutatule, Nescrisule-împrejur, Neînţelesule, Neurmatule, Cu-nemărginire-puternicule, Nemărginit-dăruitorule, Cu-nemărginire-bunule, Împlinitorule a toată lumea după fiinţă, şi neîncăput de fiecare după putere; Însuţi Viaţă şi Izvor al vieţii, Însuţi Înţelepciune, şi Izvor al înţelepciunii, Însuţi Putere şi Izvor al puterii, Prea-bunule, şi Întru-tot-îndurate Dumnezeule. Vino, Înţelepciunea cea adevărată a tuturor celor ce vor să se mântuiască. Vino, Unule, către unul: căci unul sînt, precum mă vezi; vino şi Te sălăşluieşte întru mine, şi mă curăţeşte pe mine de toată năvălirea şi bântuiala împotrivnicului.

Bine Te cuvântăm pe Tine, A-toate-împărate Prea-bunule, că de la Tine este întru noi să fim, să suflăm, să cugetăm, să Te cunoaştem Dumnezeu, pe Tine, Prea-sfinte Duhule, şi pe Tatăl cel fără început, şi pe Unul-născut Fiul lui. Bine Te cuvântăm pe Tine, că de la Tine ne este nouă a înţelege frumuseţea Cerului, drumul Soarelui, rotunjeala Lunii, buna podoabă a stelelor şi buna potrivire cea întru toate acestea, şi mişcarea cea de multe feluri. Bine Te cuvântăm pe Tine, că de la Tine ne este nouă a înţelege schimbarea ceasurilor, prefacerile vremilor, primenirile vânturilor, înconjurările anilor. Mulţumim Ţie, că de la Tine ne este nouă a nădăjdui Împărăţia Cerurilor, cinstea cea întocmai cu Îngerii, privirea slavei, acum ca în nişte oglinzi şi

ghicituri, iară nu după multă vreme, pe cea mai desăvârşită şi mai curată. Mulţumim Ţie, că Tu ne dai nouă lucrări de pământ, hrane, meşteşuguri, legi, deprinderi, fapte bune, petreceri.

Ce limbă va grăi, Stăpâne, măririle Tale, cele mai presus de cuvânt şi de înţelegere, mari şi minunate? Că Tu eşti al curăţeniei şi al sfinţeniei Izvor de-a pururea curgător şi nedeşertat, şi al înţelepciunii şi al puterii Adânc prea mult, nemărginit şi neajuns, al vieţii şi al nemuririi Noian nemăsurat şi necuprins, a cunoştinţei şi a priceperii Comoară nedeşertată şi neîmpuţinată, a bunătăţii şi a milostivirii Vistierie a toată lumea şi nedeşertată şi necheltuită. Tu întru Proroci ai suflat, şi cele ce vor să fie mai-nainte le-au vestit, şi întruparea Unuia-născut mai-nainte au propovăduit-o. Tu către Maria cea cu daruri dăruită venind, cea hotărâtă mai-nainte de veci a se face Maică lui Dumnezeu, cea aleasă din toate neamurile, ca o fără de prihană şi Prea-curată, prea-sfinţitul pântece al acesteia lăcaş al Cuvântului şi Dumnezeu l-ai făcut, şi împreună cu dânsul ai lucrat prea-sfânta Lui luare[54]. Tu împreună cu Hristos Cuvântul ai fost, ca Cel de-o-fire cu Dânsul şi de-o-fiinţă, şi împreună ai făcut Dumnezeieştile semne cele minunate. Iară după ce S-a suit El la Ceruri, şi a şezut de-a

---

[54] Gr. πρόσλημμα, „luare în plus, asumare:” referire la luarea firi omeneşti de către Dumnezeu Cuvântul. (n. ed.)

dreapta Tatălui cu nedespărţire, ca un Dumnezeu, la Sfinţii lui Ucenici şi Apostoli ai venit în chip de limbi de foc, şi de cuvânt şi de înţelepciune şi de îndrăzneală pe dânşii i-ai umplut, şi puternici i-ai făcut întru semne.

Deci Ţie mă rog, la Tine caz, Ţie mă cuceresc să Te pleci mie, robului Tău, şi cu bunătate să mă cercetezi pe mine, şi să mă scoţi din adâncul greşalelor, celor de voie şi celor neştiute. Curăţeşte-mă de toată spurcăciunea trupului şi a duhului. Sfinţeşte-mă, înţelepţeşte-mă, dă-mi pricepere, spre toată cunoştinţa cea mântuitoare povăţuieşte-mă, viteaz mă arată, şi neînduplecat de patimi, decât toată puterea cea potrivnică mai tare. Suflă întru mine blândeţe, îndelungă-răbdare, adevăr, dreptate, tăcere, şi temelia tuturor faptelor bune – înfrânarea. Fă-mă pe mine Biserică vrednică slavei Tale. Stăpânitor întru mine să fii Tu, Păzitor şi Dătător de toate darurile Tale cele bogate. Că Tu eşti lucrarea cea desăvârşită a tuturor bunătăţilor. Şi Ţie împreună cu Tatăl, şi cu Fiul, după datorie laudă Îţi aducem, totdeauna, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 15-a Rugăciune către Doamna Născătoarea de Dumnezeu.

Pentru supărarea gândurile celor rele şi viclene.

Prea-sfântă Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, goneşte de la mine, păcătosul şi nevrednicul robul tău, trândăvirea, uitarea, necunoştinţa, lenevirea, şi toate gândurile cele rele şi viclene, şi urâte, şi hulitoare, alungă-le de la ticăloasa şi ticăloşita inima mea, şi de la sufletul meu cel întinat, şi de la mintea mea cea întunecată. Şi stinge văpaia patimilor mele. Şi mă miluieşte, şi îmi ajută, că neputincios şi ticălos sînt eu. Şi mă izbăveşte de aducerile aminte şi de mai-nainte prinderile în minte cele viclene ce vin asupra mea, şi de toate faptele cele rele slobozeşte-mă. Că prea-binecuvântată eşti, şi numele tău cel sfânt slăvit, în vecii vecilor. Amin.

A 4-a Rugăciune către Sfânta Treime.

Una Fire cea în trei ipostasuri: Părinte cel nenăscut şi fără de început, Fiule cel născut şi împreună fără de început, şi Duhule cel purces şi Dumnezeiesc, Dumnezeire Una şi Împărăţie, Ceea ce cu puterea Ta cea negrăită şi prea-tare ţii şi păzeşti toată zidirea cea văzută şi cea nevăzută, apără-ne pe noi cu dreapta Ta cea atotţiitoare, şi luminează partea cea stăpânitoare a noastră, ca drept să îndreptăm cuvântul adevărului Tău. Izbăveşte-ne pe noi de toată pândirea începătorului răutăţii vrăjmaş, şi ridică de la noi jugul cel greu al păcatului. Că am greşit şi am nelegiuit

înaintea ochilor Tăi celor atoatevăzători. Deci să nu ne pierzi pe noi cu fărădelegile noastre, ci primeşte slavosloviile cele ce din buze spurcate se aduc slavei Tale celei prea-curate. Şi ne curăţeşte pe noi de toată întinăciunea trupului şi a duhului. Ca neîncetat cu îndrăzneală să lăudăm prea-sfânt numele Tău, al Tatălui, şi al Fiului, şi al Sfântului Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 16-a Rugăciune către Prea-sfânta Născătoarea de Dumnezeu.

Facere a lui Dimítrie, Mitropolitul Rostóvului, a celui de curând arătat sfânt, şi de minuni făcător în Rusia, pe care o zicea în fiecare zi.

Prea-sfântă de Dumnezeu Născătoare Fecioară, acoperă-mă şi mă păzeşte pe mine, robul tău, de toată răutatea sufletului şi a trupului, şi de tot vrăjmaşul cel văzut şi nevăzut. Bucură-te, ceea ce eşti cu Dar dăruită, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu întru femei, şi binecuvântat este Rodul pântecelui tău, că ai născut pe Mântuitorul sufletelor noastre. Bucură-te şi te veseleşte, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, şi te roagă pentru robul tău. Doamnă şi Stăpână a Îngerilor, şi Maică a Creştinilor, ajută-mi mie, robului tău. O, Marie cu totul fără de prihană, bucură-te Mireasă nenuntită. Bucură-te Bucuria celor necăjiţi, şi

Mângâierea celor scârbiţi. Bucură-te Hrana celor flămânzi, şi Limanul celor învifioraţi. Bucură-te cea mai sfântă decât sfinţii, şi decât toată zidirea mai cinstită. Bucură-te Sfinţenia Tatălui, Lăcaşul Fiului, şi Umbrirea Duhului Sfânt. Bucură-te, Palatul cel vesel al lui Hristos, Dumnezeul nostru, Împăratul tuturor. Bucură-te Maica sărmanilor, şi Toiagul orbilor. Bucură-te Lauda Creştinilor, şi Ajutătoarea cea gata a celor ce te cheamă pe tine.

Prea-sfântă Stăpâna mea, păzeşte-mă sub acoperământul tău, că în prea-curatele tale mâini îmi pun duhul meu. Fii ajutătoare şi acoperământ sufletului meu în ziua cea înfricoşată a Judecăţii, şi roagă-te pentru mine, nevrednicul, ca să intru curat şi lămurit în Rai. Să nu mă lepezi, Doamna mea, pe mine, robul tău. Ci ajută-mi mie, şi dă-mi ceea ce este de folos cererii. Izbăveşte-mă pe mine de toată primejdia, bântuiala, nevoia şi neputinţa, şi îmi dăruieşte mie mai-nainte de sfârşit pocăinţă. Ca mântuindu-mă, cu mijlocirea şi cu ajutorul tău, în viaţa aceasta de acum, de tot vrăjmaşul văzut şi nevăzut, umblând cu plăcere de Dumnezeu în voile iubitului tău Fiu şi Dumnezeului nostru, iară în ziua cea înfricoşată a Judecăţii, de veşnica şi înfricoşata muncă; să mă închin, să mulţumesc, şi să slăvesc întru-tot-sfânt numele Tău, în vecii vecilor. Amin.

A 5-a Rugăciune către Iubitorul de oameni Dumnezeu şi Tatăl.

Cela ce cu cântări fără tăcere şi cu slavoslovii neîncetate, întru cei dintru înălţime de puterile cele înţelegătoare Te slăveşti. Cela ce şi pe danţul cel de obşte al firilor[55], după cuvintele ce sînt într-însele[56], îl faci cu potrivire a împlini către Tine cântarea de laudă. Cela ce şi de Îngeri, şi de oameni, şi de vietăţile cele necuvântătoare, şi de stihii, în tot ceasul Te lauzi, şi de toată suflarea şi zidirea cu vrednică cuviinţă Te slavosloveşti, împreună cu Unul-născut Fiul Tău, şi cu Prea-sfântul Tău Duh. Puterea cea izvorâtoare şi

---

[55] „Danţul cel de obşte al firilor” (τὴν κοινὴν τῶν φύσεων χοροστασίαν), sau corul / hora (χόρος) tuturor firilor (φύσις, „fire,” „natură”), lumea văzută în totalitatea ei, care slăveşte pe Ziditorul. (n. ed.)

[56] „Cela ce pe gătirea lucrurilor dreptății a împlinit-o, a trecut către odihna vederii celei cunoscătoare; prin care pe cuvintele celor ce sînt cu Dumnezeiască cuviință cuprinzîndu-le, de mişcarea minții cea împrejurul ei încetează şi se odihneşte.” (Sfîntul Maxim Mărturisitorul, Cap 59 din *200 de capete pentru teologie şi pentru trupeasca iconomie a Fiului lui Dumnezeu*). „Aceşti *lógoi* sau rațiuni ale existențelor sînt, după Sf. Maxim, energiile cele nezidite ale lui Dumnezeu, ziditoare, călăuzitoare şi proniatoare, care au zidit lumea şi o fac să dăinuiască. Desigur, aceşti *lógoi* ai existențelor nu dăinuie prin sine, ci Dumnezeu, prin energiile Sale, zideşte şi cârmuieşte lumea. Prin urmare, întreaga lume cuprinde energiile lui Dumnezeu, care dau înțeles tuturor lucrurilor existente, alcătuind temeiul cel mai profund al existenței lor” (Mitropolit Hierotheos Vlahos, *Cugetul Bisericii*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2000, p. 85). (n. ed.)

neîmpuţinată, şi pricina cea întâi a izvoarelor celor de-a pururea curgătoare ale Dumnezeirii şi ale Luminii; Cel prea-deplin întru toate cele ce sînt, de cei prea de sus neurmat, decât cunoştinţa tuturor mai înalt; de cei prea de jos cu totul neînţeles; şi întru cei din mijloc desăvârşit necunoscut. Bunătatea cea necuprinsă, şi de-a pururea vecuitoare, Cela ce toate spre ceea ce este de folos cu începătură de bunătate le întorci, şi le îmbunezi, şi întru a lor bunătate le păzeşti. Cela ce cu tare dragoste ne-ai iubit pe noi, încât Fiul Tău cel Unul-născut la neamul nostru S-a trimis, şi S-a întrupat, şi prin iconomia Lui cea înfricoşată pe Cruce, şi la moarte, din stricăciunea morţii şi din legăturile iadului cele nedezlegate pe noi ne-ai izbăvit. Cela ce eşti bun spre cei nemulţumitori, şi Te veseleşti de mântuirea celor pierduţi. Cela ce pe toţi cei păcătoşi ca mine, prin singură nădejdea, cu milă îi îngrădeşti, şi decât tot tatăl mai cu iubire de fii către dânşii Te afli.

Prea-înalte, Necuprinsule, Prea-bunule Părinte, a toate Făcătorule, Atotputernice, toţi Ţie ne închinăm, şi Ţie ne rugăm, chemând spre ajutor şi sprijineală milele Tale şi îndurările Tale. Ascultă, Doamne, ticăloasa mea rugăciune, a netrebnicului şi nevrednicului robului Tău. Vezi mintea mea cea schimbăcioasă, zăcând înaintea bunătăţii Tale, şi ajutorul cel de sus aşteptându-l de la dreapta Ta cea atotţiitoare, şi mântuirea

căutând-o. Tu cunoşti, Stăpâne, Cela ce cerci inimile şi rărunchii, că şi întru cele de-a dreapta, şi întru cele de-a stânga, şi prin a mea fire, şi prin nevăzuţii vrăjmaşi, neîmpăcat război am de-a pururea.

Că de trec întru cele de-a dreapta, îndată s-a înmulţit asupra mea nedreptatea mândrilor, şi mă fac spurcat şi îngreţoşare înaintea Ta, Doamne. Şi ca o tearfă lepădată s-a socotit toată dreptatea mea. Dacă pe ticălosul meu trup îl voi griji pentru neputinţa lui, îndată ca o mare sălbăticită şi mintea şi inima se face, şi nu pot să biruiesc nebunia cea neţinută a pântecelui, şi pace nu se face întru mine, ci dinspre toate părţile de gânduri către pofte necuvioase mă trag, şi de-aici cu totul sînt întru cele de-a stânga.

Ci precum m-ai izbăvit, Doamne, pentru îndurările Tale cele multe, din deşertăciunea şi rătăcirea lumii, aşa şi acum, Doamne, Doamne, Puterea mântuirii mele şi Dumnezeul meu, desăvârşit slobozeşte-mă pe mine, ticălosul, cel ce întru sine-mi de-a pururea mă învăluiesc, de toată răutatea mea cea ascunsă şi de greşalele mele cele de multe feluri. Facă-se mie osârdie şi tărie întru puterea Ta, că lauda puterii noastre Tu eşti, Doamne. Că a rămas osârdia mea prea puţină, şi am curs ca frunzele, ticălosul, pentru lenevirea mea, şi pentru lepădarea inimii mele. Deci pică în sufletul meu, Doamne, o picătură din apele Darului Tău, curăţind trândăvirea lui, şi ceaţa,

şi orbirea, şi îndemnându-l pe el spre lupte duhovniceşti. În noianul cel nemărginit de dulceţi sînt, Doamne, şi în multe feluri de schimbări ale patimilor, ticălosul, mă primejduiesc. Chem adâncul îndurărilor Tale, Ocârmuitorule a toată lumea, Bunule: mântuieşte zidirea Ta, şi să nu mă apuce iarăşi cuptorul patimilor. Caută spre inima cea desfrânată, Cela ce cu voia Ta toate le-ai adus întru fiinţă, şi o fă pe ea să se întoarcă, şi să se schimbe cu schimbare de viaţă mai bună. Trimite-mi mie, trândavului şi păcătosului, celui ce zic şi nu fac, osârdie, şi luminare, şi tărie, ca cele ce le zic să urmez. Izbăveşte-mă de cursele împotrivnicului şi ale stricătorului, şi mă mântuieşte pentru singură bunătatea Ta, pentru rugăciunile Prea-curatei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu, şi ale tuturor sfinţilor Tăi. Că Ţie se cade a ne milui, şi a ne mântui pe noi, Dumnezeule, şi Ţie slavă şi mulţumită şi închinăciune înălţăm, împreună şi Unuia-născut Fiului Tău, şi Prea-sfântului, şi Bunului, şi De-viaţă-făcătorului Tău Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 5-a Rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos.

A sfântului Simeon cel din Muntele Minunat, pentru gânduri urâte.

Stăpâne Doamne Iisuse Hristoase, Cuvântule al lui Dumnezeu cel fără de moarte, Meşterule şi Ocârmuitorule al acestor firi preamari, Fiule Unule-născut, care fără de ani din Tatăl ai strălucit, şi Acelaşi din Sfânta Fecioară ai ieşit negrăit, şi Te-ai întrupat neschimbat şi neamestecat, precum ştii Însuţi, ca să izbăveşti pe cei pe care i-ai zidit din robia vrăjmaşului, Cela ce de Tatăl nu Te-ai despărţit, şi împreună cu noi, netrebnicii robii Tăi, ai petrecut, Lumina nepătimirii, Gonitorul întunericului necunoştinţei, Strălucirea sufletelor celor treze, Bucuria cea a toată lumea a Ortodocşilor, Dulceaţa Îngerilor şi a sufletelor, Cela ce tot eşti frumuseţe nesăţioasă, Cela ce tot eşti îndulcire, Cela ce tot eşti poftă şi dorire, Bogăţia cea din destul a sprijinirii minţii celor ce curat se află către Tine, cel din fire Bun, şi Îndurat, şi Milostiv: goneşte de la mine, ticălosul, gândurile cele ce mă supără pe mine. Că Tu ştii, Cunoscătorule de inimi, Cela ce vezi cele ascunse ale inimii mele, că sînt fără de voia mea. Iartă-mi-le, Stăpâne al tuturor, şi să nu mi se facă mie întru rânduială de păcat, ci milostiv făcându-Te mie, trimite Darul Tău de la Scaunul cel sfânt al slavei Tale, şi umbrează peste neputinţa mea, a netrebnicului robului Tău.

Înţelepţeşte-mă, şi mă voi învăţa poruncile Tale şi voi fi viu. Vindecă ranele sufletului meu, şi luminează ochii cugetului meu, ca să

înţeleg de-a pururea, Doamne, iconomia Ta, ceea ce s-a făcut întru mine, fiindcă s-a înnebunit cugetul meu. Şi ce voi zice Ţie, Mai-nainte-cunoscătorule, Celui ce cerci inimile şi rărunchii? Tu ştii că de Tine ca un pământ uscat înseteazā inima mea. Deci trimite Darul Tău, Doamne, ca să vie şi să sature foamea mea şi să adape setea mea. Că de Tine doresc şi însetez, Lumina adevărului, Dătătorul mântuirii. Deci pică, Doamne, o picătură a milei Tale, ca să se aprindă ca o văpaie în inima mea, şi să mistuiască mărăcinii şi ciulinii ei, adică gândurile cele rele şi viclene, şi să se facă mintea mea ca un robit, şi de Tine numai să dorească, şi să Te caute, Mântuitorul lumii. Izbăveşte-mă, Doamne, de toţi nevăzuţii vrăjmaşi cei ce vânează sufletul meu. Şi îmi dăruieşte fără de păcat şi în pace a săvârşi cealaltă vreme a vieţii mele, în petrecere curată, în viaţă bine-plăcută, în răbdare neînvăluită. Şi după mulţimea îndurărilor Tale dă-mi iertare greşalelor mele celor din fiecare zi.

Aşa Stăpâne singur Bunule, ascultă rugăciunea mea, şi îmi dăruieşte cererile inimii mele, ca să mă fac Biserică a Darului Tău. Şi ca el locuind întru mine să îmi strângă cugetul meu ca un frâu, ca nu rătăcindu-mă să greşesc Ţie, şi să fiu scos afară din lumina Ta. Că Ţie se cade a ne milui, şi a ne mântui pe noi, Hristoase Dumnezeul nostru, şi Ţie slavă, şi mulţumită, şi închinăciune înălţăm,

împreună şi Celui fără de început al Tău Părinte, şi Prea-sfântului, şi Bunului, şi De-viaţă-făcătorului Tău Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 5-a Rugăciune către Sfântul Duh.

Stăpâne Doamne necuprinsule, Duhule cel întru-tot-sfânt, şi Atotputernic, şi De-viaţă-făcător, Care din Tatăl Te purcezi, şi întru Fiul Te odihneşti, Lumina cea gândită şi neînserată şi mai presus de înţelegere, Puterea cea neasemănată şi vie, Cela ce risipeşti munţii, Cela ce pe cele ce nu sînt le faci, Cela ce păzeşti zidirea necăzută, Cela ce ai făcut podoabele cele cereşti, Cela ce le dai lor, după stăpânire, de-a pururea să se îndulcească de suflarea Ta cea sfinţitoare. De la Tine s-a despărţit unirea limbilor, de la Tine toată zidirea se înnoieşte, iarăşi alergând la cea dintâi, de la Tine tot sufletul se înviază, şi cu curăţire se înalţă, de la Tine toată vietatea se însufleţeşte. Cela ce mişti zidirea împreună şi o împuterniceşti, Cela ce toate le cuprinzi, şi tuturor le stai de faţă, Cela ce tuturor celor vrednici le dai sfinţenia după măsura faptei bune, Slava cea prea-minunată, Bucuria cea negrăită, Veselia cea mai presus de minte, Vistieria cea cu totul neînţeleasă a vieţii celei veşnice, Adâncul Darului, Cela ce luminezi cugetele noastre spre înţelegerea minunilor

Tale, Cela ce toate le împlineşti, şi nu Te împlineşti, Cela ce rugăciunile tuturor le primeşti, Cela ce toate le ţii, le înţelepţeşti, le limpezeşti, le descoperi, spre arătare că eşti de-o-fiinţă cu Tatăl şi cu Fiul, Cela ce dai povăţuire minţii spre privirea celor nevăzute prin Dumnezeieştile Scripturi, Cela ce lucrezi toate întru toţi spre folos, după măsura fiecăruia, şi întru cei lucrători, şi întru cei privitori[57]. Înălţimea cea neajunsă şi adâncul de care toate se poartă, Cela ce duci de mână la Ceruri, Cela ce sfinţeşti, Cela ce de iznoavă zideşti, mâniindu-Te de noi de-a pururea, şi întărâtându-Te.

Însuţi, dar, Mângâietorule bune, să nu mă părăseşti pe mine, cela ce în fiecare zi Îţi greşesc Ţie, şi Te întărât. Să nu Te depărtezi de la mine. Ia aminte spre ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele. Mă rog bunătăţii Tale, Stăpâne, dă Dar şi pricepere ticăloşiei mele, ca să înţeleg şi să lucrez cele bine-plăcute Ţie, şi mie de folos. Întăreşte-mă pe mine, spre a nu mă răpi şi a mă duce împreună cu cei deşerţi. Dăruieşte-mi mie fără de slavă deşartă a mă smeri, a pătimi împreună cu cei ce pătimesc, a suferi ispitele, şi fără de făţărnicie şi fără prihănire a lucra voile Tale. Aşa Stăpâne al tuturor, Prea-bunule, curăţeşte-mă de păcatele mele şi de ispitele ce vin asupra mea. Izbăveşte sufletul

---

[57] Gr. Πρακτικοῖς τε καὶ Θεωρητικοῖς, „şi în cei lucrători / activi, şi în cei contemplativi.” (n. ed.)

meu din mâna celor mândri, că spre Tine a nădăjduit sufletul meu, şi în umbra aripilor Tale voi nădăjdui. Doamne, înaintea Ta sînt. Fă cu mine mila Ta cea mare şi ajută sărăciei mele, pentru mine bătând război cu vrăjmaşii mei, că nu ştiu răutatea lor cea mult meşteşugăreaţă asupra mea. Tu, dar, singur cunoşti şi mai-nainte vezi pe toate. Ţie se cade a mă izbăvi pe mine, Doamne. Dă-mi mie în cealaltă rămăşiţă a vieţii mele a săvârşi viaţă neprihănită şi curată, ca să aflu Har înaintea Ta. Şi mă mântuieşte întru fericirea Ta cea cerească, pentru singură bunătatea Ta cea covârşitoare şi milostivirea Ta cea negrăită. Că întru Tine şi de la Tine este viaţa mea, fiinţa, cunoştinţa a toată înţelegerea bună. Şi Ţie slavă cu buze nevrednice, şi laudă, şi mulţumită, încă şi închinăciune Îţi înalţ eu, păcătosul şi nevrednicul robul Tău, împreună şi celui fără de început Pricinuitor al Tău Părinte, şi celui de-o-fiinţă şi de-o-fire al Lui Fiu, totdeauna, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 5-a Rugăciune către Sfânta Treime.

A Sfântului Ioann Gură de Aur.

Slavă Ţie, Doamne Dumnezeul nostru, slavă Ţie. Slavă întru cei dintru înălţime, şi pe pământ, Celui ce eşti fără de măsură mai presus de toată fiinţa şi Dumnezeirea, Unuia

singur Dumnezeu. Slavă Ţie, Prea-înţeleptului Ziditor şi Stăpânitor a toate, şi nouă Făcător de bine şi Dătător, pentru toate care sîntem şi care avem. Slavă Ţie, celui ce ne suferi pe noi, nevrednicii şi păcătoşii, a sta înaintea slavei Tale. Slavă Ţie, o, fericită Treime, întru o desăvârşit şi prea-singuratecă unime a firii: Părinte, Fiule, şi Sfinte Duhule. Slavă Ţie, Făcătorului a toată firea cea gândită şi simţită. Slavă Ţie, Prea-bunului, şi Atotputernicului, şi mai presus de fiinţă, şi Milostivului, şi Înduratului Părinte şi Stăpân. Mă închin şi cu sufletul şi cu trupul mărimii Tale, eu, zidirea Ta cea prea netrebnică. Laud înţelepciunea Ta cea necercată, mulţumesc purtării Tale de grijă celei cu totul neînţelese. Prea-binecuvântez îndelungă răbdarea Ta, cea prea-neasemănată şi prea-bună.

Dumnezeule, Treimea cea prea-sfântă şi prea-fericită, mântuieşte-mă. Dumnezeule, lauda mea să nu o taci. Ia aminte spre rugăciunea mea, şi să nu mă părăseşti. Dumnezeule Prea-sfinte, prin Cuvântul Tău şi prin Duhul Tău sfinţeşte-mă. Cu Cuvântul Tău de iznoavă zideşte-mă, şi cu Duhul Tău povăţuieşte-mă. Pe mintea mea cea omorâtă Cuvântul Tău să o însufleţeze, şi pe voirea mea, Duhul Tău cel Prea-sfânt. Mare întru tărie, puternice Doamne, sădeşte în inima mea dragostea legilor Tale, simţirile mele supune-le cuvântului, cuvântul meu întăreşte-l, mintea mea o luminează cu razele

adevărului Tău, voinţa mea către Tine întoarce-o, Cel singur cu adevărat dorit, limba mea deprinde-o să zică totdeauna: Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluieşte-mă. Doamne, prin Fericita Fecioară curăţeşte-mă pe mine, păcătosul, şi mă mântuieşte. Doamne, prin Crucea Ta păzeşte-mă. Doamne, prin Sfinţii Tăi Îngeri îngrădeşte-mă. Doamne, prin Sfinţii Mărturisitori ai Adevărului într-armează-mă. Doamne, prin toţi Sfinţii trimite peste mine mila Ta. Doamne Iisuse, în dar miluieşte-mă pe mine, cel cumpărat prin Sângele şi numele Tău cel prea-scump. Duhule al lui Dumnezeu cel Prea-sfânt, vino, şi Te sălăşluieşte întru mine, şterge spurcăciunile cele de mulţi ani ale păcatelor mele. Goneşte de la mine duhurile desfrânării şi ale vicleşugului. Străluceşte în inima mea făclia darurilor Tale. Opreşte-mă pe mine şi mă împiedică dinspre împătimirile veacului acestuia. Trage-mă pe mine cu totul către dragostea de-a pururea vecuirii. Prea-sfântă Treime, prin îndurările Tale miluindu-mă, mântuieşte-mă.

Învredniceşte-mă ca cu evlavie să-Ţi înalţ acea rugăciune, prea-deplin şi de Dumnezeu învăţată: Tatăl nostru care eşti în Ceruri, sfinţească-se numele Tău... şi celelalte. Doamne Dumnezeule, dă-ne nouă, robilor Tăi, rugămu-ne, întru neîncetată mântuire a sufletului şi a trupului să ne veselim. Şi cu mijlocirea slăvitei şi fericitei Pururea-Fecioarei

Mariei, învredniceşte-ne pe noi, izbăvindu-ne de scârba aceasta de acum, să ne îndulcim de veşnica bucurie, prin Domnul nostru Iisus Hristos, cu Care, împreună cu Sfântul Duh, şi viezi, şi împărăţeşti în vecii vecilor. Amin.

A 6-a Rugăciune către Iubitorul de oameni Dumnezeu şi Tatăl.

Seara şi dimineaţa şi la amiază-zì Te lăudăm, bine Te cuvântăm, ne închinăm Ţie, Doamne. Dumnezeul cel întru cei din înălţime, Tatăl cel Însuşi prea-fără-de-început, şi Însuşi mai presus de fiinţă, şi Însuşi mai presus de veşnicie. Rădăcina cea fără de început şi cu totul pricinuitoare a Odraslelor celor mai presus de fiinţă, a Fiului Tău cel Dumnezeieşte-începător, şi a Duhului Tău cel de-viaţă-începător. Cela ce nu primeşti aceasta, cum sau unde[58], ci chiar şi fără-de-hotar-împrejur toată estimea întru Sine-ţi deodată ai cuprins-o.[59] Cela ce reverşi din

[58] ὁ μὴ δεχόμενος τὸ πῶς ἢ τὸ ποῦ: cel căruia nu i se aplică „cum”-ul sau „unde”-le, cel ce nu primeşte determinări modale sau spaţiale. (n. ed.)

[59] Gr. ἀλλὰ ἁπλῶς καὶ ἀπεριορίστως ὅλον ἐν σεαυτω συλλήβδην συνειληφώς: ci chiar / simplu (ἁπλῶς) şi fără a fi hotărnicit (ἀπεριόριστως, nemărginit) împrejur întru Sine-ţi toată existenţa (τὸ εἶναι) dimpreună (συλλήβδην) ai cuprins-o. Se face trimitere la un pasaj din scrierea Sfântului Dionisie Areopagitul, *Despre Numirile Dumnezeieşti*, I, 7: „(...) ci [Dumnezeu] cuprinde toate cele ce sînt în Sine în chip simplu şi fără să se mărginească” (Cf. Sfântul Dionísie Areopaghitul, *Opere complete*, trad. D.

plinirea Ta lumină bună, gândită, izvorâtoare, şi care pe toată mintea o străluceşte, şi prea cea mai presus de lume, şi pe cea din lume. Cela ce la toate cele ce sînt Îţi întinzi bunătatea Ta cea Dumnezeiască, şi încă peste toate, nici cele de sus ajungând covârşirea, nici cele de jos trecând dincolo de ea. Cela ce pe noi, cei ce ne depărtăm, către Sine-ţi ne întorci, şi ne întăreşti, şi ne îmbunezi, şi ne luminezi, şi de iznoavă ne înnoieşti, şi iarăşi chemi pe cei ce doresc de Tine, către viaţa şi fericirea cea adevărată. Cela ce toate le înconjuri cu nemutare, şi de Sine-ţi le umpli, şi tuturor cu chip de bunătate le împarţi pe ale Tale, pe cât firea fiecăruia din cei ce se mântuiesc primeşte, şi rămâi de Sine-ţi, cu neieşire, la înălţime nemărginită.

Mulţumesc Ţie, Stăpâne Prea-bunule, că m-ai învrednicit pe mine, păcătosul şi nevrednicul robul Tău, şi în ceasul de acum a întâmpina faţa Sfintei slavei Tale întru mărturisire, şi a-Ţi aduce Ţie slavoslovia şi slujba cea la vreme. Mulţumesc Ţie că aduci asupra mea de-a pururea cele de folos şi mântuitoare, după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale. Mulţumesc Ţie, că şi întru cele de-a stânga, şi întru cele de-a dreapta mă păzeşti pe mine, şi de-a pururea meşteşugiri îmi dai mie spre aflarea vieţii. Mulţumesc Ţie, că îmi ajuţi mie arătat şi nearătat, cunoscut şi necunoscut, ca unul ce

---

Stăniloae, Ed. Paideia, Bucureşti, 1996, p. 138). (n. ed.)

sînt prins de toate cele pământeşti, cu totul să mă unesc cu pomenirea Ta cea de lumină dătătoare şi mântuitoare. Mulţumesc Ţie pentru toate care ai făcut şi faci spre mine, ticălosul şi netrebnicul robul Tău.

Pentru aceea, prea-bunule Stăpâne, îndreptează rugăciunea mea, ca tămâia înaintea Ta, şi o primeşte pe ea ca pe o mireasmă de bun miros, întru jertfelnicul Tău cel înţelegător şi sfânt. Că iată îmi întind către Tine ochii sufletului şi ai trupului, îmi înalţ spre Tine mintea împreună cu inima. Primeşte-mă şi acum pe mine, cela ce laud şi mulţumesc şi binecuvintez slava Ta cea negrăită, şi curăţeşte-mă de toată spurcăciunea trupului şi a duhului, şi fiu al luminii şi prieten al zilei mă fă. Să nu Te îngreţoşezi de mine, Iubitorule de suflete, care în fiecare zi Îţi greşesc Ţie, şi Te întărât. Ştiu că cu toate păcatele vinovat m-am făcut. Însă deşi foarte am greşit Ţie, dar la îndurările Tale de-a pururea alerg. Deşi peste măsură Te-am întărâtat pe Tine, dar la bunătatea Ta năzuiesc. Deci să nu treci cu vederea rugăciunile mele, ale păcătosului, că neajunsă este bogăţia îndurărilor Tale. Să nu mă părăseşti pe mine, că spre Tine nădăjduiesc ochii sufletului meu. Ci precum m-a acoperit Darul Tău până acum, aşa şi până în sfârşit să nu îl iei pe el de la mine, pentru rugăciunile Prea-curatei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu, şi ale tuturor Sfinţilor Tăi. Că bun, şi iubitor de oameni

Dumnezeu eşti, şi Ţie slavă şi mulţumită şi închinăciune înălţăm, împreună şi Unuia-născut Fiului Tău, şi Prea-sfântului, şi Bunului, şi De-viaţă-făcătorului Tău Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 6-a Rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos.

A lui Ioann Evghenikos, Diaconul, Nomofilákul şi Filósoful.

Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu cel viu, Cela ce Te-ai arătat în lume ca să ridici păcatul lumii; Cela ce pentru mântuirea oamenilor Te-ai făcut om fără de păcat, ca să ne slobozeşti din rătăcirea vrăjmaşului, şi sfinţind firea noastră, să ne înnoieşti nouă viaţa cea veşnică, cunoştinţa adevăratului Dumnezeului nostru: Ridică de la mine toată nesimţirea şi nepriceperea, toată trândăvia şi lenevirea, toată urâta lucrare şi desfătarea, toată neluarea aminte, şi obişnuinţa cea rea şi vicleană. Schimbă, Iubitorule de oameni Doamne, socoteala mea cea iubitoare de păcat în voire bună şi sârguitoare, în lucrare osârdnică a poruncilor Tale celor de viaţă dătătoare, în poftire de bunătăţile Tale cele negrăite, în dorire neîncetată de Împărăţia Ta, ceea ce se sileşte şi de silitori se răpeşte, întru îngrozire şi în frică, şi tremurare de munca cea veşnică.

Pune în sufletul meu dorul dobândirii veseliilor celor Cereşti, ca să defaim dulceţile cele pământeşti şi deşarte, şi lumeşti; şi pârgile vieţii celei de-a pururea vecuitoare şi ale desfătării celeia ce va să fie de aicea să le iau, şi în lume ca un mai presus de lume să petrec, precum Tu, Doamne, Ziditorule minunate, pe om din început l-ai zidit, şi aşa voiai de-a pururea să petreacă.

Străluceşte peste mine, Soarele dreptăţii, Lumina lumii, razele Tale cele dulci şi de viaţă făcătoare, şi încălzeşte răceala socotelii şi a firii mele celei necunoscătoare. Puterile cele cunoscătoare ale sufletului meu luminează-le, mintea înţelepţeşte-mi, cugetul întăreşte-mi, părerea întemeiază-o, nălucirea îndreptează-o, simţirea fereşte-o; uşile cele din afară, către care şi prin care vine războiul, învaţă-le: ochii înfrânează-i, şi a vedea neted şi drept povăţuieşte-i; urechile spre ascultare şi spre simţirea înţelepciunii Tale şi a sfintelor Tale cuvinte deschide-le, şi în glas de veselie şi de mărturisire a sunetului ce prăznuieşte îndulceşte-le; mirosirea strânge-o, şi o fă să alerge la buna mireasmă a mirului Tău celui înţelegător, Mirele cel cu podoaba mai frumos decât toţi oamenii; gustul veştejeşte-l; pipăirea ocârmuieşte-o, ca mâinile să se întindă cu cuvioşie către slavoslovia slavei Tale şi către îndestulată facere de bine celui de aproape, iară picioarele să alerge cu osârdie în calea cea dreaptă a sfintelor Tale

porunci, şi pace să vestească. Sădeşte în inima mea frica Ta cea prea-curată, şi printr-însa către dragostea Ta mă într-aripează.

Pune întru mine, Doamne Dumnezeul meu, neştearsă pomenirea sfântului şi înfricoşatului Tău nume, de unde este adevărata veselie, biserică făcându-mă pe mine Ţie, şi locuind întru mine şi umblând, şi cu totul sfinţindu-mă, şi luminându-mă, şi veselindu-mă, Iisuse prea-dulce Hristoase, cu Darul Tău cel negrăit, şi lăcaş la mine nevrednicul făcând, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh; ca ale Tale să le gândesc, ale Tale să le grăiesc, ale Tale să le fac, ale Tale să le cuget; să viezi Tu întru mine, şi eu întru Tine, şi întru ale Tale să viez şi să răsuflu neîncetat. Depărtează de la mine, Iubitorule de oameni Doamne, toată slava deşartă şi mândria, şi inimă zdrobită şi smerită, şi duh drept înnoieşte întru cele din lăuntru ale mele. Aşa Doamne, Cela ce cauţi spre cele smerite, Cel ce le faci pe ele ale Tale cu puterea Ta cea mai-nainte văzătoare şi cuprinzătoare, şi pe cele înalte şi mândre de departe le cunoşti, care nici o apropiere nu au către Tine. Pune întru mine, Iubitorule de bine Doamne, necurmată şi neîncetată cugetarea de moarte, hotarul filosofiei celei bune, purtare de grijă de ducerea cea de aicea, aducere aminte de ceasul sfârşitului meu, pomenire de despărţirea sufletului de trup; că pământ sînt, şi în pământ mă voi duce, şi va fi frumuseţea mea cea zidită după chipul lui

Dumnezeu grozavă, neslăvită, neavând chip, că nu după multă vreme va fi putrejune, şi îngreţoşare, şi mâncare viermilor; că deşertăciune este tot omul ce viază; că în chip trece omul, dar în zadar se tulbură; că omul ca iarba, şi zilele lui, ca umbra trec; căci ca floarea se veştejeşte, şi ca un vis trece, şi se risipeşte tot omul; ca fum în nări este suflarea noastră; şi toată slava omului, ca floarea ierbii.

Surpă, Doamne, şi omoară cugetul meu cel trupesc, ca nu ceea ce o urăsc, aceasta să o lucrez, nici de ceea ce mă îngreţoşez, aceasta să o iubesc, nici să caut la deşertăciuni şi la nebunii mincinoase. Fă nelucrătoare, Doamne, toată meşteşugirea împotrivnicului, şi stinge săgeţile vicleanului cele aprinse, cu tăria Ta cea atotputernică. Ia de la mine, Îndelung-răbdătorule, şi Întru-tot-bunule Doamne, poftele cele lumeşti şi pornirile cele pătimaşe, ca să nu mă tulbur în zadar, ca să nu voiesc a plăcea oamenilor, ci Ţie, Bunului meu Stăpân şi Făcător-de-bine, şi Părinte după Dar, ca să scap de lumea cea amăgitoare, şi de ţiitorul lumii, şi să mă fac curat al Tău, al Făcătorului şi Dumnezeului şi Mântuitorului meu. Pătrunde cu frica Ta cărnurile mele, Cela ce ai omorît pe omorâtorul, şi prea-curatele Tale mâini şi picioare le-ai pironit pe Cruce, ca să vădeşti păcatul şi înşelăciunea vrăjmaşului. Ridică-mă pe mine din noroiul nebuniei, din tártarul uitării, şi din iadul împietririi, Cela ce cu singură voirea şi cu glasul Tău cel atotputernic

ai sculat pe Lazăr din mormânt a patra zi, şi cu moartea Ta cea de viaţă făcătoare pe om l-ai înviat, şi pe Adam cu tot neamul împreună l-ai sculat.

Binevoieşte, Doamne, a petrece eu întru sine-mi, şi întru frumuseţele sufletului, şi mintea, şi toată sârguinţa şi silinţa către dânsele a avea, şi strălucirea cea gândită, şi frumuseţea cea neasemănată a o năluci, şi de Tine a dori, Mirele cel gândit al sufletelor, Cel frumos cu podoaba mai mult decât fiii oamenilor, şi veselia Ta cea negrăită a o pofti, şi a nu mă uimi la cele din afară veselitoare, nici a mă împătimi la cele lumeşti, nici a mă lipi de cele trecătoare şi a mă deşerta la împodobiri vremelnice, nici a mă pleca celor ce rău mă sfătuiesc. Spală cu stropirea curăţeniei şi cu scăldătoarea lacrimilor celor fierbinţi spurcăciunea răutăţilor mele. Străluceşte făclia mea cea sufletească cu untul de lemn al facerii de bine şi al dragostei celei adevărate către aproapele. Învredniceşte-mă, Doamne, să-Ţi aduc Ţie în loc de mir binemirositor, în loc de mir scump şi de mult preţ, viaţă curată întru pocăinţă mie agonisită. Încredinţează viaţa mea Îngerului păcii cel credincios păzitor, suflarea mea taberei Sfântului Înger; şi în scurt, Îngerului celui luminos, povăţuitor, ajutător, apărător ticălosului meu suflet; ca şi acum, cu nevinovăţie şi fără de osândă împărtăşindu-mă Părticelei sfinţeniilor Tale, Trupului şi

Sângelui Tău celui de-viaţă-făcător, să mă sfinţesc şi să mă luminez. Şi după viaţa aceasta, în corturile Drepţilor, în lăcaşurile Sfinţilor, în partea sorţii celor ce din veac bine Ţi-au plăcut Ţie să fiu rânduit, şi împărăţiei Tale celei veşnice să mă învrednicesc, Iubitorule de oameni, Doamne, pentru rugăciunile Prea-curatei Maicii Tale, ale Prea-blagoslovitei Stăpânii mele, Născătoarei de Dumnezeu, şi ale tuturor Sfinţilor Tăi. Amin.

A 6-a Rugăciune către Sfântul Duh.

Împărate Ceresc, Prea-sfinte, Prea-bunule, Duhul adevărului, Care întru o fiinţă eşti unit cu amândouă Dumnezeieştile Ipostasuri; Cel ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul eşti închinat şi slăvit; Care ai grăit prin Proroci; Cela ce ai umplut pe Sfinţii Apostoli de sfinţenie şi de Darul cel de la Tine; Cel ce împărţeşti tuturor după stăpânire Darurile, şi desparţi precum voieşti dăruirile; Cela ce bine înmiresmeşti credincioşilor cunoştinţa; Cela ce sufli întru mine viaţă, şi îmi dăruieşti înţelegere; Cel ce dai sufletului bărbăţie, şi răbdare, şi deslușire, buna-cuviinţă cea ascunsă şi prea frumoasă; Cela ce eşti tot întru Sine-ţi, şi prin toate Duhurile cele cereşti, înţelegătoare, curate, prea-supţiri, îngereşti Puteri intri; Cela ce pe cele de sus şi pe cele de jos le împlineşti, şi pe toate împreună le ocârmuieşti; Cela ce

înţelepţeşti pricinile tuturor; Cela ce luminezi spre înţelegere pe tot ce se mişcă; Cela ce faci a vedea pe cele ce vor să fie ca pe cele ce sînt de faţă; Cela ce dai sufletelor împreună cu trupul a bănui cele din ceruri: De la Tine toate bunătăţile ca dintru un izvor se varsă, lucrarea cea bună, înţelepciunea, puterea, mângâierea, bucuria, bărbăţia sufletului.

Mulţumesc Ţie că m-ai învrednicit pe mine, păcătosul, a trece lungimea zilei, a căreia sfârşitul îmi este nearătat, şi până în ceasul de acum fără de împiedicare a ajunge. Pentru aceea primeşte-mă, Doamne, şi acum, pe mine, nevrednicul robul Tău, cel ce mă apropii către Tine, şi mă rog să dobândesc ajutorul cel de la Tine; şi curăţirea cea prin pocăinţă de spurcăciunile mele cele prea urâte dăruindu-mi, cu chipurile care ştii ale înţelepciunii celei necercate iconomiseşte mântuirea mea, şi lenevirea şi trândăvia ceea ce este sălăşluită întru mine departe goneşte-o de la mine. Gândurile cele viclene şi necinstite risipeşte-le, şi le pierde de la inima mea. Domoleşte pornirile cele fără de socoteală ale trupului meu. Încetează mişcările cele pătimaşe ale sufletului meu. Ridică şi depărtează de la cugetul meu cugetările cele putrede, şi grijile cele deşarte, şi îl învaţă pe el să se îndeletnicească numai întru cele cuviincioase. Înţelepţeşte-mă să grăiesc cele trebuincioase, şi să fac cele folositoare. Opreşte robirile minţii mele cele din vremea rugăciunii mele, şi

toate abaterile ei îngrădeşte-le, şi o povăţuieşte pe ea în calea Ta, ca să se poarte către Tine nerătăcit, şi să ia aminte necontenit la privirea slavei Tale. Risipeşte toate socotelile cele cu multe măiestrii asupra vieţii mele, a toată puterea cea vicleană şi ucigătoare de om. Că înaintea Ta pe sine-mi mă pun, şi pe Tine Te laud şi bine Te cuvintez şi mă închin, împreună şi Celui fără de început Pricinuitor al Tău Părinte, şi cu cel de-o-fiinţă şi de-o-fire cu Tine al Lui Fiu, totdeauna, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 6-a Rugăciune către Sfânta Treime.

Împărăţia cea fără de început, şi de-a pururea vecuitoare, Lumina cea în trei Sori, Domnească Începătorie cea atoateţiitoare, o Dumnezeire în trei Ipostasuri, Ceea ce de nenumăratele Puteri cele înţelegătoare neîncetat Te slăveşti: Primeşte aceste rugăciuni ale noastre, ale nevrednicilor robilor Tăi, şi ne iartă nouă orice de voie sau fără de voie Ţi-am greşit Ţie, Stăpânului nostru celui lesne de împăcat. Am greşit înaintea Ta, să nu ne dai pe noi vrăjmaşilor noştri spre mâncare, ci fă cu noi după blândeţile Tale. Izbăveşte sufletele noastre de toată năpădirea lor, şi ne dă nouă tărie asupra lor, şi ne învaţă pe noi ca neîncetat să lucrăm voia Ta în toate zilele vieţii noastre. Că Ţie se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea: Tatălui, şi Fiului, şi

Sfântului Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 7-a Rugăciune către Iubitorul de oameni Dumnezeu şi Tatăl.

Mulţumim Ţie, întru-tot-bunule Stăpâne, Părintele cel mai presus de fiinţă, şi mai presus de minte, şi mai presus de cuvânt; Întemeierea cea mai presus de fiinţă şi ascunsă, şi Întărirea cea neclătită; Născătorule cel prea-fără-de-început al Fiului Tău cel Dumnezeieşte-începător, şi Pricinuitorule de-a pururea vecuitor al Duhului Tău cel de viaţă făcător, a Cărui mărime nu este cu putinţă chiar a o spune, pentru nemărginirea şi ne-hotărârea, Cel singuratec, şi mai presus de singurime şi de unime; Cel decât toată înţelegerea mai înalt, Bunătatea cea prea-nemărginită şi nepovestită; că ne-ai dăruit nouă, nevrednicilor, cu slobozenie şi cu fericire a zice numele Tău cel negrăit şi ne-însemnat şi necuprins. Şi lucrul cel mai înfricoşat, Tată a Te chema pe Tine, Cel întru cei din înălţime neînţeles.

Mulţumim Ţie, Dumnezeule, cel ce bine ai voit a se face om Unul-născut Fiul Tău, prin care vecii ai făcut. Şi prin înfricoşatele Lui Patimi şi prin Crucea cea mântuitoare, din tirania diavolului şi din stricăciunea morţii ne-ai slobozit.

Mulţumim Ţie, Doamne al puterilor, Cela ce în ceasul al treilea ai vărsat Duhul Tău cel Prea-sfânt peste Sfinţii Apostoli, şi i-ai umplut pe ei de Darul şi de înţelepciunea şi de priceperea cea de la Tine, pentru mântuirea neamului nostru.

Însuţi, Iubitorule de oameni Stăpâne, auzi graiurile gurii mele, şi primeşte rugăciunea mea, a păcătosului. Şi precum m-ai zidit, pentru singură bunătatea Ta, aşa mă şi mântuieşte pentru dânsa. Că din lucrurile mele nici urmă întunecoasă de mântuire nu îmi este mie, ci aşteptare de munci de multe feluri. Că dacă pentru un cuvânt deşert mi se va cere seamă în ziua cercetării, pentru nenumăratele mele fărădelegi care am greşit, ticălosul, ce dare de răspuns voi dobândi eu? Pentru aceasta, dinspre toată îndreptarea cea din fapte deznădăjduindu-mă, la singură a Ta bunătate alerg, ceea ce covârşeşte pe tot cuvântul şi pe toată mintea, pe care şi ţinându-o ca pe o tare ancoră a nădejdii, mărturisindu-mă, mă rog.

Am greşit, curăţeşte-mă, Doamne; am nelegiuit, iartă-mă, Stăpâne; Te-am întărâtat, îmblânzeşte-Te; şi păzeşte de-aici ticălosul meu suflet neîntinat şi curată conştiinţă având. Izbăveşte-mă şi mă mântuieşte de valul cel mult învăluit şi mult tulburat al greşalelor mele celor de voie şi celor neştiute, şi mă îndreptează la limanul cel cu totul lin al voii Tale celei de viaţă făcătoare şi

mântuitoare. Dă-mi mie în cuvântul Tău înţelepciune, şi în frica Ta suflă tărie. Adu-Ţi aminte de mine întru milă, Doamne, când chem eu numele Tău cel sfânt şi închinat, şi-mi dăruieşte mie şi rămăşiţa zilei acesteia paşnică şi fără de păcat. Învredniceşte-mă a Te iubi şi a mă teme de Tine din toată inima mea, şi a face întru toate voia Ta cea sfântă. Pentru rugăciunile Prea-curatei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu şi ale tuturor Sfinţilor Tăi. Că Bun şi Iubitor de oameni eşti, şi Ţie slavă şi mulţumită şi închinăciune înălţăm, împreună şi Unuia-născut Fiul Tău, şi Prea-sfântului, şi Bunului, şi De-viaţă-făcătorului Tău Duh, totdeauna, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 7-a Rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos.

Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluieşte-mă. Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, ajută-mi mie. Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, sădeşte frica Ta în inima mea. Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, pătrunde cu frica Ta cărnurile mele. Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, păzeşte-mă sub acoperământul Tău. Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, acoperă-mă despre toată

bântuiala cea rea şi vicleană a împotrivnicului. Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, acoperă-mă dinspre întunecarea vrăjmaşilor celor văzuţi şi nevăzuţi care fac rău. Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, goneşte gândurile cele rele şi viclene şi urâte şi hulitoare şi cârtirile de la ticălosul şi ticăloşitul meu suflet. Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, goneşte de la mine pe tot vrăjmaşul şi împotrivnicul, văzut şi nevăzut. Doamne Iisuse Hristoase, fă cu mine ceea ce îmi este de folos. Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu, miluieşte-mă. Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu, ajută-mi mie. Iisuse, Numele cel mântuitor, mântuieşte-mă. Iisuse, Mântuirea mea, întăreşte-mă pe mine întru frica Ta. Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu, curăţeşte-mă de toată necurăţia şi fărădelegea. Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu, învaţă-mă să fac voia Ta cea sfântă şi să păzesc poruncile Tale. Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu, acoperă-mă dinspre limba mea. Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu celui viu, păzeşte-mă în ziua aceasta, şi noaptea, fără de păcat, fără de sminteală şi nesupărat de toată bântuiala cea rea şi vicleană a urâtorului de bine şi stricătorului de suflet diavol. Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, slobozeşte-mă de toate patimile.

Doamne Iisuse Hristoase, izbăveşte-mă de necunoştinţă şi de uitare. Doamne Iisuse Hristoase, fereşte-mă de toată ispita şi de mai-

nainte prinderea în minte. Doamne Iisuse Hristoase, dă plâns şi smerenie în inima mea. Doamne Iisuse Hristoase, dă-mi suspin neîncetat, şi umilinţă, şi aducere aminte de moarte. Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu, deschide ochii inimii mele, ca să văd folosul rugăciunii şi al citirii. Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu, învaţă-mă cum se cade să mă rog şi să chem numele Tău cel sfânt. Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu şi Dumnezeule prea-dulce, Cela ce pentru mine cu trupul Cruce şi moarte ai răbdat, cum ştii şi cum voieşti miluieşte-mă pe mine, păcătosul şi nevrednicul robul Tău. Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, Dumnezeule Mântuitorul meu, Dulceaţa cea negrăită, Numele cel mântuitor, dăruieşte-mi mie, nevrednicului robului Tău, umilinţă şi luminare inimii, ca luminat fiind, să vărs cu dulceaţă lacrimi întru rugăciune curată, ca prin puţine lacrimi să ştergi zapisul cel mare al păcatelor mele, şi prin puţină suspinare, să stingi focul cel ce arde. Că de îmi vei da să plâng aicea, Stăpâne, mă voi izbăvi de focul acela nestins.

Şi ştiu cu adevărat, ştiu, îndelung-răbdătorule Doamne, că în fiecare zi şi ceas peste măsură Te întărât şi Te mânii pe Tine; ci bunătatea şi îndelungă-răbdarea Ta biruiască răutatea şi amărăciunea mea. Că dacă maica necinstindu-se de copilul său, nu sufere să-l treacă pe el cu vederea, de ale sale milostiviri biruindu-se, cu cât mai vârtos bunătatea Ta,

de ale Tale nemărginite îndurări mişcându-se, poate să biruiască răutatea mea. Aşa, Dumnezeule al milei şi al îndurărilor, izbăveşte-mă de meşteşugirile cele rele şi viclene ale spurcatului şi cumplitului războinic, care în fieştece ceas ţine şi necăjeşte sufletul meu în gânduri rele şi viclene şi urâte. Puterea Ta cea negrăită, Hristoase, care a certat valurile mării, să-l certe pe dânsul, şi nelucrător să-l facă, şi departe de la mine, robul Tău, să-l arunce. Că în fiecare zi îşi înnoieşte asupra mea măiestriile lui, şi se sârguieşte să stăpânească cugetul meu cel slab, şi să mă despartă de la Tine şi de la Dumnezeieştile Tale porunci; ci trimite, Stăpâne mult-milostive, degrab ajutorul Tău, şi goneşte de la mine, netrebnicul robul Tău, pe balaurul cel mare, împreună cu toate gândurile lui cele viclene şi spurcate; ca curat să Te laud şi să Te slăvesc pe Tine, împreună cu cel fără de început al Tău Părinte, şi cu De-viaţă-făcătorul Tău Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 7-a Rugăciune către Sfântul Duh.

Doamne, Împărate Ceresc, Mângâietorule, Duhul adevărului, milostiveşte-Te şi mă miluieşte pe mine, păcătosul robul Tău; şi îmi iartă mie, nevrednicului, toate câte Ţi-am greşit Ţie ca un om, sau, mai bine să zic, nu ca

un om, ci ca un fără de omenie, şi mai rău decât dobitoacele cele necuvântătoare, cu voie şi fără de voie. Şi câte din lenevire şi din obiceiul cel rău, şi din răpire sau din neluarea aminte: ori de m-am jurat pe numele Tău cel sfânt, ori de l-am hulit, sau pe cineva am ocărît, sau am scârbit, sau am clevetit în mânia mea, sau am minţit, sau am dormit peste măsură, sau pe vreun sărac ce a venit la mine nu l-am băgat în seamă, sau pe vreun frate l-am vătămat şi l-am amărît, sau m-am mândrit, sau m-am mâniat, sau stând eu la rugăciune, mintea mea cea rea şi vicleană a umblat împrejurul lumii acesteia, sau peste măsură m-am desfătat, sau nebuneşte am râs, sau lucruri rele şi viclene am cugetat, sau frumuseţe străină am văzut şi de dânsa mi s-a rănit inima, sau cele necuviincioase am bârfit, sau am văzut păcatul aproapelui meu şi am râs, şi nu mi-am adus aminte că păcatele mele sînt nenumărate, sau de rugăciunea mea nu m-am grijit, sau altceva rău şi viclean am făcut şi am uitat – că acestea toate, şi mai multe am lucrat –, ci Tu, Stăpâne, miluieşte-mă pe mine, ticălosul, şi îmi iartă mie ca un bun şi Iubitor de oameni, ca să mă închin, şi bine să cuvintez întru-tot-cinstit numele Tău în veci. Amin.

A 7-a Rugăciune către Sfânta Treime.

A lui Antióh Pandéctul.

Doamne, Dumnezeule Atotţiitorule, Cel în Sfânta Treime închinat, Cel mare şi minunat, Cela ce păzeşti aşezământul Tău, şi mila Ta celor ce Te iubesc pe Tine, şi păzesc poruncile Tale. Adu-Ţi aminte de îndurările Tale, şi milele Tale, că din veac sînt. Ridică, Stăpâne Bunule, păcatele mele, Cel îndurat şi îndelung-răbdător. Că la Tine, Domnul Dumnezeul nostru, este dreptatea, iară la mine ruşinea feţei, ca ziua aceasta. Că am greşit înaintea Ta, Doamne, şi nu am ascultat glasul Tău, ca să umblu întru poruncile Tale, care le-ai dat înaintea feţei noastre. Ci m-am lepădat de Tine, Doamne Dumnezeul meu, şi s-au lipit de mine toate relele cele mari. Dar nici aşa nu m-am întors ca să păzesc poruncile Tale; ci ţinându-mă de obiceiul meu cel rău şi viclean, fac cele rele şi viclene înaintea ochilor Tăi, Doamne. Cu adevărat drept eşti întru toate care ai făcut nouă. Că ştiu că păcatele mele îmi stau mie împotrivă, căci multe sînt fărădelegile mele foarte înaintea Ta, Doamne; ci milostivirea Ta, Doamne, să mă întâmpine pe mine. Că Tu întru noi, Doamne, şi numele Tău cel sfânt peste noi s-a chemat.

Încetează urgia mâniei Tale, şi să nu mă ruşinezi pe mine până în sfârşit, nici să pomeneşti fărădelegile mele cele de demult, nici cele de curând, nici nevrednic să mă judeci de îndurările Tale. Am păcătuit, curăţeşte-mă, Doamne; am nelegiuit, iartă-

mă, Stăpâne; am greşit, îmblânzeşte-Te, Sfinte; şi arată faţa Ta, Doamne, peste robul Tău cel dus în robie, şi trimite-mi ajutorul cel de la Tine, Puternice, şi mă scoate din toată ticăloşia, şi din toată fărădelegea, şi risipeşte, Stăpâne, toată primejdia, pentru milostivirea Ta, şi să nu mă dai până în sfârşit întru pierzare pentru fărădelegile mele; ci degrab mai-nainte să mă apuce îndurările Tale, Doamne Dumnezeul meu, că milele Tale din veac sînt spre zidirea Ta.

Fii mie, Doamne, zid tare dinspre faţa vrăjmaşilor mei, şi să nu laşi să piară în mâinile lor sufletul ce se mărturiseşte Ţie, ci pleacă, Doamne, urechea Ta, şi mă auzi, şi caută din Cerul cel Sfânt al Tău spre pierderea sufletului meu. Ascultă, Doamne, rugăciunea robului Tău, şi ia aminte spre cererea mea, şi arată peste mine faţa Ta, şi mă voi mântui. Că nu întru dreptatea mea bizuindu-mă Îţi aduc Ţie rugăciunea aceasta, (că de-a pururea Te întărât pe Tine), ci spre îndurările Tale cele multe. Ascultă, Doamne, milostiveşte-Te, Stăpâne, ia aminte şi mă cruţă, Sfinte, că vârtos la cerbice sînt. De îşi va schimba arapul pielea sa, îmi voi schimba şi eu voirea mea cea prea rea. Toate relele au venit peste mine, şi eu nu m-am abătut spre pocăinţă, ci şi am adaos păcate peste păcatele mele. Tu, Doamne, eşti Părinte al nostru, iară noi sîntem tină, lucruri ale mâinilor Tale. Nu Te mânia spre noi foarte, nici pomeni fărădelegile

noastre, ci caută, Doamne, că norodul Tău sîntem noi toţi. Adu-Ţi aminte de mine, o, Stăpâne, şi trimite-mi mie îndurările Tale. Că Ţie se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, Tatălui, şi Fiului, şi Sfântului Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 8-a Rugăciune către Iubitorul de oameni Dumnezeu şi Tatăl.

Stăpâne Doamne Atotţiitorule şi Făcătorule al tuturor, Tatăl îndurărilor şi Dumnezeul milei, Cela ce din pământ ai zidit pe om, şi l-ai făcut pe el după chipul şi după asemănarea Ta, ca şi printr-însul să se slăvească pe pământ numele Tău cel de mare cuviinţă – şi fiindcă s-a stricat el prin călcarea poruncilor Tale, iarăşi spre mai bine de a doua oară zidindu-l, l-ai suit la Ceruri –: mulţumesc Ţie, că ai înmulţit spre mine mărirea Ta, şi nu m-ai dat pe mine vrăjmaşilor mei, ca desăvârşit să mă rupă pe mine, nici nu m-ai lăsat să pier cu fărădelegile mele. Deci acum, Mult-milostive şi Iubitorule de bine Doamne, Cela ce nu voieşti moartea păcătosului, ci întoarcerea îi aştepţi şi o primeşti, Cela ce vindeci pe cei zdrobiţi şi sfărâmaţi, întoarce-mă şi pe mine la pocăinţă; şi zdrobit fiind, îndreptează-mă; şi sfărâmat fiind, vindecă-mă. Adu-ţi aminte de îndurările Tale, şi de neajunsă bunătatea Ta cea din

veac, şi uită fărădelegile mele cele nenumărate care cu lucrul, şi cu cuvântul, şi cu cugetul le-am săvârşit. Dezleagă împietrirea inimii mele, şi dă-mi mie lacrimi de umilinţă, spre curăţirea spurcăciunii minţii mele. Auzi-mă, Doamne. Ia aminte, Iubitorule de oameni. Milostiveşte-te, Îndurate, şi de tirania patimilor celor ce împărăţesc întru mine slobozeşte ticălosul meu suflet, şi să nu mă mai stăpânească păcatul, nici să nu mă mai silnicească pe mine războinicul drac, nici la voia sa să mă mai plece; ci cu mâna Ta cea tare de la stăpânirea lui răpindu-mă, împărăţeşte Tu întru mine, Bunule şi Iubitorule de oameni Doamne, şi binevoieşte să mă fac tot al Tău, şi să vieţuiesc de-aici după voia Ta.

Dă-mi mie, pentru bunătatea Ta cea negrăită, curăţire a inimii, pază a gurii, îndreptare a faptelor, cuget smerit, pace a gândurilor, linişte puterilor mele celor sufleteşti, bucurie duhovnicească, dragoste adevărată, îndelungă-răbdare, bunătate, blândeţe, credinţă nefăţarnică şi cea prea cuprinzătoare înfrânare, şi de toate rodurile cele bune umple-mă cu Darul Sfântului Tău Duh; şi să nu mă ridici de aicea întru înjumătăţirea zilelor mele, nici neîndreptat şi ne-gata să răpeşti sufletul meu, ci fă-mă desăvârşit cu desăvârşirea Ta, şi aşa mă scoate din viaţa aceasta, ca fără de oprire trecând începătoriile şi stăpâniile întunericului prin Darul Tău, să văd şi eu frumuseţea cea

negrăită a slavei Tale celei neapropiate, împreună cu toţi Sfinţii Tăi. Întru care s-a sfinţit şi s-a slăvit întru-tot-cinstit şi de mare cuviinţă numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 8-a Rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos.

A lui Ghennádie, Patriarhului Constantinopolei, şi Scolasticul.

Stăpâne Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule adevărate, Împărate Prea-înalte, Prea-sfinte, Prea-bunule milostive, Cuvântule de-a pururea vecuitorule al lui Dumnezeu şi Tatălui celui fără de început, Făcătorule a toată zidirea – iară al omenirii şi de iznoavă Înnoitorule, pentru iubirea de oameni cea nemărginită, pentru care de trup şi de sânge cu noi Te-ai împărtăşit, şi iconomia cea negrăită şi mai presus de fire ai uneltit-o curat: Dacă Sfintele şi cele mai presus de Ceruri Puteri niciodată nu au luat, nici nu vor lua saţiu, ci neîncetat cu glasuri gânditoare laudă mărimea şi strălucirea Dumnezeirii Tale, pentru ce noi, smeriţii şi pământenii robii Tăi, cei cumpăraţi cu cinstitul Tău Sânge, ne vom sătura a Te lăuda pe Tine cu mintea şi cu gura? Şi dacă iubirea Ta de oameni şi Darul Tău fără de saţiu lucrează întru noi de

dimineaţă până seara, şi de seara până la altă dimineaţă, pentru ce noi în treceri de vremi hotărâte nu vom mulţumi Ţie, Făcătorului nostru de bine?

Ci iartă-ne nouă, Hristoase lesne iertătorule, că urmarea vieţii acesteia vremelnice şi nevoile firii şi rânduiala aceasta la care ai voit de ne-ai rânduit pe noi, ne împart, şi nu ne lasă să Te cugetăm pe Tine neîncetat cu mintea, şi cu limbă fără de tăcere să Te lăudăm. Pentru aceasta, ca pe o pârgă oarecare a înţelegerilor celor din fiecare zi şi a graiurilor noastre îţi aducem Ţie slujba cea de dimineaţă, şi de amiază-zì, şi de seară. Deci mă închin Ţie, Ziditorul meu şi Părinte, împreună şi Celui fără de început al Tău Părinte, şi Făcătorului-de-viaţă Duhul Tău. Îmi plec genunchile inimii şi ale trupului cu frică şi cu cutremur, Ţie celui atotputernic, şi înfricoşat, şi Prea-bunului meu Stăpân. Îţi mulţumesc pentru toate care ai făcut şi faci cu mine. Cu mâna Ta m-ai zidit, cu insuflarea Ta mi-ai dat viaţă, cu purtarea Ta de grijă m-ai crescut, cu Darul Tău mi-ai făcut cunoscută credinţa cea adevărată. Tainele sfinţitei Tale Biserici m-ai învăţat. M-ai împodobit cu bunătăţile aceste vremelnice ale bunei-normociri celei omeneşti. De primejdii m-ai izbăvit, din boale m-ai sculat. Spre cea de folos nevăzut m-ai povăţuit. Mă ocârmuieşti şi mă încălzeşti ca pe un pui al Tău, şi ca pe o facere a dragostei Tale.

Dar ce şi îndrăznesc a povesti facerile Tale de bine? Noian sînt nedeşertat, adânc necuprins, înălţime nevăzută. Nu ajung să mulţumesc pentru cele mai-nainte făcute, şi mă apucă mulţimea facerilor de bine celor mai de curând. Încât şi însăşi aceasta, că pot a mulţumi, cât de mare dar este! O, smerenia mea! O, bunătatea Ta! Că singură ceea ce o am, în locul tuturor a o aduce Ţie, mulţumire şi laudă, şi acesta darul Tău este. O, dragostea Ta cea covârşitoare! Că toată bogăţia bunătăţilor Tale mi-ai vărsat mie. O curată mulţumire ştiu: împlinirea voilor Tale. Dar de va fi adică duhul osârdnic, iară trupul neputincios – Tu, Doamne, ai zis aceasta – iarăşi osârdia duhului din gândurile cele vremelnice se stinge. Însă Tu, Doamne, singur eşti puternic şi voirea să o aprinzi, şi trupul să-l împuterniceşti. Aşa voi mulţumi curat, dacă se va uni voirea mea cu voia Ta, şi dacă toată inima mea se va lipi de dragostea Ta. Adevărat aşa învredniceşte-mă, Hristoase Împărate, Fiule al dragostei lui Dumnezeu şi Dumnezeule Prea-bunule.

Dar ce voi grăi către Tine pentru cea de astăzi? Şi ce pentru cea de mâine? Ce bine îmi voi voì mie, pe care tu şi mai-nainte de mine nu îl voieşti? Şi cine ştie binele meu, fără numai Tu, care singur poţi şi să-l faci pe el, şi tăcând eu cu adevărat binele meu. Iară dacă şi de rugăciune este trebuinţă către bunătatea Ta, soleşte pentru mine taina iconomiei Tale,

şi Crucea ceea ce Te-a primit pe Tine pironit pe dânsa, şi întru-tot-sfânta şi prea-fără-de-prihană Maica Ta, ceea ce mai presus de fire a slujit tainei, şi cei ce s-au făcut până la moarte curaţi râvnitori ai învăţăturii şi petrecerii Tale celei cereşti. Deci aceştia solind pentru mine, vei deschide şi astăzi, după obicei, mâna Ta, şi mă vei umplea de bună-voire, şi mă va sprijini dreapta Ta. Iară dacă păcatele mele vor pune piedică izvorului iubirii Tale de oameni, apoi şterge-le pe ele, treci-le cu vederea, iartă-le, trimită-se întru adâncul uitării. Lucru neîncetat Îţi este Ţie, Hristoase Împărate, lăsarea greşalelor. Căci cugetul nostru, al oamenilor, mai iute decât lumina străbate. Şi cuvântul este alunecăcios. Şi lucrurile sînt materialnice, şi ale grosimei acesteia întunecoase. Şi pentru acesta nu se va lăuda înaintea Ta tot trupul. Iară Tu, Doamne, singur curat şi fără de păcat fiind, şi singur poţi a ierta păcatele noastre. Păzeşte, Iisuse al meu prea-dulce, viaţa bine credincioşilor Creştini şi a adevăraţilor robi ai bunătăţii Tale îndelungată, cu bună-norocire şi neîncetată. Şi după viaţa aceasta de acum, pe care ai hotărât-o cu măsuri şi cu hotare cu care Însuţi ştii, bagă-ne întru viaţa şi împărăţia acea de-a pururea vecuitoare, de mână duşi fiind, nu din vrednicia noastră, ci din bunătatea Ta. Aşa Doamne, Împărate nepomenitorule de rău. Că Ţie se cuvine toată slava, cinstea, şi închinăciunea, şi Celui fără de început al Tău Părinte, cu care, întru

unimea Sfântului Duh, şi viezi, şi împărăţeşti în vecii vecilor. Amin.

A 8-a Rugăciune către Sfânta Treime.

A Sfântului Simeon Metafrast[60], rugătoare şi umilincioasă.

Părinte, Fiule, Duhule, Treime Sfântă, Bunătate nedeşertată care la toţi curge, frumuseţe mult îndrăgită care nu are saţiu, mântuieşte-mă, îndură-Te, curăţeşte-mă. Am păcătuit, am nelegiuit şi m-am stricat. Am păcătuit, m-am lepădat şi m-am osândit. Am păcătuit, am nedreptăţit şi m-am abătut. Am păcătuit, am făcut păgânătate şi am greşit. Prunc, am fost cu chip întunecos înnegrit. Şi copil, plin de ruşine. Şi copilandru – spurcat netrebnicit. Tânăr – îngreţoşare sfărâmată. Bărbat – îndărătnic şi cu totul necurat, bărbat urît şi netrebnicit, bărbat spurcat şi cu totul întinat. Cărunt – putrejune, pângăriciune. Că din scutece, Dumnezeiescul Dar al Duhului, Dumnezeiescul Botez, nebuneşte l-am lepădat. M-am spurcat cu spurcăciunea păcatului. M-am întunecat cu întunericul neastâmpărării. Din pruncie am alergat la îngreţoşări. Până la bătrâneţe am lucrat curviile. Tot darul bun l-am trecut cu vederea. Toată păgâneasca îngreţoşare am săvârşit-o.

[60] În ediţia grecească: τοῦ λογοθέτου κυρίου Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ διὰ στίχων Ιαμβικῶν, ἱκετήριος, καὶ κατανυκτική („a logofătului kir Simeon Metafrastul, în stihuri iamviceşti, rugătoare şi umilncioasă”). (n. ed.)

M-am întinat cu noroiul răutăţii. M-am lipsit de faptele bune cele de suflet hrănitoare. M-am gonit de la Dumnezeieştile Daruri. M-am înstrăinat de la veşnicele bunătăţi. Am lăsat haina cea prea-fericită, de sus ţesută, sfinţită. Nu am voit viaţa fecioarelor. Nu am iubit năravul celor întreg-înţelepţi. Haină neagră a patimilor mi-am câştigat, îmbrăcăminte putredă, leproasă, întunecată, veşmânt al trupului cu totul întinat şi sac urît, porfiră a putrejunii. Veşmântul nestricăciunii l-am rupt. M-am îmbrăcat cu lucrurile necinstirii. Ochiul cel prea-curat am urît. Cu ochiul cel desfrânat m-am împrietenit. Prin atingerea de fapte urâte ale neînfrânării m-am spurcat în toată vremea şi locul. Frica Ta am gonit-o de la mine, şi Darul cel curăţitor. Dor iute de păcat am avut. Făclie fiind, m-am desfătat întru pângăriciuni. În tot chipul am săvârşit faptele cele urâte. Desăvârşit am lucrat îngreţoşările. Până la bătrâneţe am avut înverşunările. Îmbrăcat fiind cu slava nemuririi, acum port haina muririi. Cela ce am primit toată buna mireasmă, am îmbrăţişat toată reaua putoare. La Ceruri am greşit, la aer, la mare, la toată zidirea. Înaintea ochilor Tăi păcătuiesc, şi nu sînt vrednic de a căuta în sus. M-am lipsit de avuţia cea Părintească. Peste vrednicie primeşte-mă pe mine, fiul cel curvar, care urît şi greţos m-am făcut, şi mă iartă. Că acum în noaptea vieţii, întru întunericul patimilor, în prăpastia tartarului celui stricător de suflet am

căzut. Străluceşte-mă acum cu raza pocăinţei. Izbăveşte-mă de iad şi de întunericul cel mai din afară pe mine, cel ce am căzut în tâlhari neîmblânziţi, şi de rane şi de rea putoare sînt plin. Cu ploile pocăinţei celei prea-dulci mântuieşte-mă de ranele patimilor celor sufleteşti. Însumi pe sine-mi m-am alungat spre îngreţoşări. Însumi pe sine-mi m-am împins către pângăriciune. Umple-mă de bună mireasmă, Prea-bună. Însumi pe sine-mi m-am lipsit de Dumnezeiescul acoperământ. Însumi pe sine-mi m-am dezbrăcat de Darul Duhului. Am zis că voi păzi cuvintele Domnului, am zis că voi umbla pe cărările mântuirii, şi mai mult m-am pornit către pângăriciuni, şi mai mult m-am abătut la rele lucrări. Am zis că voi primi frica Ta cea hrănitoare de suflet şi mă voi strânge cu strângere mântuitoare, şi mai mult am izgonit de la mine tot felul de frică, şi mai mult am iubit urâtele lucrări. O, cum m-am făgăduit, Îngerii văzând, că îmi voi omorî patimile, şi îmi voi chinui trupul, că îmi voi curăţi sufletul, şi îmi voi supţia gândul, că îmi voi alege viaţă sfinţită! Am zis că voi goni de la mine toată necurăţia, am zis că mai mult voi lăţi toată curata lucrare; şi mai mult am băgat în lăuntru-mi viclenia, şi mai mult am întins lucrările de ucideri. Am zis că voi trece pe cărare strâmtorată a întregii-înţelepciuni, a sfinţitei linişti; şi mai mult am alergat la înverşunări, şi mai mult m-am alunecat la îngreţoşări. O, cum s-a dus Dumnezeiescul Dar

al Duhului! O, cum s-a dus sfinţenia trupului! O, cum leproşindu-mă, necurat sînt! O, cum din sfinţitele praguri m-am aruncat afară, purtând eu, vânătul şi argăsitul, chip Dumnezeiesc cu adevărat şi mare al monahilor, şi săvârşind pângăriciunile neastâmpăraţilor! Având cărunteţe, nu am întreagă-înţelepciune. Lumina ochilor trupului s-a dus. Ceaţa ochilor inimii a trecut. Mâinile şi picioarele mi s-au zdrobit, dar nu s-au zdrobit şi pângăriciunile, dar nu s-au gonit bârfirile. O, cum nu am luat pricepere măcar în vreme! Cum la cărunteţe nu am fugit de putrejune! O, cum nu mi-a dat nepătimire vremea! O, cum am voit neastâmpărările dracilor! O, cum am iubit năravurile satanei! Ci învredniceşte-mă, o, Treime Prea-sfântă, să mă înfricoşez de-a pururea de văpaia gheenei, şi de marea focului celui atoatemâncător, şi de marea cea arzătoare, să mă înfricoşez de-a pururea de Judecata morţii, de cercătorii cei amari ai cugetelor inimii, care împreună cu faptele vor aduce la mijloc şi cuvintele, şi gândurile cele netrebnicite. Ca nişte muncitori faptele vor să mă pârască atunci pe mine, cel cu totul întinat, să arate primirea lucrărilor răutăţilor, urâtele gânduri, năpădirile, nălucirile. Învredniceşte-mă, o, Treime Prea-sfântă, a nu mă aduce lemne cuptorului, nici îndestulare de mâncări fiarei, nici a mă arăta cu anevoie de ţinut şi silnic, nici a-mi mai creşte răutatea cea veche, ci fă-mi uşoară sarcina greşalelor,

ca să mă întorc dinspre răutatea cea cu totul de râs, să mă abat dinspre viclenia cea prea urâtă. Supune-mi minţii patimile cele spurcate cele cu anevoie de ţinut şi cu firea unite şi închiegate. Fă ca aceeaşi să ţie Dumnezeiescul cuvânt. Cu puterea Ta întăreşte-mi puterea cea neputincioasă. Cu lumina Ta luminează-mi întunericul inimii. Cu curăţia Ta curăţeşte-mi cugetele. Izbăveşte-mă de rana răutăţii celei stricătoare de suflet. Răpeşte-mă nevătămat de la draci, neîntinat, fără de prihană de la cei împotrivnici, şi de la supărarea diavolului, şi de la tirania lui cea silnică şi cumplită. Acum dăruieşte-mi Darul Dumnezeiescului Duh, ca să fac cuvintele Tale, să împlinesc legile Tale, să mă tem de frica Ta cea prea-lucrătoare, să fac cele ce se cuvin Ţie şi mă mântuiesc pe mine. Curăţeşte-mă de pângăriciunea şi spurcăciunea trupului. Umple-mi cugetele de curăţenia Ta. Păzeşte-mă neîmpiedecat, ca ziua cu bună rânduială să alerg pe Dumnezeieştile cărări. Izbăveşte-mă de lucrul ce nu are rod, de osteneala cea prea rea a nebuniei necunoştinţei, care din afară intră în lăuntru de la draci, din lăuntru iese afară din inimă. În vremea morţii, în ziua judecăţii celei înfricoşate a neastâmpărărilor mele, bătăile cele spinoase ale conştiinţei, mustrările cele amare şi săgeţile cele înfocate care mă vor arde, mă vor pârjoli, mă vor topi, ce tărie le vor schimba? Cine le va stinge? În foc mă aruncă lucrarea răutăţii. M-a înstrăinat

de cunoştinţă la Judecată, că voi auzi: Nu te ştiu pe tine, putrejune. Departe de bunătăţi, răutate viclenie. Suflet întunecat şi netrebnicit, aproape este tăierea morţii. Acum s-a apropiat sabia sfârşitului, înger de foc aspru îngrozind. Purtător de suliţă sălbatic se pogoară, tăind, secerând inimile cele neroditoare. Vai mie, s-a apropiat, ca un leu şi ca un balaur. Vai mie, de faţă este, foc suflând, şi arzând, cu cuţit înfricoşat şi cu totul înfocat. Se arată necruţîndu-mă pe mine, ticălosul. Se arată topindu-mă, pârjolindu-mă, cu totul arzându-mă. Nici o sprijinire nu îmi rămâne, mie chinuitului. Nimeni nu îmi ajută, mie dărăpănatului. Nimeni nu aude tânguirile mele. Nimeni nu vede ostenelile inimii mele. Că tu, pătimind muncile cele tainice, singură le ştii întru ascuns, o, inimă. Suflete, mi se pare că te văd pe tine de moartea cea amară întunecat, îngălbenit de cutremur, fugând, nesuferind vederea Îngerului, posomorît, de lacrimi plin. Te văd pe tine de moarte pârjolit, jos căutând şi împilat, trist, lepros şi netrebnicit, gol, întinat şi rănit. O, cum te vei duce dezlegat de trup! O, cum vei fi ţinut de vămeşiile dracilor! O, cum te vei băga în adâncul muncii! O, cum vei suspina în fundul tartarului! Mai-nainte de a se arăta Judecata te-ai osândit. Mai-nainte de gheénna, în gheénna te duci. Mai-nainte de tartar, prăpastia tartarului o vezi. Mai-nainte de întuneric, am căzut în cumplit întuneric. O,

cum te vei scula la judecata cea de mulţi ani, trist şi plin de întuneric, bătându-te în piept şi dărăpănându-te! O, cum vei sta la Judecată înaintea Domnului, împreună cu spurcatul şi pângăritul trup, cu legături gândite ticăloşeşte ţinut fiind, legat cu lanţuri nescăpate ale greşalelor! O, cum te vei aduna cu cei osândiţi! O, cum te vei împreuna cu mulţimea dracilor! O, cum vei auzi să te duci întru întuneric, în toţi vecii arzându-te. Iară de vei suspina acum, sau vei lăcrima, mai-nainte de a se arăta sabia morţii, poate se va arăta milostiv Stăpânul, poate te va împreuna cu toţi cei mântuiţi. Deci suspină, inimă, mai-nainte de sfârşit, roagă-te cu frică, şi cu cutremur. O, Părinte, Fiule, Duhule, Treime Sfântă, mântuieşte-mă peste vrednicie, şi afară de nădejde! O, foc! Curăţitorule de păcate, curăţitorule de greşalele sufletului, sufletul meu spală-l de spurcăciuni, sufletul meu curăţeşte-l de întinăciuni, stăpâneşte cugetele sufletului meu, îndreptează pornirea minţii spre tânguire, şi împărăţeşte peste bunele socotinţe, ca să plâng multele vinovăţii ale mele, să tânguiesc multele datorii ale mele. Şi inima curăţeşte-mi de spurcăciuni, ca cu amar să suspin, să lăcrimez neîncetat. O, Domnule al Domnilor! O, Atotţiitorule! Pe mine, robul patimilor, cel plin de ruşine, slobozeşte-mă de ruşinea cea veşnică, şi de gheénna, şi de întunericul cel mai din afară. Luminează-mi mişcarea minţii cu lumina Ta.

Aşază-mi gândurile sufletului întemeiate, care sînt îngrozite şi tremură ca nişte vinovate, plâng şi se tânguiesc ca nişte osândite, ca să săvârşesc rugăciuni curate şi neîncetate, curăţire a minţii, linişte sufletească, omorâre a voilor celor urâte, defăimare a lucrurilor celor trecătoare, cugetul cel smerit şi dragostea, lacrima inimii cea făcătoare de veselie, şi suspinurile cele pline de mir, şi tânguirile cele sfinţite, cu puterea cea de rază purtătoare a înfrânării. Dă-mi mie să-mi biruiesc cu aripile postirii pântecele cel fără de ruşine şi înfocat. Dăruieşte-mi minţii stăpânirea gândurilor. Tu înfrânează-mi, înţelepţeşte-mi pântecele, care cu totul m-a biruit, m-a prăpădit, care cu totul m-a împâclit, m-a spurcat, care cu totul m-a întunecat, m-a netrebnicit. Gânduri urâte îmi aprinde acum desăvârşit. Vai mie, tare mă prăpădesc desăvârşit. Acum m-a afundat întru întunericul iadului şi m-a prăpăstuit în bezna cea mare. Mâhniciunea cea zadarnică şi fierbinţeala inimii, mânia cea iute şi zavistia şi nebunia, întunecarea lenevirii, norul trândăviei, mi-au gonit Darul Duhului. Slava deşartă cea omenească şi lauda cea stricăcioasă, necinste peste măsură îmi aduc mie. Iară mândria, turbarea dracilor, m-a împreunat pe mine cu nebunia patimilor. Cu amar suspină, inimă de trei ori ticăloasă. În ceasul cel înfricoşat, la ziua Judecăţii, de faţă vor sta Heruvimii cu frică, şi se vor spăimânta Serafimii cu cutremur. Izbăveşte-mă de

patimile mele, Sfântă Treime. Luminează întunecarea mea cu lumina Ta. Învredniceşte-mă să lăcrămez de-a pururea, să plâng, să suspin în toată vremea şi locul. În ceasul întru care va ieşi Judecătorul la judecată, Cerul se va scutura iar pământul va tremura; se va îngrozi marea, se va topi toată zidirea, se va sălbătici asupra celor ce au nelegiuit. Vor răsuna trâmbiţele prea-potrivit. Rânduielile celor fără de trupuri vor alerga, pe sufletele cele netrebnicite le vor chinui, pe sufletele cele întinate le vor arde. Când vei şedea pe scaun ridicat, când mă vei judeca pe mine, osânditul, să nu mă împreunezi pe mine, blestematul, cu iezii cei blestemaţi, ci cu oile cele fericite, ca să mă desfătez în lăcaşurile cele rânduite drepţilor. O, Lumină întreit-strălucitoare! O, Treime Prea-sfântă! Treime după feţe, şi unite după fiinţă! Cu singură credinţa şi afară de nădejde mântuieşte-mă. Împărat bine-putincios peste patimi arată-mă. Slobozeşte-mă de tot păcatul. Luminează-mă, înfrumuseţează-mă pe mine, cel întunecat. Caută spre mine cu ochi milostiv. Tu îmi dăruieşte mie Înger de raze purtător, al minţii ajutător, învăţător, părtinitor, povăţuitor îndreptându-mă către mântuire, păzitor sufletului şi trupului meu. Tu îmi usucă izbucnirile răutăţii mele. Tu îmi izvorăşte mie ploi de lacrimi. Nu celor fără prihană, celor străluciţi, le-ai hotărât mântuire cu mărturisire, ci ai dăruit chipuri de pocăinţă

mie, spurcatului şi netrebnicitului. Nu este fel de răutate de viclenie pe care nu l-am lucrat în toată vremea şi locul. Şi acum îmi plec Ţie genunchii inimii mele. Împărăţiei Tale grumazul îmi plec. Bunătăţii Tale rugăciunea o aduc. Lasă-mi mulţimile greşalelor mele. Lasă-mi cumpliţiile datoriilor mele. Să nu mă lipseşti de bunătăţile cele veşnice. Să nu mă scoţi afară de la masa cea nemuritoare. Să nu mă înstrăinezi de bucuria sfinţilor. Învredniceşte-mă sfinţitei împărtăşiri, spre ştergerea greşalelor celor multe, spre dezlegare, spre curăţire, spre mântuire. Şi în ceasul cel de pe urmă amar al morţii, trimite-mi atunci Îngeri blânzi, luminaţi, ca să înfrângă pâlcurile dracilor, şi să-mi răpească sufletul din muncă, şi sus să-l ducă fără de păcate, către Cel întreit Luminător şi singur Împărat, şi să-l învrednicească bucuriei Sfinţilor. Primeşte mijlocitoare pe bunătatea Ta, nerăutatea, nepomenirea de rău, milostivirea, îndurarea cea desăvârşită. Primeşte mijlocitoare pe Maria cea Prea-înaltă, pe Veselitoarea lumii, Maica şi Fecioara Prunca, Dumnezeiasca Scară, Toiagul cel însufleţit, Scaunul. Primeşte mijlocitoare pe rânduiala şi ceata cea slobozitoare de fulgere a cereştilor Îngeri celor fără de trupuri. Primeşte mijlocitor luminat şi de raze purtător, pe Mergătorul Tău înainte cel sfinţit, pe cel mai-nainte din scutece propovăduitor şi de Dumnezeu grăitor, pe cel ce mai-nainte de Stăpânul a strălucit celor

dintru întuneric. Primeşte mijlocitoare pe danţurile Sfinţilor, pe danţurile Prorocilor, ale Patriarhilor, ale Mucenicilor, ale tuturor Sfinţilor celor de lumină purtători. Ca bine să Te cuvintez, şi cu dorire să Te măresc. Ca să-Ţi mulţumesc şi să-Ţi viersuiesc curat. Pe Care bine Te cuvintează Puterile Cerurilor, întru toţi vecii cei nemărginiţi. Că Ţie se cuvine slava, cinstea şi stăpânirea, întru toţi vecii cei nesfârşiţi.

A 9-a Rugăciune către întru-tot-înduratul Dumnezeu şi Tatăl.

Umilincioasă, mărturisitoare şi rugătoare.

Ştiu Doamne, că deşi mulţimea păcatelor mele este nenumărată, şi nici pot a privi la bunătatea Ta, dar mila Ta este prea-nemărginită, şi ca un noian al îndelungii răbdări şi adânc al bunătăţii. Şi dacă pe toţi oamenii i-am întrecut cu răutatea şi cu viclenia, dar nu am covârşit şi îndurările Tale, nici milostivirile milei Tale nu le-am închis, nici pâraiele iubirii Tale de oameni, cele ce de-a pururea curg, nu le-am uscat. Că deşi fărădelegile noastre se vor îmmulţi mai mult decât stelele Cerului, şi decât nisipul cel de pe ţărmurile mării, însă atâta biruiesc bunătatea Ta şi blândeţea Ta, încât şi isprăvile noastre nu ajung dreptatea Ta. Pentru aceasta, bizuindu-mă milei Tale, mă apropii la Tine cu

frică şi cu cutremur, rugându-mă ca curvarul: orice Ţi-am greşit Ţie de voie şi fără de voie, cu lucrurile şi cu cuvintele, cu aducerile aminte şi cu gândurile, cu cunoştinţa celui mai rău şi cu necunoştinţa, câte cu mintea şi câte cu cugetul, ori în ce noapte şi ori în ce zi, în toată vârsta şi în toată viaţa mea, toate să mi le ierţi, toate să mi le ştergi, şi să mă îmbraci cu haina nepăcătuirii şi a curăţiei.

Am păcătuit, mărturisesc. Am greşit, nu tăgăduiesc. Poruncile Tale le-am lepădat. Judecăţile Tale şi dreptăţile le-am trecut cu vederea. Am urmat înşelătorului şi lepădatului vrăjmaş. M-am supus trupului şi patimilor. Am robit dulceţilor vieţii. Prăvălie am fost a toată necurăţia. Vas m-am făcut a toată fărădelegea. Nu am chipul icoanei Tale curat şi nemânjit. Nu am pecetea Dumnezeiescului Botez neclintită. Am stricat plăsmuirea cea dintâi şi cea de-a doua. Toate le-am amestecat, toate le-am întinat cu căderile cele din fiecare zi şi ceas. Mă mărturisesc pe sine-mi vinovat focului celui veşnic, şi viermelui celui neadormit. Mă propovăduiesc pe sine-mi vrednic de toată munca cea înfricoşată şi cumplită. Nu aştept osânda Judecăţii Unuia-născut Fiului Tău, Care pe cei păcătoşi ca mine îi va trimite în gheénna. De la sine-mi iau hotărârea pedepsii. De la sine-mi mă osândesc. Şade aducerea aminte a păcatelor, văditoare iuţi şi neamăgite. Pârâşii cei cumpliţi aduc înainte zapisele lucrurilor mele. Cer

seamă. Trag ca de la divan spre munci. Cel ce ajută – nimeni. Cel ce părtineşte – nicăieri.

Ce voi face de-aici, mai-nainte de ceasul acela osândindu-mă, când în ziua Judecăţii mi se va lua seama? De la cine mă voi îndrepta, dacă de la sine-mi mă defaim? Cine îmi va ajuta? Cine îmi va acoperi cele descoperite? Şi cele ce sînt la lumină, şi se văd de milioane de Îngeri şi de oameni, pe care la întuneric le-am lucrat, ticălosul? Nimic nu este care mă îndreptează, fără numai mila Ta, şi iubirea Ta de oameni, şi a mă osândi pe sine-mi mai-nainte de Judecată, şi a-mi vădi faptele mele, şi a-mi da la iveală păcatele mele. Că Tu, Cela ce ai zis prin Prorocul: «Spune tu întâi păcatele tale, ca să te îndreptezi»[61], cu adevărat şi mie, celui ce îmi mărturisesc fărădelegile mele Ţie, Domnului, îmi vei lăsa păgânătatea inimii şi mă vei dezvinovăţi. Am solitoare vrednică de credinţă spre înduplecare, pe cea întru-tot-sfântă, şi prea-fără-prihană, şi prea-curată Maica a Unuia-născut Fiului Tău, adevăratul Dumnezeu şi Mântuitorul firii noastre. Am împreună solind pe sfintele şi curatele şi nematerialnicile Puteri şi Stăpânii, pe Scaune, pe Domnii, pe Heruvimii cei cu ochi mulţi şi pe Serafimii cei câte cu şase aripi, şi pe toată ceata cea slujitoare, grăită şi negrăită.

Pun înainte mijlocitoare, împreună ajutătoare mântuirii mele, pe mulţimile

[61] Isaia 43, 26. (n. ed.)

Dumnezeieştilor Părinţi şi ale strămoşilor, care din tot veacul au făcut cele plăcute Ţie. Pun înainte spre rugăciune pe fericiţii şi văzătorii tainelor Tale Proroci. Şi pe lângă aceştia, pe pecetea Prorocilor, pe marele văzător al adevărului şi propovăduitorul şi Botezătorul Ioann. Aduc spre mijlocire pe sfinţii şi sfinţiţii Apostoli, ale căror trâmbiţe ale învăţăturii, spre zidirea Bisericii, pe toată lumea au ridicat. Îţi aduc Ţie şi sângiurile Mucenicilor, şi biruinţele care Cerul şi pământul au clătinat ca adevărul bunei credinţe, cel ce a răsărit pe pământ, să-l întemeieze, şi minciuna păgânătăţii să o gonească. Îţi aduc Ţie şi împotrivirea cea tare şi neîngrozită, asupra celor rău-credincioşi, a mărturisitorilor Ortodoxiei şi a credinţei celei sănătoase. Pun înainte şi luptele şi nevoinţele cele prin viaţă ale Cuvioşilor bărbaţi, celor ce ca nişte Îngeri pe pământ au petrecut, care şi patimile trupului, şi dulceţile lumii, şi meşteşugirile ţiitorului lumii cu iscusinţa le-au biruit.

Şi nici cinstitele şi sfintele cete ale Păstorilor şi Dascălilor lumii spre mântuire nu le trec şi nu le las, ci îi chem şi pe aceştia, ca împreună să Te îmblânzească şi să Te înduplece pe Tine, Părintele şi Făcătorul tuturor, pe cei care în mâini au jertfele lor cele fără de sânge, şi sudorile, şi luptele cele pentru buna credinţă şi pentru fapta bună. Încă şi femeile, şi mai ales Fecioarele cele cinstite şi cuvioase, care în firea bărbaţilor s-au schimbat, şi sub jugul cel

bun al Evangheliei s-au băgat, pentru mine rugăciune aduc, mai-nainte arătându-mi petrecerea lor cea cu nevoinţă, şi viaţa cea pustnicească şi pătimitoare, şi spre milă îndemnând.

Deci având atâţia, şi acest fel de părtinitori, solitori şi mijlocitori, mă rog eu, păcătosul şi nevrednicul, să nu mă trimiţi, Doamne, ruşinat, nici să mă urgiseşti ca pe un nevrednic, nici să mă lepezi de la faţa Ta, ca pe un fără de îndrăzneală, ci mă numără cu oile cele alese, şi mă învredniceşte stării şi rânduielii celor ce se mântuiesc, ca un Milostiv şi Îndurat, şi de oameni iubitor, şi care de mântuirea păcătoşilor Te bucuri. Că Tu eşti Dumnezeul şi Tatăl nostru, şi către Tine, greşind, ne întoarcem, şi ai Tăi fii sîntem, deşi necinstiţi, pentru neluarea aminte, am fost. Şi Ţie slavă, şi mulţumită, şi închinăciune înălţăm, împreună cu Unul-născut Fiul Tău, şi cu Prea-sfântul, şi Bunul, şi De-viaţă-făcătorul Tău Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 9-a Rugăciune umilincioasă către Domnul nostru Iisus Hristos.

Doamne Iisuse Hristoase, Mântuitorul meu: plouă în inima mea roua Darului Tău; să adape aceasta mintea mea, şi să o împodobească pe ea cu florile umilinţei, ale smereniei, ale

dragostei şi ale răbdării. Şi ce zic acestea? Că iată rugăciunea mea este neputincioasă, şi păcatele mele sînt mari şi tari. Păcatele mele mă necăjesc pe mine, şi neputinţele mele mă silesc a striga Ţie: Cela ce ai deschis ochii orbului, deschide ochii minţii mele, ca totdeauna să văd frumuseţea Ta. Cela ce ai deschis gura asinului lui Valaám, deschide-mi gura mea spre lauda şi slava Darului Tău. Cela ce ai pus hotar mării, Cuvântul poruncii Tale pune-l hotar inimii mele, prin Darul Tău, ca să nu se abată în dreapta sau în stânga de la poruncile Tale. Cela ce ai dat apă în pustie norodului celui nesupus şi împotrivă-grăitor, dă-mi mie umilinţă, şi ochilor mei lacrimi, ca să plâng ziua şi noaptea în vremea vieţii mele cu smerită cugetare, şi cu dragoste, şi cu inimă curată.

Să se apropie rugăciunea mea înaintea Ta, Doamne, şi dăruieşte-mi din sămânţa cea sfântă a Darului Tău, ca să-Ţi aduc Ţie mănunchi de umilinţă. Deci slavă Ţie, celui ce mi-ai dat mie, ca să-Ţi aduc Ţie. Auzi, Doamne, rugăciunea robului Tău, pentru rugăciunile tuturor Sfinţilor Tăi, când îţi aduc mărturisirea aceasta. Greşit-am la Cer şi înaintea Ta, Doamne Dumnezeule Atotţiitorule, şi nu mai sînt vrednic a mă chema fiu al Tău, nici a căuta şi a vedea înălţimea cerului de mulţimea păcatelor mele, nici a numi numele Tău cel prea-slăvit prin buzele mele cele păcătoase. Că nevrednic pe

sine-mi m-am făcut Cerului şi pământului, pe Tine întărâtându-te, Săpânul meu cel bun. Pentru aceea mă rog Ţie, Doamne, să nu mă lepezi pe mine de la faţa Ta, nici să Te depărtezi de la mine, ca să nu pier. Că de nu mi-ar fi ajutat mie mai-nainte Darul Tău, eu aş fi pierit; şi eram acum ca şi cum nu aş fi fost. Că după ce Te-am părăsit pe Tine, nu m-a întâmpinat pe mine zi bună. Că ceea ce întru păcate se pare că este zi bună, şi decât înseşi cele amare prea amară este. Şi de nu îmi va ajuta mie acum acelaşi Dar al Tău, eu iarăşi voi fi ca şi cum nu sînt. Pentru aceea tare nădăjduiesc că mă vei împuternici pe mine cu Darul Tău, Doamne Dumnezeul meu, ca să mă grijesc de mântuirea mea. Pentru care şi cad la Tine rugându-mă: Sprijineşte-mă pe mine, cela ce m-am rătăcit din calea dreptăţii. Varsă peste mine mulţimea îndurărilor Tale, ca peste fiul cel curvar, că mi-am ruşinat viaţa mea, risipind bogăţia Darului Tău. Miluieşte-mă, Dumnezeule, şi nu pomeni răul pentru viaţa mea cea înrăutăţită. Îndură-Te spre mine ca spre curva şi spre vameşul şi spre tâlharul. Că aceştia pe pământ fiind s-au urgisit de toţi, iară tu, Doamne, i-ai primit pe dânşii, şi locuitori ai desfătării Raiului i-ai făcut. Deci primeşte-mă şi pe mine, netrebnicul robul Tău, şi pocăinţa mea, că şi eu m-am urgisit de toţi. Că ai venit nu pe cei drepţi să-i chemi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă. Că Ţie se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

A 9-a Rugăciune către Prea-sfânta şi cea De-o-fiinţă Treime.

Treime de-o-fiinţă şi nedespărţită, Domnie una întreit strălucitoare, necuprinsă şi singură domnească Stăpânie în trei Sori: Mulţumesc Ţie, deşi nu sînt îndestulat spre mulţumirea nenumăratelor Tale faceri de bine. Că cu voia cea bună a Împărăţiei Tale în calea mântuirii m-ai povăţuit, şi dragoste de viaţă singuratică ai pus întru inima mea, şi m-ai împuternicit cu bucurie a mă depărta de lume, şi de amăgirea ei, şi cu chipul îngeresc al rânduielii celei pustniceşti m-ai împodobit, şi m-ai învrednicit a fi numărat împreună cu oile turmei Tale, şi întru păşunea Dumnezeieştii Tale învăţături din destul m-ai hrănit. Ce Îţi voi răsplăti Ţie, Dumnezeule, pentru măririle care le-ai făcut mie? Te lăudăm pe Tine, bine Te cuvântăm, ne închinăm Ţie, Te slăvim pe Tine, mulţumim Ţie, Făcătorule de bine al sufletelor şi al trupurilor noastre. Că Bun şi Iubitor de oameni eşti, şi Ţie slavă, cu buze nevrednice, şi laudă, şi mulţumită, încă şi închinăciune înălţăm, Tatălui, şi Fiului, şi Sfântului Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 10-a Rugăciune către Iubitorul de oameni Dumnezeu şi Tatăl.

Stăpâne Doamne Atotţiitorule, Izvorule cel mai presus de mărginire, şi nepovestit, şi de-a pururea vecuitor, Părinte al vieţii şi al nemuririi, Întărirea cea mai presus de putere, Cel de toate minţile neînţeles, şi de nici una din rânduielile cele de sus cunoscut, Mărimea cea covârşitoare şi nearătată, Bunătatea cea cu totul pricinuitoare şi izvorâtoare şi prea-îndestulată, Cela ce prea reverşi peste toate cele ce sînt bunătatea Ta cea negrăită, şi împărtăşeşti de tot binele făpturile Tale, după rânduiala şi puterea cea primitoare a fiecăreia, Cela ce spre împărtăşirea bunătăţilor Tale ai făcut pe om, şi cu toate cele bune cu chip Dumnezeiesc l-ai împodobit, ca şi printr-însul să se slăvească pe pământ numele Tău cel de mare cuviinţă. Şi fiindcă s-a stricat el cu păcatul, iarăşi spre mai bine de a doua oară zidindu-l întru Hristosul Tău (prin care toate le-ai adus întru fiinţă), l-ai suit la Ceruri.

Mulţumesc Ţie, că îndelung ai răbdat până acum, şi nu m-ai lăsat să pier cu păcatele mele. Mulţumesc Ţie, că de nenumărate ori întorcându-Te, m-ai mângâiat, şi în ziua relelor m-ai acoperit. Mi-ai dat mie ajutor de mântuire, şi dreapta Ta m-a sprijinit, şi certarea Ta m-a îndreptat desăvârşit. Mulţumesc Ţie, că Te-ai făcut mie Povăţuitor şi Luminare şi Sprijinire, şi că în cuvinte şi în gânduri şi în pilde de-a pururea către mântuire mă povăţuieşti şi mă luminezi. Mulţumesc Ţie,

că nevrednic fiind, îmi faci bine, şi mă chemi, şi mă îndemni, şi arăţi iubire de oameni peste mine, necunoscătorul robul Tău, cel ce foarte am greşit, şi toată viaţa mea întru păcate am cheltuit-o.

Deci şi acum, mult-milostive, iubitorule de oameni Doamne, Cela ce nu voieşti moartea păcătosului, ci întoarcerea lui o aştepţi şi o primeşti, Cela ce mântuieşti pe cei deznădăjduiţi, şi înviezi pe cei omorâţi, caută spre mine, nevrednicul robul Tău, şi zdrobit fiind, înviază-mă, şi sfărâmat fiind, vindecă-mă. Şi pentru bunătatea Ta cea din veac necuprinsă, Stăpâne, uită fărădelegile mele, care cu lucrul, şi cu cuvântul, şi cu gândul, cu cunoştinţa sau cu necunoştinţa am greşit. Dezleagă împietrirea inimii mele celei alunecoase, şi îmi dăruieşte mie lacrimi de umilinţă, spre curăţirea spurcăciunii minţii mele. Şi să nu Te întorci dinspre mine, întinatul. Să nu mă ruşinezi pe mine, cel spurcat cu voirea, şi împuţit din putrejunea lucrurilor mele. Auzi-mă Doamne, milostiveşte-Te Doamne, şi de patimile cele ce împărăţesc întru mine slobozeşte ticălosul meu suflet. Ca întru curată conştiinţă să mă apropii spre numele Tău cel înfricoşat şi prea-slăvit, şi să nu mă mai stăpânească păcatul, nici să mă mai silnicească războinicul drac, nici la voia lui să mă mai ducă, ci cu bună-voirea cea atotputernică a milostivirii Tale izbăveşte-mă de stăpânirea amândurora. Că a Ta este

stăpânirea, şi puterea, şi slava, împreună cu Unul-născut Fiul Tău, şi cu Sfântul Tău Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 10-a Rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos.

A lui Mihail Kritopul Imvriu.

Stăpâne Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel singur milostiv şi lesne iertător, Izvorul milei, Noianul cel nedeşertat al iubirii de oameni, Cel ce nu ai venit să chemi pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi care se pocăiesc. Primeşte-mă, Cela ce de şaptezeci de ori câte şapte a ierta păcatele ai poruncit lui Petru, verhovnicului ucenicilor şi Apostolilor Tăi, care Te-a întrebat, o dată arătînd dintru aceasta şi pe nemărginirea bunătăţii şi a iubirii Tale de oameni, iară altă dată şi tuturor celor ce au păcătuit, deschizându-le cu milostivire şi cu îndurare uşa pocăinţei, şi dăruindu-le vreme de întoarcere, şi deznădăjduirii nicăieri dându-i loc. Însuţi Stăpâne Iubitorule de oameni, Dumnezeule a toată mângâierea, Părinte al îndurărilor, Doamne al milei, Adâncule al milostivirii, Noianule al bunătăţii, Izvorule al milosârdiei, Vistierie nedeşertată a îndelungii răbdări şi a nepomenirii de rău, Povăţuitorule ale celor rătăciţi, Îndreptare a celor căzuţi, Nădejde a celor deznădăjduiţi, Mângâiere a celor urgisiţi, şi tuturor toate

fiind, şi cunoscându-Te pentru mine şi pentru a mea mântuire: Primeşte-mă acum şi pe mine, păcătosul şi nevrednicul robul Tău, cel ce mă pocăiesc şi mă apropii cu inimă zdrobită şi cu smerenie a duhului, şi cer dezlegare de multele şi cumplitele greşale, care întru cunoştinţă şi întru necunoştinţă nevrednice de iertăciune am greşit în toată viaţa, călcând legile Tale, şi lepădând poruncile Tale, şi nepăzind aşezămintele Tale, şi defăimând rânduielile Tale cele bune şi mântuitoare, şi cu totul depărtându-mă de la Tine şi de la ale Tale, şi după mintea mea cea rea şi vicleană umblând, şi făcându-mă bucurie diavolului şi răilor şi viclenilor lui draci, în tot chipul împlinind poruncile acestora.

Şi acum, Doamne, Doamne, ca dintru un prea adânc somn şi beţie sau mahmurie târziu oarecând trezindu-mă din păcat, şi întru sine-mi viindu-mi, şi simţire de relele mele luând, şi dinspre toate părţile pe sine-mi cercetându-mă şi pustiu aflându-mă de tot binele şi de podoaba cea cu chip de lumină şi strălucită a Dumnezeieştii scăldători cu care m-ai îmbrăcat, gol cu totul şi lipsit din pricina păcatului, şi suspinând, şi tremurând, şi flămânzind, şi de toate relele ţinându-mă, şi cu totul lipsit fiind, şi de toţi ceilalţi urgisit; am venit întru pomenirea vieţii celei mai dinainte, întru care m-ai aşezat şi dintru care pentru răutate am căzut, şi mi-am adus aminte de îndurările Tale cele bune, asemenea şi

purtătoare de grijă şi iubitoare de bine şi Părinteşti, şi către al meu Stăpân curat mă întorc, şi cu îndrăzneală pe sine-mi la picioarele Tale mă arunc, tare glăsuind şi strigând dintru adâncul sufletului, ca fiul cel curvar: Greşit-am, Doamne, la Cer şi înaintea Ta. Deci primeşte-mă, Bunule şi Iubitorule de oameni Doamne, pe mine cel ce mă pocăiesc şi mă întorc şi mă apropii cu cutezare la bunătatea Ta cea negrăită şi la milostivirea cea nemăsurată şi la Împărăţia cea prea-bună. Primeşte-mă pe mine, nevrednicul robul Tău, cel ce mult am greşit şi am întărâtat şi am amărît îndurările Tale cele iubitoare de oameni. Primeşte-mă pe mine, zidirea mâinilor Tale, făptura Ta, pe care ai cinstit-o cu chipul Tău şi cu stăpânirea cea asupra tuturor, căreia singură între celelalte vietăţi cuvânt i-ai dăruit, şi pe care cu multe şi mari bunătăţi ai împodobit-o, pentru care Lege ai dat, Proroci ai trimis, altele nenumărate ai lucrat, pentru care om Te-ai făcut, Dumnezeu fiind şi Stăpân, şi toată iconomia cea înfricoşată săvârşindu-o, ai suferit şi patimi, şi Cruce, şi moarte, şi îngropare, ca şi de moarte, şi de patimi, şi de păcate să mă slobozeşti pe mine, şi către rudenia şi punerea de fii cea mai dinainte să mă întorci, şi moştenitor Împărăţiei Tale să mă faci.

Deci dacă toate acestea cu iubire de oameni şi le-ai făcut şi le-ai suferit pentru mine, cum acum mă vei lăsa, o, Stăpâne, să

mă fac vânat diavolului, şi să se laude asupra nemărginitei Tale puteri şi bunătăţi şi înţelepciuni răzvrătitul şi vicleanul fugar drac (ca cela ce nu numai pe om l-a amăgit şi din petrecerea Raiului l-a izgonit şi de fericita viaţă cea de acolo l-a lipsit, ci şi după negrăita Iconomie, şi prea-înfricoşata Jertfă, şi Sângele Tău cel vărsat şi Stăpânesc, cel mare şi vestit, prin care pe noi ne-ai răscumpărat, încă şi acum poate să răpească pe robii Tăi cei cumpăraţi cu atâta preţ, şi către a sa prăpastie a pierzării îi duce) ? Nu, Stăpâne, Iubitorule de oameni, nu Împărate veşnice, nu Atotputernice Doamne, să nu aibă atâta biruinţă asupra noastră vrăjmaşul adevărului, pierzătorul drac, nici atâta să poată răutatea noastră.

Am greşit adică, dar de la Tine nu m-am depărtat. Am greşit, dar pe Tine Dumnezeu Te numesc. Am greşit multe şi mari greşale, mărturisesc, dar la bunătatea şi iubirea Ta de oameni cad. Şi aceasta margine nu are. Ce aşa am păcătuit eu, tina, încât Tu poţi să dezlegi? Ce aşa nerânduială am făcut, încât Tu ierţi? Ce aşa am nelegiuit, încât Tu laşi? Ce aşa am greşit, încât Tu Te milostiveşti, îndurat şi îndelung răbdător din fire fiind? Nimic mare nu este de s-ar fi adunat toate păcatele oamenilor întru una, alăturându-se cu adâncul cel nemărginit al bunătăţii şi al iubirii Tale de oameni. Şi pentru aceasta, Stăpâne Iubitorule de oameni, mă îndreptez în cuvinte, nu la

curăţenia mea căutând – că necurat sînt eu mai mult decât toţi, şi spurcat, şi departe de poruncile Tale, şi ca un porc cu totul mă tăvălesc în tina şi în noroiul răutăţilor mele celor nenumărate – ci punând în minte nemărginirea milostivirii şi a blândeţii Tale, şi la înălţimea şi mărimea bunătăţii şi a iubirii Tale de oameni privind, pe care nici unul din păcatele cele omeneşti nu poate să o biruiască.

Deci primeşte-mă, Doamne, pe mine, cela ce mă întorc cu lacrimi şi cu suspinuri, şi mă căiesc pentru care am greşit, şi iertare cer. Pleacă-Te rugăciunilor şi cererilor mele. Milostiveşte-Te ca un milosârd. Îndură-Te ca un îndelung răbdător. Miluieşte-mă ca un iubitor de oameni, şi îmi iartă mie câte am păcătuit Ţie. Primeşte-mă pe mine, robul Tău, care Îţi mulţumesc, că până acum nu m-ai pierdut pe mine cu fărădelegile mele, îndelung răbdând pentru mine, şi cer dezlegare de cele greşite de mine, şi desăvârşită izbăvire şi iertare de la bunătatea Ta. Şi de aicea înainte mă rog, şi foarte mă cuceresc: întăreşte-mă întru credinţa şi nădejdea şi dragostea Ta cea temeinică, şi neclintit păzeşte-mă de toate meşteşugirile şi năpădirile vicleanului, ca să nu mă răpească răutatea spre prăpastia pierzării, nici să mă fac vânat vrăjmaşului. Îngerului credincios păzitor încredinţează viaţa mea, povăţuindu-mă şi întărindu-mă spre a face voia ta, şi bine a împlini poruncile tale.

Aşa, Stăpâne îndelung răbdătorule, mult-milostive Doamne, înţelegătorule Soare, Împărate al slavei, Milostivirea şi Iertarea cea desăvârşită a păcatelor mele. Aşa prea-dulce Iisuse, răsuflarea mea, şi răcorirea, mângâierea, domolirea, dulceaţa, veselia sufletului meu, bucuria cea deplină, dragostea cea desăvârşită, dorirea cea cu chip Dumnezeiesc, viaţa cea fără mâhniciune, pofta de cele bune, pacea care covârşeşte toată mintea. Aşa, lumina ochilor mei, întinderea mâinilor, umbletul picioarelor, potrivirea mădularelor, şi întregimea a tot trupului meu, în scurt, toate. La Tine numai, Stăpâne Hristoase, iau aminte, Ţie viez, Ţie mă mişc, Ţie şi sînt, deşi am greşit mai mult decât toţi. Curăţeşte mintea mea de împătimirea cea materialnică, şi de cugetele cele deşarte, şi de aducerile-aminte şi de prinderile în minte cele necuvioase şi rele şi viclene care pe mine mă ţin şi mă sugrumă acum şi mă înconjură. Dă-mi mie dorire bună a sufletului şi gând temeinic şi poftă a inimii şi cugetare neîncetată de pomenirea Ta cea de lumină dătătoare, şi de dragostea cea desăvârşită, ca să nălucesc de-a pururea podoaba Ta cea iubită şi frumuseţea Ta să o văd. Spală-mă desăvârşit de spurcăciunea păcatului, şi mă curăţeşte de toată împuţiciunea cea pătimaşă şi de necurăţia şi de întinăciunea trupului şi a duhului. Şi îmi dă mie linişte statornică şi pace adâncă a

gândurilor, ca prin toate îndulcindu-mă de facerea Ta de bine şi de îndelunga-răbdare şi de bunătatea cea multă, şi mila Ta cea Dumnezeiască din destul dobândind, să mulţumesc, să slăvesc, să laud şi să măresc numele Tău cel prea-sfânt, şi al Celui fără de început al Tău Părinte, şi al Prea-sfântului, şi Bunului, şi De-viaţă-făcătorului Tău Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciuni ce se zic mai-nainte de somn.

Rugăciunea întîi.
Către Domnul nostru Iisus Hristos, rugătoare şi umilincioasă.

A Sfântului Grigorie Bogoslovul.

Dumnezeule, Dumnezeul meu, de care Heruvimii şi toate adâncurile tremură, Noianul cel neurmat al bunătăţii, Cela ce de-a pururea asculţi pe cei ce Te cheamă pe Tine cu inimă zdrobită, Cela ce noaptea ai făcut-o spre odihna şi mântuirea zidirii Tale, Cela ce m-ai învrednicit pe mine, ticălosul, a ajunge sfârşitul zilei, Cela ce ai zis: «Mai-nainte de a mă chema pe mine, de faţă sînt, şi încă grăind tu»[62], vino şi acum, Stăpâne, până la noi, prin venirea Ta cea nevăzută, din sânurile cele părinteşti ale Născătorului Tău, de unde nu Te-ai despărţit vreodată, şi pleacă urechea Ta

[62] Isaia 58, 9. (n. ed.)

spre neputinţa noastră. Doamne Dumnezeule, Cela ce izvorăşti milă şi bunătate, Cela ce de-a pururea mă chemi pe mine, cela ce de-a pururea mă întorc dinspre Tine, şi de la Tine mi se face bine: trimite întru mine, ticălosul, umilinţă, şi arată, precum oarecând piatra cea din pustie, aşa inima mea cea pietroasă şi vârtoasă să aducă izvoare de lacrimi. Că iată, Stăpâne, cu frică şi cu cutremur cad la Tine, şi mă rog: Doamne, Doamne, iartă-mi mie greşalele mele cele din toată ziua şi din toată viaţa mea, cu necunoştinţa şi cu cunoştinţa, şi cu aducerea aminte. Că ştiu că multă este mulţimea bunătăţii Tale, Doamne şi Ziditorule Iubitorule de suflete, şi pentru aceasta spre rugăciune am îndrăznit. Nu am făcut măcar întru un ceas voia Ta, nici vreun bine, Doamne. Că voia şi gândirea fiecărui om este toată urâtă, toată lumească. Căci cum poate lutul şi tina, cea şi decât plumbul mai grea, să zboare şi să se suie la înălţimea Cerului? Şi de acolo să se înveţe ceva bun?

Vezi, Stăpâne, Ţie îmi arăt toată neputinţa mea. Curăţeşte-mă. Miluieşte-mă. Că la Tine mă apropii, de sine-mi osândit şi fără de răspuns. Ţie ca un urît şi părăsit îmi plec grumazii, şi în pământ caut. Mă ruşinez şi mă îngrozesc să văd Cerul cu ochi spurcaţi. Ţie cu adevărat îmi plec genunchii inimii şi ai trupului, iară mâinile trupului le ridic cu lacrimi şi cu suspinuri de umilinţă. Mă rog, Doamne, Doamne, ajută-mi mie, şi de focul cel nestins

mă izbăveşte. Că m-au făcut dracii pe mine, ticălosul, de râs, punându-se asupra mea fără de ruşine. Pentru aceasta, Doamne, Doamne, grăbeşte, sârguieşte, ajută-mi, sprijineşte-mă şi mă învredniceşte neosândit a sta înaintea Divanului Tău celui înfricoşat. Şi să nu biruiască păcatele mele cele mai multe decât nisipul mării, prea-bunule şi îndelung-răbdătorule Stăpâne, adâncul iubirii Tale de oameni. Să nu apuce în noaptea aceasta ticălosul meu suflet nălucirile dracilor, pe care nu le aştept, şi înfricoşările cele de noapte, şi lucrul ce umblă întru întuneric. Să nu dormiteze, nici să adoarmă Îngerul cel ce mă păzeşte pe mine. Nici ceva din cele spurcate a zilei şi din cele după zi să vădească noaptea. Ci, Doamne, Doamne, cu lumina cea neapropiată şi atotputernică a Dumnezeirii Tale mintea strălucindu-se, şi fără de trup cu Tine, Dumnezeule, să vorbească, ochiul cel lucrător şi neadormit.

Dăruieşte-mi mie odihna nopţii, ca ziua să petrec întru dragostea Dumnezeirii Tale celei nepovestite. Şi dă genelor mele somn uşor, ca nici limba, unealta cântărilor de laudă, să nu fie multă vreme moartă; nici însăşi zidirea Ta cea luminată să se liniştească. Şi mă scoală din somn în ceasuri potrivite, la cântările de laudă cele de miezul nopţii şi de dimineaţă, ca să Te slăvesc pe tine, Lumina cea neapropiată, împreună cu puterile cele Cereşti şi cu Îngerii Tăi. Ascultă, Doamne, inima ceea ce strigă, şi

nu lua aminte la lucrurile mele cele rele, ci caută spre chinuirea sufletului meu, şi grăbeşte de mă vindecă, pentru iubirea Ta de oameni. Şi mă izbăveşte de lucrurile mele cele viclene. Şi să nu-mi măsori mie cu potrivire, nici să voieşti a-mi răsplăti mie vrednice de cele ce am lucrat, ca să nu pier desăvârşit.

Auzi-mă, Doamne, pe mine, cela ce sînt întru deznădăjduire. Şi să nu mă laşi pe mine, rogu-mă, pentru păcatele mele cele mai multe decât nisipul mării, să fiu furat în somn de năluciri necuvioase, ci cheamă-mă înapoi, Stăpâne, pe mine cel robit, şi care sînt ţinut de faptele cele necuvioase, şi ca de nişte lanţuri strâns. Că Tu ştii a dezlega pe cei legaţi, şi a tămădui ranele cele nearătate pe care Tu singur le ştii, cunoscătorule al celor ascunse. Arată-te mie, celui ce cumplit am căzut, Cel grabnic întru milă şi zăbavnic spre muncă. Şi cu milostivirea Ta voieşte a-mi tinde mie mână şi a mă ridica din prăpastia fărădelegilor mele. Că Tu singur eşti Dumnezeul nostru, Cela ce nu Te bucuri de pierzarea păcătosului, Cela ce nu Te întorci dinspre faţa ceea ce caută la Tine cu lacrimi. Ascultă, Doamne, glasul robului Tău cel ce strigă către Tine. Arată lumina Ta cea nestinsă spre mine. Trimite umezeala Sfântului Duh, şi-mi dăruieşte puţin soroc ca să mă ridic, cela ce pe sine-mi m-am deznădăjduit. Întoarce-mi, Doamne, plânsul în bucurie. Rupe sacul meu şi mă încinge cu veselie. Şi îmi dă mie să încetez lucrurile mele

cele de seara şi să dobândesc odihna cea de dimineaţă, ca cei aleşi ai Tăi, Doamne, de la care a fugit întristarea şi suspinarea; şi să mi se deschidă mie uşa împărăţiei Tale, ca intrând într-însa împreună cu cei ce se îndulcesc de lumina feţei Tale, să dobândesc viaţa cea veşnică.

Aşa, Stăpâne Iisuse Hristoase, ajută-mi mie. Şi să nu mă laşi pe mine de acum să-ţi greşesc Ţie şi să urmez voii mele. Să nu mă laşi pe mine să pier cu păcatele mele; ci milostiveşte-Te spre zidirea Ta, şi să nu mă treci cu vederea, că neputincios sînt. Nici să mă părăseşti, că la Tine am scăpat. Vindecă sufletul meu, că am greşit Ţie. Înaintea Ta sînt toţi cei ce mă necăjesc, şi nu este mie scăpare, fără numai la Tine, Stăpâne Doamne. Mântuieşte-mă pentru îndurările Tale. Şi să se ruşineze toţi cei ce se scoală asupra mea şi caută sufletul meu să-l piardă pe el. Doamne Dumnezeul meu, adu-Ţi aminte de mine, păcătosul şi netrebnicul robul Tău, când chem numele Tău cel sfânt şi închinat, şi să nu mă ruşinezi pe mine de la aşteptarea mea. Şi mă învredniceşte să Te iubesc, şi să mă tem de Tine din toată inima mea, şi să fac întru toate voia Ta. Că nu este asemenea Ţie întru dumnezei, Doamne, puternic întru tărie, şi bun întru milă, spre a ajuta şi a mângâia, şi a mântui pe toţi cei ce nădăjduiesc întru numele Tău cel sfânt.

Aşa, Doamne, Doamne, Cela ce covârşeşti greşalele cele omeneşti şi acoperi mulţimile păcatelor, Cela ce nu ne faci nouă după păcatele noastre, nici ne răsplăteşti după fărădelegile noastre: învredniceşte-mă ca în toată noaptea şi ziua, şi întru toată răsuflarea mea, eu, cel vrednic de toată munca, ca cela ce sînt vinovat cu toate păcatele, şi taina cea înfricoşată a morţii şi îngrozirea şi mânia Ta cea nesuferită către noi, păcătoşii, şi hotărârea Ta cea straşnică şi dreaptă, care cu dreptate mă va trimite în focul gheénnei, să le am în inima mea de-a pururea neuitate, şi ca şi cum aş sta gol şi descoperit înaintea înfricoşatului Tău Divan şi aş aştepta hotărârea cea de acolo, ca de aicea pătrunzându-mi cărnurile mele, şi curăţindu-mi mintea şi sufletul şi inima, milostiv să Te aflu pe Tine în ceasul morţii şi al Judecăţii, când se vor sfărâma oglinzile trupului; pentru bunătatea Ta cea mai presus de fire, şi pentru solirile Maicii Tale şi Prea-curatei Născătoarei de Dumnezeu, nădejdii mele după Tine, şi ale tuturor Dumnezeieştilor Tăi Îngeri şi Arhangheli, şi pentru rugăciunile tuturor Sfinţilor Tăi. Amin.

A 2-a Rugăciune mai-nainte de somn.
A Sfântului Efrem Sirul.

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru: Cela ce ai arătat pe Sfânta Maica Ta mai cinstită decât toate Puterile Cereşti; Însuţi Prea-bunule, prin solirile ei şi ale tuturor Sfinţilor Tăi, milostiveşte-Te şi iartă-mi mie, nevrednicului robului Tău, orice am greşit astăzi ca un om, iară mai vârtos ca un fără de omenie: greşalele mele cele de voie şi cele fără de voie, cele întru ştiinţă şi întru neştiinţă, cele ce din răpire, şi din neluarea aminte, şi din multa trândăvire şi lenevirea mea s-au făcut. Ori pe numele Tău cel sfânt de m-am jurat, sau strâmb de m-am jurat, sau am hulit în cuget, sau întru ceva Te-am întărâtat, sau am furat, sau am minţit, sau prieten a venit la mine şi l-am trecut pe el cu vederea, sau pe vreun frate l-am necăjit şi l-am amărât, sau stând la rugăciune şi la cântarea de Psalmi, mintea mea cea rea şi vicleană la lucruri rele şi viclene şi lumeşti a umblat, sau peste cuviinţă m-am desfătat, sau glume am grăit, sau nebuneşte am râs, sau în deşert m-am mărit, sau m-am mândrit, sau frumuseţe deşartă am văzut şi de dânsa mi-am rănit mintea, sau cele ce nu se cuvin am bârfit, sau greşeala fratelui meu am iscodit-o, şi l-am osândit pe el, şi greşalele mele cele nenumărate nu le-am băgat în seamă, ori de rugăciunea mea m-am lenevit, ori altceva rău şi viclean am gândit: Acestea toate, şi altele care am lucrat şi le-am uitat, iartă-le, Dumnezeule, mie netrebnicului robului Tău, şi

mă miluieşte ca un bun şi iubitor de oameni; ca în pace să adorm şi să dorm eu, desfrânatul; slăvindu-Te pe Tine împreună cu Tatăl, şi cu Prea-sfântul, şi Bunul, şi De-viaţă-făcătorul Tău Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

A 3-a Rugăciune, când mergem spre pat.
A Sfântului Theodor Studitul.[63]

Cel ce ai dat somnul tuturor spre izbăvire de osteneli, care le-a pricinuit ziua cea strălucită, dă-mi şi mie, Hristoase al meu, Cuvinte al lui Dumnezeu, dulce somnul, uşor şi degrab trecător; plin adică de visurile cele bune, şi izbăvit de nălucirile cele rele. Şi mă scoală când va bate toaca, tare, neprihănit, cu veselie să cânt, împuternicindu-mi picioarele cu răbdare întru laudă, ferindu-mi mintea de lucrarea cea rea a dracilor, limpezindu-mi limba, ca să viersuiesc cu tărie, spre slava şi lauda stăpânirii Tale celei prea-mari; ca priveghind, mânecând, desăvârşit să văd lumina poruncilor tale dis-de-dimineaţă.

[63] Titlul în greceşte este puţin diferit: Ευχη Γ΄. Επικοιτιος δια στιχων Ιαμβων Θεοδωρου του Στουδιτου: „Rugăciunea a 3-a, când mergem spre pat, în stihuri iamviceşti, a lui Theodor Studitul.” (n. ed.)

Rugăciuni ce se zic după ce ne-am sculat din somn.

Întâia Rugăciune, către Sfânta Treime, a Dumnezeiescului Gură de Aur.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie. Slavă Ţie, Doamne Dumnezeul nostru, Cela ce de-a pururea treci cu vederea păcatele noastre. Slavă Ţie, Doamne Dumnezeul nostru, Cela ce m-ai învrednicit pe mine şi ziua de astăzi a o vedea. Slavă Ţie, Prea-sfântă Treime, Dumnezeul nostru. Mă închin bunătăţii Tale celei nepovestite. Laud îndelungă răbdarea Ta cea neurmată. Mulţumesc şi slăvesc mila Ta cea nemăsurată, că de nenumărate pedepse şi munci fiind vrednic, mă miluieşti, şi îmi faci bine cu nenumărate faceri de bine. Slavă Ţie, Doamne Dumnezeul nostru, pentru toate.

A 2-a Rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos.

A Sfântului Isaác Sirul. [64]

Doamne Dumnezeul meu, care cercetezi făptura Ta, Căruia sînt arătate patimile mele, şi neputinţa firii noastre celei omeneşti, şi tăria împotrivă-luptătorului nostru, Tu însuţi

---

[64] În textul grecesc: Ευχη Β′. Εν τω αυτω καιρω. Του αββα Ισαακ. („Rugăciunea a 2-a întru aceeaşi vreme. A Avvei Isaac.”). (n. ed.)

mă acoperă de răutatea lui; că puterea lui este tare, iară firea noastră ticăloasă, şi puterea noastră neputincioasă. Tu dar, o, Bunule, Cela ce ştii neputinţa noastră, care şi porţi nelesnirea neputinţii noastre, păzeşte-mă de tulburarea gândurilor, şi de potopul patimilor, şi mă fă vrednic sfintei slujirii Tale acesteia; ca nu cumva, în patimile mele, să stric dulceaţa ei, şi să mă aflu obraznic şi îndrăzneţ înaintea Ta. *Ci, Doamne, prea-dulcele meu Iisuse, miluieşte-mă şi mă mântuieşte.[65]

A 3-a Rugăciune întru aceeaşi vreme, a bătrânului Kirill al Constantinopolei, foarte frumoasă.

Doamne Dumnezeul meu, către Tine mânec, zicea Prorocul David (*Ps. 62, 1*). Şi: «De îmi aduceam aminte de Tine în aşternutul meu, în dimineţi cugetam spre Tine, că Te-ai făcut ajutorul meu» (*Ps. 62, 7*). Şi încă eu păcătosul şi nevrednicul, împreună cu Prorocul şi împăratul mânec către Tine, Doamne Dumnezeul meu. Aceasta îmi este mie pricina când mă scol din somn, şi întâi-socoteală a minţii, fiindcă şi datorie am netrecută. Că aceasta priveşte la însuşi sfârşitul pentru care

[65] Ultima propoziţie nu se află în textul grecesc, fiind adăugată de traducătorul român. (n ed.)

m-au zidit mâinile Tale. Ca adică să laud, să slăvesc şi să măresc prea-sfântul Tău nume, că Tu eşti, Doamne, Început fără de început, şi Sfârşit fără de sfârşit. Că precum fără de Tine nimenea nu putea să le zidească pe toate, aşa nici ele una de alta nu era cu putinţă să se zidească; ci de singur Darul şi puterea Ta, ca Ţie toate să slujească – de la Care s-au şi făcut –, şi să laude, şi să slavoslovească, şi să propovăduiască mărimea slavei Tale celei negrăite. Deci Tu, Doamne Dumnezeul meu, Ziditorul şi Făcătorul tuturor, Tu eşti Dătătorul tuturor bunătăţilor. Sau, ce este în fire, sau ce în dar, sau ce în trup, sau ce în suflet, care să nu se fi adus întru fiinţă din bunătatea Ta?

Că Tu eşti Izvorul desăvârşirilor, Noianul măreţiei, Adâncul milei şi Marea îndurărilor. Tu eşti chipul frumuseţii celei neasemănate, dintru care toate cele ce sînt ies. Tu eşti Dumnezeul dumnezeilor, Sfântul sfinţilor, Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor. Tu eşti Pricina pricinilor, Viaţa celor vii, Rânduiala, Buna-cuviinţă şi Slava tuturor celor văzute şi a celor nevăzute. Tu eşti Făcătorul şi Ziditorul meu, Cela ce dintru nefiinţă m-ai zidit, şi m-ai închipuit după chipul şi asemănarea Ta. Tu eşti Străjuitorul sufletului meu, Cela ce cu negrăită purtarea Ta de grijă mă păzeşti, ca să nu mă întorc iarăşi întru ceea ce nu am fost. Tu eşti Cela ce mă sfinţeşti, şi mă înalţi prin Darul Tău, şi a mă slăvi voieşti, şi a mă ferici, îndulcindu-mă de viaţa Ta cea veşnică. Dar şi

pe lângă acestea, Tu eşti ajutorul meu, şi sprijinitorul, şi făcătorul de bine, Împăratul meu şi Domnul meu, Tatăl meu şi Mirele meu. Tu eşti Născătorul sufletului meu, şi sfârşitul cel mai de pe urmă al bunei-norocirii mele, şi aşezarea în starea cea mai dinainte a fericirii mele, şi săvârşirea vieţii mele.

Acestea toate, şi orice alt ar fi bine-norocit şi dulce şi cinstit şi mântuitor, îmi eşti mie, ca Dumnezeul meu şi Domnul meu şi Făcătorul meu, şi Dumnezeu şi Om; că şi pentru mine bine ai voit a Te face om. Tu eşti Izbăvitorul meu, Slobozitorul meu. Tu eşti mântuirea mea, înţelepciunea mea, dreptatea mea, sfinţenia mea, izbăvirea mea, curăţenia mea, jertfa mea, Mielul meu, Arhiereul meu, Mântuitorul meu, Mângâietorul meu, Mijlocitorul meu, Dascălul meu, Păstorul meu, Pilda mea, Asemănarea mea, Mângâierea mea, Bucuria mea, Veselia cea veşnică. Tu eşti Doctorul răutăţilor mele, Tămăduitorul patimilor mele, Pierzătorul păcatelor mele. Că de câte ori mă voi apropia de Tine, de câte ori scârba inimii mele Îţi voi vesti Ţie, de câte ori lacrimă fierbinte va pica din ochii mei, de atâtea ori îmi deschizi mie, Doamne Iisuse Hristoase al meu, braţele Tale cele sfinte, şi mână de ajutor îmi întinzi, şi mă învredniceşti pe mine, nevrednicul, sprijinirii celei nenădăjduite.

Tu, Doamne, Dumnezeul meu, cu smerenia Ta cea desăvârşită vindeci înălţarea mea. Cu

sărăcia Ta dezlipeşti de la mine iubirea de avuţie cea nesăţioasă. Văpaia relelor mele o stingi cu scârbele care pentru mine le-ai pătimit. Mânia mea cea sălbatică o domoleşti cu blândeţea Ta cea negrăită. Zavistia, pe care neîncetat în inimă o ascund asupra aproapelui, cu dragostea Ta cea în fire sădită, cu care pe mine m-ai iubit, o veştejeşti. Îndrăcirea pântecelui meu şi lăcomia cea satanicească, cu fierea şi cu oţetul care le-ai gustat pentru mine le încetezi. Lenevirea cea pierzătoare şi trândăvia le iei de la mine cu ostenelile care le-ai suferit pentru mine. Că pentru mine şi ai postit, ai umblat, Te-ai ostenit, ai asudat, ai privegheat, Te-ai rugat, ai lăcrămat, prigonit ai fost, ocărît ai fost, batjocorit ai fost, scuipat ai fost, bătut ai fost, cunună de mărăciuni ai purtat, Cruce ai răbdat, şi pe urmă moarte de bună voie ai primit, îngropare de trei zile, şi pogorârea în iad. Pe care toate, Doamne Dumnezeul meu, le-ai suferit pentru mine. Şi pe toate ca pe nişte faceri de bine spre mine, nevrednicul, şi le am, şi le socotesc, şi le măsor, şi le primesc, şi le grăiesc, şi le mărturisesc, şi le propovăduiesc.

Deci pentru acestea eu, prea-dulce Stăpâne şi Doamne Iisuse Hristoase şi Dumnezeul meu, Darului Tău îndatorit şi dator fiind, nu mă pricep cu ce Îţi voi răsplăti Ţie pentru toate acestea! Nu ştiu cum Îţi voi mulţumi Ţie, Celui ce atâta iubire de oameni şi milostivire ai

arătat spre mine! Pentru care, de aş fi avut eu inimile şi limbile tuturor, şi cu toate împreună aş fi voit să-Ţi mulţumesc Ţie, şi să Te iubesc pe Tine, Cela ce atâta m-ai iubit pe mine, nici aşa din destul nu aş fi socotit că măcar câtuşi de puţin atâta datorie plătesc. Deci ce voi face, nevrednicul? Sau ce voi zice? Nimic altceva nu pot, Iubitorule de oameni Doamne, fără numai a-Ţi mulţumi Ţie, şi a propovădui bunătatea Ta cea neasemănată, şi mila Ta cea negrăită către mine. Dar nu voi pregeta, Doamne şi Dumnezeul meu, şi ajutor spre aceasta de la alţii a lua, şi pe toată zidirea a o chema – Cerul şi pământul, şi toate lucrurile mâinilor Tale, cele văzute şi cele nevăzute –, ca fiecare să-mi ajute mie, spre a Te lăuda, şi bine a Te cuvânta pe Tine, şi a-Ţi cânta Ţie lauda pe care cei trei tineri ai Tăi prea-bine credincioşi, în cuptorul focului o cântau, zicând: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul, şi-L prea-înălţaţi întru toţi vecii. Deci cu toată mulţumirea şi binecuvântarea dator fiind eu Ţie, Doamne Dumnezeul meu, neîncetat Te voi lăuda, şi Te voi slavoslovi pe Tine în toate zilele vieţii mele.

Că Tu eşti Cela ce m-ai zidit pe mine. Tu eşti Cela ce m-ai răscumpărat pe mine cu scump Sângele Tău. Tu eşti cela ce mă păzeşti pe mine cu Darul Tău în toată vremea şi locul, şi în tot ceasul şi minutul sufletul şi viaţa mea o cercetezi şi o străjuieşti. Pentru care tot mă fac al Tău, şi cu totul fără de Tine spre sine-mi

a mă mişca sau altceva a face nu pot, de nu vei binevoi Tu. Care lucru întru mine ştiindu-l, smeritul şi nevrednicul, de acum, şi din ceasul acesta, Doamne Dumnezeul meu, mă afierosesc Ţie, şi de-a pururea rob mărimii Tale pe sine-mi mă aşez, şi Îţi voi aduce Ţie de acum tot gândul meu bun, tot cuvântul, tot lucrul, orice voi lucra, spre slava marii cuviinţii Tale. Iară mai mult decât toate, pe sine-mi mă aduc Ţie, ca să nu mai fiu al meu, ci al Tău, Ziditorului şi Plăzmuitorului şi Făcătorului meu; şi ca să viez nu precum eu voiesc, ci precum este bine-plăcut înaintea Ta. Iară viaţa mea toată este ca să se deprindă la lucrarea poruncilor Tale; şi de la aceasta de câte ori mă voi abate, lucrând fapte necuvioase, voi cunoaşte că sînt călcător de lege, şi tâlhar, ca unul ce am răpit supunerea cea cu dreptate îndatorită Ţie, Stăpânului meu celui bun şi iubitor de oameni. Care lucru, o, să nu fie! Nici să mă sloboadă pe mine la aceasta dreptatea Ta, că neputincios sînt, şi ştiu că nu pot, nici sînt îndestulat, ticălosul şi vrednicul de jale, să împlinesc cu lucrul de la sine-mi această făgăduinţă a mea.

Pentru aceasta mă rog Ţie, Doamne Dumnezeul meu, prea-dulcele meu Iisuse Hristoase, fii mie ajutător, uşurează cu mâna Ta cea atotputernică neputinţa mea. Şi zideşte întru mine inimă curată, şi pe aceasta împuterniceşte, ca să petrec eu, nevrednicul, toată vremea vieţii mele, având întemeiat

acest fel de gând, şi voinţa neabătută spre a nu călca nicidecum de-aici voia Ta, şi făgăduinţa aceea ce se face de mine în ceasul acesta înaintea slavei Tale celei nevăzute. Pe lângă acestea, dăruieşte-mi mie în ziua aceasta minte, şi pricepere, şi pomenire, ca totdeauna să cuget şi să păzesc poruncile Tale, neuitându-te pe Tine, Dumnezeul şi Făcătorul meu de bine. Îndrăznesc încă şi acestea a le cere de la plecarea[66] Ta cea bogată şi iubitoare de oameni: frâu limbii, strajă gurii, povăţuire ochilor, omorâre trupului, strângere tuturor poftelor celor trupeşti şi curăţire de nerânduiala cea dintru mădularele mele.

Acestea le cer de la Tine, Doamne Dumnezeul meu, Iisuse Hristoase al meu. Şi mă rog, căzând la Tine. Mă rog nu o dată, ci de multe ori: să nu mă dezvredniceşti pe mine de Darul acesta. Încă împreună cu acestea, dăruieşte-mi mie adâncă smerenie, zdrobire şi umilinţă, răbdare şi blândeţe, supunere şi sărăcie a duhului, râvnă pentru slava numelui Tău, dragoste şi îndelungă-răbdare către aproapele, şi milostivirea cea cuviincioasă către acela. Ca prin acestea să se slăvească întru mine prea-sfânt numele Tău, împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte, şi cu

[66] „Plecare” aici primeşte cu simplitate mişcarea spre cea desăvîrşită, după Vlemmidis. După asemănare, zicem că s-a împlinit după plăcerea lui Dumnezeu, şi nu din mai înainte sfătuire şi judecată pentru oarece rînduială. Şi vezi cuvîntul pentru credinţă al lui Vlemmidis. (n. Sf. Nicodim, netradusă în ed. Neamţu 1826)

Prea-sfântul, şi Bunul, şi De-viaţă-făcătorul Tău Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune ce se zice după slobozenia slujbei,

pentru abaterile minţii cele ce se întâmplă în vremea slavosloviei.

Iubitorule de oameni şi milostive Doamne, Cela ce m-ai învrednicit pe mine şi în ceasul de acum a sta înaintea Ta, spre rugăciunea şi slavoslovia stăpânirii Tale, iartă-mi mie câte din copilărească vârstă cu toate simţirile mele Ţi-am greşit Ţie, Întru-tot-îndurate şi Mult-milostive. Iartă-mi mie încă şi greşalele ce mi s-au întâmplat mie acum, în vremea rugăciunii acesteia, prin răspândire şi rătăcire şi împrăştiere a minţii, prin înălţarea gândurilor şi slava deşartă, prin mânie şi iuţime şi pomenire de rău, prin hula cea fără de ruşine şi pângărită, prin lenevire şi pregetare şi trândăvie, prin robire şi abatere a minţii şi a cugetului la pofte necuvioase şi rele şi viclene, ca să nu se laude vrăjmaşul asupra mea că nici întru însăşi vremea mărturisirii şi a rugăciunii mele fără de păcat nu m-am păzit. Deci arată, prea-bunule Doamne, că Tu eşti Cela ce stăpâneşti zidirea Ta, şi a Ta este stăpânirea şi împărăţia, în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune ce se zice mai-nainte de citire.

Doamne Iisuse Hristoase, deschide urechile şi ochii inimii mele, ca să ascult cuvintele Tale şi să le pricep, şi să fac voia Ta. Că pribeag sînt pe pământ. Să nu ascunzi de mine poruncile Tale, ci descoperă ochii mei şi voi înţelege minunile din legea Ta. Că spre Tine nădăjduiesc, Dumnezeul meu, ca Tu să luminezi mintea mea. Că binecuvântat eşti în vecii vecilor. Amin.

A 8-a Rugăciune, a Sfântului Ioann Gură de Aur.[67]

Doamne, nu mă lipsi pe mine de bunătăţile Tale cele cereşti şi veşnice. Doamne, izbăveşte-mă de muncile de veci. Doamne, de am greşit măcar cu mintea, măcar cu gândul, sau cu cuvântul, sau cu lucrul, iartă-mă. Doamne, izbăveşte-mă de toată nevoia şi neştiinţa şi uitarea şi îndrăznirea, şi de

[67] În originalul grecesc titlul rugăciunii diferă: „Rugăciune după numărul ceasurilor nopții şi ale zilei, înscrisă între cele ale (sau atribuită, επιγραφομεναι) lui Ioann Gură de Aur.” În ediția grecească textul este împărțit în 24 de stihuri numerotate. Traducerea românească a acestei rugăciuni diferă semnificativ de textul grecesc. Probabil că traducătorul a luat-o ca atare din Ceaslov (unde se află între rugăciunile dimineții), fără a o mai îndrepta. Am pus aici traducerea fidelă a textului grecesc, lăsînd de o parte cea din Ceaslov (n. ed.)

nesimţirea cea împietrită. Doamne, izbăveşte-mă de toată ispitirea şi părăsirea. Doamne, luminează-mi inima, pe care a întunecat-o pofta cea rea. Doamne, eu ca un om am greşit, iară Tu ca un Dumnezeu mă miluieşte. Doamne, vezi neputinţa sufletului meu, şi trimite darul Tău întru ajutorul meu, ca să slăvesc numele Tău cel Sfânt. Doamne Iisuse Hristoase, scrie numele robului Tău în cartea vieţii, dăruindu-mi mie sfârşit bun. Doamne Dumnezeul meu, nu am făcut nici un bine; ci începe o dată cu milosîrdia Ta. Doamne, stropeşte în inima mea roua Darului Tău. Doamne Dumnezeul Cerului şi al pământului, pomeneşte-mă pe mine, păcătosul robul Tău, ruşinatul, răul şi vicleanul şi necuratul, după mare mila Ta, cînd vei veni întru împărăţia Ta.

Doamne, primeşte-mă întru pocăinţă, şi nu mă lăsa pe mine. Doamne, nu mă duce pe mine întru ispită. Doamne, dă-mi cuget bun. Doamne, dă-mi lacrimă, şi aducere aminte de moarte, şi umilinţă. Doamne, dă-mi mărturisire a cugetelor mele. Doamne, dă-mi smerenie, tăiere a voii şi ascultare. Doamne, dă-mi răbdare, îndelungă răbdare, şi blândeţe. Doamne, sădeşte întru mine rădăcina bunătăţilor, frica Ta. Doamne, învredniceşte-mă să Te iubesc din tot sufletul şi cugetul şi inima mea, şi să păzesc întru toate voia Ta. Doamne, acoperă-mă de oamenii răi şi vicleni, şi de draci, şi de patimi, şi de toate lucruri necuvioase. Doamne, precum porunceşti;

Doamne, precum ştii; Doamne, precum voieşti, facă-se voia Ta întru mine. Doamne, fie voia Ta, şi nu a mea; cu solirile şi rugăciunile Prea-sfintei Născătoare de Dumnezeu şi ale tuturor Sfinţilor Tăi, că bine eşti cuvântat în veci. Amin.

Rugăciune de obşte către Domnul, şi către toţi sfinţii[68].

Doamne al meu, Doamne, Prea-dulcele meu Iisuse Hristoase, Dumnezeul îndurărilor, Adâncul milei, Cela ce Îţi pare rău de răutăţile oamenilor, primeşte-mă pe mine, cela ce mă pocăiesc acum şi vin cu credinţă, şi mă miluieşte pe mine păcătosul, curvarul, spurcatul, ticălosul, hulitorul, călcătorul de jurământ, mincinosul, ocărâtorul, clevetitorul, mâniosul, pomenitorul de rău, pricinuitorul de sminteli, neînduratul, nemilostivul, iubitorul de avere, iubitorul de slavă, iubitorul de dezmierdare, lacomul cu pântecele, beţivul, lenevosul, pricinuitorul de râs, risipitul cu mintea, măreţul în deşert, mândrul, nebăgătorul în seamă de Dumnezeieştile Tale porunci, şi nu pentru mulţimea atâtor greşale ale mele să mă dai mulţimii muncilor.

Ci Tu, Doamne Iisuse, Dumnezeul meu, Cel îndelung-răbdător şi îndurat, milostiveşte-te spre inima mea cea zdrobită de păcate şi

---

[68] Textul grecesc adaugă: „mărturisitoare” (εξομολογητικη). (n. ed.)

osândită de conştiinţă, pentru că nu am păzit sfintele făgăduinţe ale Sfântului Botez şi ale Dumnezeiescului şi Îngerescului chip monahicesc. Şi acum pentru aceste îndoite făgăduinţe suspin şi mă tânguiesc, rugându-mă ca să fiu miluit în dar şi numai pentru bunătatea Ta iertat, şi în ziua cea înfricoşată a Judecăţii de munci izbăvit. Aşa, Doamne, Dumnezeul meu, prea-dulcele meu Iisuse, mântuieşte-mă pe mine, cel deznădăjduit, şi nu mă ruşina de nădejdea şi aşteptarea mea. Milostiveşte-Te spre mine, cela ce chem milele Tale. Curăţeşte-mă pe mine, cel întinat. Albeşte-mi haina mea cea mânjită, şi mă mântuieşte pe mine cel curvar. Să nu mă osândeşti pe mine, cel osândit. Să nu dai fiarelor celor gânditoare suflet care Te cheamă pe Tine. Să nu mă judeci vinovat focului gheénnei, pentru călcarea făgăduinţelor şi sfintelor aşezăminte ale Sfântului Botez şi ale Îngerescului chip.

Doamne Domnul meu, Prea-dulcele meu Iisuse, Cel îndelung-răbdător şi Care suferi răutăţile, şi eşti necăit întru îndurările Tale, Cela ce m-ai povăţuit spre petrecerea cea Îngerească, Învredniceşte-mă de astăzi să-Ţi slujesc Ţie curat întru lucruri bune, ca să fac vreo roadă vrednică de pocăinţă, şi să păzesc cu cuvioşie rânduiala petrecerii celei monahiceşti şi să împlinesc sfintele făgăduinţe fără prihană şi deplin. Doamne Domnul meu, Prea-dulcele meu Iisuse, Cel A-tot-ţiitor, A-tot-

puternic şi Tare, sădeşte întru inima mea frica Ta şi dragostea legilor Tale; mintea mea o luminează cu razele darurilor Tale; simţirile mele le supune Cuvântului Tău; voia mea o întoarce către Tine, Cela ce eşti dorinţa cea una adevărată. Limba mea o învaţă ca să zică totdeauna: Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru fericita pururea Fecioara, Născătoarea de Dumnezeu, milostiv fii mie, păcătosului, şi mă mântuieşte. Doamne, prin Cinstită şi De-viaţă-făcătoare Crucea Ta păzeşte-mă. Doamne, prin Sfinţii Tăi Îngeri îngrădeşte-mă. Doamne, prin Sfinţii Tăi Apostoli şi Mucenici într-armează-mă. Doamne, pentru toţi Sfinţii Tăi, trimite peste mine mila Ta cea mare. Şi în dar mă mântuieşte, pe cel ce sînt răscumpărat cu Sângele Tău cel prea-scump.

Întinăciunile cele vechi ale păcatelor mele şterge-le, duhurile înverşunării şi ale răutăţii şi vicleniei de la mine goneşte-le; de împătimirile veacului acestuia izbăveşte-mă; cu totul către dragostea veacului ce va să fie trage-mă, şi mă întăreşte a călători pe calea cea strâmtă şi necăjită, până la ziua şi ceasul şi răsuflarea mea cea mai de pe urmă, ca sufletul meu Îngerilor celor buni să-l dau, şi de vămile cele din văzduh să mă slobozesc, şi cu Sfinţii cei din veac împreună să mă număr, şi bunătăţilor celor veşnice să mă învrednicesc.

Prea-milostivă Maică a Prea-dulcelui meu Iisus, roagă-te pentru mine, ticălosul şi

păcătosul, ca să îmi asculte săraca mea rugăciune Fiul tău şi Dumnezeu. Cruce prea-cinstită, arma şi semnul mântuirii noastre, goneşte de la mine tot gândul rău şi viclean şi toată vrăjmăşia puterii potrivnicului, ceea ce se lucrează prin draci şi prin oameni. Mai-marilor Voievozi, Mihaile şi Gavriíle, chezăşuitorii şi izbăvitorii mei, Sfinte Îngere, păzitorul şi acoperitorul meu, şi toţi Sfinţii Îngeri ai lui Dumnezeu, povăţuiţi-mă la voia lui Dumnezeu cea prea-sfântă. Ajutaţi-mi neputinţei mele, de care sînt cuprins şi cu trupul şi cu voinţa, păziţi-mă de vicleşugurile vrăjmaşului, şi vă rugaţi milostivului Ziditor ca să mă miluiască pe mine, călcătorul poruncilor Lui cele sfinte, şi să îmi dea să petrec în pace sufletească şi întru adevărată pocăinţă până la sfârşitul vieţii mele. Şi la ieşirea sufletului meu din trup, fiţi lângă mine aproape mângâietori, şi adeverindu-mă pentru izbăvirea muncilor celor de sub pământ, pentru singură mila lui Dumnezeu.

Sfinte slăvite Ioane, Prorocule şi Înainte-mergătorule al Domnului nostru Iisus Hristos, roagă-te pentru mine, păcătosul. De-Dumnezeu-propovăduitori şi Verhovnici ai Apostolilor: Petre, Pavele, Ioane de Dumnezeu Cuvântătorule, împreună cu ceilalţi Evanghelişti şi Apostoli, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Sfinţilor şi drepţilor ai lui Dumnezeu Părinţi, Ioakíme şi Anno, Iosífe Logodnicule, şi Simeoane de Dumnezeu primitorule, rugaţi-vă

pentru mine, păcătosul. Sfinţilor Proroci şi Propovăduitori ai venirii lui Hristos Dumnezeu, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Sfinţilor Părinţi, Păstori şi Învăţători ai lumii, Vasilie, Grigorie, Ioanne Gură de Aur, Athanásie, Kirille, Nicolae, Spiridoane, şi toţi Sfinţii Ierarhi, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Sfinţilor Sfinţiţilor Mucenici, Cuvioşilor Mucenici şi Mărturisitori, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Sfinţilor Marilor Mucenici Dimitrie, Gheorghie, Theódore, Artemie, Procopie, Cei Patruzeci, (Ioanne cel Nou)[69], şi toţi Sfinţii Mucenici, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Sfinţilor cei fără de arginţi şi de minuni făcători Cosma şi Damiane, Kire şi Ioanne, Panteleímoane şi Ermolae, şi ceilalţi, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Cuvioşilor De-Dumnezeu-purtătorilor Părinţi, Antonie, Pavele, Evthimie, Savvo, Arsenie, Onufrie, Pahomie, Efreme, Ioanne Damaskine, Ioanne al Scării, Petre, Athanasie, şi toţi Cuvioşii, rugaţi-vă pentru mine păcătosul. Cuvioasă Maria Egipteanca, (şi Maica noastră Paraskevì cea nouă)[70], şi celelalte Cinstite şi Cuvioase Femei, care bine aţi pustnicit şi v-aţi nevoit şi pe Hristos aţi mărturisit, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Toţi Sfinţii cei ce din veac bine aţi plăcut Domnului, rugaţi-vă pentru mine, cel fără de

---

[69] Sf. Ioánn cel Nou dela Suceava nu este pomenit în textul grecesc, fiind introdus doar în textul românesc, în paranteză. (n. ed.)

[70] Sf. Paraskevì cea Nouă dela Iaşi nu este pomenită în textul grecesc. (n. ed.)

răspuns, şi care decât toţi cei din veac păcătoşi sînt mai păcătos.

Pe ale cărora rugăciuni şi cereri primindu-le şi ascultându-le, Doamne Dumnezeul meu, Prea-dulcele meu Iisuse, iartă-mi mie orice Ţi-am greşit Ţie de la naşterea mea şi până în ziua şi ceasul de acum, cu cuvântul, cu lucrul, cu ştiinţa şi cu neştiinţă, cu mintea, şi cu cugetul, şi cu toate simţirile mele, aşijderea iartă şi miluieşte şi pe părinţii şi fraţii mei, şi pe toţi cei de pretutindeni Arhierei, Preoţi, Monahi şi Creştini ortodocşi, şi pe cei ce mă urăsc, şi pe cei ce mă iubesc, şi pe cei ce mă miluiesc şi îmi slujesc, şi pe cei ce mi-au poruncit mie, nevrednicului, să mă rog pentru dânşii, şi pe cei ce i-am vătămat, sau i-am scârbit, sau i-am blestemat, şi pe cei ce cele asemene îmi fac sau mi-au făcut; şi dăruieşte cele de folos sufletelor noastre în veacul acesta şi în cel viitor, precum binevoieşte iubirea Ta de oameni. Odihneşte şi pe cei mai-nainte răposaţi părinţi şi fraţii noştri. Şi pentru rugăciunile tuturor, milostiveşte-Te spre mine, ticălosul, şi fă-mă în ce fel mă voieşti şi cum voieşti, măcar de voiesc, măcar de nu voiesc.

Şi mă învredniceşte nevinovat şi fără de osândă a mă împărtăşi cu Prea-curatele şi De-viaţă-făcătoarele Tale Taine, şi nu spre judecată sau spre osândă să-mi fie mie, apropiindu-mă de dânsele cu nevrednicie, ci spre tămăduirea sufletului şi a trupului, spre izbăvirea de muncile cele veşnice, şi spre

arvuna vieţii celei fără de sfârşit şi fericite, întru care mă aşează împreună cu toţi Sfinţii cei ce din veac Ţi-au plăcut Ţie, Doamne Dumnezeul meu, Prea-dulcele meu Iisuse. Că Ţie se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea cea de la toţi, împreună cu Părintele Tău cel fără de început, şi cu Prea-sfântul Duh, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune a Cuviosului Iacov, celui ce s-a pocăit după păcatele curviei şi ale uciderii, şi s-a închis în mormânt, şi îşi pleca genunchele, şi îşi bătea pieptul fără de cruţare, şi cu mult plâns a zis-o aceasta în zece ani.

(Viaţa acestui Cuvios vezi-o la luna lui Martie, 4 [71])

Cum voi căuta spre Tine, Dumnezeule? Şi care început de mărturisire voi afla? Cu ce inimă? Sau cu ce conştiinţă îndrăznind mă voi ispiti să mişc limbă păgână şi buze pline de spurcăciune? Şi de ce fel de păcat voi cuteza a cere iertare mai întâi? Cruţă, Iubitorule de oameni Doamne! Milostiv fii mie, nevrednicului, Stăpâne Bunule! Şi să nu mă pierzi pe mine cu faptele mele cele de ruşine.

[71] Textul din paranteză nu există în greceşte, fiind adăugat de traducătorul român. Cuviosul Iacov Sihastrul este prăznuit la 28 Ianuarie, dar în Vieţile Sfinţilor e trecut la 4 Martie, după sinaxarele slave. (n. ed.)

Că nu sînt mici păgânătăţile. Curvie am săvârşit. Ucidere am făcut. Sânge nevinovat am vărsat. Şi pe lângă acestea, apelor şi fiarelor şi păsărilor am jertfit. Şi acum, Doamne, Ţie celui ce toate le ştii, mă mărturisesc, Bunule, cerând iertare de acestea. Să nu mă treci cu vederea, Stăpâne, ci pentru milostivirea ceea ce se cuvine Ţie, îndură-Te spre mine, păgânul, şi trimite bogata milă cea de la Tine, celui ce am venit în prăpastiile păcatului. Că m-a înecat viforul pierzătorului vrăjmaş. Să nu mă înghită pe mine balaurul cel din adânc. (Şi celelalte.)

Rugăciune a mai-marelui tâlharilor de pe vremea Împăratului Mavríkie, care a zis-o la multe ceasuri, şi cu multe şi amare lacrimi, când îi ieşea sufletul.

(Istoria aceasta vezi-o în viaţa acestuiaşi Împărat.) [72]

Nu cer ceva mai mult de la Tine, Iubitorule de oameni, decât numai câte le cerea, prin mărturisire, tâlharul cel mai-nainte de mine. Şi precum spre tâlharul acela, aşa şi spre mine, tâlharul, minunează milele iubirii Tale de oameni. Primeşte această suspinare a mea pe pat de moarte. Şi precum ai primit pe cei dintru al unsprezecelea ceas, care nimic

[72] Precizarea din paranteza nu se află decât în traducerea românească de la 1827. (n. ed.)

vrednic nu au lucrat, aşa mă primeşte şi pe mine, afundându-mă în lacrimile mele cele puţine, şi curăţindu-mă cu dânsele. Dă-mi mie iertare, necerând ceva mai mult de la mine. Că nu mă încape vremea, fiindcă pânditorii cei de prin peşteri s-au apropiat. Ci să nu stai împotrivă, nici să mă iei seama cu de-amănuntul. Că nu vei afla întru mine ceva bun. Că m-au cuprins fărădelegile mele, şi către seară rău am ajuns. Că nesocotite sînt datoriile mele. Ci precum ai primit suspinarea cea amară a lui Petru, primeşte şi pe a mea, Iubitorule de oameni, turnând lacrimile mele acestea peste zapisul păcatelor mele, şi cu buretele milostivirii Tale şterge greşalele mele cele neasemănate.

Ale lui Mihail Kritopulos, sau Kritovulos Imvriul.
Stihuri la Dumnezeiescul şi sfinţitul Augustin,
de douăsprezece silabe adică,
dar fără de măsuri.

Care dorul lui Dumnezeu l-a avut cu pricepere,
Şi foc de dragoste a aprins în inimă,
Robit fiind cu totul de dorul Stăpânului,
Încă şi cu cuprindere mai Dumnezeiască insuflat,
Decât dorul şi dragostea cea arzătoare,
Şi decât cuprinderea cea Dumnezeiască şi străină,
De bărbatul acesta cu covârşire să se minuneze,
De Dumnezeiescul cu adevărat şi vrednicul de cucernicie Augustin.
Că tot sufletul să-şi verse aicea,
Către dorul lui Dumnezeu şi al Ziditorului,
Uimit făcându-se, tot schimbat,
Cu Dumnezeiasca cu adevărat, şi străina schimbare.
Iară cartea adeseori să o citească,
De-a pururea cugetând, şi vorovind cu Ziditorul,
Şi lumină gânditoare băgând în inimă.
Că cale a pocăinţei este aceasta,
Şi uşă a vieţii, care duce către mântuire.

ALE SFINŢITULUI AUGUSTIN, EPISCOPUL IPPONIEI.

Rugăciuni foarte bogosloveşti, umilincioase, şi către Dumnezeiesc dor privitoare, ce se numesc singure „Cuvinte,“ ca în chip de vorovire către Dumnezeu, spre folosul şi mântuirea celor ce iubesc prin rugăciune de-a pururea a se uni cu Dumnezeu, tâlcuite în limba Elladei de Dimitrie al Kidóniei.

Rugăciunea întâi, ce ar fi zis Mireasa, adică sufletul, către Mirele său cel gândit şi prea-dulce, Domnul nostru Iisus Hristos, numai către El vorbită.

Pentru dulceaţa cea negrăită a lui Dumnezeu.

O, de Te-aş cunoaşte pe Tine, Doamne, Cela ce mă cunoşti pe mine! O, de Te-aş cunoaşte pe Tine, Doamne, Puterea sufletului meu! Arată-mi mie, Doamne, mângâierea Ta. O, de Te-aş vedea pe Tine, Lumina ochilor miei! Vino, veselia duhului meu. O, de Te-aş vedea pe Tine, Bucuria inimii mele! O, de Te-aş iubi pe Tine, Tăria sufletului meu! Arată-Te mie, Bucuria mea cea mare şi Dulceaţa mea. Slăbeşte-mi mie, Doamne Dumnezeul meu, viaţa şi slava sufletului meu. O, de Te-aş afla pe Tine, Pofta inimii mele! O, de Te-aş ţine pe Tine, Dragostea sufletului meu! O, de m-aş împletici cu Tine, Mire ceresc, Veselia mea cea nemărginită, din lăuntru şi din afară! O, de Te-aş câştiga pe Tine, fericirea cea veşnică! O, de Te-aş câştiga pe Tine, Viaţa cea bună în mijlocul inimii mele, Dulceaţa cea nemărginită a sufletului meu! O, de Te-aş iubi pe Tine, Doamne, Tăria mea! Doamne, întărirea mea şi Scăparea mea şi Izbăvitorul meu, Ajutorul meu, Turn tare, şi întru necazul meu Nădejde dulce. O, de Te-aş îmbrăţişa pe Tine, Bunătatea, fără de care nimic bun nu este! O, de m-aş desfăta cu Tine, cel prea-bun, de care despărţit fiind, nimic prea bun nu este! Deschide cele prea din lăuntru ale răutăţilor mele, cuvântul cel mai ascuţit decât toată sabia ascuţită de amândouă părţile, şi străbătând până la despărţirea trupului şi a duhului (*Evrei 4, 12*), ca să auz glasul Tău. Tună, Cel mai presus de Dumnezeire Doamne, cu glas mare şi tare. Să răsune marea şi plinirea ei. Clătească-se pământul, şi toate cele dintru dânsul. Luminează ochii mei, Lumina cea necuprinsă. Fulgeră lucirea Ta, şi o varsă peste dânşii, ca să nu vază deşertăciune. Ca să se arate izvoarele apelor, şi să se descopere temeliile lumii. Dă-mi ochi, Lumină nevăzută, care Te va vedea pe tine. Zideşte întru mine nouă mirosire de miros de viaţă, ca în urma Ta să alerg la mirosul Mirului Tău. Gustul tămăduieşte-l, ca să guste şi să desluşească şi să cunoască, că multă este mulţimea bunătăţii Tale, Doamne, pe care ai ascuns-o celor ce se tem de Tine şi celor plini de dragostea Ta (*Ps. 30, 19*). Dă-mi inimă care socoteşte cele ale Tale, cugetare care Te iubeşte pe Tine, pomenire care îmi aduce aminte de Tine, minte care Te înţelege pe Tine, cuvânt care se ţine cu tărie de Tine, Cel cu nemărginire dulce, şi Te iubeşte pe Tine cu înţelepciune, Dragostea cea înţeleaptă, la Care este viaţă prin care toate viază; Viaţă, Care îmi dă mie viaţă, Viaţă, prin Care trăiesc, fără de Care mor, prin Care mă scol, fără de Care pier, pentru Care mă bucur,

fără de Care mă întristez, Viaţă de viaţă făcătoare, dulce, şi îndrăgită, şi de-a pururea pomenită. Mă rog, unde eşti? Unde Te voi afla pe Tine, ca să mă odihnesc, întru sine-mi fiind, dar întru Tine aflîndu-mă? Aproape fii de mintea mea, aproape de inimă, aproape spre ajutorul meu, aproape de gura mea; că de dragostea Ta mă chinuiesc, că fără de Tine mor, că aducându-mi aminte de Tine, răsuflu. Mireasma Ta mă câştigă pe mine, pomenirea Ta mă vindecă pe mine. Ci mă voi sătura când mi se va arăta slava Ta, Viaţa sufletului meu. Doreşte şi se sfârşeşte sufletul meu, când voi veni şi mă voi arăta Ţie, Veseliei mele (*Ps. 41, 1-2*). Pentru ce întorci faţa Ta, Bucurie prin care mă bucur? Unde se ascunde Cel frumos, pe care Îl doresc? De mireasma Ta mă trag şi trăiesc şi mă veselesc, dar pe Tine nu Te văz. Glasul Tău auzindu-l, iarăşi viez; dar pentru ce faţa Ta Îţi întorci de la mine? Poate zici: nu Mă va vedea pe Mine om, şi să fie viu. Deci o, Doamne, de aş muri, ca să Te văd pe Tine, o, de Te-aş vedea pe tine, ca să mor lumii! Nu voiesc a trăi, voiesc a muri. Dorinţă am a mă slobozi, şi împreună cu Hristos a fi (*Filip. 1, 23*). Doamne Iisuse, primeşte duhul meu (*Fapte 7, 59)*. Viaţa mea, ia sufletul meu; Veselia mea, trage în sus inima mea; Hrană dulce a mea, o, de Te-aş mânca pe Tine! Capul meu, îndreptează-mă pe mine. Lumina ochilor mei, luminează-mă pe mine. Mădularul meu, potriveşte-mă pe mine. Mireasma mea, fă-mă pe mine viu. Cuvinte al lui Dumnezeu, de iznoavă zideşte-mă pe mine. Lauda mea, veseleşte sufletul robului Tău. Intră întru dânsul, Veselia cea veşnică, ca întru Tine să se veselească. Intră întru dânsul, Dulceaţa cea nemărginită, ca să guste pe cele cu adevărat dulci. Lumină veşnică străluceşte peste dânsul, ca să Te înţeleagă pe Tine, şi să Te cunoască, şi să Te iubească. Că pentru aceasta, Doamne, nu Te iubeşte pe Tine, căci nu Te cunoaşte; şi pentru aceasta nu Te cunoaşte, căci nu Te înţelege pe Tine; şi pentru aceasta nu Te înţelege pe Tine, căci nu pricepe lumina Ta. Că lumina întru întuneric luminează, şi întunericul pe dânsa nu a cuprins-o (*Ioann 1, 5*). O, Lumină a minţii! O, Adevăr strălucitor! O, Strălucire adevărată, care luminezi pe tot omul ce vine în lume! Vine în lume, dar nu iubeşte lumea. Că cel ce iubeşte lumea, vrăjmaş este al lui Dumnezeu. Goneşte întunericul cel de pe faţa minţii mele, ca să Te văd pe Tine cu înţelegere, şi să Te cunosc pe Tine cu cuprindere, şi să Te iubesc pe Tine cu cunoştinţă. Că cel ce Te cunoaşte pe Tine, Te iubeşte pe Tine mai mult decât pe sine, se depărtează de la sine, vine către Tine, ca să se bucure întru Tine. Şi pentru aceasta, Doamne, nu cât sînt dator Te iubesc pe Tine, că nu Te cunosc pe Tine desăvârşit. Iară pentru că puţin Te cunosc, puţin Te iubesc, puţin mă bucur de Tine. Şi de veselia Ta cea lăuntrică şi adevărată prin cele din afară depărtându-mă, şi de Tine numai lipsindu-mă, aceste prea-curveşti iubiri întru acestea din afară le caut. Deci ticălos sînt eu. Inima, pe care sînt dator Ţie unuia cu toată dragostea şi cu toată viaţa mea a o da, la cele deşarte am dat-o şi deşert m-am făcut, deşertăciunea iubindu-o. Şi pentru aceasta nu mă bucur întru Tine, Doamne, şi pentru aceasta nu mă lipesc de Tine, căci eu adică întru cele din afară, iară Tu întru cele din lăuntru; eu întru cele vremelnice, Tu întru cele veşnice; eu întru cele trecătoare mă revărs cu mintea, mă întorc cu gândul, la locuri am alergat, iară Tu, Doamne, întru cele de-a pururea vecuitoare şi veşnice locuieşti. Tu în Cer, eu pe pământ; Tu cele înalte le iubeşti, eu cele smerite; Tu cele Cereşti, eu cele pământeşti. Şi când acestea toate vor putea să se unească?

A 2-a rugăciune, pentru neputinţa şi ticăloşia omenească.

Ticălos sînt eu! Când se va îndrepta răzvrătirea mea prin îndreptarea Ta? Tu, Stăpâne, unimea iubeşti, eu mulţimea. Tu tăcerea, iară eu strigarea. Tu adevărul, eu deşertăciunea. Tu curăţenia, iară eu următor sînt necurăţeniei. Mai mult ce se cuvine a zice? Tu cu adevărat eşti bun, eu rău. Tu iubitor de oameni, iară eu crud. Tu fericit, eu rău-norocit. Tu drept, eu nedrept. Tu lumină, iară eu orb. Tu viaţă, iară eu mort. Tu doctorie, iară eu neputincios. Tu veselie, eu scârbă. Tu nemărginit adevăr, iară eu cu totul deşertăciune, precum tot omul ce viază, vai! Deci ce să zic, Făcătorule? Ascultă, Ziditorule. Zidirea Ta sînt, acum am pierit. Zidirea Ta sînt, acum am murit. Făptura Ta sînt, către nimic mă întorc. Plăsmuirea Ta sînt, «că mâinile Tale m-au făcut, şi m-au zidit» (*Ps. 118, 73*) – mâinile acelea care s-au pironit cu cuiele pentru mine. «Lucrul mâinilor Tale să nu-l treci cu vederea, Doamne» (*Ps. 137, 9*). Caută la rănile mâinilor Tale, rogu-mă, Doamne. Iată, în mâinile Tale m-ai scris. Scrisoarea aceea citeşte-o şi mă mântuieşte. O! O! Către Tine făptura Ta răsuflu. Ziditor eşti, Tu pe mine de iznoavă mă zideşte. Viaţă eşti, fă-mă pe mine viu. O! O! Zidirea Ta sînt, către Tine caut. Cruţă-mă, Doamne, că nimic nu sînt zilele mele. Că ce este omul, încât să poată a vorovi către Făcătorul său şi Domnul? Cruţă-mă, Doamne, îndrăznind a mai grăi Ţie; iartă robului Tău. Nevoia lege nu are; durerea mă îndeamnă a zice, şi reaua norocire care o pătimesc mă sileşte a striga. Neputincios sînt, strig către Doctorul. Orb fiind, mă grăbesc către lumină. Mort sînt, către viaţă caut. Tu eşti Doctor, Tu Lumină, Tu viaţă. Iisuse Nazarinene, miluieşte-mă. Izvorule al milei, ascultă strigarea celui ce boleşte. Lumina ceea ce nu trece, aşteaptă pe orbul. Întinde-i mână ca să se apropie, şi lumină să vadă cu Lumina Ta. Viaţă vie, cheamă înapoi pe cel mort. Cine sînt, că cu Tine îndrăznesc a vorbi? Vai mie, Doamne! Cruţă-mă, Doamne. Eu cădere sînt plină de putoare. Hrană a viermilor. Vas putred. Cruţă-mă, Doamne. Om rău-norocit sînt eu, om din femeie născut, om care puţină vreme trăieşte, dar de multe ticăloşii este plin. Om care deşertăciunii asemenea s-a făcut, alăturat cu dobitoacele cele fără de minte, şi acum asemănat lor. Ce iarăşi sînt eu? Adânc întunecos. Pământ vrednic de jale. Fiu al urgiei. Vas gătit spre necinste. Întru necurăţie născut. Întru ticăloşie trăind. Întru necurmare murind. Vai, ticălosul! Cine sînt? Cine voi fi? Sau cine m-am făcut? Vas întinat sînt. Primire de putrejune, de putoare şi de îngreţoşare plin. Orb. Sărac. Gol. Supus sub multe nevoi. Intrarea mea necunoscându-o, şi nici ieşirea. De milă vrednic. Ale cărui zile ca umbrele trec. A cărui viaţă ca luna se micşorează. Ca o floare în ţarină, aşa creşte, dar îndată se veştejeşte. Acum înfloreşte, şi de năprasnă se usucă (*Ps. 101, 12*). Viaţa mea este plină de căderi. Atâta mai vârtos desflorind, pe cât mai vârtos înfloreşte; atâta mai vârtos sporind, pe cât mai vârtos se apropie de moarte. Viaţa este mincinoasă şi umbroasă, de multe curse plină. Acum mă bucur, dar de-a pururea pătimesc durere. Acum întineresc, dar de-a pururea sînt neputincios. Acum trăiesc, dar fără de veste mor. Acum îmi par bine-norocit, dar de-a pururea sînt rău-norocit. Acum râd, dar după puţin lăcrimez. Şi aşa toate schimbării sînt supuse,

încât nici un ceas nu rămâne întru o stare. De aicea frică, de acolo cutremur. De aicea foame, de acolo sete. De aicea răceală, de acolo fierbinţeală. Şi urmează moarte rea-norocită, în nenumărate chipuri pe oameni în fiecare zi răpindu-i. Că pe unul adică îl răceşte, iară pe altul cu durere îl înghesuieşte. Pe acesta cu foame îl cheltuieşte, pe acela îl stinge cu sete. Iară pe altul în ape îl îneacă. Pe acesta cu îngheţare îl pierde, pe acela, cu văpaie, iară pe altul îl mănâncă dinţii fiarelor celor sălbatice. Pe acesta îl taie cu fier, pe acela îl strică cu otravă, iară pe altul îl sileşte cutremur năpraznic rea-norocita viaţă să-şi sfârşească. Şi lângă acestea, alt fel de ticăloşie este. Că nu îşi ştie omul sfârşitul său, măcar că decât că va muri nimic nu este mai cu adeverire, şi când socoteşte că stă, îşi vede nădejdea sa pierdută. Şi nu ştie omul când, şi unde, şi cum va muri, cu toate că încredinţat cu adevărat este că negreşit se cade el să moară. O, Doamne, cît este de mare ticăloşia omului, întru care fiind nu mă tem! Cât este de mare chinuirea care o pătimesc! Nu am durere, şi către Tine pentru aceasta nu strig, dar voi striga, Doamne, mai-nainte de a trece, ca să nu trec întru Tine, ci întru Tine să rămân. Deci voi spune, voi spune a mea ticăloşie. Înaintea Ta voi mărturisi a mea netrebnicie, şi nu mă voi ruşina.

A 3-a rugăciune. Pentru minunata Dumnezeiască Lumină.

Ajută-mi mie, Puterea care mă uşurezi pe mine. Sprijineşte-mă pe mine, Puterea care mă ţii pe mine. Vino, Lumina prin care văd. Arată-te mie, şi voi fi viu. O, Lumină, pe care Tóvie o vedea, când calea vieţii învăţa pe fiul său, ochii închişi fiindu-i! Lumină, pe care din lăuntru o vedea Isaác, când din afară cu ochi întunecaţi mai-nainte spunea fiului său cele ce aveau să fie. Lumină nevăzută, care este adânc văzut a toată inima omenească. Lumină, pe care Iacóv o vedea, când aşa pe fiii săi afară îi sfătuia, precum din lăuntru îl învăţai Tu. Iată întuneric era deasupra adâncului inimii mele. Tu eşti Lumină. Iată pâclă întunecoasă deasupra apelor celor întunecoase ale inimii mele. Tu eşti Adevărul, o, Cuvinte, prin care toate s-au făcut, fără de care nimic nu s-a făcut (*Ioann 1, 3*). Cuvinte cel mai-nainte de toate, decât care mai-nainte nimic nu este. Cuvinte, care toate le zideşti, fără de care toate nimic sînt. Cuvinte, care ai zis întru început: «Facă-se lumină, şi s-a făcut lumină» (*Facere 1, 3*). Zi şi acum: «Facă-se lumină», şi va fi lumină, şi voi vedea lumina, şi voi cunoaşte tot ce nu este lumină. Că fără de Tine, întuneric îmi este lumina, şi lumina ca un întuneric îmi zace înainte. Şi fără de lumina Ta nu este adevăr, nu este desluşire, este tulburare, este necunoştinţă. Nu este acum ştiinţă, este orbire. Nu este cale, este necale. Nu este viaţă, este moarte. Iată Doamne, pentru că nu este lumină, este moarte. Iară mai vârtos nu este moarte, că nimic nu este moartea, căci printr-însa către nimic ne silim, când şi noi prin păcat nu ne temem, pe nimic lucrând. Şi cu dreptate, Doamne, că vrednice de cele lucrate luăm, când către nimic ajungem, ca trecerea apelor, că fără de Tine nimic nu s-a făcut. Şi noi, drept aceea, când facem pe nimic, ne-am făcut nimic, pentru că este fără de Tine, prin Care toate s-au făcut, şi fără de Care nimic nu s-a făcut. O, Doamne! O, Cuvinte al lui Dumnezeu, prin Care toate s-au făcut, fără de Care nimic nu s-a făcut (*Ioann 1, 3*)! Vai mie, ticălosului, celui ce de atâtea ori m-am orbit, că Tu eşti Lumină, şi eu fără de Tine! De atâtea ori

m-am rănit, că Tu eşti Mântuirea, şi eu fără de Tine! De atâtea ori m-am înnebunit, că Tu eşti Adevăr, şi eu fără de Tine! De atâtea ori m-am rătăcit, că Tu eşti Cale, şi eu fără de Tine! De atâtea ori am murit, că Tu eşti Viaţă, şi eu fără de Tine! De atâtea ori întru nimic am ajuns, că Tu eşti Cuvânt, prin Care toate s-au făcut, şi eu fără de Tine, fără de Care nimic nu s-a făcut! O, Doamne Cuvinte! O, Cuvinte al lui Dumnezeu, Care eşti Lumină, şi prin care s-a făcut lumina, Care eşti Cale, şi Adevăr, şi Viaţă, întru Care nu este întuneric al rătăcirii, nici deşertăciune, nici moarte! Lumină fără de Care este întuneric. Cale, fără de Care este rătăcire. Adevăr, fără de Care este deşertăciune. Viaţă, fără de Care este moarte. Zi, Cuvinte. Zi, Doamne: «Facă-se lumină» (*Facere 1, 3*), ca să văd Lumina, şi să fug de întuneric; să văd Calea, şi să păzesc călătoria la cele de sus; să văd Adevărul, şi să fug de deşertăciune; să văd Viaţa, şi să fug de moarte. Doamne, «Luminarea mea şi Mântuitorul meu, de cine mă voi teme» (*Ps. 26, 1*)? Doamne al meu, pe cine voi lăuda? Dumnezeul meu, pe cine voi cinsti? Părinte al meu, pe cine voi iubi? Mire al meu, cui pe Tine Te voi păzi? Luminează, Lumină, orbului Tău, celui ce şade întru întuneric şi în umbra morţii; şi picioarele lui le îndreptează spre calea păcii, prin care voi intra în locul cortului celui minunat, până la casa lui Dumnezeu, în glasul bucuriei şi al mărturisirii celei adevărate (*Ps. 41, 4-5*). Mărturisirea cale este, prin care la Tine voi intra, prin care voi ieşi din rătăcire, şi către Tine, Calea, mă voi întoarce.

STAREA 1.
A 4-a rugăciune. Ce este că nimic m-am făcut.

Deci îmi mărturisesc, îmi mărturisesc, Doamne Împărate al Cerului şi al pământului, ticăloşia mea, ca să mi se pricinuiască mie a veni către mila Ta. Ticălos m-am făcut, şi către nimic m-am întors, şi nu am cunoscut. Tu eşti Adevăr, iară eu nu eram cu Tine. M-am rănit, şi nu am putut să cunosc, că Tu viu erai, dar eu nu eram cu tine. [Aceasta] m-a adus pe mine către nimic. Că Tu eşti Cuvânt, iară eu nu eram cu Tine. «Prin Care toate s-au făcut, şi fără de Care nimic nu s-a făcut» (*Ioann 1, 3*), şi eu fără de Tine m-am făcut nimic. Ce este nimic? Ceea ce aduce către nimic. Toate cele ce sînt, ori în ce fel ar fi, prin Cuvântul s-au făcut. «A văzut Dumnezeu toate câte a făcut, şi iată bune foarte» (*Facere 1, 31*). Toate cele ce sînt prin Cuvântul s-au făcut, şi cele ce s-au făcut sînt bune foarte. De unde sînt bune? Că prin Cuvântul toate s-au făcut, şi fără de Acela nimic nu s-a făcut. Că nimic nu este bun, fără de Binele cel desăvârşit. Ci unde nu ar fi binele, rău este, iară acesta şi nimic este. Că nimic altceva nu este răul, decât lipsire de bine. Deci răul nimic nu este; ceea ce fără de Cuvântul este, rău s-a făcut. Iară rău este ceea ce este fără de Binele prin care toate cele bune s-au făcut. Prin Care toate cele ce sînt s-au făcut, şi cele ce nu sînt printr-Însul, nu s-au făcut. Şi pentru aceasta nimic sunt, şi pentru aceasta rele sînt, căci toate cele ce s-au făcut, prin Cuvântul s-au făcut, şi toate bune s-au făcut. Drept aceea de nevoie este ca toate cele ce nu s-au făcut, nici bune să fie. Că toate cele ce s-au făcut, bune sînt; pentru aceasta, rele sînt cele ce nu s-au făcut, şi pentru aceasta nimic sînt, că fără de Cuvântul nimic nu s-a făcut. Drept aceea, răul nimic nu este, că nici nu s-a făcut. Şi

cum este răul, dacă nu s-a făcut? Că răul este lipsire de Binele, prin Care binele s-a făcut. Drept aceea, a fi fără de Cuvântul rău este, care nu este a fi, că afară de Dânsul nimic nu este. Dar ce este a fi despărţit de Cuvântul? De voieşti aceasta a o cunoaşte, ascultă ce este Cuvântul. Cuvântul lui Dumnezeu zice: «Eu sînt Calea, şi Adevărul, şi Viaţa» (*Ioann 14, 6*). Drept aceea, a fi despărţit de Cuvântul este a fi fără de Cale, fără de Adevăr, fără de Viaţă, şi pentru aceasta fără de Dânsul nimic nu este. Şi pentru aceasta este rău, că fără de binele este, prin care toate bune sînt foarte. Iară a te despărţi de Cuvântul, prin Care toate s-au făcut, nimic altceva nu este decât a te lipsi, şi din lipsire întru lipsire a te muta, că fără de Dânsul nimic nu este. Drept aceea, de câte ori te abaţi de la bine, pe sine-ţi te desparţi de Cuvântul. Că El este Binele. Şi pentru aceasta nimic nu te faci, că fără de Cuvântul eşti, fără de Care nimic nu s-a făcut. Ci acum, Doamne Lumină, m-ai luminat pe mine, ca să văd. Te-am văzut pe Tine, şi pe sine-mi m-am cunoscut. Că de atâtea ori nimic m-am făcut, de câte ori m-am despărţit de Tine. Că binele, care Tu eşti, l-am uitat, şi pentru aceasta rău m-am făcut. Vai mie, ticălosului! Pentru ce acestea nu le-am ştiut? Căci părăsindu-te pe Tine, nimic nu am putut. Dar ce caut aceasta? Dacă nimic nu eram, cum puteam a cunoaşte? Am ştiut că nimicul nimic este, şi pentru că nimic este, nici nu este. Şi binele cel ce nu este, nu este, că nimic este. Drept aceea, nimic m-am făcut, că fără de Tine eram, precum nimic eram, şi ca un idol, care nimic nu este, care cu adevărat, urechi are şi nu aude, nări are şi nu miroase, ochi are şi nu vede, gură are şi nu grăieşte, mâini are şi nu pipăie, picioare are şi nu umblă, şi toată facerea mădularelor fără de simţire o are.

A 5-a rugăciune. Pentru căderea sufletului în păcate.

Deci când eram fără de Tine, nu eram; însă nimic eram. Şi pentru aceasta orb eram, surd, şi nesimţitor. Şi pentru aceasta nici binele nu îl căutam, nici nu fugeam de rău, nici durerea rănilor mele nu o simţeam, nici răul nu îl vedeam întuneric. Că eram fără de lumina Ta cea adevărată, care luminează pe tot omul ce vine în lume. Vai mie! M-a rănit, şi nu m-a durut. M-a tras, şi nu am simţit, că nimic eram, că fără de Viaţă eram, care este Cuvântul prin care toate s-au făcut. Pentru aceasta, Doamne, Lumina mea, vrăjmaşii mei au făcut asupra mea tot ce au voit: m-au bătut, m-au zdruncinat, m-au spurcat, m-au stricat, m-au ucis, că m-am depărtat de la Tine, şi fără de Tine m-am făcut nimic. O, Doamne! Viaţa mea, Cela ce m-ai făcut, Lumina ceea ce m-a iubit pe mine, Scutitorul vieţii mele, miluieşte-mă şi mă înviază. Doamne, nădejdea mea, puterea mea şi tăria mea. Mângâierea mea în ziua necazului meu, caută spre vrăjmaşii mei, şi mă izbăveşte de dânşii. Să fugă de la faţa Ta cei ce mă urăsc pe mine, şi eu voi trăi întru Tine prin Tine. Ei, Doamne, m-au priceput, şi văzându-mă fără de Tine, m-au defăimat. Împărţit-au hainele faptelor bune ale mele, cu care m-ai împodobit. Făcut-au prin mine cale loruşi. Călcatu-m-au sub picioarele lor. Cu tina păcatelor au spurcat Biserica cea sfântă a Ta. Aşezatu-m-au lipsit şi de mâhnire ţinut. Orb umblam după dânşii. Gol, cu funiile păcatelor strâns. Mă trăgeau după dânşii împrejur, din patimă în patimă, din noroi în noroi. Şi am umblat fără de tărie înaintea feţei lor. Rob fiind, robia o iubeam. Orb fiind, orbirea o pofteam. Legatul nu se temea de legături.

Dulce amarul, şi amar dulcele îl credeam. Ticălos eram şi nu ştiam. Şi aceasta, căci fără de Cuvântul eram, fără de Care nimic nu s-a făcut, prin Care toate împreună se păzesc, fără de Care toate întru nimic se duc. Că precum toate printr-Însul s-au făcut, şi fără de Dânsul nimic nu s-a făcut, aşa printr-însul împreună se păzesc toate cele ce sînt, ori în Cer, ori pe pământ, ori în mare şi întru toate adâncurile. Dar nici în piatră parte de parte nu s-ar fi ţinut, nici în altă oarecare din zidiri, de nu s-ar păzi întru a fi împreună prin Cuvântul, prin Care toate s-au făcut. M-aş fi ţinut de Tine, Cuvinte, ca să mă păzeşti pe mine. Că unde de sine-mi m-am depărtat, aş fi pierit întru sine-mi, de nu Tu, Cel ce m-ai făcut pe mine, de iznoavă m-ai fi zidit. Am greşit eu, Tu pe mine m-ai cercetat. Am căzut eu, Tu pe mine m-ai îndreptat. Nu am cunoscut, Tu pe mine m-ai învăţat. Eu nu am ştiut, Tu pe mine m-ai luminat.

A 6-a rugăciune. Pentru multe feluri de faceri de bine ale lui Dumnezeu.

Doamne al meu, rău-norocit sînt eu! Cât sînt de dator a Te iubi, arată-mi mie. Cât sînt de dator a Te lăuda pe Tine, arată-mi mie. Cât sînt de dator a-Ţi plăcea Ţie, fă-mi cunoscut mie. Tună, Doamne, cu glas mare şi tare întru cele prea din lăuntru ale auzului inimii mele. Învaţă-mă, şi mă mântuieşte ca să Te laud pe Tine, Care m-ai zidit pe mine, nimic fiind, Care m-ai luminat pe mine, întru întuneric fiind, Care m-ai înviat pe mine, mort fiind, Care mă hrăneşti pe mine din tinereţile mele cu toate bunătăţile Tale. Pe mine netrebnicul, viermele cel împuţit al păcatului, mă hrăneşti cu bunătăţile Tale cele prea bune. Deschide-mi mie, «cheia lui Davíd, Cel ce deschide, şi nimenea nu-i închide» acestuia, căruia Tu îi deschizi; «şi închide, şi nimenea nu-i deschide” acestuia, căruia Tu îi închizi (*v. Apoc. 3, 7*). Deschide-mi mie uşa luminii Tale, ca să intru şi să văd şi să cunosc, şi «mă voi mărturisi Ţie cu toată inima mea, că mare este mila Ta spre mine, şi ai izbăvit sufletul meu din iadul cel mai de jos» (*Ps. 85, 11-13*). Doamne Dumnezeul nostru, cât este de minunat şi lăudat numele Tău în tot pământul! (*Ps. 8, 1*) Şi «ce este omul, că-l pomeneşti pe el? Sau fiul omului, că-l cercetezi pe el?» (*Ps. 8, 5*). Doamne, Nădejdea sfinţilor şi Turnul tăriei lor, Viaţa sufletului meu, prin care trăiesc, fără de care mor, Lumina ochilor mei, prin care văz, fără de care sînt orb, Bucuria inimii mele şi Veselia duhului meu! O, de Te-aş iubi pe tine cu toată inima mea, cu tot sufletul meu, cu toate măruntaiele mele, şi cu cele din lăuntru, că Tu întâi pe mine m-ai iubit! Şi de unde mie aceasta, Făcătorule al Cerului şi al pământului şi al adâncului, Care nu ai trebuinţă de bunătăţile mele? De unde mie aceasta, că m-ai iubit pe mine? O, Înţelepciune, Care deschizi gura muţilor! O, Cuvântule, prin Care toate s-au făcut! Deschide-mi gura, dă-mi mie glas de laudă, ca să spun facerile Tale de bine, care din început mi le-ai dăruit mie, Doamne. Că iată sînt, că m-ai plăzmuit pe mine. Şi a mă zidi, şi în numărul zidirilor a mă aşeza, din început Tu mai-nainte ai rânduit, mai-nainte de a face altceva, mai-nainte de a întinde Cerurile, mai-nainte de a fi adâncurile, mai-nainte de a face pământul, mai-nainte de a întemeia munţii, mai-nainte de a despărţi izvoarele, mai-nainte de cele făcute prin Cuvântul, una din zidirile Tale a mă face pe mine, cu adevărul cel prea

întemeiat al purtării Tale de grijă mai-nainte ai hotărât, şi a Ta zidire a fi eu ai voit. Şi aceasta de unde mie, prea-binevoitorule Doamne, Dumnezeule prea-înalte, Părinte milostive, Făcătorule puternice, şi de-a pururea prea-blîndule? Care este vrednicia mea? Care este Darul meu? Ca bunăvoinţă să se facă înaintea mărimii Tale celei de mare cuviinţă, a mă zidi pe mine? Nu eram, şi m-ai zidit pe mine; nimic eram, şi din nimic a fi eu ceva m-ai făcut. Şi ce fel ceva? Nu câlţi, sau foc; nu pasăre, sau peşte, sau şarpe, sau ceva din celelalte vietăţi; nu piatră, sau lemn, nu din neamul acela, care singure sînt, sau din cele ce şi a fi pot, şi a creşte; ci a fi eu mai presus de acestea ai voit, că şi sînt, şi cresc, şi simt, şi «afară de puţin întocmai cu Îngerii m-ai zidit» (*Ps. 8, 6*). Că pe Tine cunoscându-Te, de obşte cu aceia am luat cuvânt. Iară «afară de puţin» am zis. Că aceia prin fel au acum privirea Ta cea fericită, iară eu prin nădejde. Aceia faţă către faţă, iară eu, în oglindă şi în ghicitură; aceia desăvârşit, iară eu din parte.[73]

A 2-A STARE

A 7-a rugăciune. Pentru vrednicia ceea ce va să fie a oamenilor.

Iară când desăvârşirea va veni, cea din parte se va strica. Atunci cu faţă descoperită faţa Ta o vom vedea. Atunci ce ne va opri a fi noi afară de puţin mai de jos decât Îngerii? Pe care Tu, Doamne, trupeşte cu chip împodobit, cu slavă şi cu cinste ne-ai încununat? Pe care, ca pe nişte prieteni ai Tăi, foarte ne-ai cinstit? Iară mai vârtos cu adevărat, asemenea prin toate, şi întocmai cu Îngerii vom fi. Că şi aceasta adevărul Tău o zice: «Că asemenea cu Îngerii sînt, şi fii ai lui Dumnezeu» (*Luca 20, 36*). Că ce lucru minunat este dacă, fii ai lui Dumnezeu fiind, şi asemenea cu Îngerii vor fi? Cu adevărat vor fi oarecare fii ai lui Dumnezeu. Că Fiul lui Dumnezeu s-a făcut şi fiu al omului. Deci acestea eu pricepându-le, îţi spun ţie, celui ce cutezi a grăi: nu afară de puţin mai de jos decât Îngerii este omul, nu întocmai numai cu Îngerii, ci şi decât dânşii mai înalt. Că omul este Dumnezeu, şi Dumnezeu – om. Dar nu Înger, şi pentru aceasta mai cinstit decât zidirile zic că este omul. Căci Cuvântul este cel întru început Dumnezeu către Dumnezeu. Şi Cuvântul, prin Care Dumnezeu au zis: «Facă-se lumină, şi s-a făcut lumină» (*Facere 1, 3*), adică firea cea îngerească. Cuvântul, prin Care toate le-a zidit din început, Acelaşi Cuvânt «trup S-a făcut, şi S-a sălăşluit întru noi, şi am văzut slava Lui» (*Ioann 1, 14*). Iată slavă pentru care mare cuget când bine cuget. Iată bucurie prin care mă bucur când bine mă bucur. Doamne, Dumnezeul meu, Slava şi Viaţa sufletului meu! Mărturisi-mă-voi Ţie drept aceea, Doamne Dumnezeul meu, că m-ai zidit pe mine primitor de cuvânt. Întocmai oarecum cu Îngerii m-ai făcut, căci săvârşit fiind cu cuvântul, pot şi la potrivirea Îngerilor să ajung, şi să dobândesc punerea de fii, prin Cuvântul Tău cel Unul-născut, Doamne, prin Fiul Tău cel Iubit, întru Care bine ai voit; prin Bărbat de-o-fire şi de-o-fiinţă cu Tine, şi împreună-vecuitor Iisus Hristos, Unul Domnul nostru şi Izbăvitorul, Care ne

---

[73] Vezi cum tâlcuieşte pe acest cuvânt, «afară de puţin», acest Dumnezeiesc Părinte. Iară alţi Părinţi îl înţeleg pe acesta pentru împreunarea sufletului celui gânditor cu trupul omului cel materialnic şi muritor, după care mai de jos este decât Îngerii. Iară Pavel, în Epistolia cea către Evrei, pe cea zisă la Hristos o duce.

luminează şi ne mângâie pe noi, Părtinitorul nostru către Tine, şi Lumina ochilor noştri, Care ne este nouă Viaţă, şi Mântuitor, şi singură Nădejde, Care mai vârtos pe noi ne-a iubit decât pe Sine, prin Care avem îndrăzneală învistierită la Tine, şi întărită nădejde şi intrare ca să venim către Tine. «Că le-a dat stăpânire ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, tuturor celor ce cred întru numele Lui» (*Ioann 1, 12*). Lăuda-voi numele Tău, că după chipul şi asemănarea Ta zidindu-mă pe mine, m-ai făcut a fi primitor de atâta slavă, încât să mă pot a mă face şi fiu al lui Dumnezeu. Aceasta nu o pot copacii, nu o pot pietrele, nici una nicidecum din cele ce se mişcă sau se cresc în văzduh, sau în mare, sau pe pământ. Că nu le-a dat lor stăpânire Cuvântul Tău să se facă fii ai lui Dumnezeu, că nu au cuvânt. Că această putere întru Cuvânt este alcătuită, prin care cunoaştem pe Dumnezeu. Şi oamenilor au dat-o aceasta, pe care i-au zidit cuvântători, şi după chipul şi asemănarea Ta. Şi eu, drept aceea, cu darul Tău om sînt, Doamne, şi fiu al Tău pot a mă face prin darul Tău, care lucru acelea nu îl pot. Şi de unde mie aceasta, Doamne, Adevărul cel desăvârşit, şi adevărată săvârşire, şi început a toată zidirea? De unde mie ca să pot a mă face fiu al Tău, care lucru acelea nu-l pot? «Că Tu, Cela ce petreci în veci, împreună toate le-ai zidit» (*Sirah 18, 1*)[74]. Oamenii împreună, şi dobitoacele ai zidit, pietrele, şi toată verdeaţa pe pământ; vrednicia nici uneia nu a mers înainte - darul Tău singur a mers înainte. Că toate le-ai zidit cu bunătatea Ta, şi întocmai era vrednicia de la sine a tuturor zidirilor. Că nici-una nu era a nici-uneia. De unde mie, drept aceea, bunătatea Ta întru zidirea cea cuvântătoare mai vârtos s-a arătat, decât întru celelalte ce sînt fără de cuvânt? Pentru ce nu sînt şi eu precum şi toate celelalte? Sau pentru ce nu sînt toate precum şi eu? Decât eu singur sînt mai presus de celelalte; ce este vrednicia mea? Care este darul meu, încât să pot a mă face eu zidire primitoare de Dumnezeu? Ceea ce tuturor celorlalte este negrăită, să nu-mi fie mie, Doamne, aceasta a o cugeta. Singur darul Tău, singură bunătatea Ta aceasta a făcut-o, ca să fiu eu părtaş bunătăţii Tale. Drept aceea, Darul cu care din nimic m-ai zidit, pe acesta dă-mi-l mie, celui ce mă rog, Doamne, încât Tu ştii darul.

A 8-a rugăciune. Pentru puterea lui Dumnezeu.

Mâna Ta cea atotputernică, Doamne, cea de-a pururea una şi aceeaşi, a zidit în Cer Îngeri, iară pe pământ, vierme. Dar nu este mai mare întru aceia, nici cu adevărat întru aceştia mai neputincioasă. Că precum nici o mână pe Înger, aşa nici una nu poate a zidi pe vierme. Precum nici una pe

[74] Unii din sfinţii teologi, auzind pe Siráh zicând: «Cel ce trăieşte în veac a zidit toate de obşte» (*Siráh 18, 1*), au socotit că împreună toate zidirile întru o zi le-a adus întru fiinţă Dumnezeu, dintru care unul este şi Dumnezeiescul acesta Augustín. Iară cele şase zile pe care Moisì le povesteşte întru facerea lumii, părintele acesta a socotit că, alegoric se înţeleg cele şase cunoştinţe, prin care Îngerii au cunoscut zidirile cele zidite de Dumnezeu, dimineaţa adecă întru gândire de Ziditoriul, iară seara întru înseşi felurile zidirilor, pe dânsele privindu-le. Şi pentru aceasta zice şi aicea că împreună toate s-au zidit, dacă cu adevărat am fi dat că această socoteală este a Dumnezeiescului Părinte, iar nu semănătură a altuia oarecăruia. Că multe din scrisorile acestui Dumnezeiesc Părinte s-au făcut neadevărate, după cum mărturisesc mulţi. Iară cea a lui Siráh „de obşte," se înţelege că de obşte, adecă materia cea de obşte a tuturor zidirilor, în ziua cea dintâi a zidirii s-a adus întru fiinţă, iară felurile acestora după fiecare, în cele cinci zile de aici înainte s-au zidit, alegându-se din materia aceea de obşte a stihiilor, după cuvântătorul de Dumnezeu Grigorie, în cuvântul la Dumineca cea nouă, şi după cel de un nume cu el Grigorie al Thessaloníceului, care curat a zis că „îngreunat s-au adus stihiile întru fiinţă în ziua cea dintâi".

Cer, aşa nici una pe frunza cea prea netrebnică a copacului. Precum nici una pe trup, aşa nici una nu poate a face pe păr alb sau negru. Ci mâna Ta cea atotputernică, prin care toate întocmai puternice se fac. Că nu este cu putinţă cu dânsa a-l întinde pe Cer mai puternic decât pe frunză. Nici a-l zidi pe vierme mai puternic decât pe Înger. Nici a-l alcătui pe păr mai uşor decât pe trup. Nici a întemeia pământul pe ape mai greu decât pe pământ a vărsa apele. Ci toate, câte a voit şi precum a voit, a făcut, în Cer şi pe pământ, în mare şi întru toate adâncurile; şi pe tine întru acestea precum a voit şi a putut şi a socotit. Că putea mâna Ta, Doamne, piatră, sau pasăre, sau şarpe, sau altă oarecare fiare să mă zidească, dar nu au voit, pentru bunătatea sa. Pentru ce, drept aceea eu, nici piatră sînt, nici copac, sau altă fiară? Căci aşa a rânduit bunătatea Ta. Şi încât aceasta s-a rânduit, nici o vrednicie a mea nu a mers înainte.

A 9-a rugăciune. Pentru Dumnezeiasca laudă.

De unde mie aceasta, Doamne? De unde îmi este laudă spre a Te lăuda pe Tine? Precum fără de mine pe mine m-ai făcut, aşa a plăcut înaintea Ta să îţi fie Ţie şi laudă fără de mine. Lauda Ta, Doamne, Tu Însuţi eşti. Laude-te pe Tine lucrurile Tale, după mulţimea măririi Tale. Necuprinsă cu mintea este lauda Ta, Doamne. Nu se cuprinde inima, gurii nu i se pune măsură, auzul nu este ţinut; că acestea trec, iar lauda Ta rămîne în veac. Gîndul începe, gîndul se sfîrşeşte; glasul şopteşte şi trece; urechea aude şi auzul trece; iar lauda Ta a stat în veac. Aşadar cine Te laudă pe Tine? Cine vesteşte lauda Ta? Lauda Ta veşnică este, nu trecătoare. Acela Te laudă, cel ce s-a ştiut pe sineşi neajungînd laudei Tale. O, veşnică laudă, care nicicînd nu trece! Întru Tine este cîntarea noastră, întru Tine se va lăuda sufletul nostru. Nu noi Te lăudăm, ci Tu pe Sineţi şi prin Sineţi şi întru Sineţi, şi nouă ne este lauda întru Tine. Atunci adevărată laudă avem, cînd de la Tine pe aceasta o avem. Cînd lumina pe lumină adeverează, atunci Tu, Lumina cea adevărată, pe laudă adevărată o dai. De cîte ori de la altul, iar nu de la Tine pe laudă o căutăm, de atîtea ori de lauda Ta ne păgubim; că acela trece, iar cea de la Tine veşnică este. Dacă pe cele ce trec le cîntăm, pe cele veşnice le lepădăm. Dacă voim cele veşnice, nu iubim cele trecătoare. O, cîntare veşnică, Doamne, Dumnezeul meu, de la Care toată cîntarea, fără de Care nici o cîntare! Nu mă întăresc fără Tine. Pe Tine să Te laud Te-aş avea, şi Te voi cînta pe Tine. Că ce sunt eu, Doamne, încît prin mine pe Tine Te lauzi? Ţărînă şi cenuşă sunt eu, cîine mort şi împuţit, vierme sunt eu şi putrejune sunt. Cine sunt eu, încît să Te laud pe Tine, Dumnezeule puternice al duhurilor şi a tot trupul, Cel ce ai nemurirea? Nu laudă întunericul pe lumină? Sau pe viaţă moartea? Nu laudă deşertăciunea Adevărul? Tu eşti Adevărul, iar eu deşertăciunii m-am asemănat. Cine sunt eu, Doamne, încît să Te laud pe Tine? Nu laudă împuţiciunea pe buna mireasmă? Nu mortăciunea omului, azi fiind, iar mîine prăpădindu-se, Te laudă pe Tine? Nu putrejunea Te laudă pe Tine? Fiul omului vierme este. Nu cel ce întru păcate şi întru deşertăciune s-a născut pe Tine Te laudă? Nu este laudă frumoasă în gură de păcătos. Laude-Te pe Tine, Doamne Dumnezeul meu, Atotţiitorule, puterea Ta cea nescrisă-împrejur, înţelepciunea Ta cea negrăită, bunătatea Ta. Laude-Te pe Tine milostivirea

Ta ceea ce întrece pe toate, mila Ta care covârşeşte pe mile, puterea şi Dumnezeirea cea pururea vecuitoare. Laude-Te pe Tine tăria Ta cea atotputernică, şi iubirea de oameni şi dragostea Ta cea nemărginită, pentru care pe noi ne-ai zidit, Doamne Dumnezeul meu, viaţa sufletului meu.

A 3-A STARE.
A 10-a rugăciune. Pentru nădejdea ce se cuvine a se întinde către Dumnezeu.

Iară eu, zidirea Ta, sub acoperământul aripilor Tale voi nădăjdui, şi întru bunătatea pentru care m-ai zidit pe mine. Ajută zidirii Tale, pe care a zidit-o bunătatea Ta pe care a făcut-o milostivirea Ta cea nemărginită, să nu pier întru răutatea mea. Ce folos este întru zidire, dacă mă voi pogorî întru stricăciune? (*Ps. 29, 9*). «Că au în deşert ai zidit pe toţi fiii oamenilor?» (*Ps. 88, 47*). Ai zidit, Doamne; păzeşte pe cea zidită. «Lucrurile mâinilor Tale nu le trece cu vederea» (*Ps. 137, 8*). Din nimic m-ai făcut pe mine; de nu mă vei păzi, iarăşi întru nimic mă voi întoarce. Că precum nu eram, Doamne, şi din nimic pe mine m-ai făcut, iarăşi întru nimic mă voi întoarce. Că precum nu eram, Doamne, şi din nimic pe mine m-ai făcut, aşa de nu mă vei întări, iarăşi întru nimic mă voi întoarce. Ajută-mi mie Doamne, Viaţa mea, ca să nu pier întru viclenia mea. De nu m-ai fi zidit pe mine, Doamne, nu aş fi fost. Iară pentru că m-ai zidit, acum sînt. Nu vrednicia mea, nici Darul meu Te-au silit a mă zidi, ci milostivirea şi bunătatea Ta. Dragostea ceea ce Te-a scos pe Tine spre a mă zidi, aceasta mă rog să Te ducă şi spre a mă păzi. Că ce mă va folosi a fi zidit de dragostea Ta, dacă aş pieri întru ticăloşia mea, şi nu m-ar păzi dreapta Ta? Acea bunătate să Te scoată pe Tine, Doamne, a mântui pe cea zidită, care Te-a şi adus a zidi pe ceea ce încă nu a fost zidită. Dragostea ceea ce Te-a biruit pe Tine spre a mă zidi pe mine, ea să Te biruiască pe Tine şi spre a mă mântui, că nimic nu este mai mic acum. Că această dragoste Însuţi Tu eşti, Care Acelaşi de-a pururea eşti. «Că nu s-a strâns mâna Ta, ca să nu poată a mă mântui, nici nu s-a îngreuiat urechea Ta, ca să nu audă, ci păcatele mele despart între mine şi Tine» (*v. Isaia 59, 1-2*), între lumină şi între întuneric, între umbra morţii şi între viaţă, între deşertăciune şi între adevăr, între această viaţă a mea, şi între a Ta cea pururea vecuitoare.

A 11-a rugăciune. Pentru cursele poftei.

Acesta este întunericul cu care mă acopăr întru acest adânc întunecos al temniţei, unde cu faţa în jos zac până ce va străluci ziua şi umbra se va pleca şi se va face glas întru tăria puterii Tale. «Glasul Domnului întru putere, glasul Domnului întru mare cuviinţă» (*Ps. 28, 4*). Şi va zice: Facă-se lumină, şi să fugă întunericul, şi să se arate uscatul; şi să odrăslească pământul iarbă verde, care şi face sământă, şi rod bun al dreptăţii, vrednic Împărăţiei Tale (*v. Facere 1-12*). Dumnezeule Părinte şi Doamne al vieţii mele, prin Care toate viază, şi fără de Care toate sînt moarte, să nu mă laşi pe mine în gânduri rele, şi să nu-mi dai mie înălţarea ochilor. Ia pofta de la mine, şi să nu mă dai pe mine gândului celui fără de ruşine şi prea

neînfrânat (*v. Sirah 23, 4-5*), ci ţine inima mea, ca pururea să Te cugete pe Tine. Luminează ochii mei, ca să Te vază pe Tine, şi să nu se înalţe înaintea Ta, Slavă veşnică. Ci să simtă cu smerenie, nu întru cele mari, nici întru cele minunate mai presus de dânşii; şi cele de-a dreapta lor să le privească, nu cele de-a stânga departe de la Tine, şi genele Tale să meargă înaintea călătoriei mele. «Că genele tale cearcă pe fiii oamenilor» (*Ps. 10, 4*). Gustă pofta mea din dulceaţa Ta, pe care ai ascuns-o celor ce se tem de Tine, ca să poftesc a Te pofti pe Tine cu pofte veşnice, ca nu cu cele deşarte amăgindu-se şi înşelându-se gustarea cea din lăuntru, în dulceaţă să puie amărăciunea, şi în amărăciune dulceaţa, întunericul întru lumină şi lumina întru întuneric. Ceea ce ar fi în lume, pofta trupului este, şi pofta ochilor, şi trufia vieţii (*v. 1 Ioann 2, 16*). Iată, Doamne Dumnezeul meu, toată lumea plină este de cursele poftei, care le-au gătit picioarelor mele. Şi cine va scăpa de cursele acestea? Cu adevărat, după ce Tu vei tăia înălţarea ochilor, încât să nu-l vâneze pe el pofta ochilor, după ce Tu vei tăia pofta trupului, încât să nu-l prindă pe el pofta trupului, după ce ai fi tăiat gândul cel fără de ruşine şi neînfrânat, ca nu cu arderea lui să-l prindă ceva trufaş al vieţii, este ca un fericit, căruia acestea vei face, încât aproape de acestea slobod să treacă. Drept aceea, acum mă rog Ţie, prin Tine ajută-mi mie, ca să nu cad înaintea vrăjmaşilor mei, prins fiind în cursele lor, care le-au gătit picioarelor mele, ca sufletul meu să-l gârbovească. Ci izbăveşte-mă, Puterea mântuirii mele, ca să nu îşi râdă de mine vrăjmaşii mei, şi cei ce mă urăsc. Scoală Doamne, Dumnezeul meu, şi să se risipească vrăjmaşii mei, şi să fugă de la faţa mea cei ce mă urăsc pe mine. Precum se topeşte ceara de la faţa focului, aşa să piară păcătoşii de la faţa lui Dumnezeu (*v. Ps. 67, 1-2*). Iară eu mă voi ascunde întru ascunsul feţei Tale, şi mă voi bucura cu fiii Tăi. Şi Tu, Doamne, Tatăl sărmanilor, şi maica tinerilor, ascultă tânguirea fiilor Tăi şi Îţi întinde aripile Tale, ca să scăpăm sub dânsele de la faţa vrăjmaşului. Turn tare al lui Israil, Cel ce nu dormitează, nici nu doarme, Cel ce păzeşte pe Israil. Că nu doarme vrăjmaşul cel ce dă război lui Israil.

A 12-a rugăciune. Pentru ticăloşia omului şi facerile de bine ale lui Dumnezeu.

O, Lumină, care altă lumină nu vede! Lumină care ascunde pe toată cealaltă lumină. Lumină, de la Care este toată lumina, şi afară de Care toată lumina întuneric este, şi către Care tot întunericul lumină este, şi Căreia lumină îi este tot întunericul. Lumină nemărginită, pe care orbiciunea nu o întunecă, pe care ceaţa nu o slăbeşte, pe care întunericul nu o înnegreşte, pe care nimic ce împotrivă îngrădeşte n-o astupă, pe Care nicăieri niciodată vreo umbră n-o ascunde. Lumină, Care pe toate le luminează împreună şi de-a pururea şi de-odată, înghite-mă pe mine întru adâncul strălucirii Tale, ca dinspre toate părţile să Te văd pe Tine întru mine, şi pe sine-mi întru Tine, şi toate sub Tine. Să nu mă părăseşti pe mine, să nu crească umbra necunoştinţei mele, şi să se înmulţească greşalele mele. Că fără de Tine toate îmi sînt mie întuneric, toate rele. Că binele nimic nu este fără de Tine, Binele cel sigur şi adevărat şi nemărginit. Aceasta o mărturisesc, aceasta o ştiu, Doamne Dumnezeul meu, că unde aş

fi fără de Tine, rău îmi este mie. Fără de Tine, Doamne, sunt nu numai afară de Tine, ci şi întru mine toată adăugirea care nu este Domnul Dumnezeul meu lipsă îmi este mie. Vindeca-mă-voi când mi se va arăta slava Ta. Doamne, viaţa mea cea fericită, fă ca ticăloşia mea să-Ţi mărturisesc Ţie, de la care bunătatea şi unirea Ta. O, bunătate nemărginită şi una, prin simţirile trupului alunecat fiind eu, pe multa felurime a bunătăţilor Tale cele vremelnice au deosebit-o de cea una, în multe au despărţit-o; şi s-a făcut mie prisosinţa prea ostenicioasă, şi lipsa multă, când una şi alta căutând, de nici una nu mă umplu, şi când nu Te aflu pe Tine, cea neschimbată şi unică şi nedespărţită şi o bunătate de care am trebuinţă, Căreia urmându-i, nu m-aş fi rătăcit, nu m-aş fi îngreuiat, prin câştigarea Căreia se va sătura pofta mea. Vai de ticăloşia mea! Vai, Doamne! Ticălosul meu suflet la Tine aleargă, cu Care se bucură şi se prisoseşte; dar urmează lumii, cu care are trebuinţă de-a pururea, şi se chinuieşte. „Lipsesc”, strigă lumea. Tu strigi: „Odihnesc”. Şi ticăloşia noastră mai vârtos urmează celeia ce lipseşte decât celeia ce odihneşte. Neputinţa mea aceasta este arătată. O, Doctore al duhurilor, vindecă-o pe aceasta, ca să mă mărturisesc Ţie, Mântuirea sufletului meu, cu toată inima mea, pentru toate facerile Tale de bine, cu care mă hrăneşti pe mine din tinereţile mele şi până la bătrâneţe şi cărunteţe. Ţie mă rog prin Tine, să nu mă părăseşti pe mine. M-ai făcut pe mine nefiind, m-ai răscumpărat pe mine pierdut fiind. Am pierit, am murit: Te-ai pogorît către cel mort, piericiunea ai luat-o asupră-Ţi, către rob Te-ai pogorît, Împăratul; pe Sine-ţi Te-ai dat, ca pe rob să-l răscumperi; ca eu să trăiesc, Tu moarte ai primit. Ai biruit moartea. M-ai ridicat pe mine, smerindu-Te. Am pierit; vândut am fost sub păcat. Ai venit către mine, m-ai răscumpărat pe mine. Atâta m-ai iubit pe mine, încât Sângele Tău preţ l-ai dat. Decât Sine-ţi mai mult m-ai iubit pe mine, încât pentru mine ai voit a muri. Cu cinste scumpă m-ai întors pe mine din surghiunie. M-ai răscumpărat din robie. M-ai tras din muncă. M-ai chemat cu numele Tău, ca să fie pomenirea Ta de-a pururea la mine, şi niciodată să nu se depărteze de inimă, că nici Tu nu Te-ai depărtat de Cruce pentru mine. Unsu-m-ai pe mine cu untul de lemn al Tău, cu care Tu Te-ai uns, ca de la Tine, Hristosul, să mă numesc Creştin. De-a pururea cu mâinile Tale m-ai scris, ca să fie pomenirea mea de-a pururea la Tine, şi a Ta asemenea să fie la mine. Aşa de-a pururea Darul Tău şi mila Ta m-au întâmpinat pe mine, că din multe primejdii m-ai scos pe mine, Izbăvitorul meu. Rătăcit fiind, către cale m-ai întors; necunoscând, m-ai învăţat; mâhnit fiind, m-ai mângâiat; lipsit fiind, m-ai întărit; căzând, m-ai îndreptat; stând, m-ai ţinut; umblând, m-ai povăţuit; venind, m-ai primit; dormind, m-ai păzit; strigând, m-ai auzit.

A 4-A STARE.
A 13-a rugăciune. Că Dumnezeu vede cu privire de-a pururea vecuitoare lucrurile şi gândurile oamenilor.

Acestea şi altele multe faceri de bine mi-ai făcut mie, Doamne Dumnezeul meu, Viaţa sufletului meu, pentru Care dulce îmi este mie de-a pururea a vorbi, de-a pururea a socoti, de-a pururea a mulţumi, ca să pot pentru toate bunătăţile Tale a Te lăuda, şi a Te iubi pe Tine cu toată inima mea, cu tot sufletul meu, cu tot cugetul meu, cu toată tăria mea, cu toate

cele din lăuntru ale mele şi cu închieturile. O, binecuvântată Bunătate, Doamne Dumnezeul meu, a tuturor celor ce se veselesc întru Tine! Însă nedesăvârşirea mea au văzut-o ochii Tăi, cei de nenumărate ori mai luminoşi decât soarele, şi care caută la căile oamenilor şi la fundul adâncului, cei ce în tot locul privesc de-a pururea pe cei buni şi pe cei răi. Că lângă toate şezând, întru totul pe fiecare le împlineşti, de-a pururea pretutindenea de faţă fiind, şi de toate cele zidite de Tine îngrijindu-Te: «Că nimic nu ai urît din cele ce ai făcut» (*Înţelep. lui Solomón 11, 25*). Aşa şi paşii mei şi cărările le priveşti, ziua şi noaptea pentru a mea străjuire priveghezi, toate cărările mele însemnându-le, Văzătorule veşnice, ca şi cum toată zidirea Cerului şi a pământului uitând-o, pe mine singur m-ai vedea, nimic pentru celelalte grijindu-te, că nici nu creşte lumina privirii Tale celei neschimbate, dacă la una singură cauţi, nici nu se micşorează cele cuprinzătoare şi de multe feluri dacă le vei vedea. Precum desăvârşit totul împreună îl străbaţi cu vederea, aşa şi cele ce sînt din fiecare, şi de multe feluri, cu desăvârşire şi împreună şi pe toate toată căutătura Ta le priveşte. Şi aşa toate, ca pe una; aşa una, ca pe fiecare; tot împreună fără de despărţire sau schimbare sau micşorare le vezi. Deci Tu, tot, în toată vremea, fără de vreme, tot şi împreună şi de-a pururea pe mine mă străbaţi cu vederea, ca şi cum nimic alta n-ai fi văzut. Aşa, drept aceea, eu la straja mea voi sta, ca şi cum toate uitându-le, cu mine singur ai fi voit împreună a Te rândui. Că de-a pururea de faţă pe Sine-ţi Te dai, gata de-a pururea Te aduci, dacă şi pe mine gata mă vei afla; unde m-aş duce, nu mă părăseşti pe mine, Doamne, de nu cumva mai-nainte m-aş fi depărtat eu. Unde aş fi, nu Te dai într-o parte, că pretutindeni eşti, ca să Te aflu pe Tine, unde aş veni. Nu voi pieri fără de Tine; că fără de Tine cu neputinţă este a fi eu. Mărturisesc, drept aceea, că ceea ce aş face-o, şi câte aş face, înaintea Ta le fac. Şi ce alta aş face, mai bine o vezi Tu decât mine, cel ce o fac. Că ce aş lucra, asemenea de-a pururea Tu Te arăţi că eşti de faţă, ca un privitor de-a pururea vecuitor al gândurilor mele, şi al voinţelor, şi al veseliilor, şi al tuturor facerilor de bine. «Doamne, de-a pururea înaintea Ta este toată dorirea mea» (*Ps. 37, 9*). Tot cugetul meu. Tu vezi de unde vine duhul, unde este şi unde merge, că Tu eşti Cumpănitorul tuturor duhurilor. Şi, una din două, dulce sau amară este rădăcina din care ies afară frumoase frunze. Tu Judecător în lăuntru şezând, Însuţi Tu mai bine cunoşti, şi inima rădăcinilor mai cu de-amănuntul o cerci; dar şi inima cea prea din lăuntru a rădăcinii lor prea cu de-adinsul cu lumina adevărului Tău o aduni, o priveşti, o însemnezi, ca să dai fiecăruia nu numai după lucruri, sau după scop, ci şi după însăşi cea prea din lăuntru şi ascunsă a rădăcinii, din care iese gândul faptei, la care mă întind împreună lucrând, şi pe care o socotesc, şi de care mă bucur, Tu, Doamne, o vezi; urechile Tale aud; privesc ochii Tăi; cu însemnări înaintea Ta însemnezi, şi scrii în cartea Ta, ori bine, ori rău; ca să dai plăţi pentru cele bune, iară munci pentru cele rele, când se vor deschide cărţile şi după acestea ne vom judeca de cele ce sînt scrise acum într-însele. Adică cu adevărat ceea ce mai-nainte ai zis-o nouă: «Voi privi cele de apoi ale lor» (*Ps. 72, 17*). Şi ceea ce pentru Tine, Doamne, se zice, sfârşitul tuturor Însuţi îl vezi, când Însuţi întru toate cele ce se lucrează de noi, la sfârşitul scopului mai vârtos decât la faptă iei aminte. Acestea cu de-amănuntul socotindu-le, Doamne Dumnezeul meu, cel înfricoşat şi drept împreună, cu frică şi cu mare ruşine mă tulbur. Că mare nevoie este pusă

peste noi de a vieţui bine, că toate le facem înaintea ochilor Judecătorului cel ce pe toate le vede.

A 14-a rugăciune. Că omul nu poate de sine, fără de Dumnezeiescul Dar.

Tare mare-puternice Dumnezeule al duhurilor şi a tot trupul, ai Cărui ochi sînt peste toate căile fiilor lui Adam, de la ziua naşterii lor până la ziua ieşirii lor, ca să răsplăteşti fiecăruia după lucrurile lui, ori bune, ori rele şi viclene, arată-mi mie pe sine-mi, ca să-mi mărturisesc Ţie sărăcia mea. Că am zis: Îmbogăţi-mă-voi, şi de nimic nu voi avea trebuinţă. Şi nu ştiam că sărac sînt, orb, gol, vrednic de jale, ticălos. Credeam că sînt ceva, nimic fiind. Am zis: Înţelepţi-mă-voi, şi nebun m-am făcut. Mă socoteam că sînt înfrânat, dar m-am amăgit, şi văd că dar al Tău este acesta, fără de care nimic a face nu putem (v. *Ioann 15, 5*). Că de nu Tu, Doamne, vei păzi cetatea, în deşert a privegheat cel ce o păzeşte (v. *Ps. 126, 2*). Aşa m-ai învăţat a mă cunoaşte pe sine-mi. Pentru că m-ai părăsit, şi m-ai cercat, nu ca Tu să ştii, ci pentru mine, ca să mă cunosc pe sine-mi. Că precum am zis, Doamne, credeam că s-a făcut ceva mie de la sine-mi; credeam că de ajuns sînt mie-mi, şi nu pricepeam că Tu pe mine mă păstoreşti, până ce puţin Tu depărtându-te de la mine, am căzut de năprasnă întru sine-mi, şi am văzut, şi am cunoscut că Tu pe mine m-ai povăţuit. Şi a cădea eu s-a făcut de la mine, şi a mă scula de la Tine. Mi-ai deschis ochii mei, o, Lumină, şi m-ai orbit pe mine, şi iarăşi m-ai luminat. «Şi am văzut că ispită este viaţa omului pe pământ» (*Iov 7, 1*). Şi că înaintea ta nu poate să se laude tot trupul (v. *1 Cor. 1, 29*), nici nu se va îndrepta tot ce este viu (v. *Ps. 142, 2*). Că ceea ce ar fi bunătate, ori de mai mare, ori de mai mic lucru vrednic, al Tău dar este. Şi nimic al nostru nu este, fără numai răutatea. Deci de unde se va lăuda tot trupul? Au pentru răutate? Însă aceasta nu este slavă, ci ticăloşie. Dar pentru bunătate se va lăuda? Drept aceea, pentru străin lucru, că a Ta este bunătatea, Doamne, a Ta este şi slava. Că cel ce luişi, însă nu Ţie, caută slavă, stând întru bunătatea Ta, acesta fur este şi tâlhar, şi asemenea diavolului, celui ce a voit a răpi slava Ta. Cel ce voieşte a se lăuda întru slava Ta, şi nu întru dânsul slava Ta o caută, ci a sa, acesta, deşi pentru darul Tău de oameni s-ar lăuda, dar de Tine se va netrebnici, căci slava sa întru darul Tău, iară nu a Ta, a căutat-o. Însă cel ce de oameni se laudă, Tu defăimându-Te, nu se va ajutora de oameni, judecând Tu, dar nici nu se va scoate afară. Pentru aceea, Doamne, Ziditorul meu din pântecele maicii mele, să nu mă laşi pe mine a cădea întru această minte neiscusită, încât să fiu mustrat ca unul ce voiesc a fura slava Ta. Ţie să-Ţi fie slava, al Căruia este tot binele; nouă – ticăloşia, şi ruşinea feţei noastre, a cărora ne este şi toată răutatea, de nu ai fi voit Tu a ne milui. «Însă miluieşti, Doamne, toate câte ai făcut, şi nimic nu urăşti din cele ce ai făcut» (*Înţelep. lui Solomón 11, 24*). Pentru aceea, dă-ne nouă din bunătăţile Tale, şi ne îmbogăţeşte pe noi cei săraci din darurile Tale cele prea bune, că pe cei săraci îi iubeşti, şi bogaţi pe dânşii îi faci cu bogăţia Ta. Iată, Doamne, săraci sîntem fiii Tăi, şi mică este turma Ta. Deschide-ne nouă uşile Tale, şi vor mânca săracii, şi se vor sătura, şi Te vor lăuda pe Tine cei ce Te caută pe Tine (v. *Ps. 21, 30*). Ştiu, Doamne şi mărturisesc, Tu

învăţându-mă, că singuri săracii cunoscându-se pe sineşi, şi sărăcia lor mărturisindu-o Ţie, se vor îmbogăţi de la Tine, iară cei ce se socotesc pe sineşi bogaţi, săraci fiind, afară de vistieriile Tale se închid. Şi eu, drept aceea, a mea sărăcie o mărturisesc. A Ta este slava, că a Ta este toată bunătatea. Că prin sine-mi mărturisesc, Doamne, precum m-ai învăţat pe mine: nimic alta nu sînt, decât cu totul deşertăciune şi umbră a morţii şi oarecare adânc întunecos şi pământ nevăzut şi netocmit, care fără de blagoslovenia Ta nimic nu odrăsleşte, nici nu face vreun rod afară de ruşine şi de păcat şi de moarte. Dacă aş fi avut cândva vreo bunătate, de la Tine pe aceasta am luat-o. De este la mine vreo bunătate, pe a Ta o am. De am stat cândva, prin Tine am stat. De am căzut cândva, prin mine am căzut. În tină aş fi zăcut de-a pururea, de nu m-ai fi tras Tu pe mine afară de aicea. De-a pururea orb aş fi fost, de nu m-ai fi luminat Tu pe mine. După ce am căzut, niciodată nu m-aş fi sculat, de nu mi-ai fi întins mie mână. După ce m-am sculat, de-a pururea aş fi căzut, de nu m-ai fi rezemat pe mine. De multe ori aş fi pierit, de nu m-ai fi ocârmuit pe mine. Aşa de-a pururea, Doamne, darul Tău şi mila Ta m-au întâmpinat pe mine, slobozindu-mă de tot răul, dezlegându-mă de relele cele trecute, ridicându-mă din acestea de faţă, întemeindu-mă către cele ce vor să fie, mergând înaintea mea, ridicând deasupra mea cursele păcatelor şi pricinuirile şi pricinile. De nu mi-ai fi făcut Tu mie acestea, tot păcatul lumii aş fi lucrat. Pentru că ştiu că nici un păcat nu este de om lucrat, pe care nu ar fi putut a-l lucra şi altul, de când s-a făcut om, de nu ai fi oprit, Ziditorule, dar Tu ai făcut ca să nu facă acestea. De acestea a mă înfrâna Tu mi-ai poruncit. Ca să cred Ţie, darul Tău mi-ai dăruit. Tu, Doamne, pe mine m-ai păstorit, Tu pe mine m-ai păzit, şi Ţie şi mie-mi, ca să nu lucrez prea-curvie sau alt oarecare păcat.

A 15-a rugăciune. Despre diavol şi despre ispitele lui cele de multe feluri.

Departe stă ispititorul, şi Tu l-ai făcut pe acesta să stea departe. Departe stă locul şi vremea, şi Tu le-ai făcut pe acestea să stea departe. De faţă este ispititorul, nu stă departe locul, nu stă departe vremea, şi Tu mă opreşti, a nu mă învoi cu acestea. A venit ispititorul întunecos, precum este, şi Tu m-ai întărit pe mine a-l defăima pe acesta. A venit ispititorul într-armat şi tare, şi Tu şi pe mine m-ai împuternicit, ca să nu mă biruiesc, şi pe acela l-ai înfrânat. A venit ispititorul prefăcut întru Îngerul luminii, iară Tu l-ai certat pe acesta, ca să nu mă amăgească pe mine, şi ca acesta să cunoască că Tu pe mine m-ai luminat. Că el este, Doamne, balaurul cel mare şi înfocat, şarpele cel vechi, satană, şi care se cheamă diavol (*Apoc. 12, 9*), cel ce are şapte capete şi zece coarne (*Apoc. 12, 3*), pe care l-ai zidit a-l batjocori în marea aceasta mare şi largă şi cu corăbii, întru care sînt târâtoare, al cărora nu este număr, şi vietăţi mici cu mari (*v. Ps. 103, 25-26*), multe feluri de neamuri de draci, care noaptea şi ziua nimic alta nu lucrează, decât umblă împrejur căutând pe cine să înghită, de nu mă vei izbăvi Tu. El este balaurul acela vechi, care s-a ivit în Raiul desfătării, cel ce cu coada trage a treia parte din stelele Cerului, şi le aruncă pe acestea pe pământ (*Apoc. 12, 4*), care strică apele pământului cu otrava lui, încât mor cei ce beau, cel ce îşi aşterne luişi aurul ca tina, şi nădăjduieşte că va curge

Iordanul în gura lui (*Iov 40, 18*), cel ce s-a făcut încât de nimenea nu se teme. Şi cine ne va scăpa de muşcările lui? Cine ne va slobozi din gura lui? Fără numai Tu, Doamne, cel ce ai zdrobit capul balaurului celui mare. Întinde aripile Tale ca să scăpăm sub dânsele de la faţa şarpelui acestuia ce ne goneşte pe noi, şi cu pavăza Ta ne izbăveşte pe noi de coarnele lui. Că aceasta îi este lui nevoinţă necurmată, aceasta îi este mai aleasă poftă, ca să înghită sufletele pe care le-ai zidit. Pentru aceasta, către Tine strigăm: Izbăveşte-ne pe noi de împotrivnicul nostru cel din fiecare zi, care, ori de dormim, ori de priveghem, ori de mâncăm, ori de bem, ori altceva de lucrăm, cu toate chipurile stă asupră-ne, ziua şi noaptea, cu meşteşugiri, cu amăgiri, acum arătat, acum întru ascuns, săgeţi otrăvitoare împotriva noastră trimiţând, ca să ucidă sufletele noastre. Totuşi, Doamne, prea rea este şi nebunia noastră. Că deşi adeseori vedem asupra noastră pe balaurul deschisă având-uşi gura spre a ne înghiţi, cu nimic mai puţin dormim şi zăcem întru lenevirea noastră, ca şi cum am fi întru întemeiere cu dânsul, care nimic alta nu pofteşte decât pierzarea noastră. Vrăjmaşul de-a pururea spre ucidere priveghează fără de somn, şi noi, ca pe noi înşine să ne păzim, nu voim din somn să ne deşteptăm. Iată înaintea picioarelor noastre a întins nenumărate curse, şi toate căile noastre de înşelăciune le-a umplut, ca să amăgească sufletele noastre. Şi cine va scăpa? Curse a ascuns în bogăţie, în sărăcie, curse a vărsat în hrană, în băutură, în dulceaţă, în somn, în priveghere, în cuvânt, în lucru, în toată calea noastră. Însă Tu, Doamne, izbăveşte-ne pe noi din cursa vânătorilor, şi de cuvântul aspru, ca să ne mărturisim Ţie, zicând: «Bine este cuvântat Domnul, care nu ne-a dat pe noi spre vânarea dinţilor lor. Sufletul nostru ca o pasăre s-a izbăvit din cursa vânătorilor. Cursa s-a sfărâmat, şi noi ne-am izbăvit» (*Ps. 123, 6-7*).

A 5-A STARE.
A 16-a rugăciune. Că Dumnezeu este Lumină a Drepţilor.

Şi Tu, Doamne, Lumina cea adevărată, descoperă ochii mei, ca să văd lumină, şi să umblu întru lumina Ta, şi să nu cad în cursele diavolului. Că cine va scăpa de curse multe, nevăzându-le pe ele? Şi cine le va vedea, fără numai pe care Tu, Doamne, cu Lumina Ta îl vei lumina? Că însuşi tatăl întunericului şi-a ascuns întru întuneric cursele sale, şi se vor prinde întru dânsele toţi cei ce sînt întru întuneric, fiii întunericului acestuia, cei ce nu văd Lumina Ta, întru care cine locuieşte nu se va teme. Pentru că cel ce umblă ziua nu se poticneşte, iară cel ce umblă noaptea se poticneşte, că nu are lumină întru dânsul. Tu eşti Lumină, Doamne, Tu eşti Lumină a fiilor luminii. Tu eşti Ziua care nu cunoaşte apus, întru care umblă robii Tăi fără de poticnire, fără de care cei ce umblă sînt întru întuneric, că pe Tine, Lumina lumii, nu Te au. Iată în fiecare zi vedem că cu cât cineva de Lumina Ta cea adevărată mai vârtos se depărtează, cu atâta mai vârtos întru întunericul păcatelor se tăvăleşte. Şi cu cât mai vârtos este întru întuneric, cu atâta mai puţin cursele cele din calea sa le vede. Şi pentru aceasta mai puţin cunoaşte, şi pentru aceasta mai adeseori se prinde şi întru acestea cade. Şi lucrul cel prea înfricoşat este că, văzându-se pe sineşi, nu se cunoaşte. Iară cel ce greşeala sa nu îşi cunoaşte, cu atâta mai puţin se

grijeşte de a se scula, pe cât se socoteşte pe sineşi că încă stă. Însă Tu, Lumina cugetului meu, Doamne, luminează-mi acum ochii mei, ca să văd, şi să cunosc, şi să nu cad înaintea vrăjmaşilor mei. Că pentru aceasta toate le lucrează, urându-ne pe noi, vrăjmaşul nostru, pe care îl cer a se topi de faţa Ta, precum se topeşte ceara de faţa focului. Că el, Doamne, cel mai întâi şi mai de pe urmă tâlhar este, care a voit a răpi slava Ta, când îngâmfându-se şi înălţându-se, a căzut în groapa sa. Şi l-ai aruncat pe el din muntele cel sfânt al Tău, din mijlocul pietrelor ce ardeau, în mijlocul cărora a mers (*Iezek. 28, 14-16*). Şi acum, Viaţa mea, Doamne, Dumnezeul meu, după ce a căzut acela, nu încetează prigonind pe robii Tăi, urându-Te pe Tine, o, Prea-mare Împărate, şi pofteşte a pierde zidirea Ta, pe care după chipul şi după asemănarea Ta a zidit-o bunătatea Ta cea atotputernică, ca să câştige slava Ta, pe care el cu a sa mândrie a pierdut-o. Ci zdrobeşte-l pe el, Puternice, înaintea noastră, a oilor Tale. Şi ne luminează pe noi, ca să vedem cursele pe care el le-a gătit, şi să fugim, bucuria lui Israil. Şi acestea toate mai bine Tu le cunoşti, Cela ce ştii prigonirea lui şi cerbicea lui cea vârtoasă. ***Şi nu zic aceasta ca să fac cunoscut Ţie, celui ce ştii toate, şi de care nici un gând nu se tăinuieşte: Ci înaintea picioarelor tale plâng sila cea de la vrăjmaşul, de-a pururea veşnice Judecătorule: ca pe dânsul să-l osândeşti, şi pe noi, fiii tăi, să ne mântuieşti, a cărora Tărie tu ne eşti. Viclean este, Doamne, vrăjmaşul acesta, şi îndărătnic, şi nu ar fi priceput cineva cu lesnire suciturile căilor lui: Nici ar fi cunoscut felul feţei lui, de nu tu i-ai fi dat lumină. Acum adică aicea, iară acum acolo; acum miel, acum lup; acum întuneric, acum lumină se arată pe sine. În fiecare felurimi, şi locuri, şi vremi, după multe feluri de schimbări ale lucrurilor, feluri de feluri de ispite aduce asupră. Pentru ca să amăgească adică pe cei ce se mâhnesc, se mâhneşte şi el: Ca să batjocorească pe cei ce se bucură, se preface pe sineşi că se bucură. Ca pe cei duhovniceşti să-i înşale, se preface pe sineşi în Înger de lumină (*2 Cor. 11, 14*): Ca pe cei tari să-i zdrobească, ca un miel se arată: Ca să înghită pe cei blânzi, ca un lup se pare. Şi acestea toate după asemănarea ispitelor celor de multe feluri s-a obişnuit a se face. Precum şi unii adică, de frică de noaptea: Alţii de săgeată ce zboară ziua: Alţii de lucrul ce umblă întru întuneric: Alţii de întâmpinare: Iară alţii, de drac de amiază-zì (*Ps. 90, 5-6*). Şi către acestea: Cine este de ajuns? Cine a descoperit felul hainei lui? Şi înconjurarea dinţilor lui cine a cunoscut-o? (*Iov. Cap. 41*). Ascuns-a săgeţi în tulbă, şi curse în chip de lumină. Şi aceasta mai greu se înţelege, de nu de la tine, Doamne, Nădejdea noastră, vom lua lumină, ca să vedem. Că nu numai în lucrurile trupului, care cu lesnire cineva le-ar fi cunoscut, nu numai întru însăşi patimile: Ci şi întru însăşi lucrurile cele duhovniceşti curse mai subţiri a ascuns. Şi întru văpseală de fapte bune, a pus împrejur patimi; şi se preface în Înger de lumină (*2 Cor. 11, 14*). Acestea şi alte multe împotriva noastră caută satanà, fiul lui Veliar, Doamne Dumnezeul meu, uneori adică ca un leu, iară alteori ca un balaur: Întru ascuns şi la arătare: În lăuntru şi afară: Ziua şi noaptea: pândeşte să răpească sufletele noastre. Şi Tu, Doamne, izbăveşte-ne pe noi, cel ce mântuieşti pe cei ce nădăjduiesc spre tine: Ca pentru noi acela să pătimească durere, şi tu să te slăveşti întru noi, Doamne Dumnezeul nostru.

A 17-a rugăciune. Încă pentru facerile de bine ale lui Dumnezeu.

Iară eu, fiul slujnicii tale[75], care m-a pus pe mine în mâna ta, prin proastă mărturisire mărturisi-mă-voi Ţie, Izbăvitorul meu, cu toată inima mea, şi voi pomeni în cugetul meu câte bunătăţi mi-ai făcut mie în toată viaţa mea, din tinereţile mele. Pentru că ştiu că nu îţi place Ţie [ne]mulţumirea, care este rădăcină a tot răului, şi vânt oarecare ce usucă şi arde tot binele, astupând Izvorul iubirii de oameni celei Dumnezeieşti spre om, care şi răutăţile cele acum moarte le înviază, şi bunătăţile cele vii le omoară, şi mai încolò nu iese. Mulţumi-voi Ţie, drept aceea, şi eu, ca să nu fiu nemulţumitor Ţie, izbăvitorule, celui ce m-ai izbăvit pe mine. De câte ori m-a înghiţit pe mine acum balaurul acela, şi Tu din gura lui m-ai tras. De câte ori am păcătuit, şi acela gata era a mă înghiţi: Dar tu m-ai sprijinit. Când nelegiuiam, când poruncile tale le călcam, gata sta ca să mă răpească în iad: Dar tu mă oprea-i. Eu Ţie Îţi greşeam: Dar tu cu bine îmi răsplăteai. Nu mă temeam de tine: Şi tu pe mine mă păzeai. Eu de Tine fugeam, vrăjmăşeşte mă aflam: Dar tu pe dânsul îl înfricoşai, ca să nu mă prindă pe mine. Aceste faceri de bine, Doamne Dumnezeule, îmi dai mie: Şi eu nu le cunoşteam. Aşa de multe ori din gâtlejul diavolului şi din gura leilor m-ai izbăvit: Şi din iad de multe ori m-ai scos pe mine, cel ce nu cunoşteam. Că m-am pogorît până la porţile iadului, şi tu m-ai oprit pe mine ca să nu intru întru acela. De porţile morţii m-am apropiat, şi Tu ai făcut a nu mă ţinea de aceea.[76] De multe ori şi de moartea cea trupească m-ai izbăvit, mari boale cuprinzându-mă, şi în multe primejdii aflându-mă, pe pământ şi în mare, din foc şi de sabie, şi de toată greutatea m-ai slobozit, de-a pururea stându-mi mie înainte, şi cu iubire de oameni mântuindu-mă: Că ştiai, Doamne, că dacă atunci moartea m-ar fi apucat, iadul ar fi primit sufletul meu, şi veşnic aş fi fost cu cei osândiţi: Dar iubirea ta de oameni şi Darul tău mai-nainte au apucat a mă slobozi de moartea sufletului şi a trupului, Doamne, Dumnezeul meu. Acestea şi alte multe faceri de bine mi-ai dat mie, şi eu orb eram, şi nu cunoşteam, până ce m-ai luminat pe mine: Iară acum, Lumina sufletului meu, Doamne Dumnezeul meu, Viaţa mea şi Lumina ochilor mei prin care văz, m-ai luminat pe mine şi te-am cunoscut pe tine, că vieţuiesc prin tine: Şi mulţumiri îţi dau Ţie, deşi proaste, şi lipsite, şi nepotrivite facerilor tale de bine. Însă pe care neputinţa mea le poate, pe unele ca acestea neputincioase le aduc. Că Tu eşti singur Dumnezeul meu, Ziditorul meu, cel blând, care iubeşti sufletul meu. Că ce ai făcut nimic nu urăşti (*Înţelep. 11, 24*), şi eu cel întâi din păcătoşi fiind, pe care i-ai mântuit: Ca pildă să dau celoralalţi de milostivirea ta cea prea bună, voi mărturisi facerile tale de bine cele mari: Că m-ai izbăvit din iad o dată, de două ori, şi de trei ori, şi de o sută de ori, şi de nenumărate ori. Şi eu de-a pururea către iad mă sileam, şi de nenumărate ori cu dreptate m-ai fi osândit pe mine, de ai fi voit. Nu ai voit, că pe suflete le iubeşti, şi ai suferit pentru iubirea Ta de oameni păcatele mele: Doamne Dumnezeul meu, cel milostiv întru toate căile Tale. Deci acum acestea le văz, Doamne Dumnezeul meu, şi cu lumina ta le cunosc, şi sufletul meu lipseşte spre mila ta cea mare, cea mai presus

---

[75] *Cf. Ps. 85, 16* şi *115, 7*. Referire la mama Fericitului Augustin, Monica, o creştină plină de râvnă, care s-a rugat mult pentru venirea la credinţă a fiului ei, pe când acesta nu era încă creştin. (n. ed.)

[76] Adică a nu fi ţinut de moarte. (n. ed.)

de mine: Că ai izbăvit sufletul meu din iadul cel mai de jos, şi către viaţă pe mine m-ai ridicat. Tot eram întru moarte, tot pe mine m-ai înviat. Drept aceea, ca tot ce viez al tău să fie, tot cu totul pe sine-mi Ţie mă aduc, tot duhul, toată inima. Toată viaţa mea Ţie viez, Viaţa mea. Că tot pe mine m-ai slobozit, ca tot pe mine să mă zideşti, tot de iznoavă să mă plăzmuieşti, ca tot pe mine să mă câştigi.

A 18-a rugăciune. Cât este dator omul a iubi pe Dumnezeu.

Deci iubi-Te-voi, Doamne Dumnezeul meu, iubi-Te-voi, bucuria mea cea negrăită, şi va vieţui de acum nu mie, ci Ţie, toată viaţa mea, care a pierit întru ticăloşie: Care a înviat cu iubirea ta de oameni: Dumnezeule cel milostiv şi mult milosârd spre mii de neamuri celor ce iubesc numele Tău. Pentru aceasta, Doamne Dumnezeul meu, mi-ai poruncit mie cu porunca ta: Să te iubesc pe tine cu toată inima mea, cu tot sufletul meu, cu tot cugetul meu, cu toată vârtutea mea, cu toate puterile mele, şi cu cele ascunse ale inimii mele, în toate ceasurile şi în toată cirta, întru care mă împărtăşesc de bunătăţile milei Tale (*v. A 2-a Lege 6, 5; Matth. 22, 37*). Că de-a pururea aş fi pierit, de nu de-a pururea m-ai fi oprit: De-a pururea aş fi murit, de nu m-ai fi făcut pe mine viu de-a pururea, şi în toată cirta m-ai fi ţinut: în tot locul dându-mi mie facerile Tale de bine cele mari. Că precum nici un ceas nu este sau minută în toată viaţa mea, întru care darurile tale le uneltesc, aşa întru nici o cirtă de vreme cu dreptate este a nu te avea pe tine înaintea ochilor întru pomenirea mea, şi a nu te iubi din toată vârtutea mea. Dar nici aceasta nu îmi este mie cu putinţă, de nu mi-ai fi dat-o mie pe aceasta, o, Doamne! De la care este „toată darea cea bună, şi tot darul desăvârşit de sus este, pogorându-se de la tine, Părintele Luminilor, la care nu este schimbare“ (*Iacov 1, 17*). Că nu este acelui ce aleargă, nici acelui ce goneşte, ci al Tău, celui ce miluieşti, Dumnezeule (*v. Rom. 9, 16*), ca să te iubim pe tine. Al Tău este darul acesta, Doamne, a căruia este toată bunătatea. Porunceşti să Te iubeşti: dă-mi ceea ce porunceşti, şi porunceşte ceea ce voieşti.

A 6-A STARE.

A 19-a rugăciune. Încă pentru fierbinţeala dragostei celei către Dumnezeu.

O, foc care de-a pururea adică arzi, şi niciodată nu te stingi! O, dragoste, care de-a pururea adică eşti fierbinte, şi niciodată nu Te răceşti, aprinde-mă pe mine. O, de m-aş fi aprins tot dintru tine, ca tot pe Tine singur să Te iubesc. Că cel ce împreună cu altceva pe Tine Te iubeşte, mai puţin pe tine te iubeşte. O, de te-aş fi iubit pe Tine, că Tu mai întâi pe mine m-ai iubit. Şi de unde îmi este cuvânt, ca să spun semnele dragostei Tale, că prea mari sînt acestea mai presus de cuviinţa mea, [ale] facerilor Tale de bine celor nenumărate, cu care mi-ai ajutat din început. Că după facerea de bine a zidirii – că dintru început din nimic după chipul şi după asemănarea ta m-ai

zidit, cinstindu-mă, şi înălţându-mă întru zidirile ce s-au făcut de Tine, şi vestit aşezându-mă – lumina feţei Tale întru lumina inimii mele ai însemnat-o. Prin care m-ai osebit pe mine de zidirile cele văzute împreună şi de cele nevăzute, şi afară cu puţin decât Îngerii m-ai micşorat (*Ps. 8, 6*). Puţină s-a socotit aceasta înaintea bunătăţii tale, că în fiecare zi cu prea osebite şi prea mari daruri adeseori m-ai hrănit, şi ca pe un fiu prunc şi crud cu ţâţele mângâierii Tale m-ai aplecat, şi m-ai împuternicit: Dar ca tot Ţie să-ţi slujesc, toate câte mi-ai făcut, spre slujba mea mi le-ai dat.

A 20-a rugăciune. Cum că Dumnezeu toate slujbei oamenilor le-a supus.

Toate sub picioarele oamenilor le-ai supus (*Ps. 8, 7*): Ca să se supuie Ţie singur omul, şi tot să fie al Tău. Că cele adică din afară pentru trup le-ai zidit, iară pe însuşi trupul pentru suflet, şi pe suflet pentru Tine, ca întru Tine numai să se îndeletnicească, ca pe Tine numai să Te iubească. Pe Tine adică, spre mângâiere câştigându-Te, iară pe cele mai smerite, spre slujbă. Că ceea ce împrejurul Cerului se poartă, mai jos este decât sufletul omenesc, ca să câştige bunătatea cea desăvârşit, cu a căreia câştigare fericit s-ar fi făcut: De care dacă s-ar fi lipsit, covârşind nevoile tuturor schimbărilor celor dedesubt, se va dărui cu strălucirea cea de-a pururea vecuitoare a veacului celui fără de moarte, şi a mărimii celei desăvârşit, al căreia fel se urmează: Şi atunci în casa Domnului bunătăţile cele prea bune le va dobândi, cu a cărora asemănare toate cele ce se văd aicea ca o nimic se află: Adică acelea care ochiul nu le-a văzut, şi ureche nu le-a auzit, şi pe inimă de om nu s-au suit, cele ce au gătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pe dânsul (*1 Cor. 2, 9*).[77] Acestea, Doamne, sufletului le vei da. Că cu acestea sufletele robilor tăi în fiecare zi le veseleşti, ca unul ce le iubeşti pe ele. Şi ce mă minunez de aceasta, Doamne Dumnezeul meu? Că Chipul tău îl cinsteşti: Asemănarea ta, după care s-a zidit. Pentru că trupului nostru, deşi încă necinstit este şi stricăcios, strălucirea Cerului a o vedea i-ai dat, prin slujitorii tăi cei neadormiţi, Soarele şi Luna, care împreună cu porunca ta, ziua şi noaptea slujesc fiilor tăi. Spre răsuflare, curăţenia văzduhului ai dat. Felurile sunetelor spre auzire. Spre mirosire, veseliile mirosurilor. Spre gust, felurimile umezelelor. Spre pipăire, grosimile trupurilor. Dobitoacele ai dat ajutoriri nevoilor acestora. Paserile Cerului, şi peştii mării, şi rodurile pământului ai dat, spre a-şi veni iarăşi în starea cea dintâi trupul. Doctori de toată boala lor ai făcut. Tuturor greutăţilor potrivite mângâieri ai gătit. Că milostiv eşti şi Iubitor de oameni, şi cunoşti zidirea noastră, Făcătorul nostru, şi noi toţi sîntem ca nişte lut în mâna ta (*Sirah 33, 14*).

A 21-a rugăciune. Că dintru a pricepe cu de-amănuntul bunătăţile aceste vremelnice, ştie cineva mărimea bunătăţilor celor Cereşti.

[77] Însemnează că zicerea aceasta s-a luat de Apostolul din cele ascunse ale Prorocului Ilie, care acum nu se păzesc, după prea-judecătorul Fótie, întru care scrie către Amfilóhie: Că zice Dumnezeiescul Apostol pentru aceasta, însă precum s-a scris, dar nicăieri prin Scriptură nu se află pusă cea zisă aşa cu aceleaşi cuvinte.

Ca să mi se deschidă mie mila ta, luminează-mă, mă rog, cu lumina ta, şi încă mai vârtos, ca mai mult să mi se deschidă mie. Că dintru aceste prea mici cele mari ale Tale: Şi dintru aceste văzute cele nevăzute ale tale cu de-adinsul ne învăţăm, Doamne Dumnezeule, cel sfânt, şi bun, şi Ziditor al nostru. Că dacă pentru trupul acest necinstit şi stricăcios, atâtea de mari şi nenumărate faceri de bine ne dai, prin Cer, şi prin văzduh, şi prin pământ, şi prin mare, şi prin lumină, prin întuneric, prin fierbinţeală, prin umbră, prin rouă, prin izvoare, prin vânt, prin ploi, prin păsări, prin peşti, prin fiare, prin copaci, prin felurimea ierburilor, şi prin odrăslirile pământului, şi prin slujirea tuturor zidirilor tale, care după vremile lor una după alta ne slujesc nouă, urâciunile noastre le uşurezi: Ce fel, oare, şi cum de mari şi nenumărate vor fi bunătăţile care ai gătit în patria cea cerească celor ce te iubesc pe tine? Unde te voi vedea faţă către faţă? Dacă atâtea ne faci nouă în temniţă, ce ne vei face întru împărăţii? Mari şi minunate sînt lucrurile tale, Împărate al veacurilor! Dacă şi acestea sînt foarte bune şi veselitoare, care asemenea de obşte le-ai dat celor răi şi celor buni: Ce fel vor fi cele viitoare, care le-ai gătit numai celor buni? Dacă aşa de nenumărate şi de multe feluri sînt darurile tale, care acum asemenea prietenilor şi vrăjmaşilor tăi le împarţi: Cum de mari, cum de minunate, cum de dulci şi veselitoare, cum de negrăite vor fi cele ce numai prietenilor tăi le vei dărui? Dacă în ziua aceasta, a lacrimilor, atâtea laude: Câte vei da în ziua nunţilor? Dacă atâtea veselii temniţa cuprinde, câte patria va cuprinde? ochiul nu le-a văzut, afară de tine, care ai gătit celor ce te iubesc pe tine. Că după mulţimea mărimii tale este şi mulţimea bunătăţii tale, care ai ascuns celor ce se tem de tine (*Ps. 30, 19*). Mare eşti, Doamne, şi nemăsurat împrejurul celor ai tăi, şi nu este sfârşit al mărimii tale: Nici măsură a înţelepciunii tale: Nici margine a bunătăţii tale: Nici sfârşit, sau măsură, sau număr al Împărăţiei tale: Ci precum Tu eşti mare, mari sînt şi darurile tale. Că însuţi Tu eşti plată, şi dar celor ce pentru tine după lege se nevoesc.

A 7-A STARE.

A 22-a rugăciune. Că Dumnezeiasca dulceaţă toată amărăciunea cea de faţă o surpă.

Acestea sînt facerile tale de bine cele prea mari, Doamne Dumnezeule, cel ce sfinţeşti pe sfinţii tăi, cu care vei împlini lipsa fiilor tăi celor flămânzi: Că te-ai făcut nădejde celor deznădăjduiţi, şi Mângâiere celor nemângâiaţi. Tu eşti Cunună de nădejde, cu slavă împodobită, celor ce biruiesc gătită. Tu eşti Săturare veşnică a celor lipsiţi, dată celor flămânzi. Tu eşti Mângâiere de-a pururea vecuitoare, pe care numai acelora o dai, care defaimă mângâierea lumii acesteia, pentru mângâierea cea veşnică. Că cei ce se mângâie aicea, nevrednici sînt de mângâierea ta: Iară cei ce se chinuiesc aicea, de tine se vor mângâia, şi cei ce împreună pătimesc, părtaşi şi mângâierilor vor fi. Nimenea nu este cu putinţă a se mângâia întru amândouă veacurile, nici poate cineva şi aicea, şi în veacul cel viitor a se bucura: Ci nevoie este pe una din mângâieri a o pierde, cel ce voieşte pe cealaltă a o câştiga. Aceasta, de aş fi priceput-o cîndva, Doamne, cel ce mă mângâi pe mine, nu aş mai fi voit ca aicea să se mângâia sufletul meu, ca

vrednic de mângâierile tale cele veşnice să se facă. Că cu dreptate este a se lipsi de tine cel ce cu altceva afară de tine alege mai vârtos a se mângâia. Şi te rog pe tine, Adevărul cel desăvârşit, ca să nu mă laşi pe mine cu altă oarecare mângâiere deşartă a mă mângâia, afară de tine. Şi toate cele amară cer să le pătimesc, ca tu singur dulce să te pari că îmi eşti mie, care eşti dulceaţă negrăită, prin care şi toate cele amară se îndulcesc. Că dulceaţa ta a îndulcit lui Ştefan pe pietrele cele înfricoşate. Dulceaţa ta dulce a făcut lui Lavrentie sfara ce ieşea din arderea cărnurilor lui. Pentru dulceaţa ta se întorceau Apostolii bucurându-se de la faţa soborului (*Fapte 5, 41*), căci pentru numele Tău s-au învrednicit a se necinsti. Andrei spre Cruce mergea cu întemeiere şi cu bucurie, căci către dulceaţa ta se ducea. Această dulceaţă a ta, atâta a umplut pe însuşi Verhóvnicii Apostolilor, cât pentru dânsa unul adică Cruce a ales, iară celalalt, neîngrozindu-se, sabiei celei cumplite capul său şi-a supus. Pentru ca să o cumpere pe aceasta, Vartholoméi pielea sa şi-a dat. Pentru ca să o guste pe aceasta, pahar de otravă Ioann fără de frică a băut. Pe aceasta Petru gustându-o, şi pe smeriţii aceştia uitându-i, ca cum ar fi fost beat a strigat: «Doamne, bine este nouă a fi aicea. Să facem trei colibe» (*Matth. 17, 4*). Să murim aicea, pe tine privindu-te. Că de nimic alt nu avem trebuinţă: Că destul ne este nouă a te vedea pe tine. Destul ne este a fi plini de acest fel de dulceaţă. O picătură de dulceaţă acesta a gustat, şi cu îngreţoşare s-a aflat către toată altă dulceaţă: Ce ar fi zis dacă toată acea dulceaţă a ta ar fi gustat-o, care ai ascuns-o celor ce se tem de tine? Această negrăită dulceaţă a ta şi fecioara aceea a gustat-o, pentru care citim că bucurându-se foarte şi cu bărbăţie s-a dus la temniţă, ca la un ospăţ chemată fiind. Pe aceasta, mi se pare mie, şi acela a gustat-o care a zis: «Cât este de multă mulţimea bunătăţii Tale, Doamne, care ai ascuns-o celor ce se tem de tine» (*Ps. 30, 19*). Care sfătuia a gusta şi a vedea, că bun este Domnul. Aceasta este fericirea, Doamne Dumnezeul meu, pe care nădăjduim că ne-o vei da tu nouă, pentru care, Doamne, în fiecare zi Ţie ostăşim, pentru care murim în toată ziua, ca Ţie, şi Vieţii tale să viem.

A 23-a rugăciune. Că toată nădejdea noastră şi dorirea către Dumnezeu de-a pururea se cade să fie.

Iară tu, Doamne, Aşteptarea lui Israil, Lucru iubit, spre care în fieştece zi răsuflă inima noastră: Sârguieşte-te, să nu întârziezi, scoală-te, sileşte-te, ca să ne scoţi pe noi din temniţa aceasta, să ne mărturisim Numelui tău. Deschide urechile tale strigărilor lacrimilor fiilor tăi, celor ce slobod glas către tine: „Tatăl nostru care eşti în Ceruri, dă-ne nouă pâinea noastră cea din fiecare zi (*Lucà 11, 2-3*), ca cu tăria acesteia să mergem ziua şi noaptea, până ce vom ajunge la muntele tău Horív, şi eu cel prea mic din copiii cei din casa ta. Dumnezeule Părinte, Tăria mea, când voi veni şi mă voi arăta Feţei tale?“ Ca eu, cel ce acum mă mărturisesc Ţie în vreme, dintru aceea să mă mărturisesc în veac? Fericit voi fi, dacă mă voi face întru a vedea slava Ta. Cine mi-ar fi dat mie aceasta, ca să-mi laşi mie aceasta? Ştiu, Doamne, ştiu, şi mărturisesc, că nevrednic sînt eu a intra sub acoperământul tău: Ci fă-o aceasta pentru slava ta: Ca să nu ruşinezi pe robul tău cel ce a nădăjduit spre tine. Şi cine va intra la Sfinţitorul tău, ca să

mărturisească puterile tale, de nu tu îl vei deschide? Şi cine îl va deschide, dacă tu îl vei închide? Că de vei surpa, cine va zidi? Şi de vei închide, din oameni nimenea nu este cine deschide. De vei opri apele, se vor usca toate: De le vei scoate afară pe ele din mătcile lor, vor îneca pământul. Dacă toate câte ai făcut, vrând întru nimic a le întoarce, cine se va împotrivi Ţie? Însă de-a pururea vecuitoare este bunătatea milei tale, prin care ai voit, şi ai făcut toate, câte ai voit. Tu, Doamne, ne-ai făcut pe noi, cel ce ai alcătuit lumea: povăţuieşte-ne pe noi. Tu pe noi ne-ai zidit, să nu ne treci pe noi cu vederea, că lucruri ale tale sîntem. Dar cum, Doamne Dumnezeule, noi, lutul şi viermii, vom putea a intra întru de-a pururea veşniciile tale, de nu tu ne vei băga pe noi în lăuntru, care din nimic toate le-ai făcut?

A 24-a rugăciune. Că de la Dumnezeu este mântuirea noastră.

Iară eu, lucrul mâinilor Tale, mărturisi-mă-voi Ţie întru frica Ta. Că nu spre arcul meu voi nădăjdui, şi sabia mea nu mă va mântui: Ci dreapta ta, şi braţul tău, şi luminarea Feţei tale (*Ps. 43, 8; 5*). Iară de nu, aş fi zis: Că tu eşti nădejdea mea, cela ce m-ai zidit: Că Tu nu mă părăseşti pe mine, cela ce nu părăseşti pe cei ce nădăjduiesc spre tine. Că Tu eşti Dumnezeul nostru, bun, şi milostiv, şi îndurat, şi întru milă toate le-ai aşezat: Şi noi, deşi am fi greşit, dar ai Tăi sîntem: Şi de nu am fi greşit, ştim că la tine sîntem. Noi toţi frunze sîntem, şi deşertăciune este tot omul ce viază (*Ps. 38, 8*), şi vânt este pe pământ viaţa noastră. Să nu Te mânii dacă cădem, că Tu ştii zidirea noastră. Doamne, Dumnezeul nostru, să nu voieşti a arăta tăria Ta cea nepovestită cu frunza ce se răpeşte de vânt: Sau a goni câlţi uscaţi. Să nu hotărăşti, Împărate al lui Israil, asupra unui câine sau asupra unui purice (*1 Împ. 24, 15*). Am auzit, Doamne, pentru mila ta, că tu moarte nu ai făcut, nici te bucuri de pierzarea celor ce mor (*Înţelep. lui Solomón 1, 13*). Ne rugăm Ţie, pentru tine, să nu laşi pe ceea ce nu ai făcut-o să stăpânească zidirea ta. Că dacă îţi pare rău pentru pierzare, Doamne, ce te opreşte pe tine, Atotputernice, [încât] a nu te bucura de-a pururea pentru mântuirea noastră? De voieşti, poţi să mă mântuieşti. Eu de aş voì, nu aş fi putut. Atâta este mărimea ticăloşiei mele. Că a voì se află la mine: iară a săvârşi nu aflu (*Rom. 7, 18*). Dar şi a voì binele nu pot, de nu ai voì tu. Dar şi ceea ce o voiesc nu pot, de nu puterea ta m-ar întări. Dar şi ceea ce pot, întru alt fel nu o voiesc, de nu s-ar fi făcut voia ta, precum în Cer, şi pe pământ. Dar şi ceea ce o voiesc şi o pot, nu o cunosc, de nu înţelepciunea ta m-ar fi luminat. Şi de aş fi cunoscut, nesăvârşită şi deşartă trece înţelepciunea mea: Uneori adică vrând, iară alteori nevrând: De nu de la înţelepciunea ta s-ar fi ajutorat. Şi voii tale toate se supun, şi nu este cine să-i stea împotrivă acesteia. Că stăpânire peste toate ai, şi peste tot trupul: Şi ceea ce ai voì faci, în Cer şi pe pământ, în mări şi întru toate adâncurile. Drept aceea şi întru noi facă-se voia ta, de care numele Tău este chemat: Ca să nu piară zidirea ta această cinstită, pe care spre slava Ta ai zidit-o. Şi ce om este din femeie născut, care va fi viu şi să nu vază moarte? Să-şi izbăvească sufletul său din mâna iadului, de nu Tu îl vei izbăvi (*Ps. 88, 47*)? O, Viaţă vieţuitoare a toată viaţa, prin care toate viază!

A 8-A STARE.

A 25-a rugăciune. Că voia cea omenească, fără de Dar, nelucrătoare este către lucrurile cele bune.

Şi acum iată mă voi mărturisi Ţie, Lauda vieţii mele. Doamne Dumnezeul meu, puterea mântuirii mele, mă nădăjduiam cândva întru puterea mea: Şi aceasta nu era tărie. Şi vrând aşa a alerga, unde mai vârtos credeam că stau, acolo mai vârtos cu totul cădeam, şi înapoi mai vârtos mă făceam, dar nu înainte. Şi nu credeam a dobândi, [că] mai mult se depărta de la mine. Ziceam: Aceasta voi face, aceea voi săvârşi: Şi după acestea, nici aceasta, nici aceea nu se făcea. A voì era de faţă, a putea nu era de faţă. De faţă era puterea, nu era de faţă voirea, că în puterea mea mă nădăjduiam. Iară acum mă mărturisesc Ţie, Dumnezeul meu, Doamne al Cerului şi al pământului, că nu întru puterea lui se va întări omul, nici se va lăuda înaintea ta îndrăzneală fără de socoteală a tot trupul. Nici este a omului a voì ceea ce poate: Sau a putea ceea ce o voieşte: Sau ceea ce o voieşte şi o poate, a o cunoaşte: Ci de tine mai vârtos cărările Cerurilor se îndreptează, ale acelora ce mărturisesc că nu de la sine, ci de la tine se îndreptează. Deci rugăm îndurările milei tale, să voieşti a mântui pe ceea ce ai zidit-o: Că poţi a ne mântui pe noi, de vei voì. Şi întru voia Ta este puterea mântuirii noastre.

A 26-a rugăciune. Pentru facerile de bine cele dintru început ale lui Dumnezeu.

Adu-ţi aminte de mila ta cea din început Doamne, cu care ne-ai întâmpinat pe noi întru blagosloveniile bunătăţii tale. Că mai-nainte de a mă naşte eu, fiul slujnicii tale, Doamne Dumnezeule, Nădejdea mea de la ţâţele maicii mele, Tu ai apucat înaintea mea, gătindu-mi mie căi ca să intru întru slava casei Tale. Mai-nainte de a mă plăzmui pe mine în pântece m-ai cunoscut pe mine. Şi mai-nainte de a ieşi eu din mitras, pentru mine ai rânduit cea plăcută Ţie. Iară în ce fel sînt cele scrise pentru mine în cartea Ta, întru negrăită voia ta, eu adică nu le cunosc. Pentru aceea şi foarte mă tem; iară Tu le-ai cunoscut. Că ceea ce întru urmarea zilelor şi a vremilor eu aş aştepta-o de acum, şi în mii de ani s-au făcut înaintea de-a pururea veşniciei tale: Şi ceea ce va să fie, făcut este acum, dar peste mine, cel ce stau întru această noapte întunecoasă şi acestea nu le cunosc, frică şi cutremur vine, văzând despre toate părţile multe primejdii îngrozindu-mă, şi pe sine-mi vânându-mă de mulţi vrăjmaşi, şi cu mulţime de nenumăraţi răi draci înconjurându-mă întru această vale a plângerii. Şi întru aceste rele, de nu ar fi fost ajutorul tău, aş fi zis: Iară mie nădejdea mare îmi este pentru tine, prea-blânde Povăţuitorule, şi înţelegerea mulţimei îndurărilor celor ce sînt la tine cugetul meu îl uşurează, şi semnele cele ce au apucat înainte ale bunătăţii tale, care m-au întâmpinat mai-nainte de a mă naşte, şi acum mai osebit au strălucit peste mine, pornesc nădejdea mea că darurile cele ce vor să fie, care le păzeşti prietenilor tăi, mai bune şi mai

desăvârşite se vor face mie de la bunătatea ta: O, Doamne, Dumnezeul meu, Veselie cuvioasă, care de-a pururea mângâi tinereţile mele!

A 27-a rugăciune. Pentru Îngerii cei rânduiţi spre paza oamenilor.

Că m-ai iubit pe mine mai-nainte de a fi iubit de mine, şi după chipul tău făcându-mă, peste toate zidirile tale m-ai pus. Care vrednicie atunci o păzesc, când pe tine te cunosc, pentru care pe mine m-ai făcut. Pentru acestea faci pe Îngerii tăi Duhuri, cărora le-ai poruncit să mă păzească în toate căile mele: Ca să nu-mi împiedec de piatră piciorul meu. Aceştia sînt păzitori peste zidurile Ierusalímului tău celui nou, şi munţi împrejurul lui, priveghind şi păzind străji de noapte la turma Ta: Ca nu cândva să răpească ca un leu sufletele noastre, nefiind cel ce izbăveşte (*Ps. 7, 2*), vechiul nostru împotrivnic, care, ca un leu răcnind, caută pe cine să înghită (*1 Petru 5, 8*). Aceştia sînt cetăţenii cei fericiţi ai Ierusalímului, Cetăţii celei de sus, care este Maică a noastră sus (*Galat. 4, 26*): Trimiţându-se spre slujbă pentru cei ce vor să moştenească mântuirea (*Evr. 1, 14*), ca pe dânşii să-i izbăvească de vrăjmaşii lor, şi să-i păzească în toate căile lor, şi să-i întărească, şi să-i înveţe, şi rugăciunile fiilor tăi să le aducă înaintea Slavei mărimii Tale. Că iubeşti pe cetăţenii lor, prin care aşteaptă să se împlinească chipul cel din căderea lor. Şi pentru aceasta, cu mare purtare de grijă şi cu sârguinţă priveghetoare stau lângă noi, în toate ceasurile şi la toate locurile ajutându-ne, şi de cele de nevoie ale noastre grijindu-se, şi cu sârguinţă alergând la tine şi la noi, Doamne, suspinurile şi întristarea noastră către tine suindu-le: Ca să ne ceară nouă cu lesnire milostivirea bunătăţii tale, şi către noi să pogoare blagoslovenia cea dorită a Darului Tău. Întru toate căile noastre împreună cu noi umblă, şi intră şi ies împreună cu noi, întins privind, cât de cu cucernicie, cât de cu blândeţe petrecem în mijloc de neam îndărătnic: Şi cu câtă sârguinţă şi silinţă căutăm Împărăţia Ta, şi dreptatea Ta: Şi cu câtă frică şi cutremur slujim, şi ne bucurăm de tine întru veselia inimii noastre. Ajută celor ce se ostenesc: Acoperă pe cei ce se odihnesc: Îndeamnă pe cei ce se luptă: Încununează pe cei ce biruiesc: Se bucură împreună cu cei ce se bucură pentru tine: Pătimesc împreună cu cei ce pătimesc pentru tine: Şi mare le este acestora grija pentru noi, şi mare aşezarea dragostei acestora celei împrejurul nostru. Şi aceasta toată este pentru slava dragostei celei neînţelese, cu care pe noi ne-ai iubit. Că iubesc pe care tu îi iubeşti: Păzesc pe care tu îi păzeşti: Şi părăsesc pe care tu îi părăseşti: Ca să nu iubescă pe cei ce iubesc nelegiuirea. Că tu ai urît pe toţi cei ce lucrează fărădelegea: Şi pierzi pe toţi cei ce grăiesc minciuna (*Ps. 5, 5-6*). De câte ori lucrăm bunătăţile, se bucură adică Îngerii, dar se mâhnesc dracii: Iară de câte ori cădem din bunătate, diavolului adică ne facem pricinuitori de veselie, iară pe Îngeri îi lipsim de bucuria lor. Bucurie este acestora pentru un păcătos ce se pocăieşte (*Lucà 15, 7 ; 10*): Dar ce vor face pentru un drept ce lasă pocăinţa? Deci dă acelora, Părinte, de-a pururea a se bucura pentru noi: Ca şi tu prin aceia pentru noi să te slăveşti: Şi către o turmă cu aceia să ne adunăm noi, ca să ne mărturisim Numelui Tău celui Sfânt, Ziditorule al Îngerilor şi al oamenilor. Acestea pomenindu-le, mă mărturisesc înaintea ta, lăudându-te pe tine, că mari faceri de bine sînt acestea, cu care ne-ai

cinstit pe noi, dându-ne nouă Îngeri spre slujba noastră. Că ne-ai dat nouă tot ce se cuprinde împrejurul Cerului. Şi ca nişte mici ai fi socotit cele de sub Cer, de nu ai fi adaos şi pe cele mai presus de Cer. Pentru aceasta laude-te pe tine toţi Îngerii tăi. „Mărturisească-se Ţie toate lucrurile Tale, şi cuvioşii Tăi bine să Te cuvinteze” (*Ps. 144, 10*), o, Cinste a noastră, care foarte pe noi cinstindu-ne şi îmbogăţindu-ne, cu multe daruri ne-ai înfrumuseţat! Minunat este numele Tău în tot pământul (*Ps. 8, 1*)! Că ce este omul, că îl măreşti pe el? Şi îl cinsteşti pe el? Şi Îţi pui peste dânsul inima Ta.

A 9-A STARE.

A 28-a rugăciune. Pentru mai-nainte-hotărârea cea adâncă, şi mai-nainte-cunoştinţa lui Dumnezeu.

Că ai zis Adevărul cel din început: Desfătarea mea cu fiii oamenilor (*Paremii 8, 31*).[78] Au nu este putrejune omul, şi vierme fiul omului? Au nu este deşertăciune tot omul ce viază (*Ps. 38, 8*)? Şi socoteşti lucru vrednic pentru unul ca acesta a-ţi deschide ochii tăi, şi a-l aduce pe el împreună cu tine întru judecată? Învaţă-mă, Adâncule cel prea adânc, Ziditorule al înţelepciunii, cela ce ai aşezat cu măsură munţii, şi văile cu cumpănă, şi greutatea pământului cu trei degete ai ridicat-o în sus: Ca să văd şi să cunosc cât eşti de minunat în tot pământul. Lumină prea veche, care luminezi mai-nainte de toată altă lumină, în munţi sfinţi ai de-a pururea veşniciei celei din început; căreia toate îi sînt goale şi descopierite, şi mai-nainte de a se face lumină; care urăşte toată întinăciunea, ca o prea-curată şi nespurcată. Ce desfătare îţi este Ţie cu omul? Ce împărtăşire este luminii cu întunericul (*2 Cor. 6, 14*)? Întru ce al omului este răsfăţarea ta? Unde întru mine însumi ai gătit sfinţitor vrednic mărimii tale? În ce loc intrând, ai desfătarea dragostei tale? Că curată cămară ţi se cade ţie, o, Putere curăţitoare, care eşti văzută numai de inimile cele curate, *dar cu mult mai puţin zidită[79]! Şi întru om unde este aşa de curat lăcaşul, ca să te primească pe tine, Stăpânul lumii? Cine poate a face curat pe cel zămislit din sămânţă necurată? Au nu tu, care singur eşti curat? Că cine se va curăţi de necurat? Că după legea cea dată părinţilor noştri, în foc ce arde muntele şi în nor ce se atinge de apa cea întunecoasă „tot ce se atinge de necurat, necurat va fi“ (*Levit. 11, 31*). Şi toţi noi, ca o tearfă a celeia ce îi curge pe lună sânge, din frământătură necurată şi stricată viind, întinăciunea necurăţiei – pe care de tine, cu adevărat cel ce ştii toate, a o ascunde cu neputinţă este – de voie o tragem asupră-ne. Pentru aceea, cu neputinţă este a fi noi curaţi, de nu tu ne vei curăţi, cel singur curat. Dar curăţeşti din noi, fiii oamenilor, întru care bine ai voit a locui, pe care tainelor celor neapropiate şi adânci ale judecăţilor înţelepciunii tale celor necuprinse

[78] Însemnează, că zicerea aceasta din cuvânt în cuvânt nu se află în Dumnezeiasca Scriptură, ci s-a schimbat, şi s-a dat la Dumnezeiescul acesta Părinte dintru al 8-lea cap al Parimiilor, stih 31, unde cei şaptezeci adecă au tălmăcit: „Când se veselea, lumea săvârşind, întru fiii oamenilor” (adecă Dumnezeu.) Iară ceea ce acum se păzeşte evreieşte, aşa pe cea zisă o tălmăceşte: „Ale căruia veseliile cu fiii oamenilor.” Şi între aceasta cu aceea, „desfătarea mea cu fiii oamenilor,” mai nici o osebire nu este.

[79] Gr. πολλω δε ηττον κτιστη. Ultimul cuvânt este subliniat şi corectat de mână în marginea textului tipărit: κτητη (dobândită). (n. ed.)

(celor de-a pururea drepte adică, iară ascunse) i-ai rânduit mai-nainte de întemeierea lumii: Chemându-i pe ei din lume, şi mărindu-i pe ei pentru tine, cel curat. Însă nu o faci aceasta tuturor; de care minunându-se, se sting toţi înţelepţii lumii. Şi eu, Doamne, cu de-adinsul pricepând nu mă dumeresc, şi mă spăimântez de adâncul bogăţiei înţelepciunii şi a cunoştinţei Tale, pe care eu nu o ajung. Că necuprinse sînt judecăţile dreptăţii tale: „Că dintru acelaşi lut faci, un vas adică de cinste, iară altul de necinste veşnică“ (*Rom. 9, 21*). Deci pe care din mulţi spre lăcaş al tău i-ai ales, pe dânşii îi curăţeşti, turnând peste dânşii apă curată, al cărora şi numele tuturor tu le ştii: Care singur numeri şi numărul stelelor, şi lor tuturor numele le chemi (*Ps. 146, 4*). Iară cei scrişi în cartea vieţii nu pot să piară: cărora toate le lucrează spre bine (*Rom 8, 28*), şi înseşi păcatele. Căci când vor cădea, nu se vor struncina, că tu le întăreşti lor mâna ta (*Ps. 36, 24*), păzind toate oasele lor, ca nici unul dintru dânsele să nu se zdrobească. Însă moartea păcătoşilor cumplită este (*Ps. 33, 20*): Pe care mai-nainte de a face Cerul şi pământul, după adâncul cel mare al judecăţilor tale adică ascunse, dar de-a pururea drepte, mai-nainte i-ai socotit spre moarte veşnică: Al cărora numărul numelor şi al plăţilor celor rele la tine este, cela ce ai numărat nisipul mării,[80] şi fundul adâncului l-ai măsurat.

A 29-a rugăciune. Pentru cei ce mai-nainte erau drepţi, iară după acestea se fac necredincioşi şi altminteri.

Mari sînt Judecăţile Tale acestea, Doamne Dumnezeule, Judecătorule drepte şi tare, Cela ce judeci dreptate: Şi neurmate şi adânci sînt acelea pe care gândindu-le, tremură toate oasele mele. Că nici un om nu este cu întemeiere pe pământ. Ca cu bună-cinstire şi cu cuvioşie să slujim Ţie toate zilele vieţii noastre întru frică, şi să ne bucurăm Ţie cu cutremur (*Ps. 2, 9*): Încât nici fără de frică să fie slujba, nici bucuria fără de cutremur. Şi nu se va lăuda înaintea ta tot trupul: Nici să se laude pipăirea, nici apucarea: Ci se spăimântează şi se cutremură de faţa ta, când nu va şti omul care din două, de urâciune sau de dragoste este vrednic: Şi nearătate se păzesc toate spre ceea ce va să fie. Pentru că pe mulţi am văzut, Doamne, şi de la părinţii noştri am auzit (pre care fără de frică nu o pomenesc, nu o mărturisesc fără de cutremur): Că mai-nainte adică suindu-se până la Cer, în stele lăcaşul lor şi-au înfipt: Iară după acestea căzând până în adâncuri, sufletele lor întru cele rele şi-au spăimântat. Am văzut stelele din Cer căzând până în adâncuri, din pornirea cozii celei nebuneşti a balaurului, şi pe cei ce zăcea în ţărâna pământului, minunat suindu-se de la faţa Dreptei tale celeia ce îi uşura. Pe cei vii murind, şi pe cei morţi i-am văzut sculându-se din moarte, şi pe cei ce umblau în mijlocul fiilor lui Dumnezeu, în mijlocul pietrelor ce se ardea (*Iezek. 28, 14*), ca pe nişte lut întru nimic curgând. Am văzut întunecată lumina, şi din întuneric lumină ieşind. Că vameşii şi curvele întrec pe cei nemernici întru împărăţia Cerurilor (*Matth. 21, 31*): Iară fiii împărăţiei scoţându-se întru întunericul cel mai din afară. Şi pentru

[80] Vezi că făgăduinţa pe carea Dumnezeu o au făgăduit lui Avraám, să-i înmulţească sămânţa lui ca stelele Ceriului, şi ca năsipul cel de pe ţermurile mării, cu înţelepciune tâlcuindu-o Dumnezeiescul acesta Părinte: pe stele adecă, cu drepţii mai sus le-a măsurat, iară pe năsip aicea, cu cei păcătoşi şi neiscusiţi.

ce sînt acestea toate: Decât pentru ca să se suie la muntele acela, unde s-a suit Înger şi s-a pogorît diavol. „Iară pe care mai-nainte i-ai hotărât, pe aceştia i-ai şi chemat, şi i-ai sfinţit, şi i-ai curăţit, ca vrednic lăcaş să fie mărimii tale” (*Rom. 8, 30*). Cu care şi întru care îţi este Ţie desfătare sfântă şi curată: Întru care te bucuri, şi faci a se bucura tinereţea acelora, şi tu locuieşti în mijlocul lor. Aşa aceia Sfânt lăcaş al tău sînt: Care lucru, mare stare-înainte este a vredniciei omenirii noastre.

A 30-a rugăciune. Că sufletul cel credincios sfinţitor al lui Dumnezeu este.

Că sufletul pe care l-ai zidit, nu de la sineşi, ci prin tine, Cuvântul: Nu din materia stihiilor, ci din nimic: Cuvântător, gânditor, fără de trup, de-a pururea viu, de-a pururea mişcat: Pe care l-ai însemnat cu lumina Feţei Tale, şi l-ai sfinţit cu puterea Botezului Tău. Aşa primitor de Mărimea Ta s-a făcut, încât de la tine numai, iară de la altul de la nimenea nu poate să se împlinească. Deci când te-ar avea pe tine dorirea cea desăvârşit a acestuia, nimic alt din afară nu rămâne ce ar fi poftit: Iară când cineva din afară ar pofti, arătat este că pe Tine nu Te are în lăuntru: Pe care avându-te, nimic mai mult nu ar pofti. Că de vreme ce desăvârşită bunătate eşti, şi toată bunătatea, nu are ce ar mai pofti, toată bunătatea avându-o: Iară de nu ar pofti toată bunătatea, rămâne a pofti ceva care nu este toată bunătatea. Încât nici bunătatea cea desăvârşit, nici cu adevărat pe Dumnezeu, ci mai vârtos ceva din zidiri pofteşte: Şi poftind zidiri, necurmată foamea o are. Pentru că, deşi pofta zidirilor o dobândeşte, însă deşartă rămâne cea de aicea. Că nimic nu este care l-ar împlini pe el, afară de tine, după al căruia chip s-a zidit: Dar pe aceştia îi împlineşti, care nimic alt nu poftesc, afară de tine: Şi îi faci pe dânşii vrednici Ţie, Sfinţi, fericiţi, prieteni ai lui Dumnezeu, care pe toate ca pe nişte gunoaie le socotesc, ca pe tine numai să te dobândească. Aceasta este fericirea pe care ai dat-o omului: Cinstea cu care pe el l-ai cinstit întru toate zidirile: Iară mai vârtos mai presus de toate zidirile: Încât este minunat numele Tău în tot pământul (*Ps. 8, 1*).

A 10-A STARE.

A 31-a rugăciune. Că nici prin simţirile cele din afară, nici prin cele din lăuntru nu este cu putinţă a afla pe Dumnezeu.

Iată, Doamne Dumnezeul meu, Prea-înalte şi întru-tot-puternice, am aflat locul unde locuieşti; că în suflet, pe care l-ai zidit după chipul şi asemănarea Ta, cel ce pe Tine numai te caută, şi pe tine singur te doreşte. Că nu locuieşti întru cel ce nu Te caută, nici nu Te doreşte pe tine. Eu m-am rătăcit ca o Oaie pierdută, afară de mine pe tine căutându-te, Cel ce locuieşti întru mine. Dacă numai pe tine te-aş fi iubit şi m-aş fi ostenit afară căutându-te pe tine, cel ce eşti în lăuntru, aş fi înconjurat uliţele şi mahalalele cetăţii lumii acesteia căutându-te, şi nu te-aş fi aflat, căci rău te căutam, afară căutând pe cel ce eşti în lăuntru. Am trimis Îngerii mei, toate

simţirile cele din afară, ca să te caute, şi nu te-au aflat, căci rău te căutau. Că văz, Doamne, Lumina mea ceea ce m-a luminat, că rău prin acelea te căutam. Că tu adică în lăuntru eşti, iară acelea pe unde ai intrat nu au ştiut. Pentru că ochii adică zic: De nu ar fi avut văpseală, prin noi nu au intrat. Urechile zic: De nu ar fi făcut sunet, prin noi nu au intrat. Mirosirea zice: De nu ar fi avut miros, prin mine nu au intrat. Pipăirea adaoge: De nu ar fi fost trup, nimic pentru lucrul acesta nu întreba. Nu eşti tu acestea, Doamne Dumnezeul meu. Că nu fel de trup, nici frumuseţe de văpseală, nici albime de lumină sau văpseală, nici cântări de viersuri dulci, şi toate care cu dulceaţă răsună, nu mirezme de flori, sau de miruri, sau de aromate, nu miere, nu mannă, cele dulci la gust, nici vreunele de care a ne atinge sau a le cuprinde dorim, nici altceva supus simţirilor caut, când pe Dumnezeul meu îl caut. Să se depărteze a crede eu că acestea sînt Dumnezeul meu, care şi de simţirile cele necuvântătoare sînt cuprinse. Însă cu toate acestea, pe Dumnezeul meu căutându-l, lumină oarecare caut mai presus de toată lumina, pe care ochiu nu o încape. Glas mai presus de tot glasul, pe care nu îl primeşte ureche. Miros mai presus de tot mirosul, pe care mireasmă nu îl încape. Dulceaţă mai presus de toată dulceaţa, pe care nu o încape gustul. Îmbrăţoşare oarecare, mai presus de toată îmbrăţoşarea, de care nu se atinge pipăire a omului celui mai *din lăuntru[81]. Această lumină se arată unde loc nu o cuprinde. Acest glas răsună unde vreme nu îl răpeşte. Mirosul acesta bine-mirezmeşte unde răsuflare nu îl risipeşte. Umezeala aceasta simţire dă celor ce o gustă, unde nu este a mânca. Îmbrăţoşarea aceasta se atinge unde nu se desparte. Acesta este Dumnezeul nostru, nu se va socoti altul spre dânsul (*Varúh 3, 36*). Aceasta o caut, când pe Dumnezeul meu îl caut. Aceasta o iubesc, când pe Dumnezeu îl iubesc. Târziu pe tine te-am iubit, frumuseţe prea veche împreună şi prea tânără. Târziu te-am iubit pe tine, şi tu în lăuntru erai, şi eu afară, şi de acolo te căutam, şi întru acestea chipuri de tine făcute cădeam, grozavul. Cu mine erai, şi eu nu eram cu tine. Acestea departe mă trăgeau pe mine de la tine, care nefiind întru tine, cu neputinţă era să fie. Înconjuram toate căutându-te pe tine, şi pentru celelalte părăsindu-te. Am întrebat pământul, de este Dumnezeul meu, şi mi-a zis: Nu sînt. Şi cele întru dânsul: Şi acelea pe însăşi aceasta au mărturisit-o. Am întrebat marea, adâncurile, şi târâtoarele cele întru dânsele, şi mi-au zis: Nu sîntem Dumnezeul tău; mai presus de noi [pre] acesta îl caută.[82] Am întrebat văzduhul cel nerăsuflător, şi tot acela, împreună cu cele ce petrec întru dânsul mi-au zis: Greşeşti, nu sîntem Dumnezeul tău. Am întrebat Cerul, Soarele, Luna, stelele, şi au zis: Nici noi nu sîntem Dumnezeul tău. Şi am zis tuturor celor ce stau împrejur din afară de trupul meu: Spuneţi-mi mie pentru Dumnezeul meu; fiindcă nu sînteţi voi, spuneţi-mi pentru acela ceva. Şi cu glas mare au strigat toate: El ne-au făcut pe noi. Am întrebat pentru aceasta greimea lumii: Spune-mi mie, de eşti tu Dumnezeul meu, sau nu? Şi a zis cu mare glas: Nu sînt eu, ci eu printr-însul sînt: El pe mine m-au

---

[81] În textul grecesc tipărit, cuvântul ενδοτερου („dinlăuntru”) este subliniat şi corectat de mână în marginea textului: εξοτερου („dinafară”), cuvânt mult mai potrivit în context. (n. ed.)

[82] O întrebare şi răspuns ca acesta se face şi întru Ióv pentru înțelepciune: „Iară înțelepciunea, zice, de unde s-a aflat? Şi care loc este al ştiinţii? Adâncul a zis: Nu este întru mine. Şi marea a zis: Nu este cu mine. S'a tăinuit de tot omul, şi de paserile Ceriului s-a ascuns. Pierzarea şi moartea au zis: Şi am auzit slava eiĭ.” (*Ióv 28, 12-14; 21-22*)

făcut: Mai presus de mine caută pe Stăpânul meu, şi pe cel ce te-au făcut pe tine. A întreba zidirile, privire[83] a lor cu de-amănuntul este. Răspunsul acestora este mărturie a acestora pentru Dumnezeu. Că toate strigă: Dumnezeu ne-au făcut pe noi. Fiindcă precum zice Apostolul: „Cele nevăzute ale lui Dumnezeu de la zidirea lumii, prin făpturi socotindu-se, se văd“ (*Rom. 1, 20*). M-am întors către sine-mi, am intrat întru sine-mi, şi am zis către sine-mi: Tu cine eşti? Mi s-a răspuns mie: Vietate cuvântătoare muritoare: Şi am început a cerca: Ce ar fi aceasta? Şi am zis: De unde este această vietate, Doamne Dumnezeul meu? De unde, fără numai de la tine? Tu m-ai făcut, şi nu eu. Cine eşti tu? Tu eşti, Doamne Dumnezeul meu, singur adevăr, atotţiitor, de-a pururea vecuitor, necuprins, nemăsurat, de-a pururea vieţuitor, nimic având întru tine muritor, fără de moarte, întru de-a pururea vecuire locuind, minunat ochilor Îngerilor, nepovestit, neiscodit, cu totul nenumit, Dumnezeu viu, şi adevărat, înfricoşat, tare, necunoscând început, nici sfârşit: Început al tuturor şi sfârşit, care mai-nainte de tot începutul veacurilor, şi mai-nainte de toată întemeierea acestora Dumnezeu eşti şi Domn al tuturor celor zidite de tine. La tine au stare pricinile tuturor celor fără stare: Şi începuturile tuturor celor schimbate la tine neschimbate rămân: Şi cuvintele[84] tuturor celor cuvântătoare şi necuvântătoare şi vremelnice la tine vieţuiesc veşnice. Spune-mi mie, spune slujitorului tău, Dumnezeule, spune, Milostive, ticălosului; spune, rogu-mă, pentru îndurările tale, de unde este această vietate, fără numai de la tine? De este cineva meşter al său? De unde de aiurea, fără numai de la tine, ar fi tras cineva pe a fi şi a trăi? Au nu eşti tu Bunătatea cea desăvârşit, de la care este tot ce este? Că de la tine este tot ce ar fi. Că nimic nu este fără de tine. Au nu eşti tu Izvorul vieţii, de unde curge toată viaţa? Că ceea ce ar via, prin tine viază: Şi fără de tine nimic nu este ce viază. Deci tu m-ai făcut pe mine, Doamne. Caut cine m-a făcut pe mine? Tu, Dumnezeul meu, m-ai făcut, fără de care nimic nu s-a făcut. Tu, Făcătorul meu – eu, lucrul tău. Mulţumită fie Ţie, Doamne Dumnezeul meu, prin care eu viez, şi prin care sînt toate, că m-ai făcut. Mulţumită fie Ţie, Ziditorului meu, că mâinile Tale pe mine m-au făcut şi m-au zidit. Mulţumită fie Ţie, Lumina mea, că m-ai luminat şi m-ai aflat pe mine. Unde m-ai aflat? Unde m-ai cunoscut? Unde pe tine te-am aflat. Unde pe Tine Te-am cunoscut. Dar unde pe Tine Te-am cunoscut? Unde pe mine m-ai luminat. Mulţumită fie Ţie, Lumină a mea, că m-ai luminat pe mine. Ce este aceasta ce am zis, că te-am cunoscut pe tine? Au nu Tu necuprins eşti, nemăsurat, Împărat al împăraţilor şi Domn al domnilor? Care singur ai nemurire şi locuieşti întru lumină neapropiată? Pe care nu l-a văzut nimenea din oameni, nici poate a-l vedea (*1 Tim. 6, 16*)? Au nu eşti Tu Dumnezeu ascuns şi necercat întru mărime? Pe sine-ţi Tu singur mai ales cunoscându-te, şi minunat privindu-te. Cine dar a cunoscut ceea ce niciodată nu a văzut-o? Că ai zis adevărul: „Nu mă va vedea pe mine om, şi să fie viu“ (*Ieşire 33, 20*). Însă şi Propovăduitorul tău întru adevărul tău a zis: „Pe Dumnezeu nimenea nu l-a văzut niciodinioară“ (*Ioann 1, 18*). Cine dar a cunoscut, ceea ce niciodată nu a văzut? A zis şi adevărul tău: „Nimenea nu cunoaşte pe Fiul, fără numai Tatăl, nici pe Tatăl îl cunoaşte cineva, fără numai Fiul“ (*Matth. 11, 27*). Singură Treimea este cunoscută de sineşi

---

[83] Gr. θεωρια, contemplare. (n. ed.)

[84] Gr. λογοι, rațiunile. (n. ed.)

singură, care covârşeşte toată mintea. Ce dar este ceea ce am zis, că te-am cunoscut pe tine? „Omul deşertăciunii s-a asemănat” (*Ps. 143, 5*). Că cine pe tine te-a cunoscut? Fără numai tu pe sine-ţi, că tu singur Dumnezeu Atotţiitor, prea-lăudat, prea-proslăvit, şi prea-înălţat, şi mai presus înălţat, şi mai presus de fiinţă, întru prea-sfintele şi prea Dumnezeieştile cuvinte te numeşti. Că mai presus de toată fiinţa gândită, sau gânditoare, sau simţită, şi mai presus de tot numele numit, nu numai în veacul acesta, ci şi în cel ce va să fie, mai presus de fiinţă, şi mai presus de gând fiind, te cunoşti. Că cu Dumnezeirea cea mai presus de fiinţă şi ascunsă, mai presus de tot cuvântul, Mintea, Fiinţa, neapropiat şi necercat întru sine-ţi locuieşti: Unde este lumină neapropiată, şi lumină neiscodită, şi necuprinsă, şi neschimbată, pe a căruia lumină nimic nu o ajunge: Că neprivită, şi nevăzută, şi mai presus de cuvânt, şi mai presus de gând, şi prea neapropiată, şi prea neschimbată, şi prea nemişcată aceea se crede: Pe care nimenea din oameni sau din Îngeri niciodată nu a văzut-o, sau poate să o vază. Acesta este Cerul tău, Doamne: Cer care ascunde lumina cea mai presus de început, şi mai presus de gând, şi mai presus de cuvânt, şi mai presus de fiinţă, pentru care se zice: „Cerul Cerului“ (*Ps. 113, 24*): Căreia tot pământul este ceru, că prea minunat mai presus de tot Cerul s-a ridicat, pe lângă care pământ este şi însuşi Cerul cel înfocat[85]: Adică Cerul cerului Domnului: Că la nimenea altul decât la Domnul se înţelege, la care nimenea nu s-a suit (*Ioann 3, 13*). Că nimenea nu a văzut pe Tatăl, fără numai Fiul, şi Duhul lor. Şi singură ţieţi, o, singură Treime, desăvârşit eşti cunoscută, Treime sfântă, mai presus de număr, mai presus de povestire, prea necercată, prea neapropiată, prea necuprinsă, mai presus de fiinţă, şi care mai presus de fiinţă covârşeşti toată mintea, tot cuvântul, tot cugetul, tot gândul, toată fiinţa minţilor celor mai presus de Ceruri: Pe care nici a o gândi, nici a o socoti, nici a o spune, nici a o cunoaşte nu este cu putinţă şi însuşi ochilor Îngerilor. De unde, drept aceea, te-am cunoscut pe tine, Doamne Dumnezeule cel Prea-înalt, cel mai presus de tot Cerul? Pe care nici Heruvimii desăvârşit nu te cunosc, nici Serafimii: ci cu aripile privirilor sale îşi acoperă feţele de strălucirea celui ce şade pe scaun înalt şi prea-înălţat, strigând şi grăind: „Sfânt, sfânt, sfânt Domnul Dumnezeul puterilor, plin este tot pământul de slava lui“ (*Isaía 6, 2-3*). Încă şi Prorocul s-a spăimântat şi a zis: „O, ticălosul de eu, că am tăcut,[86] că om necurat cu buzele eu sînt“ (*Isaía 6, 5*). Însă, Doamne, vai celor ce tac cele pentru tine. Pentru că şi cei ce grăiesc, muţi se fac fără de tine. Şi eu nu voi tăcea, că m-ai făcut pe mine, şi m-ai luminat, şi m-ai aflat, şi m-ai cunoscut: Şi te-am aflat, şi te-am cunoscut, că m-ai luminat. Dar cum pe tine te-am cunoscut? Te-am cunoscut pe tine întru tine: Te-am cunoscut pe tine nu precum întru sine-ţi eşti, ci precum întru mine eşti. Deşi nu fără de tine, ci întru tine. Că tu eşti lumina ceea ce m-a luminat pe mine. Precum tu eşti, Ţie însuţi eşti cunoscut: ci precum mie eşti, după Darul tău cunoscut eşti şi mie. Dar ce

---

[85] Înfocat Ceriu, după oarecarii Bogoslovi, este Ceriul cel întâi, întru care lăcuinţa Anghelilor şi a celor Fericiţi se socoteşte că este. Pentru Ceriul acesta vorovind purtătoriul de Dumnezeu Kállist, zice: „Laudă suflete al mieu pe Domnul, din Ceriul cel dintâi, care are are lumină pe fiinţă.”

[86] Nu aşa este pusă cea zisă la Isaía, ci aşa: „O, ticălosul de eu, că m’am umilit.” Şi mi se pare că Dumnezeiescul Augustín aşa a schimbat pe cea zisă, pe cea pricinuită în loc de pricină luându-o. Fiindcă umilinţa pricină este de tăcere. Pentru aceasta şi Prorocul Davíd, dimprotivă, pricina în loc de pricinuitoare luându-o, a zis: Ca să-ţi cânte ţie slava mea, şi nu mă voiu umili (*Ps. 29, 12*). Deci ori: „nu voiu tăcea,” după cele ce a tâlcuit oarecarele din tâlcuitori.

eşti mie? Spune, Milostive, ticălosului! Spune mie, pentru îndurările tale, ce îmi eşti mie? Spune sufletului meu: „Mântuirea ta sînt Eu“ (*Ps. 34, 3*). Să nu ascunzi de la mine faţa ta, ca să nu mor, şi să nu o văd pe ea. Lasă-mă ca să grăiesc către bunătatea ta, că mila ta mare este peste mine: Grăi-voi către Domnul meu, pământ şi cenuşă fiind (*Facere 18, 27*). Spune-mi mie, slujitorului tău: Spune, Milostive, ticălosului: Spune, pentru îndurările tale: Ce eşti mie? Şi ai tunat, [cel] mai presus de Dumnezeire[87], cu glas mare în urechea cea din lăuntru a inimii mele, şi ai gonit asurzirea mea, şi am auzit glasul tău, şi am cunoscut că Dumnezeul meu eşti Tu. Te-am cunoscut pe tine singur adevărat Dumnezeu, şi pe care l-ai trimis, pe Iisus Hristos (*Ioann 17, 3*). Era vreme când pe tine nu te cunoşteam. Vai de orbiciunea aceea, când nu te vedeam pe tine! Vai de asurzirea aceea, când nu te auzeam pe tine! Surd şi orb fiind, întru frumuseţele care tu le-ai făcut, eu, grozavul, cădeam. Împreună cu mine erai, şi eu cu tine nu eram, şi acelea departe de tine mă trăgeau, care nu ar fi fost, nefiind întru tine. M-ai luminat, o, Lumină, şi te-am văzut pe tine, şi te-am iubit. Că nimenea pe tine nu te iubeşte, fără numai cel ce te-a văzut pe tine: Şi nimenea nu te vede, fără numai cel ce te iubeşte pe tine. Târziu pe tine te-am iubit, frumuseţe atâta de veche. Târziu pe Tine te-am iubit: Vai de vremea aceea când pe Tine nu Te iubeam!

A 32-a rugăciune. Pentru cunoştinţa adevărului lui Dumnezeu.

Mulţumesc Ţie, Lumina mea, ceea ce mă luminezi pe mine, ca să te cunosc pe tine. Ce pe tine te-am cunoscut? Te-am cunoscut pe tine Dumnezeu singur viu, adevărat, al meu Făcătoru: Te-am cunoscut pe tine Ziditor al Cerului şi al pământului, şi al tuturor celor văzute şi nevăzute: Dumnezeu viu adevărat, Atotputernic, fără de moarte, nevăzut, nescris împrejur, nehotărât, de-a pururea veşnic, neapropiat, necuprins, neurmat, neschimbat, nemăsurat, nemărginit, început al tuturor zidirilor celor văzute şi nevăzute: Prin care toate s-au făcut, prin care toate stihiile stau: A căruia mărimea, precum niciodată nu a avut început, aşa nici în veac nu va înceta cândva. Te-am cunoscut pe tine unul singur adevărat Dumnezeu, de-a pururea veşnic – pe Tatăl, pe Fiul, şi pe Sfântul Duh – în trei Feţe adică, dar întru o fiinţă: cu totul nedespărţit, adevărat: Tată adică, din nimenea născut: Iară Fiu, din singur Tatăl: Şi Duh Sfânt, întocmai din Tatăl, fără de început şi fără de sfârşit: Dumnezeu întreit şi unul, singur adevărat Dumnezeu Atotputernic: O începătură a tuturor, a celor văzute şi a celor nevăzute, a celor trupeşti şi a celor fără de trupuri: Că cu puterea Ta cea atotputernică dintru însăşi începutul vremii, dintru nimic pe amândouă firile le-ai zidit, pe cea trupească şi pe cea fără de trup: adică pe cea Îngerească şi pe cea lumească: Şi de-aici şi pe cea omenească, ca pe o de obşte alcătuită din suflet şi din trup. Te-am cunoscut şi te mărturisesc pe tine, Dumnezeu şi Tatăl, nenăscut: Pe tine Fiul, unul-născut: Pe tine Duhul cel Sfânt, adică Mângâietorul, nici născut, nici nenăscut, nedespărţit, şi Sfântă Treime, în trei feţe întocma, de o fiinţă şi împreună vecuitoare. Treime întru unime, şi unime întru Treime. Cu inima adică spre dreptate crezând, iară cu

---

[87] Gr. υπερθεε. (n. ed.)

gura spre mântuire mărturisind (*Rom. 10, 10*). Te-am cunoscut pe tine, Domnul nostru Iisus Hristos, unul-născut Fiul lui Dumnezeu, Ziditorul meu, şi Izbăvitorul, şi Mântuitorul a tot neamul omenesc, din Tatăl născut mai-nainte de toţi vecii. Dumnezeu din Dumnezeu: Lumină din Lumină: Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat: Nu făcut, ci născut: De o fiinţă cu Tatăl, şi cu Sfântul Duh, prin care toate s-au făcut din început. Încă cu întărire crez, şi cu adevărat mărturisesc, că Tu, unul-născut Fiul lui Dumnezeu Iisus Hristos, pentru mântuirea oamenilor de obşte, din toată Treimea,[88] şi din María pururea Fecioara te-ai întrupat, şi te-ai zămislit cu împreună-lucrarea Sfântului Duh, şi adevărat om te-ai făcut, din suflet cuvântător şi din trup omenesc întocmit. Care după Dumnezeire adică, unul-născut al lui Dumnezeu fără de patimă eşti, asemenea încă şi fără de moarte: Iară pentru dragostea cea covârşitoare, cu care pe oameni i-ai iubit, însuţi tu, Fiul, după omenire muritor te-ai făcut şi pătimitoru: Însă pentru mântuirea neamului omenesc, unule-născut Fiule al lui Dumnezeu, şi a pătimi pe lemnul Crucii patimă ai voit, şi moarte, ca să ne izbăveşti pe noi de moartea cea veşnică: şi în iad pogorându-te, Dătătorule de lumină, către strămoşii noştri cei ce şedea acolo, slăvit biruitor dintru cele ascunse ai înviat a treia zi, Sfinţitul trup iarăşi luându-l, pe care, pentru păcatele noastre pus fiind în mormânt, după Scripturi, a treia zi l-ai înviat, şi l-ai pus de-a Dreapta Tatălui. Că luând înapoi dintru cele mai dedesubt robia cu care vechiul vrăjmaş al neamului omenesc a robit-o, adevărate Fiule al lui Dumnezeu, te-ai suit mai presus de Ceruri, împreună cu fiinţa trupului nostru, adică cu sufletul şi cu trupul omenesc pe care l-ai luat din Fericita Fecioară, înălţându-te mai presus de toate cetele Îngerilor, unde şezi de-a Dreapta lui Dumnezeu şi a Tatălui, unde este izvorul vieţii şi Lumina cea neapropiată, şi pacea lui Dumnezeu care covârşeşte toată mintea. Unde Ţie ne închinăm, adevăratului Dumnezeu şi om Iisus Hristos, mărturisindu-te pe tine că ai Tată pe Dumnezeu. Şi nădăjduim că la sfârşitul veacurilor vei veni de acolo Judecător, să judeci viii şi morţii, şi să dai tuturor, şi celor buni şi celor răi, după lucrurile lor, care le-au lucrat în viaţa aceasta, sau daruri, sau munci, după cum fiecare de odihnă sau de osândire s-a făcut vrednic. Că vor învia toţi în ziua aceea de glasul Puterii Tale, câţi s-au împărtăşit de suflet omenesc întru al lor trup, pe care l-au luat aicea: Întru care tot omul sau slavă, sau gheénna va primi. Iară tu însuţi eşti Viaţa şi învierea noastră, pe care şi Mântuitor te aşteptăm, pe Domnul Iisus Hristos, care vei schimba trupul smereniei noastre, ca să se facă în chipul trupului Slavei tale (*Filip. 3, 21*). Te-am cunoscut pe tine Dumnezeu adevărat şi unul, pe Sfântul Duh al Tatălui, şi al Fiului, care din Tatăl te purcezi, de o fiinţă şi împreună-veşnic cu Tatăl şi cu Fiul, Mângâietor al nostru, şi părtinitoru: Care peste însuşi Dumnezeu şi Domnul Iisus Hristos în chip de porumb te-ai pogorît, şi peste Apostoli în limbi de foc te-ai arătat: Care pe toţi Sfinţii şi aleşii lui Dumnezeu din început cu hărăzirea Darului Tău i-ai învăţat: Care gurile Prorocilor le-ai deschis ca să povestească tainele Împărăţiei tale: care împreună cu Tatăl şi cu Fiul se cuvine a fi închinat şi slăvit de toţi Sfinţii lui

---

[88] Această punere-înnainte (i.e. „prepoziţie” – *n. ed.*) „din,” aicea nu se ia întru un fel, precum la Sfânta Treime, aşa şi la pururea Fecioara, ci cu deosebită însemnare. Că la pururea Fecioara adecă însemnează pricina cea materialnică, că din preacuratele sângiurile ei şi-au luat luişi trup Dumnezeu Cuvântul: Iară la Sfânta Treime însemnează pricina cea făcătoare. Că toată Sfânta Treime s-au făcut pricină făcătoare a întrupării, Tatăl adecă binevoind, iară Fiul însuşi lucrând, iară Sfântul Duh împreună-lucrând.

Dumnezeu: Între care şi eu, fiul slujnicii tale, cu toată inima mea slăvesc Numele Tău, că m-ai luminat pe mine. Că tu eşti Lumina cea adevărată, Focul cel Dumnezeiesc, Învăţătorul sfintelor Duhuri, care prin ungerea ta ne înveţi pe noi tot adevărul: Duhul adevărului, fără de care a plăcea lui Dumnezeu cu neputinţă este. Că Dumnezeu eşti din Dumnezeu, care din Tatăl Luminilor negrăit te purcezi, şi prin Fiul lui, Domnul nostru Iisus Hristos, te dai. Cu care întocmai, şi de o fiinţă, şi împreună-veşnic fiind, întru o fiinţă de Treime, mai presus de fiinţă împreună împărăţeşti şi împreună te slăveşti. Te-am cunoscut pe tine un Dumnezeu adevărat: Pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh: Trei adică cu Feţele, dar unul cu fiinţa: Pe care îl mărturisesc, mă închin şi îl slăvesc cu toată inima mea: Dumnezeu adevărat, unul, sfânt, fără de moarte, nevăzut, neschimbat, neapropiat, necercat: O lumină, un soare, o pâine, o viaţă, o bunătate, o începătură, un sfârşit: Ziditor al Cerului şi al pământului: Prin care toate viază, prin care stau, prin care se povăţuiesc, se ocârmuiesc, se fac vii cele din Cer, cele de pe pământ, cele de sub pământ: Afară de care nu este Dumnezeu în Cer sau pe pământ. Aşa te-am cunoscut pe tine, care mă cunoşti pe mine. Te-am cunoscut pe tine prin credinţa cea spre mine, care ai suflat-o întru mine. Lumina mea, Lumina ochilor mei, Doamne Dumnezeul meu, Nădejdea tuturor marginilor pământului. Bucurie, ceea ce veseleşti tinereţile mele, şi Bunătatea ceea ce sprijineşti bătrâneţele mele. Că de tine, Doamne, se bucură oasele mele, zicând: „Doamne, Doamne, cine este asemenea Ţie? (*Ps. 34, 9*) Cine este asemenea Ţie întru dumnezei, Doamne? Pe care nu te-au făcut mâinile oamenilor, ci ca cela ce ai făcut mâinile oamenilor: „Idolii neamurilor, argint şi aur, lucruri de mâini omeneşti“ (*Ps. 113, 12*). Însă nu este aşa Ziditorul oamenilor: „Toţi dumnezeii neamurilor sînt draci, iară Domnul Cerurile au făcut” (*Ps. 95, 5*). Acesta este Domnul nostru. Dumnezeii, cei ce nu au făcut Cerul şi pământul, să piară din Cer şi de pe pământ (*Ierem. 10, 11*). Pe Ziditorul cerului şi al pământului bine să-l cuvinteze Cerul şi pământul.

Cine este asemenea Ţie întru dumnezei, Doamne? Cine este asemenea Ţie? Mare eşti întru sfinţenie, înfricoşat, şi care cu slavă faci minuni. Târziu pe tine te-am cunoscut, Lumina cea adevărată, târziu pe tine te-am cunoscut. Şi era înaintea ochilor deşertăciunii mele un nor mare şi întunecos, încât să nu pot eu vedea Lumina adevărului şi Soarele dreptăţii. Mă tăvăleam întru întuneric, fiul întunericului: Iubeam întunericul, că Lumina nu o cunoşteam: Orb eram, şi orbiciunea o iubeam: Şi prin întuneric la întuneric mergeam. Cine este cel ce de acolo m-au scos pe mine? Cine este cel ce m-au luminat? Eu pe acesta nu îl căutam, ci el m-au căutat pe mine: Nu îl chemam pe El, ci El m-au chemat pe mine. Cine este acesta? Tu, Doamne Dumnezeul meu, cel milostiv şi îndurat: Tatăl îndurărilor, şi Dumnezeul a toată mângâierea (*2 Cor. 1, 3*). Tu, Doamne Dumnezeul meu, pe care cu toată inima mea te mărturisesc. Mulţumesc Numelui tău. Nu eu te căutam pe tine, ci tu m-ai căutat pe mine: Nu eu te chemam pe tine, ci tu m-ai chemat pe mine cu numele Tău. Ai tunat de sus cu glas mare în urechea cea din lăuntru a inimii mele: Să se facă lumină, şi s-a făcut lumină (*Facere 3, 3*). S-a ascuns norul cel mare, şi ceaţa cea întunecoasă s-a topit, care acoperea ochii mei, şi am văzut Lumina ta, şi am cunoscu Glasul tău şi am zis: Cu adevărat, Doamne, tu eşti Dumnezeu, şi m-ai scos pe mine dintru întuneric şi din umbra morţii, şi la Lumina ta cea minunată m-ai

chemat, şi iată văz. Mulţumescu-ţi Ţie, Dumnezeul meu: Că iată văz. Mulţumescu-ţi Ţie, celui ce m-ai luminat pe mine, şi m-ai întors, şi am văzut întunericul meu, întru care eram, şi adâncul cel întunecat, întru care zăceam: M-a cuprins cutremur şi m-am spăimântat, şi am zis: Ah! Ah! În ce fel de întuneric am căzut! Amar de orbirea aceea, întru care nu puteam a vedea lumina Cerului! Amar de necunoştinţa cea trecută, când nu te cunoşteam pe tine, Doamne! Mulţumescu-ţi Ţie, celui ce m-ai izbăvit pe mine, că m-ai luminat, şi te-am cunoscut pe tine. Târziu pe tine te-am cunoscut, Adevărul cel din început. Tu întru lumină erai, iară eu întru întuneric, şi nu te cunoşteam pe tine. Că fără de tine, cu neputinţă îmi era mie a mă lumina. Că nu este lumină fără de tine.

A 33-a rugăciune. Pentru Dumnezeiasca Lumină.

Dumnezeule al Dumnezeilor, sfinte al sfinţilor, a căruia mărimea este mai presus de cuget. Dumnezeule al Dumnezeilor, şi Doamne al domnilor: minunate, necuprinsule cu mintea, de care se cutremură în cer Puterile Îngerilor, căruia i se închină scaunele şi domniile, şi de faţa ta se spăimântează toate puterile: Care ai întemeiat lumea pe nimic, şi ca întru un foale în aer aduni marea. Atotputernice, prea-tare Dumnezeule al duhurilor şi a tot trupul (*Num. 27, 16*), de a căruia Faţă fuge Cerul şi pământul: Şi la a căruia amelinţare se pleacă toate stihiile, Ţie se închină şi te slăvesc toate zidirile. Şi eu, fiul slujnicii Tale, îmi plec prin credinţa cea întru tine grumazii inimii mele, sub picioarele mărimii Tale. Mulţumesc Ţie, că cu mila Ta m-ai învrednicit a mă lumina pe mine, Lumină adevărată, Lumină sfântă, Lumină minunată, Lumină prea-lăudată, care luminezi ochii Îngerilor. Iată văz, mulţumesc Ţie. Iată văd Lumina cerului, de sus străluceşte în ochii gândului meu, rază din lumina Feţei tale, care veseleşte toate oasele mele. Creşte-mi-o, rogu-mă, pe această Lumină ce străluceşte întru mine. Lăţeşte-mi-o pe aceasta, rogu-mă, lăţeşte-mi-o. Ce este focul care înfierbintează inima mea? Ce este aceasta care o simt? Ce este lumina care sloboade raze în inima mea? O, Lumină, care de-a pururea arzi şi nu te stingi, luminează-mă pe mine! O, de m-aş aprinde de tine, foc sfânt, cât de dulce arzi! Cât de negrăit luminezi! Cât de dorit aprinzi! Vai celor ce nu se aprind de tine. Vai celor ce nu se luminează de tine. O, Lumină adevărată, care luminezi toată lumea, a căreia lumină umple lumea! Vai celor orbi la ochi, care nu te văd pe tine, Soare ce luminezi Cerul şi pământul. Vai celor painjiniţi la ochi, care nu pot a te privi pe tine. Vai celor ce îşi întorc ochii, ca să nu caute spre adevăr, şi celor ce nu îi întorc ca să nu vază deşertăciune. Că nu au fire ochii cei obişnuiţi întru întuneric, a vedea razele adevărului tău celui desăvârşit: Nici ştiu a socoti ceva pentru Lumină, cărora le este locuinţa întru întuneric. Întunerec văd: Întunerec iubesc: La întuneric se împacă: De la întuneric la întuneric mergând, nu ştiu unde cad. Ticăloşi sînt, dacă nu ştiu de ce se păgubesc: Mai ticăloşi sînt dacă şi ştiu, şi cad cu ochi deschişi, şi de vii se pogoară în iad. O, Lumină prea-curăţitoare, care de singuri ochii cei prea curaţi te vezi! „Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia te vor vedea pe tine“ (*Matth. 5, 8*). Curăţeşte puterile mele, curăţeşte ochii mei, ca cu ochi sănătoşi să te privesc pe tine, pe care numai nişte vederi ca acestea te văd. Ridică-mi péliţile de la întunericul cel vechi, cu

razele luminării tale, strălucire neapr[op]iată: Ca să pot a căuta la tine cu căutături neoprite, şi întru lumina ta să văd lumină. Mulţumire îţi înalţ Ţie, Lumina mea: Că iată văz. Lăţeşte-mi, rogu-mă, vederea mea. Descopere ochii mei, şi voi cunoaşte minunile din Legea ta (*Ps. 118, 18*). Că Dumnezeu eşti minunat întru sfinţii tăi. Mulţumescu-ţi Ţie, o, Lumina mea: Că iată văz, ci prin oglindă, şi întru ghicitură (*1 Cor. 13, 12*). Dar când faţă către faţă? Când va veni ziua bucuriei şi a veseliei, întru care voi intra la locul lăcaşului, până la casa lui Dumnezeu (*Ps. 41, 4*): Ca să văd pe cela ce mă vede pe mine faţă către faţă, şi să sature dorirea mea.

A 11-A STARE.

A 34-a rugăciune. Pentru dorirea sufletului, şi însetarea lui cea spre Dumnezeu.

În ce chip doreşte cerbul spre izvoarele apelor, aşa doreşte sufletul meu spre tine, Dumnezeul meu. Însetat-a sufletul meu spre Dumnezeul cel tare, cel viu: Când voi veni şi mă voi arăta Feţei lui Dumnezeu? (*Ps. 41, 1-2.*) O, Izvorule al vieţii: Izvor de ape vii! Când voi veni la repejunile dulceţii tale, de la pământ neumblat şi fără de apă, ca să văd adevărul tău, şi slava ta (*Ps. 62, 3*), şi să-mi umplu setea mea din curgerile Iubirii tale de oameni? Însetez, Doamne, însetez de tine, Dumnezeul cel viu. Doamne, când voi veni şi mă voi arăta Feţei tale? Oare voi vedea ziua aceea? Zi de veselie şi de bucurie? Zi, pe care au făcut-o Domnul? Ca să ne bucurăm şi să ne veselim întru dânsa? (*Ps. 117, 24*) O, zi prea luminată! Care nu ştii seară, care nu ai apus, întru care voi auzi glas de laudă, glas de veselie şi de mărturisire, zicând: Intră întru bucuria Domnului tău: Intră întru bucuria cea veşnică (*Matth. 25, 21*): În casa Domnului Dumnezeului tău: unde sînt mari, şi minunate, şi necercate, a cărora nu este număr: intră întru bucuria ceea ce este fără de mâhnire, ceea ce cuprinde veselie veşnică: unde va fi tot binele, şi rău nici unul: Unde va fi tot ce vei voì: Unde va fi viaţă vie, dulce, şi poftită, şi pururea pomenită: Unde nu va fi vrăjmaş care împotrivă să bată război, nici vreo întâmplare amărâtoare: ci desăvârşită şi adevărată întărire, întemeiere, şi întărită alinare, şi liniştită veselie: Veselie, şi desfătare prea veselitoare: Desfătare, şi veşnicime prea-desfătată: Veşnicime, şi fericire de-a pururea veşnică: Fericire, şi Fericita Treime: Treime, şi a Treimei unime: Unime, şi a unimei Dumnezeire: Dumnezeire, şi fericită vedere a Dumnezeirii: Care este bucuria Domnului meu. O, Bucurie mai presus de bucurie, care covârşeşti toată bucuria! Fără de care nu este nici o bucurie! Când voi intra la tine, ca să văd pe Domnul Dumnezeul meu, cel ce lăcuiaşte întru mine? Voi merge şi voi vedea vederea cea mare aceasta (*Ieşire 3, 3*): Ce este ceea ce mă opreşte? Vai mie, că pribegia mea s-a îndelungat (*Ps. 119, 5*). Vai mie, până când mi se va zice mie: Unde este Dumnezeul tău (*Ps. 41, 3*)? Aşteaptă. Îngăduieşte. Şi acum cine este răbdarea mea? Au nu este Domnul? (*Ps. 38, 11*) Că Mântuitor aşteptăm pe Domnul Iisus Hristos: care va schimba trupul smereniei noastre, ca să ne facem noi în chipul slavei lui (*Filipp. 3, 21*). Să aşteptăm pe Domnul, când se va întoarce de la nunţi, ca să ne bage pe noi la nunţi (*Lucà 12, 36*). Vino, Doamne, nu zăbovi (*Ps. 69, 7*): Vino, Doamne Iisuse Hristoase: Vino,

cercetează-ne pe noi cu pace. Vino, şi scoate pe legatul acesta din temniţă, ca să ne veselim înaintea ta cu inimă desăvârşită. Vino, Mântuitorul nostru, doritul tuturor neamurilor (*Facere 49, 10*), arată-ţi faţa ta şi ne vom mântui (*Ps. 79, 8*). Vino, Lumina mea, Izbăvitorul meu, scoate-mă pe mine din temniţă, ca să mă mărturisesc Numelui tău (*Ps. 141, 10*). Până când, ticălosul, mă voi învifora în valurile muririi acesteia, strigând către tine, Doamne, şi nu vei auzi? Ascultă-mă pe mine, cel ce strig dintru această mare largă, şi mă scoate la limanul fericirii celei veşnice. Fericiţi sînt cei ce din primejdiile mării acesteia s-au izbăvit, şi către tine, Doamne, Limanul cel prea întemeiat, s-au învrednicit a ajunge. O, cu adevărat fericiţi sînt cei ce din noian la ţărmuri, din izgonire la patrie, din temniţă la palaturile împărăteşti au venit! Fericiţi sînt cei ce acum dorita linişte au nimerit-o. Că Darul slavei celei veşnice, care prin multe scârbe s-a cerut de dânşii, împreună cu bucuria cea fericită acum dobândindu-l, veşnic se veselesc. O, cu adevărat fericiţi, şi de trei ori, şi de multe ori fericiţi sînt, care de toate relele dezbrăcându-se, şi cu întărire acum la slava cea neveştejită a lor viind, la Împărăţia frumuseţii s-au învrednicit a ajunge! O, împărăţie veşnică, împărăţie a tuturor veacurilor, unde este Lumina cea nelipsită şi pacea lui Dumnezeu care covârşeşte toată mintea, întru care se odihnesc sufletele sfinţilor, şi veselia cea veşnică peste capetele lor! Că bucurie şi veselie vor avea, şi va fugii de la dânşii durerea şi întristarea (*Apoc. 21, 4*). O, cât de slăvită este Împărăţia întru care, Doamne, toţi sfinţii vor împărăţi împreună cu tine, îmbrăcaţi cu lumină ca cu o haină, purtând pe cap cunună de piatră scumpă! O, Împărăţie a fericirii celei veşnice, unde tu, Doamne, nădejdea sfinţilor şi stema slavei, faţă către faţă de dânşii te vei vedea, veselindu-i pe dânşii întru pacea ta pretutindenea, care covârşeşte toată mintea! Acolo va fi bucurie nesfârşită: Veselie fără de întristare: Mântuire fără de chinuire: Linişte fără de durere: Lumină fără de întuneric: Viaţă fără de moarte: Tot binele fără de tot răul: Acolo va fi tinereţe care nu îmbătrâneşte: Acolo va fi viaţă care hotar nu ştie: Acolo va fi frumuseţe care nu se îngălbeneşte: Acolo va fi dragoste care nu se încropeşte: Acolo va fi sănătate care nu se veştejeşte: Acolo va fi bucurie care nu se împuţinează: Acolo va fi simţire care nici o durere nu ştie: Niciodată acolo suspin nu se aude: Acolo nici un lucru de mâhnire nu se vede: Acolo va fi veselie neîncetată: Nici o temere de rău nu va fi: Unde va fi dobândirea binelui celui desăvârşit, care este a vedea de-a pururea faţa Dumnezeului Puterilor. Deci fericiţi sînt cei ce dintru această viaţă plină de înecări de corăbii s-au învrednicit a veni la aceste veselii: Iară ticăloşi şi vrednici de tânguire sîntem noi, care prin valuri, şi prin vifor, şi prin furtuna acestei mări mari mânând corabia, nu ştim de vom putea ieşi la liman de mântuire. Ticăloşi sîntem, ai căror viaţa ne este în izgonire, în primejdie, sfârşitul cu îndoială, neştiind unde vom ajunge. Că toate cele ce se păzesc în ceea ce va să fie, sînt nearătate: Mai vârtos încă cei ce în noian de valuri ne învârtim, răsuflând către liman. O, patria noastră, patrie întemeiată, de departe pe tine te vedem, din marea aceasta Ţie ne închinăm, din valea aceasta către tine răsuflăm, şi cu lacrimi ne silim, doară de vom putea ajunge la tine. Nădejdea neamului omenesc, Hristoase Dumnezeule din Dumnezeu: Puterea noastră şi scăparea, a căruia Lumina, întru norii cei întunecaţi ai furtunii celei de mare, ca o rază de stea ochii noştri îi străluceşte: Îndreptează-ne pe noi la liman, ocârmuieşte corbia noastră cu

dreapta ta, şi cu piroanele Crucii tale, ca să nu pierim în valuri, ca să nu ne înece pe noi viforul apelor, nici să ne înghită [a]dâncul: Ci cu undiţa Crucii tale ne trage pe noi din noianul acesta către tine, cela ce eşti una mângâierea noastră, [pre] care de departe, ca pe un luceafăr de dimineaţă şi Soare al Dreptăţii, cu ochi plini de lacrimi te vedem şezând la ţărmurile Patriei noastre, şi aşteptându-ne pe noi. Auzi-ne pe noi, Doamne, Mântuitorul nostru, Nădejdea tuturor marginilor pământului şi a celor ce sînt pe mare departe (*Ps. 64, 6*). În mare tulburăcioasă ne învârtim: Tu pe ţărmuri stând, vezi primejdiile noastre. Dă-ne nouă, Doamne, aşa prin mijlocul Skílei şi a Hárivvdii[89] să trecem, cât să scăpăm de primejdia cea despre amândouă părţile, şi împreună cu corăbia şi cu cele din corăbie cu întemeiere să ajungem la liman.

A 35-a rugăciune. Pentru viaţa veşnică.

Iară când vom veni către tine, Izvorul înţelepciunii, către tine, Lumina cea nestinsă, ca acum să te vedem pe tine, nu în oglindă sau întru ghicitură: Ci faţă către faţă. Atunci se va sătura întru bunătăţi dorirea noastră. Că nimic din afară nu va fi atunci, de care va fi poftă. Unde tu, Doamne, vei fi bunătatea cea desăvârşit, darul[90] celor fericiţi, şi Coroana slavei lor, şi veşnica veselie peste capul lor, împăcându-i pe dânşii din lăuntru şi din afară prin pacea Ta, care covârşeşte toată mintea: Acolo Te vom vedea, şi Te vom auzi, şi Te vom iubi. Vom vedea întru Lumina ta Lumina ta. Că la tine este izvorul vieţii, şi întru Lumina Ta vom vedea lumină (*Ps. 35, 9*). Ce fel de lumină? Lumină nemăsurată, Lumină fără de trup, Lumină necuprinsă, Lumină neîncetată, nestinsă, neapropiată, nezidită, adevărată: Care luminează ochii Îngerilor: Care veseleşte tinereţile Sfinţilor: Care este Lumină a Luminilor, şi Izvor al vieţii: Care eşti tu, Doamne Dumnezeul meu. Că tu eşti Lumină, întru a căruia lumină vom vedea Lumină. Pe tine adică întru tine, întru strălucirea Feţei tale, când te vom vedea faţă către faţă. Ce este a vedea faţă către faţă? Fără numai ceea ce o zice Apostolul: A cunoaşte, precum şi m-am cunoscut (*1 Cor. 13, 12*). A cunoaşte adevărul tău, aceasta este a cunoaşte faţa ta. A cunoaşte Puterea Tatălui, Înţelepciunea Fiului, Bunătatea Duhului Sfânt, Fiinţa cea una şi nedespărţită a însăşi Treimii celei desăvârşit. A vedea faţa Dumnezeului celui viu, aceasta este bunătatea cea desăvârşită, Bucuria Îngerilor, darul[91] tuturor sfinţilor, Slava vieţii celei veşnice, Veselia cea veşnică a Duhurilor, Cununa podoabei, Hărăzirea fericirii, Odihna cea cu desfătare, Frumseţea păcii, Bucuria cea mai de pe urmă şi veşnică, Raiul lui Dumnezeu, Ierusalímul cel Ceresc, viaţa cea fericită, plinirea fericirii, veselia de-a pururea veşniciei, pacea lui Dumnezeu care covârşeşte toată mintea. Aceasta este fericirea cea deplin, şi toată slava Cerului, a vedea faţa Dumnezeului său, a privi pe cela ce l-au făcut pe el, pe cel ce l-au mântuit pe el, pe cel ce l-au slăvit pe el. Îl vei privi pe el prin a-l cunoaşte, îl vei iubi prin a-l îndrăgi, îl vei lăuda

[89] Skíla şi a Hárivvdis sînt două bolboace sau sorburi în mare, nu departe una de alta, între Sikélia şi Calávria, foarte primejdiicioase corabiarilor, şi pentru aceea se zic la tot lucrul ce aduce perire şi pierzare. (Nota aparţine traducătorului român, neexistând în ediţia grecească – *n. ed.*)

[90] Gr. αθλον, răsplătirea, premiul (dobândit la luptele în arenă, la întreceri etc). (n. ed.)

[91] *Ibidem.*

prin a-l câştiga. Că el este moştenirea norodului său, norodului Sfinţilor, norodului pe care l-au răscumpărat: El este dobândirea fericirii acelora: El este darul[92] şi plata aşteptării lor: „Că voi fi, zice, plata ta mare foarte“ (*Facere 15, 1*). Că mare cele mari învaţă. Cu adevărat, Doamne, mare eşti foarte, mai presus de toţi dumnezeii, şi plata ta este mare. Că nu eşti tu mare, iară plata ta mică: Ci mare eşti şi tu, şi plata ta. Că nu altul eşti tu, şi alta este plata ta: Ci tu însuţi eşti plată mare foarte: Tu eşti cela ce încununezi, tu eşti şi Cununa: Tu eşti cela ce făgăduieşti, Tu eşti şi Făgăduinţa: Tu eşti Făcătorul de bine, şi darul: *Tu eşti puitorul de nevoinţă, şi Celeanchiul fericirii celei veşnice pentru nevoinţă[93]: Tu eşti şi cela ce încununezi, şi Cununa, Doamne Dumnezeul meu, şi Stema nădejdii mele cea cu slavă împodobită: Lumină ceea ce veseleşte: Lumină ceea ce înnoieşte: Frumseţea ceea ce împodobeşte: Nădejdea mea cea mare: Dorirea inimii Sfinţilor, şi lucrul cel poftit de dânşii. Deci privirea[94] ta este toată plata ta, tot darul[95], toată bucuria care se nădăjduieşte. Aceasta este şi viaţa cea veşnică: „Ca să te cunoască pe tine unul adevăratul Dumnezeu, şi pe care l-ai trimis, Iisus Hristos“ (*Ioann 17, 3*). Deci când te vom vedea pe tine Unul adevăratul Dumnezeu, pe cel Atotţiitor, cel nevăzut, cel viu, cel nescris împrejur, cel necuprins cu mintea: Şi pe Fiul tău cel unul-născut, cel împreună cu tine de-a pururea vecuitor şi de o fiinţă, pe Domnul nostru Iisus Hristos, pe care pentru mântuirea noastră l-ai trimis în lume, întru unimea Sfântului Duh, Dumnezeu întreit adică cu Feţele, dar unul cu Fiinţa, pe Unul Dumnezeu, cel Sfânt, afară de care nu este Dumnezeu: Atunci vom vedea [pre] ceea ce o căutăm, pe viaţa cea veşnică, pe slava cea fără de sfârşit, care ai gătit-o celor ce Te iubesc pe Tine, care ai ascuns-o celor ce se tem de Tine, care o vei da celor ce Te caută pe Tine, celor ce caută faţa Ta totdeauna. Şi tu, Doamne Dumnezeul meu, plăzmuitorul meu din pântecele maicii mele care m-a încredinţat pe mine în mâna ta, nu mă lăsa mai mult, de la unul la multe să se împartă dorirea mea: Ci de la cele din afară adună-mă către însumi, de la mine către tine, ca să zică Ţie de-a pururea inima mea: „Căutat-a pe tine faţa mea, faţa ta, Doamne, voi căuta“ (*Ps. 26, 13*). Faţa ta, întru care numai stă toată slava Sfinţilor: Pe care Faţă a o vedea este viaţa cea veşnică şi slava cea fără de sfârşit a celor fericiţi: Veselească-se dar inima celor ce te caută pe tine, Doamne (*Ps. 104, 3*). Dacă când îl caută veselie este, ce fel de veselie va fi când îl va afla? Deci voi căuta de-a pururea cu fierbinţeală şi neîncetat faţa ta, doară mi se va deschide mie uşa şi poarta dreptăţii, ca să intru întru împărăţia Dumnezeului meu. „Aceasta este poarta Domnului, drepţii vor intra întru dânsa“ (*Ps. 117, 19*).

A 36-a rugăciune. Către Sfânta Treime.

[92] *Ibidem.*

[93] Gr. αυτος αθλοθετης, και αθλος της αιωνιου μακαριοτητος, „tu însuți eşti răsplătitorul (αθλοθετης, magistratul care prezidează întrecerile în arenă şi împărțirea premiilor) şi răsplata nevoinței (αθλος, premiul) – fericirea vecinică.” Cuvântul „celeanchiu” nu este înregistrat de dicționarele româneşti. (n. ed.)

[94] Gr. η θεωρια, contemplarea. (n. ed.)

[95] Gr. αθλον, premiul, răsplătirea. (n. ed.)

Trei şi împreună veşnice Feţe, Dumnezeul cel unul şi adevărat, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, cela ce singur ai nemurire şi locuieşti întru lumină neapropiată (*1 Tim. 6, 16*): Care ai întemeiat pământul cu puterea ta, şi lumea cu înţelepciunea Duhului tău o ţii: Doamne Savvaóth, cel înfricoşat şi tare, cel drept şi milostiv, cel minunat, şi lăudat, şi iubit: Dumnezeule cel unul în trei Feţe, şi întru o fiinţă, Înţelepciune, Putere, Bunătate: Treimea cea nedespărţită: Deschide-mi mie porţile dreptăţii, celui ce strig (*Ps. 117, 19*), şi intrând într-însele mă voi mărturisi Ţie, Dumnezeului. Iată, înaintea porţii tale stau, şi către tine, Doamne, flămândul, cerşătorul, bat. Porunceşte să mi se deschidă mie celui ce bat, cela ce ai zis: „Bateţi, şi se va deschide vouă" (*Matth. 7, 7*). Bat în uşa ta, Părinte Îndurate, dorirea rugăciunilor noastre celor ce intră către tine din inimă. Înaintea ta este toată dorirea mea, şi suspinul meu de la tine nu s-a ascuns (*Ps. 37, 9*). Şi tu, Doamne, să nu îţi mai întorci faţa ta de către mine (*Ps. 26, 14*), şi să nu te abaţi întru mânie de la robul tău. Părinte al îndurărilor, ascultă pe sluga ta, şi întinde mână bună, ajutătoare, care să mă scoată pe mine din adâncurile apelor, şi din groapa ticăloşiei, şi din tina noroiului, ca să nu pier, văzând Iubirea ta de oameni a ochilor tăi, privind Bunătatea îndurărilor tale: Ci să mă apropii către tine, Domnul şi Dumnezeul meu, ca să văd bogăţia Împărăţiei tale, şi să privesc faţa ta totdeauna, şi să laud numele Tău. Doamne, cela ce faci minunate: Cela ce veseleşti inima mea cu mila ta: Şi luminezi tinereţile mele: Şi nu treci cu vederea bătrâneţele mele: Ci faci de se veselesc toate oasele mele, şi ca ale vulturului înnoieşti cărunteţele mele.[96] Că Ţie se cuvine toată slava, cinstea, şi închinăciunea, Tatălui, şi Fiului, şi Sfântului Duh: Unei Dumnezeiri, Unei Puteri, Unei Împărăţii, Unui Dumnezeu în Treime mai presus de început, şi mai presus de fiinţă, şi Ziditor al tuturor, totdeauna, acum, şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

[96] Sfârşitul cel de aicea al Rugăciunii acesteia nu este pus în sfinţitele şi vechile Rugăciuni ale lui Augustin: Ci altul oarecare mai de curând a adaos aceasta, din laudele lui Thikarà adunându-o. Încă şi aceasta o mai însemnăm, că oarecarii adecă mai de curând, despărţind şi după ţesătură, şi după înţelegere rugăciunile cele alcătuite, le-au lungit pe ele în rugăciuni 37. Sânt însă care şi în număr de 38 pe acestea le-au întins. Iară cei mai vechi atâtea numai le numără pe aceste Rugăciuni, câte şi aicea s-au scris.

CUVÂNT DE LAUDĂ PENTRU ARHIERIE

Înainte Cuvântare

Nu a stat dregătorie nici mai înaltă, nici mai dorită, decât a se face cineva asemenea cu Dumnezeu. Mai înaltă, căci covârşeşte toate hotarele firii. Mai dorită, căci suie pe om la treapta cea de sus a unei fericiri desăvârşite şi prea deplină. Şi aceasta este, căci toate celelalte dregătorii ce pot a le dobândi aicea pribegii pământului, măcar de şi minunate sînt, măcar de şi mari: Însă, sau căci lipseşte dintru dânsele o înălţime Prea-înaltă, sau căci ele dăruiesc numai o parte oarecare de fericire, nu sînt atâta de mari şi de dorite: Precum dregătoria asemănării celei cu Dumnezeu, care şi pentru covârşirea ei cea neasemănată, şi pentru fericirea cea prea desăvârşită ce o dăruieşte, aprinde dorirea tuturor zidirilor celor cuvântătoare spre dragostea ei. Şi întâi adică Luceafărul[97] în Cer, aprins fiind de dorirea dregătoriei acesteia, s-a nălucit că îşi va pune scaunul său deasupra stelelor, şi se va face asemenea cu cel Prea-înalt: „În Cer mă voi sui, deasupra stelelor Cerului îmi voi pune scaunul meu, voi şedea pe munte înalt, şi voi fi asemenea celui Prea-înalt“ (*Isaía 14, 13*). Iară al doilea Adam pe pământ, de pofta sa stăpânit fiind, a voit să se asemeneze cu Dumnezeu, ascultând sfătuirea şarpelui: „Veţi fi ca nişte Dumnezei, cunoscând binele şi răul“ (*Facere 3, 5*). Şi de la Adam pe urmă, mulţi împăraţi şi stăpânitori, foarte de multe ori s-au meşteşugit să ia acest titlu înalt, şi să fie vestiţi supuşilor săi, că sînt asemenea cu Dumnezeu. Întru acest fel şi unul cu numele Sófon, din oarecarii Karhidoneni[98], poftind cu covârşire să se socotească de oameni ca un Dumnezeu, au luat oarecare păsări ce urma glasurilor oamenilor, şi le-a învăţat a zice: Sófon este Dumnezeu. Apoi le-a lăsat să zboare la înălţime. Care fiindcă şi striga la înălţime: Sófon este Dumnezeu, au făcut pe oamenii cei ce le auzea a zice cu minune că Sófon este Dumnezeu, ca cum şi însăşi păsările cele necuvântătoare ale cerului cu strălucit glas Dumnezeu îl mărturisesc. Cu toate acestea, nici unul dintru dânşii nu s-a învrednicit a se face asemenea cu Dumnezeu: Toţi întocmai s-au amăgit: Mincinoase s-au arătat cugetele lor: Deşarte şi netrebnice poftele lor. Căci a se asemăna cineva cu Dumnezeu este Dar Dumnezeiesc, care covârşeşte cu întregime toate măsurile săvârşirii omeneşti. Dumnezeieştii Apostoli, şi următorii lor, Arhiereii, sînt aceia ce au luat cu soartă pe pământ acest mare privilegiu. Pe aceştia au voit Prea-înaltul Dumnezeu a-i osebi de ceilalţi oameni, cu o cinste mai presus de om şi Prea-înaltă: Care nici se cuvine fără numai Dumnezeieştii lui mărimi. Pentru aceea, aicea fiindu-mi adică lipsit cuvinţelul de frumoasă-vorbire ritoricească, însă pe cuvinte şi mărturii ale Dumnezeieştilor părinţi ai Bisericii întărit, va arăta mai învederat: Întâi, că Arhiereul poartă oarecare asemănare a lui Dumnezeu în Bisericeasca Ierarhie: Şi a doua, că pentru aceasta se cuvine să se cinstească cu covârşire de tot supusul său. Deci pentru ca deplin să vă adeveriţi amândouă acestea puneri-înainte, dăruiţi-mi mie, vă rog, ascultare cu luarea aminte.

PARTEA ÎNTÂI.

[97] Lucifer. (n. ed.)

[98] Adică din Carthaghina, deci carthaghinez. (n ed.)

Două sînt Ierarhiile, după Dionísie Areopaghítul: Una cea cerească, şi alta cea bisericească: Una nematerialnică, şi alta materialnică: Una a Îngerilor sus, şi alta a oamenilor jos: Şi cu toate acestea, amândouă cu atâta potrivire sînt unite între dânsele, încât mai se cuprinde una în cealaltă, în chip minunat şi prea-slăvit. Şi urmează a fi Ierarhia adică Cerească întâi-închipuire: Iară cea Bisericească, chip al întâiei-închipuiri. Căci acel prea-bun meşter Dumnezeu, care cu înţelepciunea sa au zugrăvit zidurile Ierusalímului celui de sus, însuşi acestaşi cu mâinile sale au zugrăvit şi zidurile Ierusalímului celui de jos, adică Biserica, după zugrăvirea cea cu întâi-închipuire a celei de sus, precum zice Isaía: „Iată, pe mâinile mele am zugrăvit zidurile tale, şi înaintea mea eşti totdeauna" (*Isaía 49, 16*). Însă la noi se face mai arătat acest adevăr, când cu mintea ne vom sui până la al treilea, şi care se numeşte înfocat Cer, unde sînt dánţurile tuturor cetelor îngereşti şi a celor fericiţi: Şi acolo vom vedea cu o privire evlavioasă toată Ierarhia puterilor celor fără de trupuri: Vom înconjura toate stările dánţurilor acestora, desfătându-ne întru podoaba cea Dumnezeiască şi întru frumuseţea lor cea nematerialnică: Vom socoti cum toţi aceşti Îngeri sînt în nouă cete despărţiţi: În Scaune, în Heruvimi şi în Serafimi: În Domnii, în Puteri şi în Stăpâníi: În Începătorii, în Arhangheli şi în Îngeri: Şi cum dintru acestea unele sînt întâi, şi împrejurul Dumnezeieştii începătorii celei în trei Sori: Altele de mijloc: Şi altele mai de pe urmă. Să vedem însă cum este şi lege Dumnezeiască între dânsele: cea întâi şi mai înaltă ceată să lumineze pe a doua; a doua pe a treia; a treia pe a patra; a patra pe a cincea; şi pe rând până la a noua. Precum priveşte şi *tăinuitorul de cele ascunse[99] Dionísie, zicând: „Că aceasta este cu totul legiuită cu cuviinţă Dumnezeiască Dumnezeieştii începătorii de rânduieli, care prin cele întâi, cele a doua se împărtăşesc de strălucirile cele Dumnezeieşte începătoare" (*Pentru Cereasca Ierarh. 8, 2*).[100] Şi peste toate, deplin ne vom adeveri de potrivirea amândurora sfintelor începătorii când vom vedea că toate aceste nouă cete împreună iau fulgerile cele strălucitoare ale înţelepciunii şi ale cunoştinţei, descoperirile tainelor, frumuseţele cele prea cu împodobire: În scurt, toate darurile cele înalte şi Dumnezeieşte începătoare, de la Dumnezeu Împăratul cel cu nemărginită lumină şi întreit strălucit. Şi Dumnezeu singur este acela, Ierarhul cel prea întâi şi mai presus de fiinţă, şi săvârşitorul al toatei Ierarhiei lumeşti, de la care ca de la un izvor de-a pururea curgător, se revarsă într-însul acea bună rânduială prea potrivită şi Îngerească, curăţenia cea nematerialnică, luminarea cea prea deplin şi săvârşirea cea fericită.

Deci când vom privi întru acest fel cu ochiul minţii întâia-închipuire[101] acolo la Ierarhia cea Cerească, şi apoi ne vom pogorî la Ierarhia cea Bisericească, îndată vom vedea şi chipul, şi deplin ne vom adeveri pentru potrivirea amândurora acestora Ierarhii: Auzind mai ales şi pe Dionísie tăinuitorul de cele ascunse, zicând că şi Ierarhia aceea, şi aceasta, una şi aceeaşi putere au. „Cu toate acestea, atâta de nevoie este a zice că şi aceea, şi toată Ierarhia ceea ce acum se laudă de noi, una are şi aceeaşi putere prin toată Ierarhiceasca lucrare" (*Bisericeasca Ierarhie 1, 2*). Scopul aceleia şi sfârşitul este asemănarea şi unirea cea cu Dumnezeu: Asemenea şi aceasta se sârguieşte la asemănarea şi unirea cea cu Dumnezeu. Aceea în nouă cete se desparte: Şi aceasta în

---

[99] Gr. κρυφιομυστης. (n. ed.)

[100] Τουτο γάρ εστι καθόλου τη θεία ταξιαρχία θεοπρεπως νενομοθετημένον το δια των πρώτων τα δεύτερα των θεαρχικων μετέχειν ελλάμψεων: „Că aceasta este o legiuire de obşte, cu dumnezeiască cuviinţă, a dumnezeieştii începătorii de rânduieli, ca prin cele dintâi, cele de-al doilea să se împărtăşească de strălucirile cele dumnezeieşte-începătoare." (n. ed.)

[101] Gr. το πρωτοτυπον. (n. ed.)

nouă: În Preoţi, în Diaconi, şi în Ipodiaconi: În Anagnósti[102], în Psalţi şi în Clirici: În Monahi, în Credincioşi şi în Cei ce împreună-stau[103]. Întru aceea se păzeşte rânduiala aceasta: Cei mai sus dau strălucirile şi darurile celor mai de jos. Şi la Bisericeasca Ierarhie, Preoţii dau luminarea Diaconilor; Diaconii, Ipodiaconilor; Ipodiaconii, ceteţilor: Şi pe rând, după urmare, până la cei ce împreună stau. Şi ca să venim acum la Arhiereu, care este pricină *a cuvântului său[104], precum acolo toate cetele Ierarhiei celei îngereşti iau toate darurile de la Prea-înaltul Dumnezeu, aşa şi aicea, toate cetele Ierarhiei celei Bisericeşti iau darurile de la Arhiereu. Şi măcar că Dumnezeu este început mai presus de început, şi pricină a fiecăreia Ierarhii, cu toate acestea, se vede că au voit [ca] locul ce îl are el în Ierarhia cea cerească să-l aibă Arhiereul în Ierarhia cea de jos. Adică după aceasta: Unde precum acolo Dumnezeu este începătorul şi săvârşitorul tuturor darurilor, de care se împărtăşeşte sus Ierarhia cea fericită a Îngerilor, aşa şi Arhiereul este aicea izvorul tuturor darurilor şi vistieria cea însufleţită a Dumnezeieştilor dăruiri ce se împărtăşesc, precum am zis mai-nainte, la toate rânduielile cele bisericeşti. Deci dar, întru acest chip, urmează că a Arhiereului să fie întâi-închipuire însuşi Dumnezeu.

O, Dăruiri! O, vrednicii! O, mărimi ale Arhieriei! Cine de-aici acum din cei credincioşi nu vede că Arhiereul este însufleţit chip al lui Dumnezeu? Şi că poartă asemănarea lui Dumnezeu în Bisericeasca Ierarhie? Pentru aceasta şi Dionísie, cel ce mai-nainte s-a zis tăinuitor de cele ascunse, a zis pentru însuşi Arhiereul, uneori adică că „Ierarhul, cu asemănarea cea către Dumnezeu, voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască” (*Bisericeasca Ierarhie 2, 1*). „Iară alteori zicem, drept aceea, că este bunătatea Dumnezeieştii fericiri de-a pururea după acestea, şi aşijderea îşi are razele cele făcătoare de bine ale luminii sale întinse de ajuns peste toate vederile cele gânditoare. (...) Cu aceasta Dumnezeiescul Ierarh închipuieşte pe urmarea şi pe strălucirile cele cu chip de lumină ale învăţăturii lui celei Dumnezeieşti, de ajuns spre toţi întinzându-le.” (*Bisericeasca Ierarhie 2, 3*)

Mare lucru este acesta cu adevărat. Dumnezeu ceresc, Dumnezeu plin de Slavă şi plin de nemurire: Şi cu toate acestea, bine au voit a aşeza pe Arhiereu în Ierarhia cea Bisericească păzitor de loc al său. Dumnezeu, cu care nici o zidire nu este asemenea – „Cine este asemenea Ţie, Doamne?“ (*Ieşire 15, 11*) – şi cu toate acestea au voit a avea Arhiereul oarecare asemănare a sa. Dumnezeu, care şi mari înfricoşări porunceşte – „Cu cine aţi asemănat pe Domnul? Şi cu ce asemănare l-aţi asemănat pe El?“ (*Isaía 40, 18*) – şi cu toate acestea au primit acum a avea pe Arhiereu asemănare şi chip însufleţit al Dumnezeirii sale. Pentru aceea, dacă el dedemult au zis prin gura Prorocului Osié (*cap. 12, 10*): „Eu videnii am înmulţit, şi în mâinile prorocilor m-am asemănat,“ acum poate a zice mai bine: Eu în mâinile Arhiereilor m-am asemănat: Pentru că ei ţin locul Ierarhiei celei pământeşti, faţa mea. Ei sînt atâtea de curate oglinde ale mărimii mele celei Dumnezeieşti: „Oglinde neîntinate, primitoare de strălucirea cea începătoare de lumină,“ precum au zis Dumnezeiescul Dionísie. Carii? Cei materialnici, cei muritori, cei cu trup şi cu sânge împreună-legaţi. O, Iubire de oameni negrăită! O, vrednicie cerească şi neasemănată! Eu mă spăimântez, şi nu mă dumeresc! Şi nu ştiu de ce să mă minunez mai mult: De înălţimea stăpânirii ce s-a dat Arhiereilor? Sau de bunătatea cea nemărginită şi iubirea de oameni a lui Dumnezeu, ce au voit a da celor muritori un Dar ca acesta Prea-înalt?

[102] Adică Citeţi. (n. ed.)

[103] Gr. Συνεστωτας, catehumenii. (n. ed.)

[104] Gr. του λογου αυτου, „a cuvântului acestuia.” (n. ed.)

Mare cu adevărat este vrednicia cea împărătească, căci întrece pe toate dregătoriile celelalte ale lumii: Însă alăturându-se cu vrednicia Arhiereului, se află mai de jos, după Dumnezeiescul Gură de Aur, fiindcă împăratul stăpâneşte trupurile: Iară Arhiereul sufletele. Împăratul bate război cu vrăjmaşii trupeşti cu arme trupeşti: Arhiereul bate război cu vrăjmaşii cei nevăzuţi, cu însăşi începătoriile şi stăpâniile, cu însuşi ţiitorii lumii întunericul[ui] veacului acestuia, cu însăşi duhurile cele viclene, cu arme duhovniceşti. La împăratul se aduc toate cele trupeşti şi politiceşti: La Arhiereul, cele duhovniceşti şi Cereşti. Arhiereul se hiritiseşte cu dreapta împăratului: iară împăratul se încoronează şi se blagosloveşte de Arhiereul. Şi ca să zic în scurt: Cât întrec cele duhovniceşti decât cele trupeşti, cele cereşti decât cele pământeşti: Pe atâta întrece şi Arhieria decât împărăţia.

Avem încă şi asemănare Prea-înaltă a Arhiereului şi a Îngerilor: Mare este cu adevărat vrednicia Îngerilor: Căci sînt duhuri slujitoare spre slujbă trimise: Căci sînt văpăi de foc: Căci fără de mijlocire iau Dumnezeieştile şi pline de lumină străluciri din Dumnezeiasca Începătorie cea cu trei Sori. Însă, în cât spre stăpânirea ce au luat-o Arhiereii a dezlega şi a lega păcatele, şi cât spre puterea ce o au, a schimba pâinea şi vinul în Trupul şi Sângele lui Hristos, după acestea cu adevărat întrec şi pe Îngeri: «Cine poate pe pământ a ierta păcate, fără numai unul Dumnezeu?» (*Marco 2, 7*). Şi cu toate acestea, Arhiereii s-au cinstit cu această Prea-înaltă stăpânire şi putere: „Cei ce locuiesc pe pământ, zice Dumnezeiescul Gură de Aur, şi întru dânsul îşi fac petrecerea, li s-a dat voie a locui în Ceru: Şi au luat stăpânire care nici Îngerilor, nici Arhanghelilor nu a dat-o Dumnezeu. Că nu s-a zis către aceia: «Câte veţi lega pe pământ, vor fi legate în Cer, şi câte veţi dezlega pe pământ, vor fi dezlegate în Cer» (*Cuv. 4, pentru preoţie*). Încă, care din Îngeri poate, nu zic să se tinză mai în lăuntru, ci nici măcar să caute la acele prea înfricoşate şi prea straşnice taine (*1 Petru 1, 12*), care Arhiereul cu mâinile sale le sfăramă, şi cu gura sa le mănâncă şi le bea? Deci Arhiereul întrece prin acestea şi pe înşişi Îngerii. Aduce încă şi asemănarea lui Dumnezeu în Bisericeasca Ierarhie, precum au fost punerea noastră înainte.

Dar ce zic asemănare a lui Dumnezeu? Dumnezeu Dumnezeu se numeşte Arhiereul din legea lui Dumnezeu. «Pe Dumnezei să nu-i grăieşti de rău», zice Scriptura (*Ieşire 22, 28*). Pe care tâlcuindu-o Dumnezeiescul Gură de Aur, zice: „Pe cei cinstiţi cu Preoţia, Dumnezei legea îi numeşte.” Pe aceia, zice, pe care Dumnezeu i-au cinstit cu vrednicia Preoţiei, legea îi numeşte Dumnezei: Precum au numit şi pe Moisì Dumnezeu al lui Faraon: «Iată eu te-am dat pe tine Dumnezeu lui Faraon» (*Ieşire 7, 1*). Şi de vreme ce zice aicea Sfântul că aşa numeşte legea pe Preoţi, cu mult mai vârtos se cuvine să înţelegeţi pentru Arhierei, care sînt izvoarele şi hirotoniile Preoţilor.

Întru acestaşi chip aceasta se aduce împreună, atât din mijlocire, cât şi din cuvintele lui Iisus Hristos, Fiului lui Dumnezeu. Domnul Iisus au zis Sfinţilor săi ucenici şi Apostoli: „Cela ce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă (*Lucà 10, 16*). Şi: „Cela ce vă primeşte pe voi, pe mine mă primeşte“ (*Matth. 10, 40*). Pentru că voi sînteţi epítropii mei, voi puneţi înainte faţa mea, şi voi aveţi a aduce în Biserica mea chipul şi asemănarea mea. Aşa este cu adevărat. Apostolii era icoane însufleţite a Fiului lui Dumnezeu, şi erau în locul al însuşi lui Iisus Hristos. O adevereşte pe aceasta şi Apostolul Pavel, acolo unde zice: „Drept aceea, în locul lui Hristos vă rugăm“ (*2 Cor. 5, 20*), (adică mijlocim în locul lui Hristos). Locul aceluia şi chipul aducându-l adică, vă rugăm. Şi cel cu graiurile de aur, tâlcuind graiul aceasta, zice: „Deci pentru Hristos vă rugăm,“ adică în locul lui Hristos: Căci noi am primit pe cele ale aceluia. Deci şi

Arhiereii, ca nişte diadóhi ai Apostolilor, urmează să fie epítropi şi chipuri ai lui Iisus Hristos. Iară diadohisírea care au luat-o Arhiereii de la Apostoli, cu o prea-înfiinţată asemănare o pune înainte marele al Thessalonícului Dumnezeiescul Grigorie: Apostolii, zice, în ziua a cincizecelea, au luat Duhul Sfânt în chip de limbi de foc, şi întru acest chip s-au aprins ca nişte atâta de curate făclii din flacările cele Cereşti ale Dumnezeieştii şi sfinţitei sale dăruiri. Deci precum dintru o făclie poate să se aprindă alta, şi dintru aceea alta, după împărtăşire, şi pe rând la un număr de multă sumă: întru acestaşi chip şi Arhiereii s-au aprins ca alte atâtea încă făclii din făcliile cele dintâi ale Apostolilor, şi s-au umplut de prea-fericitele raze ale Darurilor celor luminoase ale prea-sfântului Duh: Care se împărţesc întru toată Biserica lui Hristos. Pentru aceasta, prin mijlocirea acestui dar împărţitor, se învrednicesc să puie înainte în Bisericeasca Ierarhie chipul şi asemănarea Fiului lui Dumnezeu. „Acest, zice, Dar, şi această dăruire a lui Dumnezeu, şi luminarea cea prin Sfântul Duh, vine fiecare a lua din Biserica Ierarhilor.

Şi putem aceasta să o socotim încă şi din asemănarea mijlocirii care face acum Fiul lui Dumnezeu către Cerescul său Părinte, spre îmblânzirea cea pentru toată lumea. Dumnezeiescul Apostol zice, la Epistolia cea către Romani: „Hristos este cel ce au murit, şi mai ales care au şi înviat, care şi este de-a dreapta lui Dumnezeu, care şi se roagă pentru noi“ (*Rom. 8, 34*). Care mijlocire, după Dumnezeiescul Kiríll, se înţelege pentru omenirea, şi pentru că au fost Arhiereu. Iară că se roagă ca pentru chipul cel omenesc s-a zis căci au fost Arhiereu. „Că tu, zice, eşti Preot în veac“ (*Ps. 109, 5*). Acum, precum Iisus Hristos, prin mijlocirea trupului său celui văzut şi nestricăcios, mijloceşte către Dumnezeu sus: Întru acestaşi chip şi Preotul, asemenea cu mijlocirea sfinţitei lucrări celei fără de sânge şi prea-sfinte a acestuia, şi însuşi nestricăciosului Trupului şi Sângelui lui Iisus Hristos, mijloceşte către Dumnezeu aicea jos. Deci pentru asemănarea, sau mai ales pentru însăşimea mijlocirii, care şi Iisus Hristos sus, şi Arhiereul jos, pun înainte către Dumnezeu şi Tatăl: Bine să-şi aducă asemănarea Arhiereul cu Iisus, Fiul lui Dumnezeu. Fiindcă şi acela Arhiereu, şi acesta Arhiereu: Şi acela mijlocitor lui Dumnezeu, şi oamenilor: Şi acesta mijlocitor lui Dumnezeu, şi oamenilor. Şi de vreme ce Aarón, şi ceilalţi Arhierei ai legii celei vechi aveau chipul şi Icoana lui Iisus Hristos, precum o tâlcuieşte Kiríll al Alexandríei, şi cu toate că aducea jertfe de boi şi de ţapi, şi de alte vietăţi necuvântătoare: Cum dar nu este cu dreptul Arhiereii dăruirii celei nouă să aducă chipul Fiului lui Dumnezeu în Biserică, fiindcă aduc înainte amândoi una şi aceastaşi jertfă? Este de folos să însămnăm lângă acestea şi aceasta a lui Gură de Aur punere-înainte: „Deci precum în multe locuri aducându-se înainte, un trup este, şi nu multe trupuri, aşa şi o jertfă. Iară Arhiereul nostru acela este, care aduce jertfa ceea ce ne curăţeşte pe noi. Pe aceea o aducem înainte şi acum, pe cea de atunci pusă înainte, pe cea nemişcată“ (*Cuv. la cea către Evrei*). Şi dacă Arhiereii au asemănarea Fiului lui Dumnezeu, arătat este că au şi asemănarea lui Dumnezeu, precum a fost punerea noastră înainte.

Cu adevărat netâlcuită este şi necuprinsă această crezută apropiere şi asemănare care bine au voit prea-înţeleptul şi Stăpânul a toate Dumnezeu să aibă cele cereşti cu cele pământeşti, slujitorii Domnului cu acest însuşi Dumnezeu: Fiindcă lucrul care îl face Arhiereul aicea jos pe pământ, pe acesta însuşi îl întăreşte şi Dumnezeu sus în Cer. Adică Arhiereul porunceşte să fie unul legat pe pământ, şi îndată este legat şi în Ceru; zice să fie unul dezlegat pe pământ, şi îndată este dezlegat şi în Cer. Mai arătat o zice aceasta şi Dumnezeiescul Gură de Aur: „Cele ce vor lucra jos Preoţii, acestea şi

Dumnezeu sus le adevereşte, şi sfatului slugilor Dumnezeu[105] se încredinţează“ (*Cuv. al 3-lea, pentru Preoţie*). Şi dacă Preoţii prost, cu mult mai vârtos Arhiereii. Aicea cu adevărat îmi vine să mă minunez foarte pentru covârşirea stăpânirii celei arhieraticeşti. Dumnezeu zice prin Prorocul: „Cerul Cerului Domnului, iară pământul l-au dat fiilor oamenilor“ (*Ps. 113, 24*). Însă la stăpânirea Arhiereilor au dat şi Cerul: precum adică de acolo de sus cerând, rugându-se şi slujind, pogoară în Taine Darul Sfântului Duh cu chemările lor. Dar ce zic numai Cerul şi pământul? Ci şi cele de sub pământ, încă şi pe ale iadului întru stăpânirea Arhiereilor le-au dat. Fiindcă ei, cu rugăciunile lor cele către Dumnezeu, şi cu jertfele cele fără de sânge care le aduc înainte, pot să ajute şi sufletelor celor ce se află în iad. „Cere, a zis Isaía către Aház, semn de la Domnul Dumnezeul tău întru adânc, ori întru înălţime“ (*Isaía 7, 10*). Cere acum, Creştine, ţie îţi zic şi eu, cere şi tu semn întru adânc ori întru înălţime: În Cer ori pe pământ: Pe pământ ori în iad. Şi vei găsi pe Arhiereul să ajungă peste tot locul. Cere semn în Cer, şi îl vei vedea să pogoare, precum Ilie, de acolo cerescul şi Dumnezeiescul foc al Sfântului Duh. Cere semn pe pământ, şi îl vei vedea dezlegând şi legând greşalele oamenilor celor vii: Cere semn în iad, şi îl vei vedea ajutând sufletelor morţilor celor ce se află acolo. Şi dacă este aşa adevărul, precum şi credem să fie: Deci dar Arhieria cuprinde în lăuntru în palma sa toate părţile lumii, şi toate îşi pleacă genunchele către dânsa, [cele] cereşti, [cele] pământeşti şi cele de sub pământ, precum îşi vor pleca genunchele şi către Fiul lui Dumnezeu, precum zice Apostolul: „Ca întru Numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, a celor din Cer, şi a celor de pe pământ, şi a celor de sub pământ“ (*Filip. 2, 10*). Vedeţi vrednicii? Vedeţi slave? Vedeţi măriri ale Arhieriei? Deci, Arhierie, tu eşti Icoana cea însufleţită a Dumnezeirii. Tu eşti mijlocitoarea lui Dumnezeu şi a oamenilor. Cu toate acestea tu aduci asemănarea lui Dumnezeu în Bisericeasca Ierarhie.

Creştinilor, ce trebuieşte ca eu să-mi întinz mai mult cuvântul? Iată că stă înaintea noastră chipul cel însufleţit al Arhieriei, Arhiereul lui Dumnezeu, Ierarhul şi întâiul dregător al Bisericeştii Ierarhii, al doilea Soare al întărirei celei înţelegătoare, Prea-îndumnezeitul, zic, stăpân şi păstor al aceştii Eparhii: Mijlocitor lui Dumnezeu şi oamenilor, epítropul lui Iisus Hristos. Iată, iată însuşi îmbrăcat cu haina cea arhieraticească, şi înconjurat fiind de feluri de feluri de cete ale Preoţilor, şi ale diaconilor, fără de alte multe arătări arată la fiecare cum pune înainte faţa şi asemănarea lui Dumnezeu în Bisericeasca Ierarhie. Vedeţi acest stihar strălucit ce îl poartă? Acela arată curăţenia cea Îngericească şi pe strălucirea care o are. Vedeţi epitrahilul acel de aur? Acela însemnează Darul cel bogat al Sfântului Duh, care se varsă peste dânsul de sus până jos, cu care cu totul este plin de Dar, şi la suflet, şi la trup. Şi cu totul plin de mireasmă. Vedeţi brâul care îl poartă? Acesta arată viaţa cea cu înţelepciune şi fără de prihană care o are. Vedeţi mânecare lui? Acestea arată că ţine în mâinile sale patimile şi legăturile lui Iisus Hristos: Şi este gata să pătimească, şi să moară de îl va chema trebuinţa, pentru voi, turma sa, precum şi Hristos au murit pentru aceasta. Sácosul acel spintecat care îl poartă, însemnează cămaşa lui Hristos cea de sus ţesută, pe care, după ce au spintecat-o ereticii, Sfinţii Arhierei iarăşi au împreună-cusut-o cu învăţăturile lor cele dreptcredincioase: Cu care făgăduieşte şi acesta să se asemeneze când se va întâmpla nevoie. Omoforul acela care îl ţine pe umeri deasupra arată că ţine deasupra pe umerii săi toate neputinţele, toate greutăţile, şi toate patimile voastre, şi împreună-pătimeşte cu voi, şi vă ajută: Şi precum Hristos au ridicat

---

[105] Gr. ο Δεσπότης, Stăpânul. (n. ed.)

pe umerii săi oaia cea rătăcită, şi au suit-o în Cer, aşa şi acesta, după aducerea aminte a lui Iisus Hristos, se făgăduieşte ca un diadoh al său, să vă ridice pe umeri, prin mijlocirea învăţăturii şi a bunei rânduielii sale: Şi să vă suie pe toţi în Cer. Pentru aceasta şi când se îmbracă cu omoforul acesta, se zice: „Pe umere luând, Hristoase, firea cea rătăcită, şi înălţându-te, ai adus-o la Dumnezeu şi Tatăl.” Mitra aceea ce o pune pe cap, arată pe cea Prea-înaltă şi Dumnezeiască vrednicie care are în Biserică: Şi lângă acestea, că şi însuşi cap are pe Hristos, şi din stăpânirea şi legile aceluia este: Precum o arată aceasta şi Dumnezeiescul Gură de Aur, zicând: „Fiindcă Arhiereul cap era al norodului, se cuvinea dar celui ce s-au făcut cap tuturor, a avea pe cap stăpânirea (că stăpânirea pierdută, nesuferită este: având încă pusă înainte uneltirea stăpânirii care se aduce din lege). Deci porunceşte ca capul să nu fie gol, ci acoperit, ca să se înveţe capul norodului că cap are. (...) Pe toate ţinându-le, şi de legi ţinut fiind, tuturor punându-le lege, şi de lege aşezat fiind.” Acea cârjă păstorească pe care o ţine în mâini arată că este Păstor al vostru. Şi vă păstoreşte, şi vă povăţuieşte ca pe nişte Oi, întru buna păşune a bunătăţilor şi a lucrurilor celor plăcute, şi vă adună împreună întru turma lui Iisus Hristos: Atât în turma Bisericii aicea jos, cât şi întru Cereasca şi adevărata aceea turmă a Raiului, nelăsând nici o Oaie din voi să se despărţască şi să se depărteze, ca să nu o mănânce lupul cel gândit, diavolul: Ci mai vârtos nevoindu-se ca să aducă cu învăţătura sa la turma lui Hristos şi pe oile cele străine: Şi aşa să aşeze o turmă, şi un păstor, pe Hristos. Engolpionul care îl ţine înaintea sa cu pietrele cele scumpe arată pe engolpionul acela al lui Aarón, întru care era douăsprezece pietri, cu numele a celor douăsprezece seminţii: Şi arătarea şi adeverirea întru acesta însemna. Cu care va să puie înainte că vă are întru inima sa pe voi pe toată turma sa, şi vă iubeşte totdeauna, şi vă vede înaintea sa cu neadormit ochi, şi pe voi, şi pe toate judecăţile voastre, precum s-a scris (*Ieşire 28, 26*): „Şi vei pune pe engolpionul judecăţii arătarea şi adeverirea: Şi va fi pe pieptul lui Aarón când va intra în Sfânta înaintea Domnului: Şi va purta Aarón judecăţile fiilor lui Israil pe piept înaintea Domnului de-a pururea.” Iară mantia cea cu râuri, pe care o poartă, arată că se varsă peste toţi ca nişte râuri Darurile Sfântului Duh. Iară clopoţeii acei de aur ai mantiei sale arată aşezământul cel vechi şi cel nou, care gândit izvorăşte curgerea învăţăturii sale celei Dumnezeieşti, şi adapă cu săvârşirea sfinţeniei pe toată împărăţia lui Hristos. Iară făclia care merge înaintea sa, are să însemneze că însuşi ca un alt soare străluceşte înaintea oamenilor, prin lucrurile sale cele bune şi plăcute, şi împărtăşeşte la toţi luminarea, ca să vadă calea care duce la viaţa cea veşnică: Şi ca un stâlp de foc povăţuieşte pe Israilul cel nou la pământul făgăduinţei, Ierusalímul cel de sus. Cu potrivire la aceasta au zis Isídor Pilusiótul: „Aprinde făclie Dumnezeu pe Preot, şi îl pune pe dânsul pe scaunul candelii celei purtătoare de lumină, ca să strălucească lumină în Biserică, şi dogmelor, şi lucrurilor celor izbăvite de întuneric: Ca văzând noroadele razele făcliei celei vieţuitoare, către acelea să se îndrepteze, şi pe Tatăl Luminilor să-l slăvească.” Iară cetele Preoţilor şi ale diaconilor, care îl înconjură în lăuntru în Sfântul Oltar la înfricoşatul ceas al Dumnezeieştii sfinţitei lucrări, arată rânduielile cele Îngereşti, care înconjură în Ceruri pe Dumnezeu. La înfricoşatul şi straşnicul acela ceas, uimit fiind cu totul, mi se pare că văd oarecare nor luminos, că s-a pogorît, şi a acoperit toată cinstita şi sfânta Masă, şi că în lăuntru în nor să fie acest însuşi Dumnezeu, pentru ca să sfinţească cu Darul său cel sfinţitor, şi cu putere, cinstitele şi sfintele dăruiri, precum oarecând s-au pogorît prin nor la muntele Sinái. Văd încă şi pe Arhiereul să fie cuprins în lăuntru în nor, şi tainic să vorbească cu Dumnezeu ca un alt Moisì, cu totul schimbat, cu totul

îndumnezeit: Şi stă înaintea lui Dumnezeu celui după fire, ca un alt Dumnezeu după Dar, sfinţit lucrând şi săvârşind lucrul, Trupul cel de Viaţă făcător şi Sângele Fiului lui Dumnezeu, şi mijlocind împreună lui Dumnezeu şi oamenilor. Şi dăruirile adică, cele de la Dumnezeu, le pogoară peste voi, turma sa: Iară rugăciunile voastre, cu întoarcere le înalţă către Dumnezeu. Şi aşa vă curăţeşte, vă luminează, şi vă face desăvârşiţi. Întru acest chip vă hrăneşte, vă însufleţează, şi vă dăruieşte viaţă. Şi cu un cuvânt: Vă dăruieşte mântuirea cea dorită a sufletelor voastre. O, de negrăită mare dăruire, de care vă învredniciţi, fraţii mei iubiţi, prin mijlocirea acestui stăpân! O, Dar ceresc, care îl dobândiţi prin acesta! Vă fericesc pentru marea şi de nepovestit buna norocire care aţi câştigat, învrednicindu-vă de acest Păstor, de acest părinte iubitor de dragoste, de acest ceresc mijlocitor şi rugător. Pentru care poate cu cuviinţă să zică cineva toate acele mari dăruiri şi minunate laude, care a zis oarecând înţeleptul Sirah pentru Oníe, marele Arhiereu: „Cât s-a slăvit întru întoarcerea norodului: Întru ieşirea acoperământului casii: Ca un luceafăr de dimineaţă în mijlocul norului: Ca Luna cea plină în zilele ei: Ca Soarele strălucind peste Biserica celui Prea-înalt: Şi ca Curcubeul ce luminează în norii slavei: Ca floarea trandafirilor în zilele primăverii: Ca crinii la curgerea apei: Ca odrasla Livánului în zilele verii: Ca focul şi ca tămâia în cadelniţă: Ca vasul cel de aur bătut, împodobit cu tot felul de piatră scumpă: Ca măslinul ce odrăsleşte roadă: Şi ca chiparosul ce se înalţă în nori: Când a luat el haina slavei, şi s-a îmbrăcat cu săvârşirea slavei: Când se suia pe jertfelnicul cel sfânt, a slăvit îmbrăcămintea sfinţeniei“ (*Sirah 50, 5-13*).

PARTEA A DOUA.

Şi deci o dată, fraţii mei Creştini, învrednicindu-vă să aveţi acest fel de Părinte iubitor de dragoste, acest fel de păzitor de uşile cerului, care are stăpânire *să-l închiză pe dânsul întru cei negândiţi, şi dimprotivă, să-l deschidă întru cei gândiţi[106]: Nu este cu dreptul să aduceţi înaintea acestui fel de Arhiereu toată cinstea? Toată evlavia? Toată supunerea? Că dacă însuşi cereştii Îngeri se cuceresc Arhiereului vostru, şi minunându-se de atâta prea-covârşitoare vrednicie, cu uimire mare şi spaimă îl înconjură întru înfricoşatul ceas al Tainelor: Oare cât sînteţi voi datori, supuşii săi, voi turma sa, voi fiii săi, ca să-l cinstiţi ca pe un Stăpân al vostru, să i vă supuneţi ca unui păstor al vostru, şi din inimă să-l iubiţi ca pe un Tată al vostru? De vreme ce Eghiptenii, neam păgân şi necredincios, cinstea pe Arhiereii lor ca pe nişte dumnezei: Pentru aceasta câteodată adică dumnezei peste toate îi numea, căci ei da judecăţile şi hotărârile la tot norodul, iară câteodată de trei ori prea-mari: Cu cât mai vârtos voi, Creştinilor, neamul cel sfânt şi de Dumnezeu prea-cinstitor, aveţi datorie să cinstiţi pe Arhiereul vostru, cu tot felul de laudă şi cinste? Pentru împăratul Alexándru povesteşte Iósip[107] căci când s-a dus călare în lăuntru în Ierusalím, văzând pe Arhiereul Iadd îmbrăcat în haina cea arhieraticească, care a ieşit să-l întâmpine, şi uimit rămâind întru privirea sa, i s-a părut că este un Dumnezeu, şi îndată cu frică şi cu cutremur s-a pogorît de pe calul său şi i s-a închinat până la pământ: Auziţi, câţi nu aduceţi cinste către Arhiereul vostru, auziţi şi vă ruşinaţi de pilda a unui muritor, a unui împărat fudul. Alexándru se socotea singur stăpânitor a toată lumea, un strălucitor al Asiei, un luptător şi biruitor atâtor şi atâţia împăraţi: Şi cu toate acestea, până

[106]Gr. να κλείση αυτον εις τους αμετανοήτους, και εξεναντίας, να τον ανοίξη εις τους μετανουντας: „să-l închiză pe dânsul (*i.e.* cerul) pentru cei nepocăiţi, şi dimprotivă, să-l deşchiză celor ce se pocăiesc.” (n. ed.)
[107] Istoricul antic Iosif Flavius. (n. ed.)

la faţa pământului s-a închinat Arhiereului. Şi căruia Arhiereu? Al Evreilor. Mare minune! Şi acum un Creştin, cu toate că este prea mic, cu toate că este un nimic, însă nu voieşte să se supuie la înălţimea Arhieriei: Şi necinsteşte şi defaimă, pe cine? Pe însuşi Arhiereul său. Pe care? Pe însuşi Păstorul. Pe care? Pe însuşi Tatăl său, care de a doua oară l-a născut din apă şi din Duh: Care l-a hrănit cu Trupul şi Sângele lui Hristos: Care l-a făcut fiu lui Dumnezeu din fiu al păcatului: Şi care de la dânsul se atârnă *toată toată[108] nădejdea mântuirii sale: Şi fără de dânsul cu neputinţă este ori să se mântuiască, ori să fie desăvârşit Creştin. Vai de atâta defăimare! Vai de atâta necinste! „Adevărată ieşire din minte este – zice Dumnezeiescul Gură de Aur – a defăima cineva Arhieria. Căci ieşire din minte este a defăima atâta începătoarea slavă, a căreia fără de aceasta nici mântuirea noastră, nici bunătăţile cele făgăduite ne este cu putinţă a le dobândi“ (*Cuv. al 3-lea, pentru Preoţie*).

Dar ce? Ce aduc asupră eu pe Eghipteni şi pe Alexándru? Însuşi Dumnezeu au cinstit pe Arhierei mai mult decât pe tot alt: Şi vedeţi adeverirea la Sfânta Scriptură: Arhiereul Aarón, şi Mariám, sora lui, au greşit amândoi una şi aceastaşi greşeală, fiindcă amândoi au prihănit şi au ocărît pe fratele lor Moisì, căci a luat femeie Ethiopeană: „Şi au grăit Mariám şi Aarón împotriva lui Moisì pentru femeia Ethiopeană pe care o luasă Moisì” (*Numerii 12, 1*). Cu toate acestea, pentru prihănirea aceasta, Dumnezeu au pedepsit pe singură Mariám, făcându-o pe dânsa toată leproasă, şi să fie singură surghiunită afară de tabără: Iară pe Aarón, cu toate că şi pusă înainte i-a fost această osândă, însă Dumnezeu nu l-au pedepsit nicidecum. Şi pentru ce aceasta, Doamne? Nu eşti drept? Nu ai iubit dreptăţi? Deci pentru ce să faci o nedreptate ca aceasta? Nu, nu, răspunde sfinţitul Kiríll al Alexandríei: Nu au făcut nedreptate Dumnezeu: Ci cinstind vrednicia Arhieriei, care o avea Aarón, nu l-au osândit: Ca să nu se ia de la Dumnezeu pildă, să-l defaime şi oamenii. „Prihănindu-se împreună cu Mariám, nu se leproşază Aarón, cu folos: Cu toate că de o întocmai osândă era datoru: Ci fiindcă cinste avea de la Dumnezeu, şi mare este lucrul Preoţiei, cu aceasta se arată că a scăpat de lepră: mai ales cu întristarea se muncea, pentru ceea ce pătimea aceasta (adică Mariám).” Las de a zice cât au cinstit Dumnezeu pe însuşi Arhiereul Aarón, cu minunea toiagului său, care uscat fiind a odrăslit. Cât l-au mărit cu mult-cinstita aceea, cu de mare daru, şi cu cea cu adevărat cu Dumnezeiască cuviinţă îmbrăcăminte, cu care au poruncit să-l îmbrace (*Ieşire 28* şi *Numere 28*): Adică cu îmbrăcămintea cea până la călcâie tot de vânăt: Cu fustile cele de in: Cu umărariul: Cu pavezele: Cu haina cea strălucită: Cu engolpionul judecăţii: Cu cele douăsprezece pietri în câte patru rânduri: Cu mitra de visson: Cu potcoava cea de aur, întru care era scris Numele lui Dumnezeu cel în patru slove: Iehovà: Cu bumbii şi clopoţeii care îi avea pe marginea hainei sale. În scurt, cu toate celelalte cu câte au voit să arate oamenilor cât cinsteşte vrednicia Arhieriei: Şi dacă cineva ar fi voit cândva să se împotrivească aceluia, ori să-l necinstească, îndată îi şi trimitea şi osânda. Aşa au pedepsit pe Dathán şi pe Avirón, care se împotriveau lui, făcând pământul să se deschidă sub picioarele lor, şi să-i înghită de vii. Pentru aceasta şi Psalmistul, socotind grabnica aceasta răsplătire care au făcut-o Dumnezeu împotriva defăimătorilor lui Aarón, zice: „Moisì şi Aarón întru Preoţii lui: Dumnezeule, Tu milostiv te-ai făcut lor, şi izbândind spre toate izvodirile lor“ (*Ps. 98, 6*).

Deci pentru acestea, învăţaţi-vă şi voi, fraţii mei Creştini, ca să cinstiţi pe Arhiereul vostru, ca pe un mântuitor şi făcător de bine al vostru. Căci dacă

---

[108] Gr. ολη ολε, repetiţie cu sens de superlativ: absolut toată. (n. ed.)

sînteţi datori să cinstiţi şi să slăviţi pe Preoţii voştri, după cum porunceşte Sirah (*cap. 7, 32*): „Teme-te de Domnul, şi slăveşte pe Preot." Cu cât mai vârtos sînteţi datori să slăviţi pe Arhiereul vostru? Fiindcă de la dânsul aveţi cunoştinţa cea către Dumnezeu şi evlavia: De la dânsul aveţi toate Tainele credinţei voastre, adică Botezul, Mirul, Împărtăşirea, Nunta, Pocăinţa, Preoţia, Maslul. Pentru că cinstea şi slava care aduceţi lui, la Dumnezeu trece, precum zice Dumnezeiescul Gură de Aur: „Cinstea cea către Preoţi, către Stăpânul tuturor trece." Şi dacă cea către Preoţi, cu cât mai vârtos cea către Arhierei: Că în mâinile sale vă aflaţi, şi vii, în viaţa aceasta, şi după moarte, în cealaltă: Şi căci prin mijlocirea sa vă tămăduiţi de neputinţele voastre cele sufleteşti, şi câştigaţi mântuirea cea veşnică. Cu adevărat, iubiţii mei fraţi, supuneţi-vă toţi, mici şi mari, cei duhovniceşti şi cei lumeşti, povăţuitorului acestuia, şi Arhiereu al vostru, precum vă porunceşte Pavel: Pentru că şi el priveghează pentru mântuirea voastră, fiindcă are să dea cuvânt pentru voi în ziua Judecăţii: Şi căci când voi vă veţi supune lui, atunci şi el cu bucurie îşi va face lucrul său: Ca să poarte grijă adică de sufletele voastre: «Ascultaţi pe învăţătorii voştri, şi vă supuneţi lor: Căci ei priveghează pentru sufletele voastre, ca cei ce vor să dea seamă: Ca cu bucurie aceasta să facă, iară nu suspinând» (*Evr. 13, 17*). Cu adevărat şi iarăşi mai de multe ori vă rog: Arătaţi, fraţii mei, către dânsul toată fiasca supunere, ca nişte fii ai ascultării: Şi aveţi-l pe dânsul în chipul şi asemănarea lui Dumnezeu şi a Domnului nostru Iisus Hristos: Şi fără de a sa socoteală nimic ceva să faceţi: Precum şi el nu se cuvine să facă ceva fără de porunca lui Dumnezeu, precum zice de Dumnezeu purtătorul Ignátie şi Dumnezeiescul Gură de Aur: „Pentru aceasta, oarecare cinstit din bătrâni, al căruia numele Ignátie: Acesta cu Preoţia şi cu mucenia fiind împodobit, trimiţind pe oarecare Preot, i-au zis: Nimic fără de sfatul tău să se facă: Nici tu fără de porunca lui Dumnezeu să faci ceva." Pentru ca şi să vă învredniciţi printr-însul să vă faceţi moştenitori bunătăţilor celor veşnice: Cărora facă-se nouă tuturor a ne învrednici, cu Darul lui Hristos. Amin.

SFÂRŞIT, ŞI LUI DUMNEZEU SLAVĂ.

Glosar

Adamant: diamant.
Aiminterlea: alminterea, altfel.
Alligoriceşte: în mod alegoric, în pilde.
Amelinţáre: semn cu capul (de încuviinţare).
Înger: înger.
Îngeresc: îngeresc.
Anghíră: ancoră.
Apleca: a alăpta.
Argasit: tăbăcit.
Bogoslov: teolog.
Blagocéstie: bine-cinstire, evlavie.
Blagoródie: (gr. ε̣̈ε̣̃̇ε̣̈̀ε̣̈ε̣̃ε̣̈ε̣̈́ε̣̂) bună-naştere, neam ales, nobleţe.
Chizăşluitor, -oare: chezaş(ă), garant(ă).
Dărăpăna: a zdrobi, a sfărâma.
Deaciia: de acum încolo; din această pricină.
De iznoavă: încă o dată, iarăşi, din nou.
Dezbate: a abate, a distrage.
Diadóh: urmaş la domnie, succesor.
Dichélă (*pl*. dichéle) – sapă pentru defrişare (*din gr*. ε̣̈ί(ε̣̈̂ε̣̈ε̣̈̌ε̣̈̌ε̣̂).
Divan: scaun de judecată, tribunal.
Dumeasnic: îmblânzit, domesticit; (*despre pomi*) altoit.
Dvorire: slujire la curtea unui domn; slujbă, funcţie.
Emblástru (emplástru): (*med*.) cataplasmă, substanţă emolientă.
Epistát: supraveghetor.
Haractír: întipărire; semn osebitor, caracter.
Iscús: cercare, ispitire.
Izbândi: a (se) răzbuna.
Izbândire: răzbunare.
Iznoavă: *v.* de iznoavă.
Închita: a aţâţa, a îmboldi, a stârni.
Îngreca: a fi gravidă, a rămâne însărcinată.
Judeţ: judecată.
Lumean: mirean, laic.
Malachíu: onanist.
Nemearnic: pribeag.
Odrasle: mlădiţe, lăstari.
Organ: unealtă, instrument.
Polunoştniţă: Miezonoptică.
Prepune: a bănui.
Prost: simplu.
Protimisì: a prefera.
Rătunzeală: rotunjime.
Sapfir: safir.
Scópos: ţinta cea de pe urmă, ţelul final.
Sfară: fum.
Sfetagoréţ: athonit, locuitor al Sfântului Munte.
Sirimán: orfan.
Soartă: sorţi; (cu soartă: prin tragere la sorţi).

Stoci: a stoarce, a slei.
Surgunie: surghiun, exil.
Tâmpi: a toci.
Tearfă: zdreanţă, cârpă.
Triandafil: trandafir.
Tulbă: tolbă.
Ţarigrad: Constantinopol (actualul Istambul).
Vămăşie: vămuire.
Vârcă: cicatrice.
Verhovnic: mai-mare, căpetenie.
Zurbagiu: răzvrătit.
Zurbáoă: răzvrătire.

Cuprins

Notă asupra ediţiei
Martorii grecii
Înainte-cuvântare către cititori
Cuvânt pentru pocăinţă
Cuprindere în scurt din Psalmii Prorocului şi Împăratului Davíd
Rugăciuni feluri de feluri
Stihuri la Dumnezeiescul şi sfinţitul Augustin
Rugăciuni Bogosloveşti ale Sfinţitului Augustin
Cuvânt de laudă pentru Arhierie
Glosar